

fuera
 hoc
 man
 cilio
 delin
 i me
 sap
 rata
 lut c
 fact
 no l
 cen
 cie
 lin
 ue
 be
 en
 a
 i
 f
 d
 l
 c
 M
 Q
 sp
 te
 n
 pe
 bi
 re
 or
 di
 in
 gn
 ag
 de
 fo

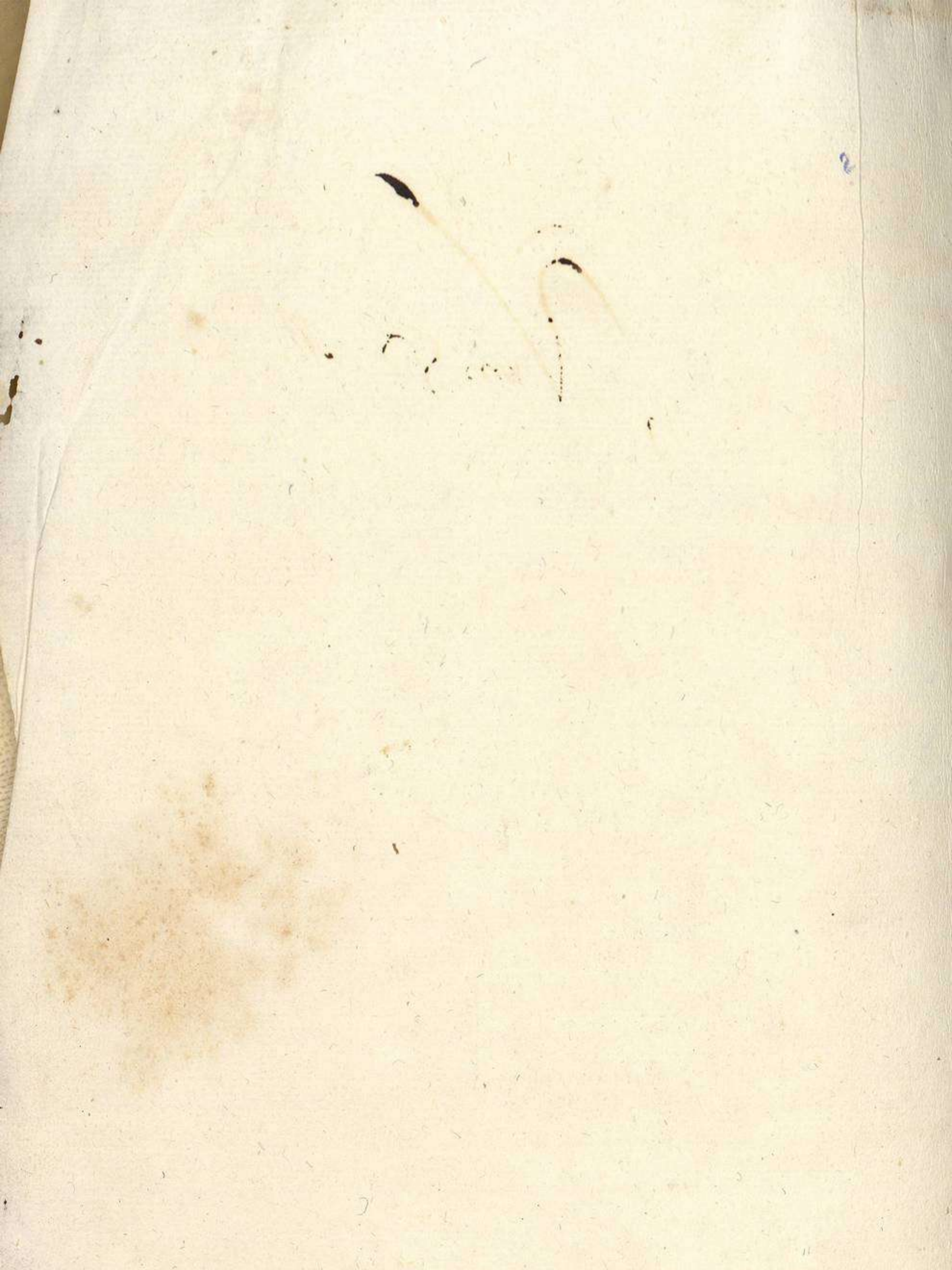

prati... de m...
de m...
de Jesus

1
V m 52 M.

...

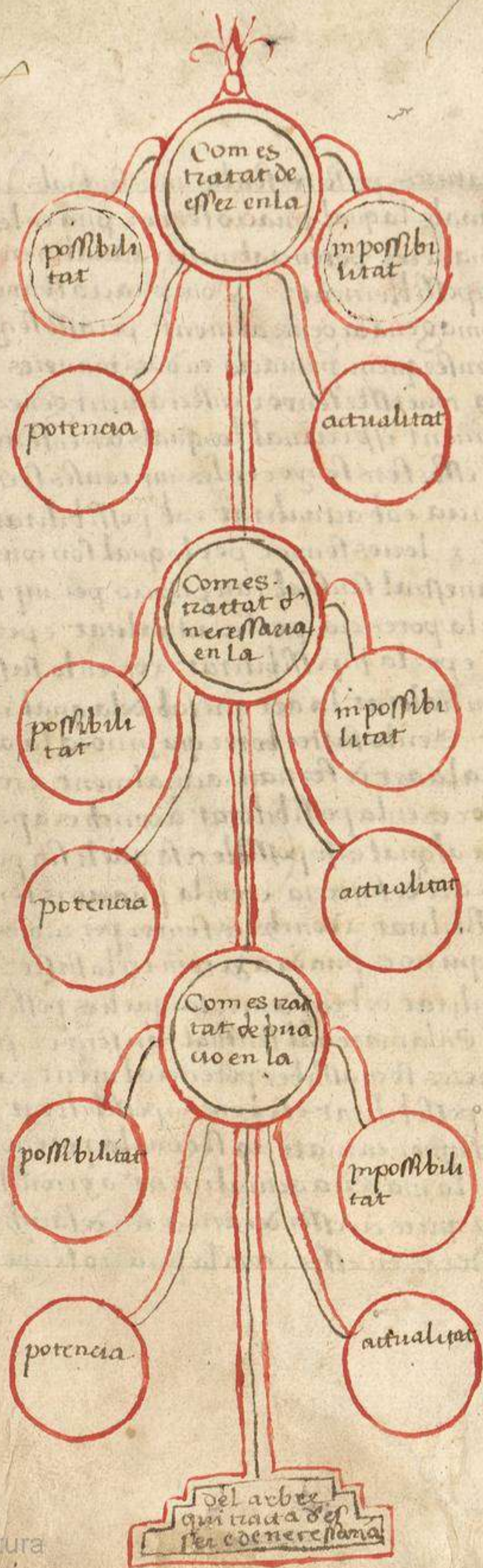
...

352

Bernardus
de Sibus

De Sibus

2

Deus glorios ab intencio de donar gloria elior
 denos comen santes terc uolum el quart libre
 dest libre de contemplacio. dela. xxxij dis
 tincio es la obra de esser e de nessesstaria es tractat
 de esser en la potencia e en la actualitat e en la pos
 sibilitat e en la impossibilitat

¶ Cc xxxij.

Adeg gran marauellos auos sempre. ha feta reueren
 cia e honor per tot temps e a tot quant de nos es. cor
 e nazi senyor com lo natural en terra les obres de na
 tura en les uij causes les quals son sempre. fa e dor e
 materia e forma e causa final. Enazi sempre lo nostre s
 mpor. en terra esser en uij coses. les quals son sempre
 fa e dor materia e causa final. Enazi sempre lo nostre
 seruidor en terra esser en uij coses. Les quals son sempre
 potencia. actualitat. possibilitat. impossibilitat. les
 quals uij coses. en terra sempre en castuna. de les uij cau
 ses. on rom a quest en terra cament sempre ha fet en
 esta manera. donchs la primera branca. el q me
 ram daquest en terra cament. fa rem sempre sobrel fae
 dor. en terra en ell esser en les uij coses de rament
 dites. ¶ Amoros sempre nos sabets. que rom en peze.
 es fa en alguna cosa. a donchs sempre es a ell possible.
 cosa. so que fa. tot lo possible. cosa no li es a no la fa en
 en lo que la fa es possible. cosa sempre que so que fa ha
 en actu o rom lo manifestat sempre no obra de so que
 es de la art a donchs sempre. es la obra. en potencia.
 la qual potencia es possible cosa auenir en actu. o
 a estar. en potencia. a xi rom en peze qui es ferre
 a qui es possible cosa. for totell si benol fa. e rom nol
 fa possible cosa li es que nol fa. ¶ Es lo uos deus en
 azi rom per coses concordants. en pzietat e en

Causa efficien

natura l'esser de possibilitat can / e es bene en lo menestral
en actualitat / o en potencia. En axi senyor en lo menestral
per privacio e per coles deson cordants / e contrariants
en propietat / e en natura. Impossibilitat can en actu
o en potencia axi com al estima. aqui es impossible
cosa estuire / e no estuire. en temps. impossible cosa
estuire de mentre que stuire es cosa possible estant
en la potencia / o impossible cosa es al stuire. stuire.
menys deynes. o impossible cosa es actualment stuire
aqui nos ab estuire axi de les altres coles daquest sem
blant. **R**ey dels reys senyor dels senyors. Sant dels
sants l'esser de possibilitat. no pouia esser senyor en
la materia. menys del esser de potencia / e de actuali
tat. cor segons cors natural no seria senyor. cosa pos
sible en la materia que li engenas forma. cor si pri
merament no y era la forma. en potencia. no pouia
esdevenir en actu. E pus que forma no fos en actu
en materia. materia no pouia rebre forma. segons
cors natural. mas es uec senyor que fora cors natural
es possible cosa en materia / e ser actualment forma.
sens que la forma no ha esta de primerament en po
tencia axi com la forma de adam qui fo en actu en
la materia sens que dabans no fo en potencia. segons
cors natural en la materia don la forma fo engena
da / e de eua. atzetal. en la materia de adam en la qual
fo actualment / e no potencialment per obra de mi
zarle. **C**honzrat senyor vos sabets que materia es sub
iecta al esser de possibilitat / a donchs com la forma es en
potencia / e no en actu. cor per lo cor a la forma qui
es en potencia es possible cosa. que sia en la materia.

Natural

bell pas

opg miraculosuz

actualment per als sempre. Et hanc que la forma sia en
actu ia es la materia subiecta a la forma. qui es en pote
cia. cor si subiecta noli era. no poria esdevenir la forma
en actu. E com la forma sempre es esdevenuda de po
tencia en actu. adonch la materia es subiect al esser
de la possibilitat lo qual esser es sempre. lo poder per lo
qual la forma ha poder de esser en actu. on com als sepa
sia enaxi donch la materia. elemental es subiect a la
possibilitat en dues maneres. dimer ses. la una en quat
potencia. Laltre en quat actualitat. **D**eus glorios vos
sabets sempre que la materia elemental es subiecta al
esser de impossibilitat en uy maneres. La primera es
sempre que impossible cosa es en materia que en ella sia
engenzada m'corrompuda. nuylla cosa menys de forma
e menys de puñacio. La segona es com es impossible que
en materia sia nuylla cosa engenzada m'corrompuda
sens potencia qui sia estada dabans la generacio. o la
corrupcio. La tercia manera es sempre com es impos
sible cosa que materia obseue et engna per durabile
ment sens nuylla alteracio nuylla forma qui sia este
uenguda de potencia en actu. La quarta manera es co
m es impossible cosa a materia que pusta contra star a nuylla
forma que nos onylla engenzar. o corrompre. o ob
luar en ella. **T**ercios sempre acabat en tots acaba
ments glorios en totes glories vos sabets sempre que la
possibilitat que es sempre en la forma qui esta en la ma
teria potencialment. que es en dues maneres. la prima
es com a la forma es possible cosa que sia en actu en la ma
teria. La segona es sempre com es possible cosa a la forma
qui es potencia que sia puñada en la materia de forma
potencial. per rao de processio feta en materia de

ut qd qd forma e
in p. m.

n. ctals

Causa format

forma actual. **C**on enaxi senyor com la possibilitat es en
dues maneres en la potencia Enaxi senyor es en dues ma-
neres en la actualitat en lo que possible cosa es que la forma
actual torn en la forma potencial e possible cosa es a la
forma actual que materia no li ha subiect actual. **E**n
ta der senyor Enaxi com segons cors natural possibili-
tat can en la forma segons que demunt es dit Enaxi
contra cors natural lo nostre glouos poder fa esser
possibilitat en la forma qui es contra cors natural
axi com la forma del primer cors e del primer animal
e del primer negetable qui fo en generada contra cors
natural e encara es senyor possible cosa a forma esser
contra cors natural axi com als homens / aqui seria pos-
sible cosa. durar apres dela resurreccio per miraculos
poder e per dreturer nostre uoler. **S**antificat seyyr
impossibilitat can seyyr en forma en dues maneres
La una es seyyr segons cors natural laltre es fora cors
de natura. La impossibilitat qui es en forma segons cors
de natura es seyyr axi com a forma es impossible cosa
que sia potencialment m'actualment menys de matia
a ela subiecta. La impossibilitat qui can seyyr en
forma contra cors natural es seyyr com es impossi-
ble cosa que les formes qui son creades fossen prinades
dela nostra essencia e dela nostra lancia. Ja fos lo que
eles elne subiect no fos en esser a donchs com niylla
ze no era lno uos tan solament on a questa impossi-
bilitat eles altres semblants a aquesta es seyyr per
rao del nostre acabat saber qui sab e sabia totes les for-
mes ans que fossen en esser. **S**ingular seyyr sens
pare sens companyo segons lo donament el endre-
sament qui es fet seyyr entre lo faedor / el materia

Causa final

et la forma es sempre la causa final en potencia o en actu
 o en possibilitat o en impossibilitat. car segons que es lo
 vitz de les tres causes demunt dites (en son concordancia e en
 conveniencia e en apareyllament segons aquell vitz
 sempre es veue la causa final a cabament de tres causes
Glorios sempre enaxi com per privacio de ordenacio e de
 destruccio e de apareyllament (en les .iij. causes se
 veue impossibilitat en forma que no poden esdevenir
 totes les formes qui son potencialment en actu. Enaxi
 sempre per ordonament e per endressament e per
 apareyllament fet en fi lo faedor e la materia e la for
 ma. es veue la causa final a cabament e compliment
 de les .iij. causes. car enaxi com per lo contrast qui es en
 fi lo faedor e la materia e la forma e la forma qui es
 potencialment en la materia no pot esser en actu e
 enaxi per la concordancia del faedor e de la materia e de la
 forma. es veue la forma de potencia en actu e pren a ca
 bament en la final o a sia o com a sia sempre en
 axi donchs lesser de la possibilitat e de la impossibilitat
 es en la causa final segons que la forma ha possibili
 tat en la actualitat o en la potencia car per aquesta
 possibilitat o impossibilitat es veue que totes les formes
 no poden esdevenir a la causa final car si ofeyen tota
 la uinea. et tot lo tresor que hom ainsta et totes les
 coses que hom fa per la causa final totes s'acabarien es
 compliren e assu es fals sempre car molts tresors son q
 uistats qui se no profiten a aquells quils ainsten e
 moltes coses fa hom qui no venen a aquella intencio
 per la qual hom les fa. **D**iseri cordios sempre ple de pre
 tat e de donors significat e demostrat es sempre a la

De concordancia.

humana distreccio que lesser de potencia no es tan noble m' ^{^ car lesser de actualitat es}
 tan virtuos. com es lesser de actualitat. pus prop de la cau-
 sa final que no es lesser de la potencia. coz lesser potencial no
 pot peruenir a la causa final de mentze que sia en potecia
 e lesser actual en continent que es ^{en actuz es} conuincot e auistat ab
 la causa final. **T**homil senyor. En axi com lesser de actua-
 litat es pus noble esser que lesser de potencia. per so com es
 pg prop a la causa final. En axi senyor lesser de possibilitat
 es pg noble e es mellor e es pg virtuos que no es lesser de im-
 possibilitat. E assò es deue senyor per so com lesser de possi-
 bilitat es pg prop de la causa final que no es lo esser de
 impossibilitat. coz maiorment e pus frequent ment ^{senyor}
 e deue la causa final en acabament per ^{possibilitat} ~~impossibilitat~~. E coz
 impossibilitat es pus acostada cosa / ano esser. e possibilitat
 es pg prop de esser. que no es de no esser. per assò senyor la
 causa final ha maior participacio e maior acostament
 ab les coses qui son possibles que no ab les impossibles. **T**amo-
 ros senyor. Ja sia que nos digam que mellor cosa sia possi-
 bilitat empero senyor no de nagam que no haylla molt
 mes sens tota comparacio la impossibilitat qui es en nos
 que la possibilitat qui es en creatura. coz molt mellor
 cosa es impossible cosa esser anos fer peccat que no es a ho-
 me possible cosa fer peccat. coz la possibilitat per la qual
 es anos impossible fer peccat / a quella es senyor en nos / a ca-
 bada possibilitat de acabat poder. e la possibilitat qui es
 en home. de fer peccat a quella senyor ue de de faylliment
 e de possibilitat e de de faylliment de acabat poder. **O**ros
 senyor deg qui saluats e guardats tots los nostres benuo-
 lents / entellectualment senyor es certificar e demostrar
 e significar / que esser ha conuincencia e acostament ab
 acabament. e no esser ab de faylliment. coz en axi senyor
 com no esser ue de de faylliment / axi esser ue da acabament

qd for mag
 .possibilitas.
 ut quoposibilitas

on com assolia e naxi donchs esser e acabament an equal
 esguardament segons relacio de no esser e de faylliment e
 no esser e de faylliment an equal esguardament segons
 relacio de esser e de acabament. **C**on beneyt hats nos seymoz
 deg. cor manifestament sentim e entenem que en les
 creatures sensuals e en les creatures entellectuals a esser
 de faylliment potencialment e actualment en lo que
 creatures de faylliment de moltes coses e faylly en le eren en
 moltes coses on com assolia enaxi demostreat es e signifi
 cat que esser e de faylliment es en les creatures
 sensuals e entellectuals cor les sensuals an de faylliment
 per corrupcio de materia en la qual se corromp la forma
 e en les entellectuals ha de faylliment per ignorancia
 e per privaciament de virtuts e de possessio de viciis. **C**on
 sia seymoz pnat e demostreat e significat que en substan
 cia sensual e entellectual ha de faylliment e privacio
 de acabament. Donchs significat e demostreat es seymoz
 que alguna substancia es en esser e acabament cor pns
 de faylliment es en esser donchs significat e demostreat es
 que acabament sia en esser cor si acabament no era
 en esser donchs seria significat e demostreat que de fayll
 iment e privacio agnesseu maior con cordancia e maior
 proprietat ab esser que ab no esser e acabament agnes ma
 ior con cordancia e maior acostament ab privacio q
 ab esser e assoli seymoz cosa falsa e cosa impossible que
 no esser sia d'acabament e esser sia de de faylliment. **B**e
 nahuyrat seymoz del qual prenengraua e benedictio
 moltes vegades es deue que les coses possibles son subiectes
 ales coses impossibles e assoli es deue seymoz per la disna
 yacio qui es en les coses qui son potencialment e
 les coses qui son actualment per assoli la possibilitat

vid divina e oner
 et g innocente hna
 mly pntem

es en la impossibilitat / e la impossibilitat es en la possibilitat moltes vegades. **A**xi com en p. menjar al qual es possible menjar. La qual possibilitat es actualment e si en pere menge massa e de quasta la mianca per sobre menjar aquella possibilitat es subiecta ala impossibilitat qui es en potencia / or per sobre menjar es deuenida en pere. menjar per so or no anza que meng per rao de la mianca que anca gasta da. o sera malalt per sobre menjar. aquella possibilitat es subiecte ala impossibilitat qui es en potencia / or per sobre menjar es deuenida en pere impossible rosa menjar per so com no anza que meng per rao de la mianca que anca gasta da o sera malalt per sobre menjar. **T**on com aslo s'empoz sia en axi donchs segons aslo es significat e demostrat que les roses impossibles es deuenen en esser per les roses possibles. on en axi s'empoz com per les roses qui son possibles es deuenen en esser les roses impossibles. En axi s'empoz per les roses impossibles es deuenen en esser moltes vegades les roses possibles. axi com en pere (a qui es impossible rosa menjar) com no ha que meng / o com la malautia li ueda menjar e per la impossibilitat ten la m'ia e per la sanitat sera possible rosa menjar. com hanza que meng. **V**os s'empoz deu sabets / que a anima humana so qui li es impossible rosa en hui tems li es possible rosa en altre / e so qui li es possible rosa en alguna rosa es la e la possible rosa en altra rosa. axi com ala anima de n. p. a qui es impossible rosa membrar e entendre e voler diuerses roses en sems en un tems. axi com roses qui no han natura ni p'prietat les unes ab les altres mas com membre e enten e vol roses a costades en natura e en p'prietat a donchs se segneyen alunes que es possible rosa que en semps les membra e les entena etc.

(repetit)

No pot iure sit
plura intelligere

uny lla axi com les dues proposicions e la conclusio don es
 compost argument. Les quals dos proposicions e conclusio
 pot hom remembrar e en rendre e voler en un temps per
 so son semblants ab la memoria e ab l'entement
 e ab la voluntat en generacio e en processio. cor axi com
 l'entement es engenerat per la memoria enaxi la
 segona proposicio es engenerada de la primera. e axi co
 la voluntat es veyen de la memoria e del entement
 Enaxi la conclusio es veyent de abdues. Les proposicions
 e com la anima per sa virtut es remembrant e ente
 nent e volent en un temps com atzoba cosa a la semblat
 en generacio e processio per assoha virtut de remem
 brar en un temps tres coses diverses. **L**iberal senyor
 qui sots la rch en donar totes bonahnyzances. so per que
 es dit senyor que en la nostra gloriosa substancia
 divina no cau potencia mas tot so qui es a la actual
 ment es senyor per so cor la nostra substancia no es
 forma ni materia per assa forma no esta en ella ac
 tualment ni potencialment. pus que nos no sots ma
 teria ni forma. per assa senyor es dit que so qui es en
 nos possible e impossible es tot actualament e no es se
 gons la possibilitat ni la impossibilitat qui es en les re
 atures en les quals possibilitat e impossibilitat esta
 actualment e potencialment. per rao del temps qui
 ran en eles. **T**ria des senyor gloria e la or sia ala nra
 eternal actualitat. senyor no es semblant ab la actu
 alitat qui es en les creatures. cor nos altreia ms mon
 mina a potencia axi com fa la actualitat de les re
 atures. cor en un temps son les creatures en una actu
 alitat e en altre temps en altre e alunes de les creatu
 res en un temps son en potencia e en altre temps son

pure pndit
 sit una pones
 et qnd.

In deo no cadit
 po. s. est acty p.

Sen deus est in
 alterabilis.

en actu. Mas la nostra santa actualitat no es enay sempre cor.
es perdurablement etzernal e sens nuylla alteracio en nuyll mu-
dament. **G**lorios sempre. So qui es en uos possible o impossible
no es segons la possibilitat ni la impossibilitat qui es en les
creatures. cor la nostra possibilitat i la impossibilitat son
una cosa tan solament la qual es acabat poder. Mas la
possibilitat i la impossibilitat qui es en les creatures aqta
no es la una cosa altra ans an de faylliment e diuersitat
en fe ab dues. on com assa ha enay donchs lo nostre sat
poder nos muda de possibilitat a impossibilitat ne de i
possibilitat a possibilitat enans es etzernalment una
cosa sens mes e sens menys. Encara sempre es cosa man-
festa que moltes coses son impossibles a les creatures actu-
alment e potencialment ay com a home uolar e a bes-
tia estuure. la qual possibilitat no es en esser. actual-
ment en esser potencial. **O** vos sempre deus qui ab lo nostre
seuidor remembrats les nostres laois e los nostres hon-
zaments. com a home sempre ha possible cosa. potencial-
ment e actualment parlar e dir que nos sots poderos de
crear e de noue e de resustitar los morts e de pendre carn
de la uerge gloriola. donchs segons la possibilitat que ho-
me ha sempre en son parlar e en son pronunciar es signi-
ficat e demostrat que nos sots poderos de fer tot so qui es
a home possible cosa de parlar. ni de dir. cor sino ho ezets ha
significat sempre que la possibilitat dome fos maior q
lo nostre poder. e assa es sempre cosa impossible. **T**empe
sempre possible cosa es a home parlar e dir que uos sots
peccador. Mas per tot assa nos sequeix que auos ha pos-
sible cosa peccar. cor moltes coses pot parlar home qui li son
possibles de parlar per son defaylliment. Les quals coses
son auos sempre impossibles de fer per nostre acabament
cor enay sempre com es per rao del nostre acabament

Nota.

lo home pot dire que
deus es peccador

anos impossible cosa peccar Enaxi es a home per rao de son
de faylliment possible cosa. parlar e dir que nos sots per
rador la qual possibilitat seua sempre a home impossibili
tat hania acabament en son parlar e en son pronunciar.

Qon beneyt siats vos sempre. cor enaxi com es possible cosa
que per fer peccat sia hom bo e per fer be sia hom peccador.
Enaxi sempre es possible cosa que per fer mal sia hom
peccador e per fer be sia hom en santetat on com assò sia
enaxi donchs la possibilitat que hom ha de dir mal d'uos
es a hom impossible cosa que siabe e la possibilitat que
hom ha a dir be de uos es a hom impossible cosa que li sia mal.

Rey dels reys e sempre dels sempre vos sabets sempre que
per defaylliment e per acabament es possible cosa a les
coses qui son potencialment que es deuenen en actu
cor si de faylliment no era sempre en les coses qui son po
tencialment ia no uendrien ab peccat ni ab culpa. en la
actualitat adonchs com lo peccat es deue. de potencia en
actu. e assò matey se es deue sempre de acabament cor
si lo be qui esta potencialment no estava ab acabament
ia no poria es deuenir de potencia en actu cor la acaba
ment es sempre aquella cosa per que lo be ha possibilitat
de es deuenir de potencia en actu. **G**lorios deus tot lo qui
es en uos possible es uostre acabament e tot lo qui es ure
acabament es lo qui es en uos possibilitat la qual pos
sibilitat es sempre a cabat poder. **C**on com hom contem
pla sempre en la nostza santa. en carnacio e donchs deu
hom remembrar. lo nostre poder e lo nostre acabament
cor per lo remembrament que hom ha del nostre poder
e del nostre acabament enten hom sempre que possible
cosa fo a nos razi per rao del nostre poder. e per rao del
nostre acabament qui son una cosa e qualment en uirtut
e en santetat. ayas si hom sempre remembrana que

Nota g' d'la mare.

nos fos possible cosa pendre razió e que aquella possibilitat
no fos acabada en virtut ni en dretura. La donchs entendue
hom que la nostra possibilitat es maior que lo nostre acaba-
ment e assí es sempre cosa impossible que nuyll home pusta
en nos entendre nuylla virtut maior que altra. cor si ho se-
ren no seria la una laltre. unida en esser dñinal. **C**on a
quells sempre qui dubiten que nos siats deu e home en seps
son volen esser certificats d'allo en que dubiten come sempre
que primerament en serquen si es auos possible cosa que
siats poderos de esser deu e home en sems e si a tioben seya
que siats poderos de esser deu e home en sems. come sempre
que en serquen si a quell poder es en nos de part de a cabament
o de part de defaylliment e si a tioben que sia de part a aba-
ment es digne cosa que sien certificats que nos sots ver-
taderament deu e home cor tot a cabament nos deu hom
atubuhir. E si a tioben vertaderament quel a iustamet
de nostra deitat e de nostra humanitat nengua de part
de defaylliment a donchs es raó que nenguen a destrueure
nostra humanitat. cor nuyll defaylliment no deu esser
atribuit ni donat ni conegut ala nostra gloriosa essen-
cia diuina. **Com es tractat de necessaria en la potencia.
e en la actualitat e en la possibilitat e en la impossibilitat**

¶ Cccxxvii

O deus pater glorios auos sempre ha donada gloria
e laor. cor lo nostre seruidor sempre confiant en
la nostra auida sefforsia ayraint com pot de en-
ferzar les coses quis fan per necessitat lo qual
enfercament sempre come esser fet en dues maneres la
una sensual laltre intellectual cor per se cor necessaria
se deuey en sensualitat e en intellectiuitat. come que
hom en serch e tracte de necessaria sensualment lo qual
enfercament sempre come esser fet sobre nuy coses les
quales son potencia actualitat possibilitat e impossi-
bilitat. **C**om les creatures sempre se deue esquen en

Itē q dubitat de n
e homines

Dues parts. creatures sensuals e creatures intellectuales
 per asso sempre se deue que necessitat es en esser sensual
 ment e intellectualment. per rao cor les roses qui son sub
 iectes a necessitat son sensuals e intellectuales. cor en la
 creatura sensual oue que en les roses a ella necessaries
 ha necessaria auent forma sensual. E en la creatura
 intellectual oue que en les roses a ella necessaries prena
 necessaria forma intellectual. **T**on com asso sempre
 ha en ay. donchs oue que pgl es unes creatures an ne
 cessaria sensual e les altres intellectual que potencia e
 actualitat e possibilitat e impossibilitat se deue es que
 sensualment e intellectualment on per asso sempre
 se oue que les unes qualitate s'interam sensualment e les
 altres intellectualment en les .iij. causes en les quals en
 ser com les roses qui son de necessaria. potencials o actu
 als o possibles o impossibles. **A** sempre verd qd de la uita
 amor auets enamorat lo meu cor vos sabets sempre q
 al ferre necessaria cosa li es que aia conexensa de la
 forma qui esta potencialment en la materia del ferre
 e que aia possibilitat per la qual pusta aduz en actu la
 forma qui es en potencia cor si lo ferre sempre no auia
 conexensa de la forma qui es en potencia se hio auia lo
 ferre sempre possibilitat. com aduques la forma de pote
 cia en actu impossible cosa seria que fos art de ferreteria.
Thorizat sempre en les arts e en los officis les unes roses
 hi son de necessaria e les altres no. les roses quey son sempre
 de necessaria son segons que demunt auem dit en lo que
 deym que art no pot esser sens que la forma no sia pu
 mezament potencialment e que lo manifestal naria
 conexensa. e a paraylament les altres roses qui no son
 sempre en les arts de necessitat es com lo manifestal no
 obra foradament inconstreta. sa obra ay com al fer
 rer a qui es possible cosa que no obra de la art o li es

possible cosa que fassa qual forma d'nylla sia coltell, o
espasa. **Q**uint senyor de necessaria, cosa es al ferrier,
qui fa coltells o espases, que enans aia martells e tenalls
e enclusa, quel coltell o la espasa que vol fer, e de necessa-
ria cosa li es senyor que enans que fassa lo coltell o la
espasa, que sapia la causa final per la qual fa al coltell,
forma de coltell e ala espasa forma de espasa, cor si asse
no era enaxi impossible cosa seria senyor al ferrier, q
sabes m' pogues fer forma de coltell m' de spaa, ayas ro
ha la forma primerament en ymaginacio e ab apela-
ment del martell e dela enclusa e de les altres eynes
e com sab la forma, cor cordar ab la causa final, adons
es senyor possible cosa al menestral que us de son officii.
O vos senyor, deus qui sots tota la nra consolacio e
tot lo men be vos sabets senyor que en la materia sen-
sual elemental necessaria cosa es que sia en la for-
ma potencialment e actualment, cor si forma no
era en materia potencialment e actualment
impossible cosa seria que forma fos en materia poten-
cialment, cor si forma no era en materia poten-
cialment e actualment impossible cosa seria que forma
fos en materia elementalada, cor pus forma noy fos po-
tencialment m' actual la materia nos pouia alterar
d'una forma en altre ni no auzia forma. **G**lorios sen-
yor en la materia les unes coses hison de necessitat
e les altres no les coses quey son de necessitat es senyor
generacio e corrupcio cor en altra manera impos-
sible cosa seria que nylla forma fos en generada
ni corruptada, cor pus la materia nos alteras la
forma nos alteraria e pus forma nos alteras tota for-
ma seria durable l'altra manera senyor qui no can

en materia de necessitat es axi com la pessa del ferre ala qual no es
cosa necessaria que la mateya forma sens ma estre forma de
coltell o despasa. Enans es senyor cosa impossible que meys
de mestre la pessa del ferre pusta a dir de potencia en actu
forma de coltell in despasa. **V**eritader senyor en la materia
les unes coses hi son de necessitat per una manera les altres
per altra cor la manera perles quals formes de vegetables
son generants e corruptes no es segons la manera
per la qual formes d'animals e formes artificial met
fetes son engendrades o corrupides. e assu matey es seyor
de les formes que nos fetes esser de necessitat en materia
miraculosament axi com resustitar los morts. cor nes
cessaria cosa es ala materia que teba e observa tota forma
que nos nos vullats iat sia que no sia segons cors natural
engendrada en la materia. **A** senyor al qual non les mies
amors e los mey remembraments vos sabets senyor que
en forma sensual ca potencia e actu e possibilitat
e impossibilitat de necessaria segons ques conue os desro
ne ala qualitat in al estament de la forma sensual
cor de necessitat es senyor segons cors natural que a
forma que sia actualment estada devant forma po
tencial per generacio e que li sia davant forma poten
cial per corrupcio. cor si a questa possibilitat no fos
fora impossible que fos engendrada ni corrupida. **V**er
tader senyor les formes per una manera ne nen en esser
de necessitat per cors natural e per altra manera ne
nen en esser per necessaria forma cors natural. la ma
nera segons la qual senyor ne nen segons cors natu
ral es axi com forma qui sia engendrada o corrupida
per la natura de son subiect so es la engendrada o
corrupida per la natura de son subiect so es la matia
la qual se mou a engenrar o a corrupre forma d'ani
mal o de vegetable segons cors de natura o totes aqstes

formes. coue l'empoyr que sien de necessitat pusque la materia
 sia endressada a elles a engendrars o a corrompre cor impossible
 cosa es l'empoyr que forma pusta contrastar per si tan so
 lament a son subiect apareyllat dan gendrars o de corrom
 pre la forma. ¶ **T**altra manera per la qual l'empoyr forma de
 necessitat en la materia fora cors natural es l'empoyr per
 dues maneres. la primera es l'empoyr com per nostra obra mi
 raculosament materia no pot contrastar a rebra o a cor
 rompre la forma que nos vos unyllats ayi com de resuscitar
 morts o delir la forma actual de qual que cosa sia la segona
 manera l'empoyr de necessitat la qual ne fora cors natural
 es com al ferrez de necessitat es a ell la materia obligada a
 rebre forma de coltell o de spada o de ques unylla pusque sia
 fet artificialment cor impossible cosa es l'empoyr a la matia
 del ferre que pusta uedar al ferrez que no li pusta donar
 aquelles formes que unylla pusque n'aria apareyllament
 ¶ **O** vos l'empoyr deu qui per remembransa malegrats e per amor
 me enamorats vos sabets l'empoyr que ala causa final neces
 saria cosa li son l'empoyr potencia e actualitat e possibilitat
 e impossibilitat cor si aquestes uij coses eten l'empoyr puades
 ia la causa final sentral no auzia possibilitat que fos en
 elles actualment cor pus son subiect no fos impossible cosa
 seria que la causa final fos. ¶ **G**lorios l'empoyr les unes coses
 son necessaries ala causa final e les altres no caen en ela de
 necessitat: on les coses qui son l'empoyr necessaries ala cau
 sa final son l'empoyr les uij causes don ela reb acabament
 les quals tres son l'empoyr. lo faedor / la materia / e la forma
 cor per aquestes tres es l'empoyr possible cosa ala causa final
 esser en esser e sens aquestes tres impossible cosa seria q
 fos en esser cor no seria per qui fos ne no seria en que fos
 ¶ **L**es coses qui no caen l'empoyr en la causa final de neces
 sitat son l'empoyr ayi com tallar ab coltell e azar ab aradre
 cor jasha l'empoyr que coltell sia fet per tallar e aradre

*causa final necessite
 de tres coses co es
 faedor, materia y forma*

per arar, lo coltell com taylla/ela aradre com ara non fan de necessitat. cor ho feyen no cessava lo coltell com taylla/ e la aradre com ara darar/ on com assempre no sia enaxi donchs possible cosa es al coltell no tayllar/ e ala aradre no arar. **P**oderos sempre sobre totes forces fort sobre tots poders vos sabets sempre que en lo faedor intellectual potencia e actualitat e impossibilitat en alruna manera hi caen de necessaria/ e en altra manera no/ on en la manera on hi caen de necessitat es sempre axi com en pere amant de necessitat li fo que ans que amas fos la amor potencia alment/ per tal que possible cosa fos a ell que la amor fos actualment/ cor impossible cosa fora sempre que la amor pogues es deuenir en actu si primerament no fos en potencia: l'altra manera sempre segons la qual no es potencia ni actu ni possibilitat ne impossibilitat cosa de necessitat es sempre axi com an pere amant/ aqui no es la amor que ha de necessitat/ cor possible cosa li es no amar/ cor si de necessari amara avria privacio de franca voluntat e assempre es sempre cosa impossible. **D**e necessaria cosa es sempre que possible cosa sia ala anima qui remembra e enten e vol/ nez taderament alguna cosa/ cor impossible cosa li es privacio d' amor en anima qui sia verdaderament remembrant ni entenent ni uolent alguna cosa/ on com assempre no sia enaxi donchs possible cosa es de necessaria a anima amar/ pusque verdaderament sia remembrant e entenent e volent/ axi com la anima no remembre ni enten ni vol verdaderament alguna cosa/ a donchs sempre la possibilitat que ha en amar no li es de necessitat/ cor possible cosa li es de amar/ so que la memoria remembre ellentement/ enten e la voluntat vol falsament/ e ab defaylliment la cosa remembrada e entesa. **T**orvos sempre impossibilitat alguns

negades es de necessitat & alrines no en la memoria reme-
brant el enteniment / entenenent / e en la voluntat volent
com la impossibilitat es senyor de necessitat a donchs com
la anima remembrent e entenenent e volent ama cor
impossible cosa es en anima pruuament d'amor pusque
la anima remembre e entena d'oulla alguna cosa. la
tra manera ala qual impossibilitat no es necessaria
es senyor com la anima ama alguna cosa. la qual
amor no es de necessaria per lo cor es ab franca volen-
tat per la qual franca voluntat es ala anima possi-
ble cosa de samaz en un tems so que ama en altre temps

O vos senyor deg qui sots tota nostra consolacio e tot
lo nostre solas. vos sabets senyor que materia es de mi-
sida en dues parts. la una es senyor materia elemental
la qual es apellada ordinal materia. per lo cor
prima de forma. l'altra es senyor materia espiritual
ay com d'angel e d'anima racional on en ay senyor
com materia / entellectual es de misida en dues parts
en ay senyor necessaria. en una manera. com en la
potencia e la actualitat e la possibilitat e la impossibi-
litat e en altra no. **C**om potencia e actualitat e
possibilitat e impossibilitat. caen senyor de necessitat
en materia elemental / entellectual. adonchs es senyor
de necessitat que la forma sensual sia puada de la ma-
teria cor impossible cosa es que pogues esser. entel-
lectual auent forma sensual. e com necessitat senyor
no can en la potencia ni en la actualitat ni en la
possibilitat ni en la impossibilitat en materia entel-
lectual. adonchs es senyor possible cosa a home que
no sia remembrentable ni entenenent ni tractable de
materia entellectual sino tan solament de matia

Materia: e d'n. f.

Elementalis v' ordinatis
Synthesis

In Angelis et animabus
rationalibus e materia

sensual. **G**lorios deus de la materia intellectual espiri-
 tual en una manera can en la necessitat per la poten-
 cia e la actualitat e la possibilitat e la impossibilitat
 e per altra no per la manera sempre on hi can necessaria
 es sempre axi com en sant ariquel o en la anima d'adam
 aqui es necessaria cosa que la forma sia en la materia
 actualment. or impossible cosa es quey sia potencial-
 ment e la manera on no can sempre necessitat en
 materia espiritual es axi com a Sant ariquel alq
 no es necessitat que prena forma potencial o forma
 sensual. **E**ternal sempre perdurable en tostemps vos
 sabets sempre que com hom tracta de forma intellectu-
 al que en dues maneres ne cone a hom tractar de neces-
 sitat la una com hom tracta de forma qui esta potenci-
 alment en son subiect axi com forma de coltell en pel-
 la de ferre laltre com hom tracta de forma qui esta actual-
 ment en son subiect axi com la forma de sant ariquel
 que no es la forma de sant gabriel on com a sso sia en
 axi donchs segons aquesta diversitat es significat que
 necessitat en una manera can en la forma per pote-
 cia e per actualitat e per possibilitat e per imposibi-
 litat e per altra no. **C**om de necessitat cone esser sempre
 la forma en potencia es sempre per tal que pusta es
 en actu per tal que la materia sia sentida e demostra-
 da. or si a sso no era sempre de necessitat en esta man-
 ra impossible cosa seria que fos unlla materia sentida
 ayas com no es sempre de necessitat q la forma estiga
 en potencia. a donchs es per rao de la possibilitat q
 hom ha que no prin alcuna forma sensual de la actua-
 litat la qual posseex en son subiect sensualment. **C**ala
 forma intellectual espiritual sempre necessaria cosa.

materia de
 metals e son
 et hys

si intellectus: no
3 qd sentiat.

lies que tota d'ra sia en son subiect actualment però no
possible cosa li es esser en actu actualment però no li es cosa
impossible esser potencialment en son subiect. Mas no es
sempre cosa necessaria ala forma espiritual que sia senti
da ne que sia en potencia. cor si assubiera en necessitat
seria forma corporal corruptible e assó es sempre cosa
impossible. **S**ingular sempre glorios poderos. com la
causa final en actualment se deuestra. en les coses ele
mentals intellectualls e en les coses espirituals. per assó
sempre se deueex la causa final intelectual en dues ma
neres. so es assaber elemental e espiritual on com
assó sia en axi donchs en una manera es la causa final
necessaria en la natura elemental e en altre no e en
una manera es sempre la causa final de necessitat
e en altra no en la natura intelectual. **C**om la causa
final es de necessitat sempre en la elemental natura
a donchs es sempre la forma potencial necessaria ala
materia. per tal que pusta púuar per corrupcio la
forma actual sentida. cor impossible es que la forma
actual fos corruptuda sens possibilitat que la forma po
tencial ha de uenir en actualitat. Mas com la causa fi
nal no cau sempre de necessitat en la natura elemen
tal adons es sempre la forma qui es púuada en la po
tencia e en la actualitat. axi com lo canall den p.
qui la forma romes púuada no esta potencialment m'
actualment en materia però com es púuada la cau
sa final al retornament del canall qui no ha occa
sio final per la qual retorn aquell canall matez
en esser. **C**om la causa final es sempre intelectual
ment en la natura espiritual de necessitat a donchs
es sempre axi com forma. intelectual qui de necessitat

es actualment en materia intellectual. per tal que la materia
ela forma sien un angel o una anima racional qui no pua
de esser substancial. per tal que sien durablement coneydors
de la nostra perdurable bonea. or la finalzao semyor per
que materia angelical no prua de forma. es semyor per
esser continuamente coneyda la nostra bonea granp
los angels la qual bonea es possible cosa sa esser coneyda
per durablement. pusque la materia no prua la forma
or impossible cosa seria semyor que perdurablement an
gel pogues nos coneyer. pus fos la forma incorruptible
item semyor la manera segons la qual necessitat no
tan en la causa final es semyor axi com la anima no es
cosa necessaria peccat. or la anima den p. no es creada
per fer peccat. on com fa peccat nol fa de necessitat
mas de franca voluntat. e pus franch voler li fos impos
sible no auua possibilitat de guanyar merit per lo
qual fos digne de gloria o de pena. **E** semyor del qual
zeben gracia e benedictio totes creatures en axi semyor
com es possible cosa ala materia elemental que nos or
zompa en si mateixa m' de esta m' prua de esser talia so q
en ella se corrompa la forma sensual. En axi semyor es
es possible que anima dome sia alterable en son remem
brament e en son enteniment e en son voler sens cor
rupcion e destruyment de la essencia substancial.
la qual no prua de esser substancial talia so que en
un temps sia un remembrament e un enteniment
e una voluntat e en altra tems naia altra. **E** en axi
semyor com los .iij. elements de necessitat an possibi
litat a compendre una figura individua. En axi semyor
es cosa de necessitat que la anima sia una substancia
intellectual auent .iij. figures diverses intellectuals les
quals son memoua enteniment e voluntat. or impossible.

*M. angelicals: no
pnaat for: et q' h' ro*

*Ana no fuit creata
ut peccaret
Et q' fuit for d'atu
Li. arbitrij*

*M. m'q. cozp
se. ip' B*

cosa es senyor que anima racional pognes esser substan-
cial sens estes .ij. figures diverses cor enaxi senyor co
es cosa de necessitat longuea e amplea. e p regonea en
substancia corporal Enaxi es cosa de necessitat en aia
racional memoria e enteniment e uolentat **C**on
beneneyt siats uos senyor deus cor la diferencia qui
es necessaria senyor. a esser entre la substancia el ame-
tal e la espiritual es senyor per rao de la forma qui
diuersament esta en cada substancia creada segons
la natura e la propietat. qui es entre la materia e la
forma. cor la alteracio senyor que fa de forma sensual
se fa dintre la materia. aias la alteracio que fa la for-
ma entellectual nos fa dintre la materia mas de fora.
axi com la anima qui altera la forma de son remem-
branz e de son entendre e de son uolez sens corumpimet
de la substancia la qual es creada e feta a semblansa de
son senyor deu. **Com es tractat de pua cio en la poten-**
cia e en la actualitat e en la possibilitat e en l'impassibilitat

¶ C. Cxxviiij

Des alt acellent noble sobre totes noblees honz
rat sobre tots honzaments vos sabers senyor
que pua cio se deuey en dues parts so es a
saber pua cio general e pua cio especial
on pua cio general no es senyor ne cor nylla cosa ac-
cidental ni substancial no pot caer en ela ne pot esser
per ela. E aslo es senyor per lo cor nylla cosa no. he
subiecta ni ela no es a nylla cosa subiecta la pua cio
espiritual es senyor un dels .ij. comensaments sens
lo qual comensament materia no poua engenrar
forma ni corrompre. **C**on com aslo ha enaxi donchs
nos senyor entenem parlar de pua cio la qual pua cio
senyor pot esser sensualment o entellectualment

Sen les creatures

en les creatures per lo cor son les unes sensuats e les altres en-
tellectuals. La qual puaicio sempre prima en les creatures
per lo cor son les unes sensuats e les altres en intellectuals la q^l
puaicio sempre prima en les creatures en .iiij. maneres. po-
tencialment. actualment. possibilment e impossiblement

Com puaicio sempre sia cogitada e ymaginada general-
ment e ^{especialment} espiritualment per aslo sempre come que nos
enseyquem puaicio en dues maneres la una manera come
esser sempre. ensey cadament genal l'altra ensey cadament
especial los quals dos ensey caments conenen esser fets
sempre en les .iiij. causes ab .iiij. coses so es assaber. ab pote-
cia e ab actualitat. e ab possibilitat e ab impossibilitat

Glorias sempre per lo qual son totes glories. En lo menes-
tral sensual ran puaicio per .iiij. maneres. so es per la
potencia. per la actualitat. e per la possibilitat e per
la impossibilitat. cor en lo fuster pua la potencialitat
la art que sab dela qual obra actualment e en lo fust-
ter botez qui innoza la art que sab dela qual obra actu-
alment e en lo fuster botez qui innoza la art de fer nau
prima la art de fer nau actualment e com la puaicio
sempre es en la possibilitat adonchs es apres la mort
del fuster al qual es impossible cosa que li sia possible.
cosa obrar de art de fusteria e com la puaicio es sempre
en la impossibilitat adonchs es sempre per raó dela pos-
sibilitat qui no es puada axi com en lo fuster on pua
impossibilitat dobrae dementre que li es possible cosa so-
brar.

En la materia sensual cau sempre puaicio en
.iiij. maneres. so es assaber potencialment e actualment
e segons possibilitat e segons impossibilitat. com cau
puaicio sempre en materia segons la potencia adonchs
es sempre la materia actualment axi com la materia
del fuster qui es en esser de carn e de os e de sancy e metre

quel fustez es en esser com la pua cio sempoz es actualment/en
La materia es adonchs La materia puada dela potencia en
que era abans que fos en actu axi com la materia dela post
en la qual obra lo fustez la qual materia puada de esser po
tencialment per so roz posseuy esser actual dela pua
cio qui es sempoz en la possibilitat es adonchs com es cosa
possible ala materia qui es pa que sia materia de sanch
e ala materia de sanch que sia materia de carn e ala
materia de carn que sia materia dos e ala materia dos
que sia materia despois e de terra. Dela pua cio qui es
sempoz en la impossibilitat es sempoz en axi com leugeria
qui es impossible cosa que sia en plom. potencialment inat
tualment. e a les a home on en aquesta puauo aytal
sempoz nyll temps no ran en actident e es entesa en ge
neralitat. **E**n la forma sentida sempoz ran puauo en
uy maneres. so es assaber potencialment e actualment
e en la possibilitat e en la impossibilitat com puauo sempoz
segons la potencia adonchs es axi com la forma quis al
tereya en forma de carn on com apzesa forma de carn
adonchs puauo de forma potencial en pendre carn pus
que la forma de carn es actualment e com puauo sempoz
en la actualitat adonchs es axi com la forma de pa qui
les alterat en carn la qual puauo de forma de pa actual
ment com la puauo es sempoz possible cosa ala forma
adonchs es axi com a forma dome ala qual es possible
cosa puauo per corrupcio e per departiment de cors
e danima. E com la forma es sempoz impossible assen puauo
da adonchs es axi com auistament de cors e danima
al qual auistament es impossible cosa puauo de esser
humana dementre que la forma dome sia actualment
Pastient sempoz ple de misericordia e de merre vos
sabetz sempoz que en la causa final ran puauo en
uy maneres. potencialment actualment possible

ment (e) impossiblement / com cau s'enyoz potencialment (e) ar
 tualment es enaxi com del cors del home qui es fet per esser
 sots mes ala anima (e) posseyt per ela on en la servitut
 en la qual es lo cors es p'nuada la actualitat / enso que possi
 ble cosa es potencialment que la anima del home ha serva
 (e) sots mes al cors (e) es p'nuada la potencia en la actualitat
 enso que la cosa qui era potencialment com la anima
 era serva del cors es actualment com lo cors es servent
 dela anima / on com asso ha enaxi (e) lo cors ha creat per esser
 sots mes ala anima donchs com la anima es sots mes al
 cors p'na la causa final de actualitat (e) p'na de pote
 cia com lo cors es sots mes ala anima per lesser dela
 potencia Item s'enyoz com p'na la causa final per pos
 sibilitat (e) impossibilitat adonchs es enaxi com possible cosa
 es que la anima ha ajustada al cors per esser son compli
 ment / on com aquesta possibilitat es en esser p'na en
 esser possibilitat que lo cors ha compliment dela anima
 e comp'na la impossibilitat adonchs p'na da en la possi
 bilitat qui es en esser (e) aquesta p'na cio de impossibilitat
 es general per so cor la impossibilitat actual no es poten
 cialment possibilitat **T** glorios deus per calt (e) per
 fret (e) per unit (e) per sech E axi per altres contrarietats
 inseparables p'na la causa final en general cor enso
 que la causa final per la qual es la er calt es lo forch (e)
 la causa final per la qual es la terra fieda es la ygua p'
 asso en general p'na quel forch ha calt per la er (e) la ygua
 que ha fieda per la terra cor impossible cosa es s'enyoz
 que actualment ha cosa possible al aer com ha oca ho
 final al aygua de la fiedor on aquesta p'na cio aytal
 s'enyoz no es res ni no es accident nengun qui capa en
 ela ni nenga per ela E asso es per so cor no es alteracio
 feta ni mouiment per esta manera de potencia a

actualitat in de actualitat a potencia. **C**on beneyt siats
nos senyor deus cor pus que anem tractat sensualment
de la pñacio sensual en les .iij. causes per potencia
e per actualitat e per possibilitat comient rosa es sen
yor que en intellectualment tractem de la pñacio entel
lectual qui can en les roses en intellectuals en les .iij. cau
ses per potencia e per actualitat e per possibilitat e
per impossibilitat. **F**ratat senyor sobre tots arabaments
honrat sobre tots honzaments. com en lo faedor e en
la rosa feta cora senyor pñacio en dues maneres la
una accidental laltre no accidental per assõ rone que
en dues maneres ense quem e tractem de pñacio en los
faedors so es assaber per pñacio accidental e aquest trat
tament rone esser fet senyor per tal que pñacio ue
mã a conexensa com en nostra gloriosa essencia divina
no can mylla pñacio accidentalment. **G**lorios deus
en intellectualment entenem que en la nostra gloriosa
substancia pñacio materia e forma. Lo qual entenim et
e conexensa nos es significada e demostrada per la nostra
infinitat e per la nostra eternitat e per lo nostre ara
bat poder. cor impossible rosa es senyor que la nostra
substancia qui sia anent materia e forma pñacio ess
infinida e eternal e arabada darabament divina
on com assõ sia en axi que en nostra substancia sia pñ
nada materia e forma. donchs a questa pñacio senyor
no es a nostra substancia rosa accidental cor si o ee a teps
seria estat que la nostra substancia fora anent forma
e materia e si o fos fora finida e terminada on com assõ
sia impossible donchs la pñacio segons la qual pñacio en
nos forma e materia no es res en nos in son contrari
de esta pñacio cor es pñacio accidental en nos myll teps
e no so. **C**om sia senyor rosa actualment e no poten

ciatment que en nostra substancia es simpliciter de natu
ra divina en la qual es impossible cosa compunacio e accidit
en ella esse es possible cosa actualment esse en ella la sim
pliciter eternament e in fundament caratament
per alio senyor es significat e demostrat que so que no es
en nostra substancia que no es puat dela manera que null
temps hi fos Enans es puat en ella en manera que null
temps no y fo ney es ney sera on com alio senyor sia ena
y e per yomesqui no puat per altra manera parlar mls
a demostrar veritat per alio iat sia que la verba no do
ton acabat significat com entemiment o enten per
allo senyor deus esse mes paraules puat sament
ent de es que oydes E alio senyor per se com loqument
ou foyllament e lo prouement par la foyllament
has entemiment a per se e enten sament **S**enyor
deus qui fos e lo que deus sens nylla alteracio e sens
nyll mudament per lo que senyor que en la nostra sub
stancia puat de faylliment per se no noy es actualmet
in potentalment cor tant es possible cosa actualmet
lo gran arbatament qui es en nostra substancia que in
possible cosa es senyor que actualment in potencia in
possibilitat puat en esse dicta ho com en la nostra sub
stancia aia nylla puacio caratament ney puat
esse a nyll de faylliment **C**om lo nostre seruidor
senyor puat e diu que en la nostra substancia puat
de de faylliment e potencia e manera e forma adonchs
senyor puat en la puacio sensat acatament
e puat en la entencio en lectual e en l'entemiment
de faylliment or com hom diu que en vos ha nylla p
uacio significat paraula de faylliment ou com alio
sia et aia donchs mls es dit com hom diu que en vos no
ha nyll de faylliment que com hom diu en vos puat

de faylliment. Mas ve nos parlam de puacio auem agra
parlar e parlam segurament per so ve l'entement en
teneske una cosa mateya com es dit en uos no es de fay
lliment e en uos puaz de faylliment. ¶ Per so seyyoz com
en la mateya elemental canforma potencialment
e actualment per rao dela generacio e dela recuperacio
dela forma qui es en la mateya per aso es dit simiament
com hom diu e parla que en la mateya elemental pu
a cabament. Mas per so seyyoz com en la nostra natura
diuina no can nuyll de faylliment actualment ni po
tencialment ni puia deylla nuyll a cabament per
aso dich seyyoz es dit fayllament com hom diu que en
uos puia de faylliment e es mls dit com hom diu que en
uos no ha nuyll de faylliment. ¶ Vos seyyoz qui sots pla
ce de tots mos plaers e consolacio de totes mes amors
en faedor en tellectual creat prinent seyyoz diuersament
potencia e actualitat e possibilitat e impossibilitat. No
can seyyoz en el puacio potencialment e actualment
es axi seyyoz com del home qui es gramatich e logic
qui en tellectualment e no sensualment tracta de les
arts que sab remembrant e entenenent e volent com
tracta seyyoz de gramatica remembrant e entenenent
e volent adonchs puia de son remembrament e de son
entement e de la volentat la actualitat dela art de
la logica la qual art esta en son remembrament e en
temiment e voler potencialment e com la amina nar
ta dela art de logica de potencia en lo remembrament
e entement e voler e com es seyyoz possible cosa que pu
nacio caia en logic o gramatich adonchs es axi com
en p. gramatich o logic al qual es cosa possible inno
zar la art per oblidament e com es seyyoz la puacio
en p. gramatich cosa impossible adonchs es per so impos
sible com es la art actualment. ¶ Impossible cosa es

16

senyor que en p[ro]p[ri]a ha gramatich de mente que es gra-
matich. **E** lo r[ati]o deus en la materia entellectual con-
p[ro]p[ri]a potencialment e actualment e possibil-
ment e impossiblement com hi ha senyor potencial-
ment e actualment adonchs es axi com ala materia
entellectual la qual es subiecta al remembriament
el enteniment e la voluntat que en p[ro]p[ri]a gramatich
ha en la art de gramatiga com la materia es sub-
iecta actualment ala art de la gramatiga adonchs
p[ro]p[ri]a en la materia remembriament e enteniment
e vol[un]t[ati]o de la art de la logica la qual es la materia
subiecta potencialment e p[ro]p[ri]a la potencia de la art
de gramatiga adonchs com la art es actualment e
com la p[ro]p[ri]a es senyor possibilment adonchs com ala
materia entellectual es possible cosa oblidar e p[ro]p[ri]a
e desolmar la art de gramatiga e com la p[ro]p[ri]a es sen-
yor cosa impossible adonchs es axi com ala materia
entellectual la qual es cosa impossible a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
de remembriament e enteniment e voler potencial-
ment o actualment e virtuos senyor entellectu-
alment en teny[re] que en la forma entellectual com
p[ro]p[ri]a se es assaber que el p[ro]p[ri]a per p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a es des-
per p[ro]p[ri]a e per actualitat e per possibilitat e per
impossibilitat com p[ro]p[ri]a senyor per p[ro]p[ri]a adonchs
es axi com del home gramatich on p[ro]p[ri]a la forma po-
tencial la qual era en el home gramatich e com p[ro]p[ri]a
ua la actual forma adonchs es com es gramatich
e no logic. La qual forma de logica p[ro]p[ri]a en el actu-
alment e com la p[ro]p[ri]a es senyor possibilment adonchs
es axi com al gramatich al qual es possible cosa obli-
dar la forma de la art de gramatiga e com e senyor

la p'uacio cosa impossible a donchs es axi com la forma intel-
lectual prima de materia intellectual la qual materia
intellectual no poria esser en esser sens forma axi com
la forma no poria esser sens la materia. **H**onrat seyor
ple de merce. vos sabets que la causa final intellectual
creada can per uij maneres en p'uacio les quals uij ma-
neres son potencia actualitat possibilitat e impossibili-
tat. com can seyor la p'uacio potencialment. a donchs
es axi com neutat en art de logica cor la causa final per
la qual es logica a trobada es per a trobar neutat on com
per art logical es a trobada neutat a donchs es puat so q
dabans era potencialment en neutat e no era trobada
per art logical e com can seyor la p'uacio actualment
a donchs es seyor la causa final puada actualment a
xi com neutat ignorada. per art logical op'mant hom
per art logical esser ver so quies fals e esser fals so qui
es ver. com la possibilitat es puada es seyor axi com
en p. qui imora neutat la qual enserra argumentat
ment/al qual es cosa possible que sia puada de la aquella
imozancia en la qual es. e com la causa final es seyor
cosa impossible que sia puada a donchs es axi com al faedor
creat e a la forma e a la materia a qui es cosa impossible
que aien acabament sens la causa final. **E**siacios seyor
en la causa final les unes coses hi puen. per acabament
e les altres per defaylliment e assb es bene seyor. per so cor
acabament es pp prop a actualitat que no es de fayllimet
per so cor de faylliment es pp prop de potencia que no es
actualitat. on per assb seyor com maior a costament
ha en fie acabament e actualitat que no ha en fie de fay-
lliment e actualitat. e cor maior a costament ha en
fie de faylliment e potencia que no ha en fie acabament
e potencia. per assb seyor les coses qui fan puar. la cau-
sa final de acabament son e uenen de de faylliment
e les coses qui fan puar. la causa final de de fayllimet

son d'ouirament **C**or com ueritat es senyor actualment
 en lo remembrament el enteniment e la uoluntat del home
 a donchs a cabament puada quell remembrament e en
 temiment e uoler desaylliment lo qual de saylliment
 senyor esta potencialment en lo remembrament el en
 temiment e uoler e com falsitat esta senyor actualment
 en lo remembrament el enteniment e uoler del home
 a donchs desaylliment puada ueritat del remembrament
 e enteniment e uoler la qual ueritat esta senyor per
 a cabada potencia en lo remembrament e en l'entenim
 ment e uoler.

Qu' este ueritat senyor sobre sobre uotes
 un seu ueritat habundant de pietat e de perdons qui es
 senyor amador de ueritat si la uol a trobar sone senyor
 que aia coneguda en qual manera el ueritat en pu
 cio potencia e actualitat e possibilitat sone. E sone
 que aia se en les coses qui son possibles en les coses ra
 traires e diuerses cor si hom no en fera ueritat per
 possibilitat puada seia en la materia en tellectu
 alment e en la uoluntat la uia e la raireza e la ma
 nera per la qual es atrobada ueritat.

Cor si hom
 senyor uol esser en seia cor si nos sots auent esser o
 no si hom senyor puada de son remembrament e de son
 enteniment e de son uoler possibilitat la qual home
 ha com creu que nos sots en esser ia senyor sens aen
 ze e sens afeina a questa possibilitat lo remembra
 ment nel enteniment ni la uoluntat no potia en
 ferar. Si nos sots en esser sono cor impossible cosa es
 a la minima uia que en sech ni ylla cosa de seient
 e negant possibilitat en se que en seia. Com
 hom senyor puada possibilitat de son remembrament
 e de son enteniment e de son uoler afeinant in
 possibilitat la actualitat e la potencia e la imposs

bilutat menys coneix/e Innora. cor enaxi com los homens
son enfermades en les coses sensuales ab vista corporal.
enaxi lenteminent en terra ab creure/e ab afirmar possi-
bilitat. cor enaxi com per privacio de vista sensual
hom es Innozant. enaxi per privacio de fe en les coses
possibles es lenteminent innozable de saueca/e de ve-
ritat. **A** senyor algun uan euenen los meus pensaments
e los meus remembraments com hom Innoza possibi-
litat adonchs esdeue la Innozancia per rao dela pua-
cio que la sua anima ha de rememembrar. e enten-
dre en les coses qui son potencialment /o actualment /o
impossiblement. e per assó senyor com estes coses son pu-
uades dela Imaginativa es puada la anima de certi-
ficacio/e de conexensa. la qual certificacio/e conexen-
sa es atrobada senyor com hom ha esguardament
ates coses possibles. per potencia /e per actualitat e
per impossibilitat. **L**os Infaells senyor los quals
destreen en la nostra gloriosa trinitat aquells senyor
no volen arlinar lo remembrament nil entemiment
ni la voluntat deluz anima a possibilitat e nans afir-
men la impossibilitat. E per assó senyor cor primer assó no
poden uenir a conexensa. dela nostra santa trinitat la
qual conexerien si luz remembrament /e entemiment /e
uoler arlinauen a afirmar possibilitat cor afirmat
possibilitat enfercarien si es possible cosa que nostra subs-
tancia diuina sia en trinitat de persones /ono /e en-
tant a questa possibilitat atrobarien la conexensa que
privaria dels la afirmacio de impossibilitat. Enaxi
senyor com cosa impossible que sens mouiment se pusta
mudar cors de un lloch en altre. Enaxi senyor es cosa
impossible. que aquells qui afirmen esser cosa impossi-
ble que nos orats presa carni puschuen entendre la uia
en carnacio. ayas si els afirmen la possibilitat a-
donchs pouen enfercar. si es veritat totis que nos siatz

en carnat m' ainstat ab natura humana on com ass
sempor sia en ayi donchs lo mellor endressament que
hom pot donar als homens qui inno en veritat es sepp
que hom fassa. afirmar a elles possibilitat. per tal q
ab impossibilitat sien ense cadors e atrobadors de veritat

El vos sempor deus a nos sia donada e oneguda tota
gloria e tota virtut. cor com nos sempor ezets en esser
tan solament enuylla altra creatura m' nylla cosa
no avia esser sino nos tan solament a donchs en sepp
totes coses puades de esser. la qual puacio sempor sen
ten en general on com acabament sempor sia en nos
actualment. per ass sempor per rao del nostre acabament
volgues crear creatures e donas los esser e com agnere
rebut esser sempor. caerh accidentalment per rao de
luz de faylliment puacio en eles la qual puacio
es sempor especial

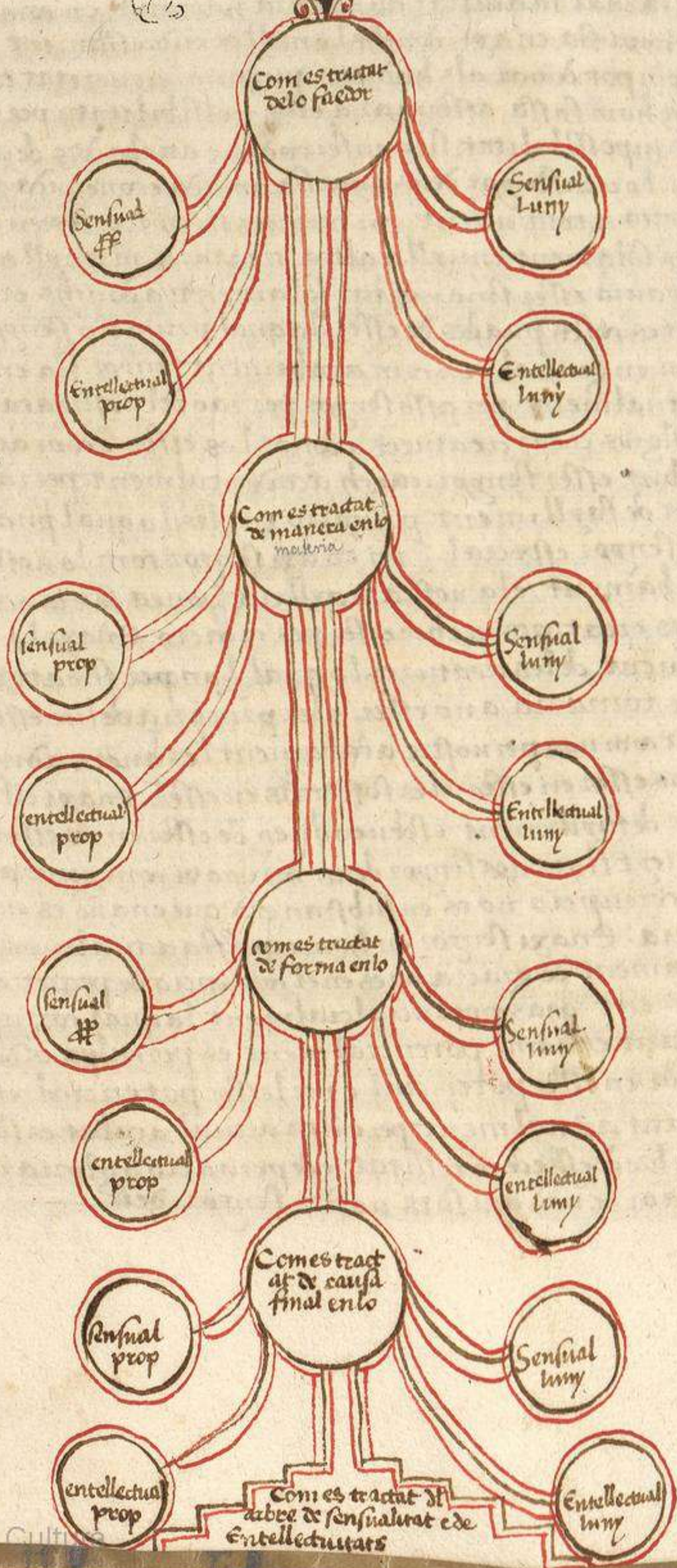
Ton en ayi sempor com lo nostre a
cabament e la nostra a cellent bonea fo e es occasio
ales creatures zebre esser per creacio En ayi lo defa
liment de les creatures lo qual han per simatexes.
Les tornaria a no esser e les puaria de luz esser cor
ayi com nos per nostre acabament Les auets aduytes
deno esser en esser e les sostenits en esser. En ayi ell es p
luz de faylliment es deveniduen de esser en no esser

Ton beneyt siats vos sempor deus. cor en ayi com generacio
m' corrupcio no es en substancia que enans es en ma
teria. En ayi sempor en home qui sia actualment en
estament de gracia no es en el corrupcio de peccat actu
alment. agas potencialment la qual corrupcio
estant en home potencialment es per culpa es de ne
guda en esser potencial e per lesser potencial es de ne
peccat actualment per culpa actual acabat es sempor.
L'arbre de esser de necessitat e de puacio a gloria e a
a la or de nos qui sots nostre sempor deu.

Arbre de Sensualitat

iii

De la xxxv. distincio q̄ tracta. del arbu de sensualitat e de intellectiuitats. e com es tractat del faedor sensual e del faedor entellectual

CCC. xxxv.

Adeus eternal sens hi e sens comensament a nos senyor ha donada gloria / clauor per totstems. cor uos sabets senyor. que de les. iij. causes generals es la una faedor del qual faedor com senyor. tractat / e parlat / en. iij. maneres. faedor sensual l'uny e faedor entellectual prop. e faedor entellectual l'uny les quals. iij. maneres senyor fan ha ensezar / en. v. coses en lo firmament / e en los uegetables. / e en los animals e en les obres fetes artificialment

Com com assò senyor. ha en axt donchs menarem lo nre enteniment / e la nostra ymaginacio per les dues maneres sensuals. e per les dues entellectuals. ensezant lo faedor en. les. v. coses damunt dites. e assò farem senyor per tal que pustam uenir a certa conexensa. del faedor sensualment sentit / e del faedor entellectualment entes

Com per so senyor com lo faedor sensualment sentit no es de tan noble natura. com lo faedor entellectualment entes. e cor per la nostra freuoltat / e mesquina. lo faedor sensual. ha a nosaltres pus laugera cosa. a sentir / e a conexer. que no es lo faedor entellectual a esser per nos conegut e entes. per assò senyor se se deu que primerament. parlem del faedor sensual. que del entellectual cor lo faedor sensual es lo pp iusta estalo per lo qual lo nostre enteniment com puiar / a entendre lo faedor entellectual

Ovos senyor deus. qui sots tots mos plaers / e totes mes / amors. lo firmament senyor en quant lo naem monable. uoem que lo sol dona l'ugor / e calor / e ueem que per les pprietats dels signes e de les planetes se regen los uegetables. e los animals. e los mataylls. on per assò senyor per esta manera sentim. lo firmament faedor pp. e com sentim senyor. lo firmament faedor sensual l'uny. a donchs es axt com lo sol qui per ab sencia de la sua l'ugor. son demts los nostres hyulls. entenebres sensualment les quals tenebres son senyor fetes per lo mouiment d'

firmament qui fa esser en absencia la resplendor del sol/a
nostra vista corporal. ¶ Lo faedor en tellentual prop
es sempre la natura/eles proprietats que nos auets dona
des als .xij. signes. e als .vij. planetes. per la qual natura
e proprietats se componen. engenzen es corrompen los
corpos elementats. per la qual natura/e proprietats es
atrobada la art de astronomia en la qual se confien los
homens qui son estalabres. Innozables lo faedor en teller
tual lunny. lo qual faedor en tellentual lunny sots nos qui
auets creat/e fet lo firmament e la natura/eles proprietats
e tot lo que es en el m' per el m' del lo qual firmament e sig
nes e planetes temts/e sostemts. e forfats/e constrenpets
e obseruats en ayi com es vostre grat/e vostre plaer. ¶ Co
sensualment sintam sempre. lo mouiment del sol e de les
estelles. e sintam la calor e la resplendor del sol. per asse es
dit lo firmament e per esta manera sensual prop e pu
yes sempre com sensualment sentim tenebres. e entenem
les tenebres. esser per la absencia del sol. per asse es dit
lo firmament per esta manera sensual lunny. cor comuna
ment es sentit per los senys sensuats e entellectuals. e co
es dit sempre que la natura del firmament e las coses ce
lestials es entellectual pp. es o per lo cor la natura de les
coses celestials no la sentim en els mas que la y entenem.
ayas es uez que la sentim en los cosos elementats. e la
rao sempre per que apellam. nos entellectual lunny es p
lo cor nos entenem pmer de tots faedor on com asse se y
ria en ayi donchs lo nostre enteniment comensa a pinar
del faedor sensual prop al faedor sensual lunny e del fa
edor sensual lunny. puia al faedor en tellentual prop e
del faedor en tellentual prop puia al faedor en tellentual
lunny. ¶ A sempre perdurable. en ro stems. lo faedor prop.
en los uegetables es sempre la flor/e la espiga qui fan
fruyt e gra. e lo faedor sensual lunny es sempre la rayl
dels arbres e la sement que hom ha mesca deus la terra.

la qual rayls e la qual sement fan aures huylls sentir les
 branques e les flors e les espignes sobre la terra. **¶** Lo faedor
 entellectual prop sennyor es natura qui fa engenrar
 los vegetables e fa a les rayls dels arbres mette branques
 e huylls e flors e fruyts e fa a les sements sots la terra me-
 tre rayls e puyes fa les esse en creiximent e fa les esse ge-
 nerants branques e espignes e huylls e grans e fa es bene-
 m les figueres de potencia en actu e per generacio e p-
 corrupcio les fa es bene m de actu en potencia e lo faedor
 entellectual l'any es sennyor la nostra gloriosa essencia
 qui aures creada natura en manera e en disposicio
 com sia generant e corrompent los vegetables per cos
 natural segons orde de natura. **¶** Es per que es dit
 sennyor que la flor o la espiga es faedor prop es per so cor-
 ue siblament los sentim ab uista corporal e so per que
 sennyor les rayls e les sements qui son sots la terra son
 dites faedor sensual l'any es sennyor per so cor son absents
 aures sennyors sensuats de men tre que son amagades sots
 la terra e so per que es dita sennyor natura entellectual
 prop es sennyor per so cor la entenem en los vegetables
 qui per ela son generants o corrompents. Es so per que
 es dit sennyor que nos sots faedor entellectual l'any es
 sennyor per so cor nos sentim aures que entenem sobre natura
 ept natura e faedor de natura. **¶** Vos sennyor deus qui
 sots simple natura sens niylla disposicio. En los a-
 nimals e per ela sennyor es entes faedor en uuy maneres
 les quals son faedor sensual prop e faedor sensual l'any
 e faedor entellectual prop e faedor entellectual l'any. Lo
 faedor sensual prop es sennyor lo mascle e la femella qui
 engenren sensualment fill o filla. lo faedor sensual l'any
 es sennyor com la rosa engenrada no es nada la yri com in-
 fant en ventre de la mare o poillen clasta don. lo faedor
 entellectual prop es sennyor natura la qual natura

es deuylida en dues parts natura corporal e natura
espiritual la corporal es sempre natura qui en genera
e corromp forma corporal la natura espiritual es sen
yor d'animas racional qui fa esser lo cors d'animal
monable e usable dels v. sens corporals. Enatura
d'angel qui fa a home febre. Enatura diabolical qui fa
a home febre mal. Lo faedor intellectual luy es sempre
la nostra gloriosa essencia qui fa dels animals tot
lo qui peccam a la nostra grandetura e a la nostra
gran misericordia e al nostre honorat arabament
e a la nostra gran saniea. Lo per que es dit sempre q
lo mestre de la fembre son faedor sensual prop es
per so com sensualment nasen lo infante qui es
nat de la femella engendrat en eylla per mestre
e lo quel infante no nat. ol polliu et la losta son
dits faedor sensual luy es sempre per so cor els ree
bent generacio del m. faedor se apareylen a esser
engendrators daltres animals qui potencialment
comensent a esser en els. Esto sempre per que natura
creada es dita faedor intellectual prop es sempre
per so cor natura engendra o corromp los Indivi
dus sensuales o intellectuals los sensuales senti
alment los intellectuals intellectualment. Esto
per que nos sempre sots dit faedor intellectual luy
es per so cor nos sots dit faedor de natura e de tots los
animals engendrats e corrompits per natura.
Tu es tuos sempre sobre tota virtut honorat sempre
sobre tot honra ment vos sabets sempre que un
hom tracta de faedor en los metayls que a donchs
enten hommy faedor faedor sensual luy e fa
edor intellectual prop e faedor intellectual luy
Lo faedor intellectual prop es sempre ayi com lo
feere qui talla. o la fal qui sala. o lo meza de.

qui alegre / o la caramida qui fa moure la aguylla lo faedor
 sensual l'umy es axi com l'aur / e l'argent qui fan los homens /
 e treballar per tal que puschuen auer / aur / e argent / e diners /
 Lo faedor entellectual prop es senyor natura per la qual
 los metaylls son engenyats o corromputs segons que las
 elaments prenhen uirtut / e endressament per los signes e p
 les planetes / a engenyar / o a corrompre los animals. e lo
 faedor entellectual l'umy es senyor la nostra essencia diuina
 qui ha donada a natura uirtut / e puetat com los metals
 s'engenyen o corrompen per ela. so per que es senyor lo ferre
 e la creatura / e lo meragde / e la sal apelat faedor sensual
 prop es senyor per so cor les sentim sensualment e so senyor
 per que l'aur / e l'argent e l'altre tresor es dit sensual l'umy es
 per so cor fan treballar home sens que hom no sab si poza
 per uer a quell tresor que en sera in demana / e so per que
 natura es dita senyor entellectual prop es per so com na
 tura es la mena de la qual son engenyats los metaylls
 e so per que nos sots apellyat faedor entellectual l'umy es
 per so cor uos sots senyor sobretot / e fos ans que n'engn
 dels altres faedors. **R**esplendor de totes resplendors e l'ugor
 de totes l'ugors / en la obra feta artificialment entenem
 faedor en diners les maneres cor per obra artificial ente
 hom faedor sensual prop / e faedor sensual l'umy. e faedor
 entellectual prop / e faedor entellectual l'umy. Lo faedor en
 tellectual prop es senyor lo maestre qui fa la nau / e fae
 dor sensual l'umy es lo maestre qui ha fet la nau / e hom
 per la figura de la nau **S**en lo maestre lo qual es abset
 a la mista corporal. **L**o faedor entellectual prop es
 senyor natura la qual ha fet lo cors del maestre qui
 fa la nau. e fa al maestre remembraz / e entendre / e voler
 la obra que fa la qual natura es entesa corporal e in
 corporal. corporal so es la elemental qui fa lo cors del
 maestre incorporeal so es natura d'animara racional qui
 fa al cors auer mouiment / e li fa auer conyensa de la
 art de la fusteria lo faedor entellectual l'umy sots.

nos senyor qui auets creada natura corporal e incorporeal per la
qual es la art de la fusteria e dels altres mestres. So per que es dit
lo maestre qui fa la nau faedor prop es senyor per so cor sen
sualment es vist e sentit que fa nau. E lo per que hom apela
lo maestre qui es absent a la vista corporal faedor liny es
per so cor la forma de la nau que hom sent ab vista corporal
dona significat que ha faedor sensual. E so per que natura
es dita faedor prop es senyor per so cor es en lo faedor qui fa
la nau e lo faedor es en ella en so que es compost de natura cor
poral e incorporeal. E so per que es dit senyor que nos sots fa
edor liny es per so cor nos sots faedor e creador de natura
qui ha fet lo faedor sensual prop e lo faedor sensual liny
e la materia subiecta a la art de fusteria. **G**lorios senyor
qui ab la nostra sanita passio auets cretat humana l
natre vos sabets senyor quels huns homens tracten del fa
edor sensual liny e los altres del faedor intellectual prop
Los altres del faedor intellectual liny los altres del faedor
intellectual prop. E assy es deue senyor per so cor les sen
sualitats e les intellectiuitats qui son en home poden
tractar per totes estes ny maneres en lo faedor. **A**quels
senyor qui tracten del faedor sensual prop son los homens
qui amen los plaers e delits dels sentys sensuials los quals de
lits e plaers uolen auer per sentiment sens altra a longa
pient e aquells qui no creen enze sino en so que ueen e o
en e senten sensualment aquells senyor se queixen la raze
za del faedor sensual prop e no sent men a seguir e a obeir
en son temps e en son loch lo faedor sensual liny e lo faedor
intellectual prop. a donchs es deuenen los homens senyor p
esta manera de sordenada peccadors e culpables lo qual
desordenament es senyor per so cor hom es mes obligat a
seguir e seguir los altres faedors que lo sensual prop per
so cor an maior dignitat. **S**antificar cors glorios u
nit ab sanita deitat aquells senyor qui son anants per

la uia e per la carzeza del faedor sensual luy son senyor los uana-
gloriosos los quals entenen en auer forma e preu per di-
uerses en contrades e per longues terres e uolen esser loats e
amats e honzrats per les gentz. **C**on beneyt siats uo senyor
deus cor los homens qui maiorment amen e uolen la carzeza
del faedor sensual luy son reys e prínceps e comtes e alts
barons e canayllers e homens rics cor niylls homens senyor
no trebayllen tant com pusquen esser loats e honzrats per
les gentz com fan los grans senyors e los homens apoderats
on aqueste homens ayntals senyor uan pus fortment per
la carzeza del faedor sensual luy que no fan niylls altres
homens on com aslo sta en ay donchs elle an senyor maior
apazeyllament com sien pus peccadors e pus culpables ho-
mens que niylls altres homens e aslo marey per lo contray
seny. **A**quells senyor qui tracten mes e pus feruentment
de faedor sensual prop e del faedor sensual luy que no fan
del faedor entellectual prop e del faedor entellectual luy
aquells senyor son los homens qui pus fortment e pus souen
son mintents e falsadors e enganables e inuirtuosos e culpa-
bles e tot aslo es deue senyor per lo cor en est mon son pus fort-
ment curiosos e tractables de les coses sensuales que de les coses
entellectuals. **O**vos senyor deus qui amats los nostres a-
madors e seruidors alguns homens senyor son passats sa-
enzeza qui an mes tractat e pus diligentment del fa-
edor sensual prop e del faedor sensual luy e del faedor en-
tellectual prop que no han del faedor entellectual luy
e los homens aqueste senyor son estats los philosophs los qts
menauen luy remembrament el uo entemiment el uo
uoler d'inter tres terminacions de les quals es lo primer ter-
me lo sensual prop e lo segon lo sensual luy e lo terç lo en-
tellectual prop. **C**on per lo senyor com lo remembrament
nil entemiment nil uoler dels philosophs e dels naturals no
passaua tan acabadament al faedor entellectual luy

J. In intellectu
phoz.

com feya en los altres faedors e mouedors per aslo sempoz crea
uen/en luz remembrar e en luz entendre e en luz uoler per
lo qual errament ignorauen sempoz uos e meny conegueren
dia de crea cio e de resurreccio / eles altres coses qui per tanye
ala nostra fe e ala nostra creensa // on beneyt siats uos
sempoz deus per so com los phylosophs e los naturals creare
en lo faedor entellectual l'umy al qual conegueren la sua
noblea per aslo sempoz foren enganats e creats en la cone
xensa que cuydauen auer arabadament en lo faedor sen
sual prop e en lo faedor sensual l'umy e en lo faedor entel
lectual prop. coz nyll home qui aia innocencia dela
noblea natura del faedor entellectual l'umy no pot auer
arabada conexensa en nyll altre faedor. **A** sempoz uee
deus qui sots tota la ma salut e tota la ma consolacio
los homens sempoz qui son pus remembrables e pus entenets
e pus uolenterosos dela celestia gloria que dela uana gla
mundana. aquells sempoz tracten mes del faedor entellectu
al l'umy que no fan dels altres faedors. lo qual tractament
fan sempoz diuersament e en tres maneres. coz los huns
homens sempoz tracten del faedor entellectual l'umy per fe
e per creensa. los altres per raons e per arguments e per
probacions e per honifrats. los altres sempoz ne tracten p
fe e per raons ensems. **T**aquells sempoz qui tracten del
faedor entellectual l'umy per fe e per creensa son sempoz
aquells qui an fe e creensa en uos sens que no an gran
conexensa ni saniea en los altres faedors. **E**aquells sempoz
qui tracten per raons necessaries e per probacions necessa
ries en lo faedor entellectual l'umy son sempoz los homens
enzaonats qui han habundancia de raons e de subtilitats
e de probacions en lo faedor sensual l'umy e en lo faedor en
tellectual prop. coz per la conexensa que an sempoz en
los faedors demunt dits. p una luz anima a conexer per
retes raons e probacions lo faedor entellectual l'umy

e los homens qui en sems tracten de fe e de raó en lo faedor en tel-
lectual l'any aquells son sempre los homens qui per fe afferme
e per raóns demostren lo faedor en tellectual l'any esset en esser
a cabat e complit en totes virtuts e en tots acabaments. **¶** Non
beneyt siats nos sempre deus. car aquells homens qui tracten
del faedor en tellectual l'any mes que dels altres faedors aquells
sempre son pus veritaders e pus dretures e pus misericordio-
sos e pus humils e pus liberals e pus leals e pus amables que
nenyuns dels altres homens. on com aslo sia en ay donchs qui
vol mes fruir sempre del faedor en tellectual que tractar de nen-
gy dels altres faedors nen gya sempre contemplar. en est libre
de contemplacio lo qual es compost de sciencia theologial
e de sciencia natural. la qual composicio e contemplacio
es feta sempre a gloria e laor de nostre sempre deus. **Com es
tractat de materia sensual e de materia en tellectual.**

O deus eternal glorios singular a nos sempre sia donada
laor e feta ha reuerencia e honor car la causa mater-
nal sempre sempre entenen en .iij. maneres deue si-
da les quals .iij. diversitats son sempre materia sen-
sual p'prop' materia sensual l'any materia en tellectual p'prop'
materia en tellectual l'any. **¶** On com la causa material sia
deuifida en .iij. maneres demunt dites per aslo sempre con-
tractar de materia en .v. coses les quals son sempre la materia
del firmament la materia dels uegetables la materia dels
animals la materia de les obres qui son fetes artificial-
ment. on com lo subiect destes .v. coses sia sempre materia
conep per aslo sempre en fer car materia en estes .v. coses demunt
dites. e car la materia sensual es pus l'engera cosa a esser
coneguda que la materia en tellectual. per aslo sempre con-
que primerament comensam ala materia sensual lo qual
en fer car sempre de materia sensual comensam ala
materia del firmament. **¶** Sempre uer deus qui lo nostre
sempre fetes contemplar en la nostra gloriosa boneca com

Nota la mana com errare
los philosophos omnes. Com
p'lo contrari delle los carolus
dans han conegut X'ar de
creador edes fines obras.

Com de sia theo. ental es
compost aqst libre equals
homens sen pus bons e v
tuos

C. C. C. xxxj

M. sensual. [prop
l'any.

M. intellectual. [prop
l'any.

com les .vij. planetes sien senyor en teles coses celestials e sien
senyor coses auent materia e sien sentides per vista corporal
per asso senyor apellam la materia deles .vij. planetes materia
sensual prop. E com los .xij. signes e les alizes esteles qui son
fixades e fermades en lo seerle del firmament sien senyor auent
materia per asso apellam senyor la materia de aquelles
materia sensual. **C**om entenem senyor materia entellectual
prop en lo firmament a dons entenem la materia de
les esteles la qual es en maior quantitat entesa que no es
sentida la forma deles esteles e com es entesa senyor materia
entellectual luy en lo firmament a donchs es entesa mate
ria en lo firmament la qual materia no es sentida per los
senys corporals ni sabuda per los senys entellectuals qual
cosa sia en si mateixa. sino tan solament que entenem que
aquella materia no es materia espiritual pero com pua en
ella memoria entemiment e voluntat e cor lo firmament
es sentit que es mouable per asso senyor es sabut que la
materia del firmament es corporal e es terminada e fermada
So per que apellam senyor la materia deles .vij. planetes sen
sual prop e la materia deles esteles qui son en lo firmament
sensual luy es senyor pero com les planetes son a nos alizes
pus prop que no son les esteles qui tenen ab lo firmament
e so per que es dita senyor la quantitat de la materia la
qual nos sentim en les esteles entellectual prop e la materia
del firmament es dita materia entellectual luy es senyor
per so. cor pus prop es a la conexensa nostra. La quantitat
deles esteles que n ueem partida que no es senyor la materia
del firmament la qual no sentim en part ne en tot ne ente
nem e la que es en si mateixa sino tan solament que ente
nem que es cosa mouable corporal e no espiritual cosa. **H**u
mil senyor ple de merre e de pietat com es tractat senyor de
materia en los vegetables a dons es dita materia sensual
prop e sensual luy e entellectual prop e entellectual luy
e com es dita senyor sensual prop a donchs es dita la

na sensual prop
na in celestial prop

planete st in proximioris
stellis

sim in vegetabilibus

materia dels arbres e dels fuylls e dels flors e dels fruyts e
 dels sements la qual materia. es sentida per los senys corpo
 rals se com es dita materia sensual luy. adonchs es dit dela
 materia qui es en los vegetables la qual es absent als senys
 corporals per sensualitat sino tan solament que hom sent
 la materia per ponderositat la qual materia es ditre les
 superficials amagada a les nostres sensualitats. ditre
 ample e lonch e pregont. **C**om es dita en los vegetables sen
 yor materia intelectual prop. adonchs es entesa materia
 potencialment en las vegetables. enay. com en la flor
 on es potencialment materia de fruyt. e en lo gra materia
 de spiga. e com es dita en los vegetables senyor materia en
 tectual luy. adonchs es entesa materia en general /o
 es assaber la materia dels uy. elements dels quals son co
 posts e engendrars tots los vegetables. **S**o per que es di
 ta senyor la materia sensual prop en la poma sentida e
 es dita la materia sensual luy en la longura e amplexa
 e pregona de la poma sensea es per so senyor cor puse se
 tida la sensualitat de la poma. en les superficials per ue
 er e per menor e per olze e per toraz que no es la materia
 de la poma. ditre ses superficials. El raso per que es ape
 lada la materia potencial intelectual prop. e la mate
 ria general intelectual luy. es per so cor la materia po
 tencial es pus leugera cosa a coneyer que no es la general
 materia dels uy. elements. com hom la enten en general
 sens forma sensual. **O**vos senyor deus qui sots compli
 ment e carabament de mon remembzament e de mon vo
 ler. vos sabets senyor que materia se diu en los animals
 en dues maneres so es assaber que los animals an matia
 elemental e materia espiritual. la materia elemental
 pot esser senyor sensualment entesa e pot esser sentida per
 prop sentiment e per luy. e pot esser entesa per prop ente

ii. intellectualis in
 vegetabilibus.

Ex. 4. etis gponit
 omnia mixta.

Longitud in poma.
 Latitudo

iii. in animalibus etas
 spiritual.

sa per prop enteniment e per luy. Mas la materia espiritual
senyor aquella no pot esser sentida per prop sentiment ne p
luy. Mas pot esser entesa per prop sentiment. **C**om es dita
materia corporal en los animals adonchs es materia dita
corporal sensual prop com lo cors del animal es sentit per
los sens corporals. e com la materia corporal dintre les sup
ficients no es sentida adonchs dita la materia dintre les
superficients sensuales luy. e com la materia entellectual
prop es entesa adonchs es la materia de la memoria e del
enteniment e de la voluntat la qual materia no es senti
da mas que es entesa. e com es dita materia en lo entellectu
al luy. adonchs es entesa la materia entellectual en la
anima la qual materia entellectual nos sabem que ses en
la materia. **C**laro senyor per que lo cors de la anima es
sentit fora superficients es dit sensual prop e la mate
ria dintre les superficients amagada ala vista corporal
es dita sensual luy. es per lo senyor cor pus prop es lo
cors del animal a esser sentit en les superficients que no
dentre les superficients e clar per que es dita la materia
de la memoria e del enteniment e de la voluntat entellectu
al prop. e la materia de la forma en la anima es dita ma
teria entellectual luy. es per lo senyor cor pus lenger
ment es entesa anima esser materia a memoria e a en
teniment e a voler que no es la materia a memoria e a
enteniment e a voler que no es la materia qui es en la
anima subiecta a la forma de la anima. **e** materia
e forma entellectual entenem que son materia a la
memoria e al enteniment e a la voluntat. Mas la ma
teria qui es subiecta a la forma a quella materia senyor
no es nyll hom. en est mon qui pusta saber. m'enten
dre que sia en si materia. Mas tan solament que es ma
teria entellectual. **A** moros senyor qui sots regimet
e multiplicament de mes amors e de mas suspirs e de

Item materia spual
nefany qd e in sepa

Intellectualis que e
in aia: no p' intelligi
et statim isto.

mos plors com materia es dita en los metaylls. a donchs es dita en uny
maneres les quals son sensual prop e sensual luy e entellectual prop
e entellectual luy. com materia es dita en lo sensual prop a donchs
es dit dela materia del auz o del ferre que hom sent per vista corpo
ral. com es dit senyor de materia sensual luy. a donchs es dit de
la materia del auz e del ferre la qual es ditre les superficies de la
forma de longuea e damplea e de pregonea la qual materia senyor
no es sentida sino per fezuguea. **C**om es dit senyor de materia
entellectual prop a donchs es predicat dela materia de sal qui esta
potencialment en la ygua. e com es dit senyor dela materia dels
elementes dels quals son composts tots los metaylls. **L**azao m
la occasio perque es dita sensual prop la materia com es sentida
en les superficies. el azao perque la materia qui es sentida dm
tre les superficies es dita senyor sensual luy es senyor per so
ror pus prop es als senys sensials la materia sentida en les sup
ficients que no es en la materia dm tre les superficies. el a
zao e la occasio perque es dita entellectual prop la potencial ma
teria de la sal en la ygua e la materia dels elementos es dita entel
lectual luy es per so cor al nostre entemiment es pus prop a en
tendre la materia potencial en la ygua que no es la materia
general dela qual son composts los elementos. **C**reador senyor
del cel e de la terra e de tot quant es. com es tractat de materia en
les obres quis fan artificialment a donchs senyor ne tratta
hom en uny maneres les quals son sensual prop sensual luy
entellectual prop entellectual luy lo sensual prop es senyor
la fusta e la pegunta e la estopa e las claus qui son materia e la
navi com hom la fa de totes estes coses la materia qui es dita
sensual luy es senyor la materia de la navi com es feta. **C**o
es dita senyor materia entellectual prop a donchs senyor es
apellada la materia dels elementos la qual compon totes les
coses corporals sensials elementals la qual materia senyor
es en los fusts e en los claus e en les altres coses don es feta la
navi com es dita la materia entellectual luy a donchs es
preduat senyor dela materia en general la qual enten hom
huminezal composts e engendrats de la tots los coses sentits

in metallis.

*in salis e potu
in aqua.*

in artificia

Ligna
Stipa

Los elements son dñs
la materia general

ñ. semi. p. forma.

ñ. intellectualis. no
p. semi. aqna. for.

Tota in corpore est in
causa firmamenti

ñ. h. in se formas po-
tencialiter et actualiter
p. generationem et corrup-
tionem et in fine qd. finit
corruptio.

Glorias deus la rao per la qual hom apella los fusts / e la estopa el
 rampem el ferze / e la pegunta materia sensual prop es per lo rom-
 ans es materia a la nau que no es rom la nau es feta destes co-
 ses. E com es dita la materia elemental entellectual prop
 es per lo coz los elements son dñtie la materia general dela
 qual son formades totes coses sensuales sia que sien dels coses
 celestials / o dels terrenals. **N**omenat senyor per tots los
 pobles temut senyor per totes gents com materia corporal
 sia cosa sentida. per forma sensual se com materia enteller-
 tual no pusta esser sentida per nuylla forma sensual per als
 senyor los philosophs tractazen. pus fervent ment / e pus l'enge-
 zament de materia corporal que de materia in corporal / e per
 aso enteneren senyor tant fortment la natura de materia
 corporal que ublidaren **L**en serament de materia in corporal
 Len serament que los philosophs an fet senyor de materia in cor-
 poral es senyor en dñ tres maneres de les quals es comensa-
 ment e finit / e infinit / e terminacio. on rom sia sentit
 senyor / e entes que tota materia corporal sia dñtie lo sobrian
 serle del firmament es significat senyor que tota materia
 corporal es finida / e terminada. en longuea / e en amplex / e
 en pregont pusque lo firmament qui la conte dñtie si es finit
 e terminat. E en axi senyor com la materia elemental es finida
 e terminada dñtie lo firmament en axi es senyor signifi-
 cada que sia finida / e terminada. entems / e en virtut / e en poder.
En lo senyor que los philosophs agueren conexensa que la ma-
 teria avia en si formes potencialment / e actualment per
 generacio / e per corrupcio per aso senyor foren enganats al-
 guns dels qui atribuiren a materia potencial generacio e
 corrupcio eternal / e infinitament. lo qual engan prezen
 senyor per lo rom no foren pus diligents en len serament
 entellectual que en lo sensual coz si del sensual sabessen pu-
 rar / e entrar al entellectual / en serament agueren conexe-
 sa del creador / e de la quantitat / e de la terminacio / e de la de
 materia elemental qui es entellectualment significada
 a la humana conexensa. endressada per ordenat en serament
 sensual / e entellectual la qual humana conexensa la

entent femida e teemenada en la potencia e en la actualitat
O vos senyor deus qui sots esperansa e consolacio nostra co
 sia cosa senyor que la elemental materia sia per lo uch e en
 ample e en pregout femida e teemenada. Dintre lo firmamet
 donchs es significat e demostrat senyor que es femida e teeme
 nada en lo uch. on com la materia senyor sia teemenada (efe
 mida en lo uch. donchs es significat e demostrat que la obra
 sia femida e teemenada. entens cor nuylla cosa que sia fi
 mida en lo uch no es senyor digue en si mateixa que la obra
 sia entens infimida. cor axi com defayll de infimtat en
 longea e en amplea e en pregout. En axi defayll en obrar
 infimdamment sens comensament e sens fi. on com allo
 sia senyor en axi donchs es significat que les formes qui
 potencialment son en la materia son fimides e teemenada
 des en la potencia peeso com la actualitat del es formes qui
 son potencialment. cone d'uez comensament e fi. **G**lorios
 senyor significat e demostrat es al ente m'inerit huma
 que materia sensual no es maior que la forma sensual ac
 tual. cor tota l'alongnea. e la amplea e la pregonea de ma
 teria sensual cap d'inter les formes sentides. cor sens forma
 sensual no poua esser. en esser materia sensual. axi es
 uer senyor que la materia ha mes formes potencialmet
 que actualment. cor la materia del a nap d'argent no
 ha actualment mas una forma. de a nap e an potencial
 ment moltes. en lo que daquella materia pot horn fer mol
 tes diverses formes. **C**om materia sia senyor maior en
 formes potencialment que en formes actualment. per
 allo es senyor significat e demostrat que en la materia ha
 defaylliment en lo que no basta a uer tantes formes actu
 alment com ha potencialment. cor no pot hauer nuylla
 forma actual tro a pzinada de si altra forma. on en axi
 senyor com la materia ha defaylliment en la forma actu
 al. En axi es significat que aia defaylliment en la

for q st po. m m.
 ff finte.

present vida sentida sensualment. ayas com lo observa-
ment que nos fers sempre de materia e de forma. apres la
nostra mort. Na observament entellectual per aslo sempre
lo descreen aquells qui son mes obedients als significats sen-
suals que als entellectuals e per aslo sempre es denenen
descreents del dia de resurreccio. **Q**uasi cordios sempre
qui ab la nostra misericordia gran. alegrats e con fiats.
in la materia entellectual e la forma entellectual an-
tan simple natura que libe sa miste en sems a esser un
angel o una anima. per tot aslo sempre no cau en rom-
pitiu. cor per lo sensual individui en lo qual se unexce
enans sempre es aquella substancia. simple en natura
e esguardament del individui unit. per materia e per
forma sensual. **C**on com aslo ha en ay sempre donchs
lo individui a instat de materia. e de forma entellectu-
al lo qual es substancia creada entellectual aquell
sempre no ~~recreacio~~ en la materia in en la forma.
ayas es vez sempre que la anima racional. zeeb ab crea-
cio en son remembrat. e en son entendre e en son voler.
remembrant e entenent e volent en un temps in nes co-
ses. e en altre altres. on parha que la anima aia diuers
les remembraments e enteniments e volers per tot aslo
nos altra la materia in la forma. don es un da la aia
cor en ay com la longnea. e la amplea. in la pregonea.
de substancia corporal nos corromp si tot. Lo cors se altera
ia en diuerses colors. En ay sempre la anima no cambia
son remembrament in son voler. libe e la diuerses coses
re membre e enten e vol. ve la diuersitat qui es en lo re-
membrament e entenent e voler. no es sempre de part
la anima. enans de part la diuersitat qui es en la cosa
que la anima remembra. e enten e vol. En ay sempre to-
la corrupcio o la generacio de la forma sentida es sempre
en la materia da mentada. e aslo sempre segons q' es.

*M. intellecti et
for: no facit
ppond. n. quan
gelon. in ma
tonali*

*Et h. e. to que ange
lus h. aia no facit
ut abstrahere qe in
religendum in sua con*

la contrarietat o la concordancia entre la materia e la forma. Enaxi
sempor per contrari es privacio de corrupcio e de generacio pna
da entre la materia e forma intellectual. en les quals ha tanta
de concordancia que noy pot esser nylla corrupcio. ni la materia
ni la forma no poden crexer en quantitat. cor la materia es a
cabament en si e en forma. e la forma es acabament en si e en
la materia. Mas es vez que per lo que lux virtut pot venir de
potencia en actu. per aslo pot la anima multiplicar. en la
viea. e en santtat. e en les altres virtuts. o pot actualmet
privar deles. e pot esser en vias. remembrant e entenent
e volent. on com aslo sia enaxi donchs gloria e laor sia a
nostre sempor deus. **Com es tractat de forma sensual
e de forma intellectual.**

¶ CCCXXXIIII

O deus qui sots sobirana bonea e virtut e gloria acabat
en tots acabaments. vos sabets sempor que forma es
dita en iij maneres. soes assaber forma sensual
prop. forma sensual luy. forma intellectual prop
forma intellectual luy. **¶** On com forma fassa la tractat
sempor per. per estes iij maneres. per aslo sempor tractare
de forma per iij maneres. lo qual tractament sempor farem
a la or e gloria deus. en v. roses les quals son sempor lo firma
ment los vegetables los animals. los metayls les obres q
son fetes artificialment. cor per aytal enserament sempor
pot hom venir a certa concexensa de la forma sensual e de la
forma intellectual. **¶** On com forma prop e forma luy e
forma sensual e forma intellectual. Na sempor en les v.
roses demunt dites. per aslo sempor remembrant e entenent
e volent les formes sensuales e intellectuals. eles formes prop
e les formes luy. en lo firmament e en los vegetables. e en
los animals. e en los metayls e en les roses artificials. es en
tesa forma en totes les maneres seguentes la qual pot esser
entesa en est mon sensualment o intellectualment.
cabat sempor acabament de mes acabaments e complimet
de mes amors. com es dita forma sensual prop. en lo firma

ment: a d'ons es predicat de la forma de les Planetes e de les este
fixes en lo firmament la qual forma se forma en la terra a la
nostra vista corporal la qual es sentida en la terra per lo cor nos
per unu e sentida nostra vista que senta la forma de les este
les en les superficies de la materia cor siot foy seua la terra
hasta l'inter la resplendor del sol de mita la qual resplendor
ita e dita en tre lo mija qui es entre nos e les esteles lo q
mija e terminat al tremita on terminat nostra vista
corporal e lo tremita de la super firmita de la materia qui es
subiecta a la forma de les esteles. Item com es dita la forma
sensibilluy en lo firmament adonchs es predicat sen
yor de la forma de les esteles fixes en lo firmament les q
se firmen en la terra per unu nostra vista corporal
que les planetes la qual e de la qual quantitat de la materia
a la subiecta. **C**om es dit senyor de forma en intellectual
prop en lo firmament a donchs es predicat de la granca
de la forma de les esteles la qual forma es maior en la
terra nostra intemiment que no es sentida en la nostra
vista corporal com es dit senyor de la forma en intellectual
luy a donchs es predicat de la forma del centre del fir
mament la qual no es sentida en la terra superficies
per la nostra vista corporal cor tant es luy e tant es
cosa manable que no es vista sensibilluy qui la vista sen
ty an per lo cor la forma no es senyor sentida e per lo
cor l'entemiment en ten que lo firmament es cors mo
vable terminat per asto es dita la forma del firmament
forma en intellectual luy cor no es mylla forma sensib
al tant luy ab vista sensibilluy com es lo centre del
firmament. **U**na 2da mila oratio per que es dita forma
sensibilluy prop la forma de les esteles que firmen en la terra
a nostres huylls sensibilluy es per lo senyor cor prop es

aquesta forma de les .viij. planetes formada en la er. a tres
huylls que no es la forma de les esteles qui son fixes en lo firmament
ment formades a nostra vista corporal. en la er. ni la otra
sió per que es dita forma intellectual prop la forma qui
es entesa per tota la materia de les esteles. es per so. or pus
l'augeament es entesa que no es la forma del cercle del
firmament conuinta sens niuyl ni ja ni la materia e
la subiecta. or la forma de les esteles ay tant com es pus
prop ala sensualitat que no es al enteniment. ay tant
la forma del firmament es pus liny al enteniment
que no es la forma de les esteles. **T**ertader sempre sobre
tota veritat. poders sobre tots poders. com es tractat
sempre de forma en los vegetables. adons ne pot esser tractat
en .iij. maneres. so es a saber sensualment o intel
lectualment. o forma prop. o forma liny. com es tractat
sempre de forma sensual prop. adonchs es predicat
sempre de la forma dels arbres e de les erbes e de les flors
e dels fruyts e fulles e branques e rams e brots. les qles
coses son presentment vistes per vista sensual. com
es tractat sempre de forma sensual liny. adonchs es tractat
sempre de les formes que los vegetables an en lo comen
sament que ne xen e fan fulles e flors e rams e fruyts.
La qual forma de les vegetables no es demostrada ala vista
corporal en la cabament ni en la quantitat ala qual p
ue en lo tems que es peruenyuda a perfecta forma. Com
es tractat sempre de forma. en intellectual prop. adonchs es
predicat de la forma. que los grans an d'entre lo clouel
los quals son absents ala vista sensual. ay com lo gra
de la magrana o del presserch qui an forma intellectual
ment entesa dintre la clostra. se com es tractat sempre de
de forma intellectual liny. adonchs es predicat de la

forma potencial la qual esta en l'entimment: axi com for
ma de arbre o de pignat o de flor o de fruyt o de fruylla qui po
tencialment esta en lo gra del forment o del preleguer o
pzaner. La raon de la vocatio perque es dit senyor quella
forma dels arbres e dels fruyts nenguns a arabaament
es forma sensual prop es senyor per se cor a quell a forma
es vista presentment / e es presentment sentida que no
es la forma dels vegetables e dels fruyts e les flors e les fu
lles qui no son per nenguns a perfecta e dit de metate que
los fruyts son veres e les fruylls e les flors e ramis e bra
ques son poques e no son per nenguns a arabaament e
La raon senyor per que lo gra d'inte: Lo donel es dit entel
le qual prop es per se cor es que prop al entimment
que no es la forma que potencialment esta en la semet
la qual forma hom no sap fiendria de potencia en / ar
tu: 3. Loos senyor sobre tot es glorios honziat senyor
sobre tot honziament **D**e forma pot esser tractat
senyor en los animals en tres maneres es les quals son
forma sensual e forma intellectual e forma prop
forma. L'any nom es dit senyor de forma sensual prop
a donchs es predicat de la forma d'animal: sentida a vis
ta corporal axi com forma d'home que hom veu: present
ment com l'ome es vist. E com es tractat senyor de forma
sensual l'any a donchs es predicat dels animals qui no
son per nenguns a perfecta e dit axi com l'infante poch q
no ha perfecta forma. **C**om es tractat senyor de for
ma intellectual prop a donchs es predicat del infan
to qui es en lo ventre de la mare / o del au ceyll qui es en
la closta lo qual es absent a la vista corporal e no es en
tes ni sentit si es maestre o fembre / e com es tractat senyor
del intellectual l'any a donchs es predicat de la forma d'
infanto o de la bestia o del o ceyll qui potencialment

esta en lo mastle e en la femella a esser engenzzada. **¶** La raa
ni la ocañio per que la forma del home la qual es vista p
sent ment es apeyllada forma sensual prop es semyor
per lo cor es p sent ment vista e es vista Imperfecta etat p
la qual perfecta etat es pus prop que la forma qui no
ha en raa acabada e dat. El raa per que es dita forma
entellectual prop. La forma del infante en lo ventze de
la mate es semyor per lo cor es pus prop al sentemiment
humana que no es la forma del animal la qual esta pote
cialment en mastle e en femella. enans que sia engenza
da. **¶** Creador semyor amador de tots bens. com es tractat
semyor de forma en los metayls. adons ne pot esser tractat
en .iij. maneres so es assaber en forma sensual prop e
en forma sensual luy. e en forma entellectual prop e
en forma entellectual luy. com es tractat semyor de for
ma sensual prop. adonchs es predicat de la forma del aur
e del argent e dels altres metayls. com es tractat semyor
de forma sensual luy adonchs es predicat de la figura
del home qui es fet en l'aur e en l'argent o en altra ma
tera. **¶** Com es tractat de forma entellectual prop. adon
chs es predicat de la forma del aur e del argent qui es ab
sent ala vista sensual. adonchs los altres semyos corporals
ayxí com morabatins en caxa trancada. e com es tractat
semyor de forma entellectual luy adonchs es tractat
semyor de la forma dels metayls qui potencialment
esta en los elament. ayxí com forma de sal qui potencial
ment esta en aygua. e forma de aur qui potencialment
esta en terra arenosa. **¶** La raa semyor per que es dita for
ma sensual prop. La forma del aur qui es sentida e la
forma del home entelada en l'aur es dita forma sensual
luy. es per lo cor pus prop es la forma del aur o materia
d'aur que no es la forma del home per lo cor forma dome

no es cosa natural que mateu d'auçli sia subiect (ela rao.
 l'empoz per la qual es dit que los morabatins absents als seys
 sensibals son forma entellectual prop es l'empoz per lo cor.
 pus prop es aquella forma al'entremment huma que no
 es la forma que potencialment esta en los elements. **A**
 reñal'empoz pare de costems de forma artificial pot ho
 l'empoz tractar en uij maneres en les obres qui son fetes
 artificialment lasquales uij maneres son l'empoz forma
 sensibals prop forma sensiballum forma entellectual prop
 forma entellectual lumy rom es tractat l'empoz de forma
 sensibals prop a donchs es predicat de la forma sensibals de
 la cambra la qual sensibals ment es sentida rom es tractat
 l'empoz de forma sensibals lumy a donchs es predicat de
 la forma de la pera (ela fusta (ela terra) on la cambra es
 composta. **C**om es tractat l'empoz de forma entellectu
 al prop a donchs es predicat de la cambra qui esta en
 la sancia e en la ymaginativa del maestre enays q
 fassa la cambra e rom es tractat l'empoz de la forma en
 tellectual lumy a donchs es predicat en general de totes
 les formes qui an for en mi son mi se an. les quals son
 en la nostra gloriosa sancia sabudes e mistres entellectu
 alment sens comensament sens si la rao per que es
 dita forma sensibals prop la forma de la cambra es l'empoz
 per lo cor pus prop es la cambra ala iusta corporal co
 es iusta en la forma que no es rom son mistres les parts de
 la cambra de lesquales es composta e bastida. ela rao per
 que es dita la forma de la cambra ymaginada forma
 entellectual prop es l'empoz per lo cor forma de cambra
 ymaginada per mi de la ymaginativa les altres formes
 esse que a uis temps no poden esse ymaginades dementre
 que la anima del maestre ymagina forma de cambra es
 actualment en la ymaginativa e les altres formes.

hi son potencialment per assò sempre es dita aquella for-
ma entellectual prop e la raso per que es dita en general
forma entellectual luy. Les formes qui son iustes e sabu-
des en la nostra sàmea e en la nostra estiença es sempre p-
so cor enans foren en nostra sàmea sabudes que en nuylla
altra sàmea. en engima forma sempre no es pus prop la
eset mista m' pus luy, en la nostra sàmea que altra ha q
ha en les creatures forma actual, o potencial. **S**empre
gran sobre totes grances noble sempre sobre totes nobles
en animal racional ha sempre forma espiritual entel-
tual. La qual es dita forma entellectual prop e forma
entellectual luy. La forma entellectual prop es sempre
la memoria el enteniment e la voluntat qui son forma
d'anima racional. cor axi com substancia corporal
es formada de longuea e de amplexa e de pregonea. En ay
animazacional es assignada de memoria e de enteniment
e de voluntat. Item com es tractat sempre de la forma en-
tellectual luy. adonchs es predicat sempre de la forma de
la anima la qual forma sempre nos par tex de la sua ma-
teria entellectual la qual forma no sabem que es per
so cor en est mon nons es significada per nuyllas sen-
sualitats m' per nuyllas entellectualitats. **R**aso m'
la occasio sempre per la qual es dit que la memoria el
enteniment e la voluntat son en la ara forma entel-
lectual prop e la forma que la anima ha en si mateys.
sens lo remembrament el enteniment e la voluntat
qui es en ella actualment luy es sempre per so cor pus
prop es ala raxonensa humana memoria e enteniment
e voluntat que no es la forma que l'animal ha en sa en-
tellectual materia. cor la forma de remembrament
e de enteniment e de voluntat es possible cor la sempre.

a esser coneguda e sabuda. Mas la forma de la anima. la qual
 demostra la materia a quella forma. Senyor no es niyl home.
 en est mon qui la pusta entendre ni saber. **H** Senyor ama
 dar donador perdonador vos sabets Senyor que mellor es forma
 actual en materia elemental que no es la forma qui es
 potencialment e esta en materia elemental. tot per se
 Senyor com la forma actual. es en esser e la forma poten
 cial es privada de esser. actual per aslo es Senyor mellor
 forma qui es actualment que no es la forma qui es po
 tencialment. E aslo es deue Senyor per se tot esser. es molt
 millor cosa que no esser. **C**om ha Senyor cosa manifesta.
 que forma actual ha en mellor grade en millor disposi
 cio que no es forma potencial. per aslo Senyor es signi
 ficat e demostrat al enteniment huma. que de faylliment
 ha en forma potencial. tot entota cosa Senyor ha de fay
 lliment de virtut. pusta al tra cosa ha maior habundan
 cia de virtut que cl. on com aslo ha en ay donch signi
 ficat e demostrat es Senyor. que la forma potencial es dig
 ne de esser eternal en la materia tot lo de faylliment que
 ha en materia. enso que no val tant com forma actual
 aquell de faylliment la significa e la demostra Senyor que
 es forma auent comensament e fi e terminacio. **C**lo
 vos Senyor enso que la materia elementalada. corromp
 la forma actual per la qual es demostrada per aslo Senyor
 es significat que ha de faylliment en la forma actual.
 tot ha rablement fos en la ia la materia no la corrom
 puia nela privacia de son esser per altra forma e com
 en la forma actual aia Senyor de faylliment. per aslo
 Senyor es significat e demostrat que la forma actual es
 finida e comensada e que no es digne de esser eternal. **R**ey
 dels Reys e Senyor dels Senyors. vos sabets Senyor q forma.

l'animada racional, com un nota e a un fada ab cors no pot auer
les uirtuts en actu menys de ajuda e de endreçament del cors
on com allo ha en ay donchs es significat e demostrat per
que anima d'ome no ha acabat, acabament, demerit e
es ab lo cors per se seu. Lo cors no pot usar de les uirtuts
e per lo desordre e desament del cors, se uirtuts, uer en ac-
tualitat. **E** on com allo ha en ay senyor que la aia
ra racional reeba de fustiment / en lo que per sinatega.
sens lo cors nos pot remembrar ni entendre ni voler
e per la desordenacio del cors la anima, no p'usta auer
remembrament ni enteniment ni voler, or donat
donchs per allo senyor es significat e demostrat que aia
no es cosa eternal, sens comensament, cor si o fos fora
poderosa per sinatega, de remembrar e de entendre e
de voler sens ajuda del cors. Lo qual cors no li poguera dar
desordenament en son remembrar ni en son entendre
ni voler. **C**om ha cosa senyor que la anima den pere-
no ha ia aia den quillen, e com la anima den p' ha
iusta e santa, e la anima den quillen, ha iniosa e cul-
pable per allo es significat senyor que la anima den p'
e den. **E** es hinda eternizada en forma e en matreia
e com allo ha en ay donchs es significat senyor que nul-
la anima hinda e terminada no es per sinatega, ni no
es eternal enans es fenda e terminada. **A** senyor deus
qui sote font e mar e flum de uirtuts e da mors, per
lo senyor com les creatures se desuarien en forma p'
allo senyor desuarien los senys sensuals e los senys
entellectuals. or ab los huns senys sensuals son sen-
tides al cunes formes, e ab altres senys sensuals son sen-
tides altres formes, e allo matey es senyor dels senys en-
tellectuals, or ab los huns senys entellectuals son ente-
ses al cunes formes en tellectuals, e ab altres senys

entellectuals son enteses altres formes entellectuals. Encara mes sempre que les formes qui no poden esser sentides sensualment son enteses entellectualment. E les formes qui no poden esser enteses entellectualment son sentides sensualment.

Com aixo sia sempre en ayx donchs segons que son en home ordenades e en dies lades les sensualitats e les entellectualitats. segons aquella disposicio e ordenacio sempre apercib hom forma en les creatures si que sia forma sensual o forma entellectual o forma actual o forma potencial.

Con en ayx sempre com per esta disposicio e ordenacio es sentida o entesa forma en los individus. En ayx sempre per desordenacio e per corrupcio de les sensualitats o de les entellectualitats es minorada e menys coneguda forma. forma sensual o entellectual per nos altres peccadors la qual forma sensual o entellectual no pot esser coneguda ni sabuda en tota sa totalitat per nuylla creatura. Imo tan solament per la nostra santificada natura humana e per la nostra gloriosa essencia divina. **Com es tracta de la causa final en les coses sensuals e entellectuals.**

4. CC. xxxij.

Deus savi sobre tots sabers. avos sempre sia donada tota gloria. e tota la or. per tostem. cor ab entenccio sempre de donar gloria e la or avos lo nostre seruidor sempre nol tracta de la causa final. en .iij. maneres les quals son final sensual prop final sensual l'ny. final entellectual prop final entellectual l'ny. **C**om aixo sia sempre en ayx que la causa final cone esser tractada per .iij. maneres. per aixo sempre cone que sia tractada e enserada en .v. coses les quals son sempre lo firmament. los vegetables. los animals los metaylls. les obres fetes artificialment. **C**on beneyt siats vos sempre deus cor en ayx com la causa final es acabament en les creatures de les .iij. causes. les quals son faedor e materia e forma. En ayx sempre la causa final entellectual l'ny es

acabament e compliment de la causa final sensual prop
e de la causa final sensual luy e de la causa final intell
tual prop. **S**enyor simple sens nylla composicio e sens
nylla alteracio. com es tractat senyor de causa final
sensual prop en lo firmament. Adonchs es predicat se
nyor de les parts del firmament; so es assaber le esfele e
les planetes e lurs propietats les quals partides del
firmament (en senyor) arabada forma castina per tal
que totes en sens sien occasio al firmament. com aia
arabada forma. E com es tractat senyor de la causa final sen
sual luy adonchs es predicat de la forma universal
del firmament. La qual ha. arabament en forma
per tal que ses parts reeben acabament de la. **C**om
es tractat senyor de la causa final intellectual prop
adonchs es predicat senyor del firmament en quant
es loch on los benuyrats son gloriejats en la nostra
presencia. E com es tractat senyor de la causa final
intellectual luy adonchs es predicat senyor del fir
mament qui es loch als iusts e als homens sants so
sien coneyents de la nostra noblea que per durablement
sien loadors e benivolents e coneyedors de la nostra glo
riosa essencia. **L**azao m' la occasio per la qual son di
tes senyor. Les partides del firmament sensual prop
son senyor per se cor. pus Leugerament son enteses q
no es la forma del firmament en universal. E la rao
m' la occasio senyor per la qual es dita causa final
intellectual prop. lo firmament en quant es loch
on sien gloriejats. Los sants de parays es senyor cor p.
so cor. Los sants de parays son persos en lo firmament
gloriejats qui sien loadors e amadors nostres. **O** vos
senyor deus qui donats a mon cor habundancia de amor

per la qual los meus huylls ploren. com es tractat sennyor
 de la causa final en los vegetables adonchs es dit que les
 rays (eles branques. e les fuylls e les flors son final or
 ratio sensual prop. per tal que sien engendrars fuyts
 siments en los vegetables. E com es predicat sennyor de la
 causa final sensual luyta donchs es predicat dels ve
 getables qui son creats e fets per tal que los animal ne
 reeben vida sensual com es tractat sennyor de la cau
 sa final intellectual prop. adonchs es predicat de la
 potencia vegetable qui es en los vegetables. la qual es
 es subiecta actualment ala potencia vegetable. qui
 es en los animals. E com es tractat sennyor de la causa
 final luyta. adonchs es predicat de la potencia vege
 table qui es en los vegetables. la qual es subiect po
 tencialment ala vegetable potencia qui es en los am
 mals per tal que sia subiecta ala sensualitat de la po
 tencia sensual. **L**a raso e la occasio sennyor. per la qual
 la ray e les fuylls els rays. e les branques e les flors
 son apellades final sensual prop. es per so sennyor cor
 pus prop es la mista sensual que no es la final causa.
 com los vegetables son per tal que los animals ne uie
 e la raso e la occasio per que es dita final causa intel
 lectual prop la potencia actual dels vegetables. sub
 iecta ala vegetable potencia dels animals. es per so sennyor
 cor es pus longament entesa. que no es la potencia
 dels vegetables. la qual potencia es subiecta ala po
 tencia vegetable qui es en los animals. **D**eus glories
 compliment de tots bens. com es tractat sennyor de la
 causa final en los animals adonchs es apellada sen
 sual prop la final raso per la qual son los animals in
 racionalis on esser per tal que sien fets meses als aials

rationals i e la occasio final. Sensual l'any es sempre la raa
per la qual lo cors huma es sotmes a esser servidor de la aia
Com es tractat sempre de la causa entellectual prop. adon
chs es dit que home es en esser es deuen gut per occasio que
ha gloriat en la vostra gloria. E com es tractat sempre
de la final raa la qual es apellada entellectual l'any adon
chs predicat de la raa per la qual vos anets creat home
la qual es sempre per tal que home ha conexador e loador
de son creador e de son seyyor. **L**a raa e la occasio per la
qual es dita final sensual prop los animals irracio
nals qui son per servir home. e la raa sempre per la qual
es dita final. Sensual l'any. Lo cors huma qui es per
servir la anima es sempre per lo que millor e pus nece
ssa cosa es als animals irracionals. Lo servir que fan
a home que no es lobe que els possegen en els mateys
e millor cosa e pus noble es sempre en cors huma la or
castio que ha de esser servidor de la anima que no es lobe
que possegen per si mateys. e la raa sempre per que es dita
final entellectual prop de la occasio segons la qual hom
es creat per posseure gloria es sempre per servir a aquella
causa final no obstant de virtut mde noblea com ha
la causa final entellectual l'any segons la qual nos
crea home per coneixer nos (per honrar nos e per es
ser amador e servidor e loador de nos e molt millor
cosa es a home la amor e servici e la conegensa que ha
anos e de nos que no es la gloria que ha estimat. **O**
vos sempre deus qui sots huylls e rememibrament de la
mia anima. com es tractat de la causa final sempre
en los metayls adonchs es dita final sensual prop la
peca que han fa lo ferre la qual peca es servida e ce
mada per occasio que n'istal lo ferre. E com es tractat
sempre de la causa final sensual l'any adonchs es pre

dicat del ferre lo qual es obrat endiuerses formes per tal que hom.
 sen seruesta. **C**om es dit senyor dela final occasio entellectual
 prop adonchs es predicat del aur e del argent lo qual es donat
 a home per tal quen fassa be per lo qual be sia quaz donat en
 gloria. E com es tractat senyor dela final occasio entellectual
 luy adonchs es predicat senyor del aur e del tresor que nos do
 nats als homens per tal queus lo en ens honren. ens ser
 uesquen ab el e queus agen gracia e amor dels dons quels do
 nats. **S**o per que es senyor apelada final sensual prop la
 peza ferrenya es senyor per so cor enans es sentida sensual
 ment que lo ferre ixent dela lo qual ferre es per so dit senyor
 final occasio sensual luy per so cor enans es en potencia
 que no es en actu. E la rao senyor segons la qual es dit lo tre
 sor que es donat a home final occasio entellectual prop es sen
 yor per so cor enans ha hom lo tresor per processio que no es
 la final rao que hom ha de fer gracies a nos del tresor que do
 nats. E aso es deue senyor per lo de faylliment e la innocencia
 dome qui no sap so que posseya. tro que ho posseya es occasio
 nat de fer gracies a nos qui lo y auets donat. **G**lorios deus
 qui auets ordenat e poblant lo meu cor de les nostres amors. cor
 en les obres fetes artificialment es tractat senyor dela causa
 final adonchs es apelada causa final sensual prop les parts
 dela nan les quals son parts acabades per tal que sien occasio
 del acabament dela nan. es apeyllada final occasio sensual
 luy la qual occasio final es per so acabada en la totalitat
 per rao del acabament qui es en les parts de les quals es com
 posta. **C**om es tractat senyor dela final occasio entellectu
 al prop adonchs es predicat dela nan. la qual es entesa
 a esser feta per tal que sia seruent home. E com es tractat
 senyor dela causa final entellectual luy adonchs es entes
 que la nan. es per so donada a home per tal que home ab la nan
 sia seruidor e amador a son creador e a son deu. **G**racios
 senyor la rao per la qual es dita la part dela nan sensual
 prop e la totalitat dela nan sensual luy es senyor per

so. or pus fort occasio es la realitat de la nau al araba met
deses parts que no son cada part. per si al araba ment de la nau
or la nau per la araba ment que ha en si ze el den si totes las su
es partides araba ment. Mas una part de la nau per si no
pot esse compliment de tota la nau. e la rao senyor per la qual
es dita final occasio. entellectual prop. la accio que hom
ha en la nau. e la rao per la qual es dita final occasio.
entellectual luy. La accio que nos auets en home es senyor
per lo or pus fort occasio epus digne senyoria es cosa que
nos auets en home que no es la accio. ni la senyoria que hom
ha en la nau. **E**xcellent senyor sobre totes altres noble a
mador sobre totes nobles. com la causa final. sia partida en
en les. iij. maneres demunt dites. e sia en les. v. coses de
munt dites per tot assu senyor nos no deym. que niyl la
creatura tracte de la causa final en iij. maneres ni en les
v. coses segons lo tractament que fa animal racional
de la causa final. **T**or en lo senyor que ten lo firmament
elos vegetables.elos animals iracionals e los maraylls
e les obres artificials pruen de enteniment e de rao. per
so no poden auer. v. nexensa de la causa final en quantes
maneres se deuey sensualment ni entellectualment
Mas or home ha senyor. enteniment. e rao. per assu ha v.
nexensa qual causa es final. sensual prop. o sensual
luy. o qual causa es final. entellectual prop. o entellectu
tual luy. Mas per lo senyor. com tots los homens no han
una intencio ni un remembrament ni un enteniment
ni una voluntat. per assu senyor los huns homens tracte
de la causa final. sensual prop. e los altres tracten de la
causa final. entellectual prop. e los altres tracten de la
causa entellectual luy. e los uns ne tracten senyor
en lo firmament e los altres en los vegetables. e los altres
en los animals. e los altres en les obres artificials.

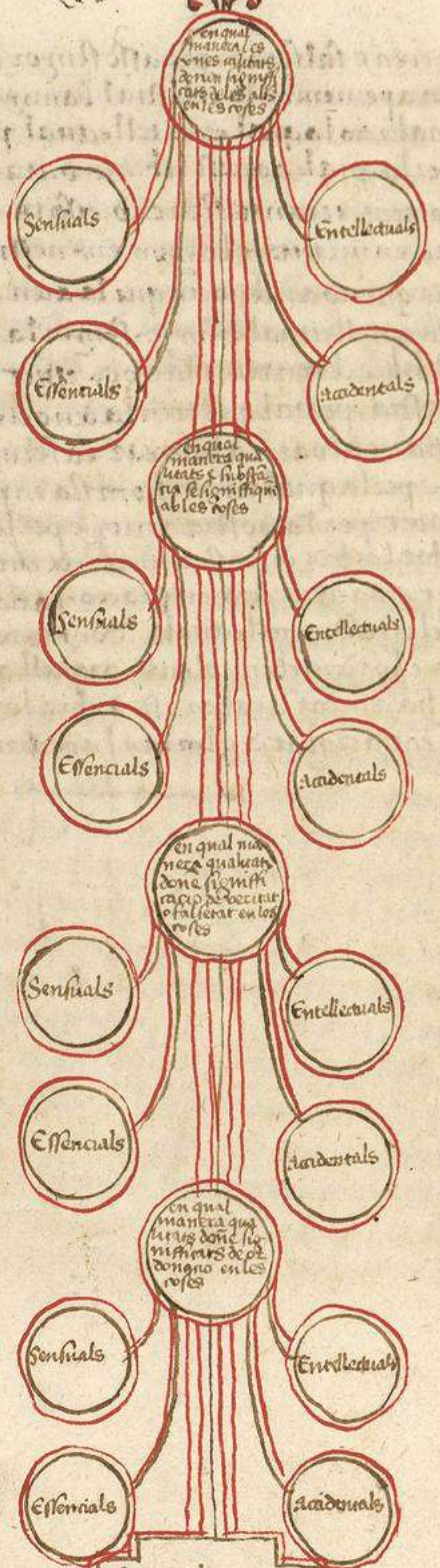
per els tan solament e per assò senyor an ignorancia de la
final occasio en intellectual l'any. **C**on com assò senyor sia
en ayi per assò senyor Los homens peccadors pequen en
Los tres statons de la final occasio e los hiu pequen e fa
L'eyen senyor en lo sensual prop Los altres en lo sensual
l'any. Los altres en lo intellectual prop. Los homens qui
pequen en lo sensual prop aquells son senyor peccadors
per membra e per beure e per luxuria e per altres coses sem
blants a aquestes. E Los homens qui son senyor peccadors
per lo sensual l'any aquells son senyor peccadors per
vana gloria e per bells ornamentals e per altres coses sem
blants a aquestes. E Los homens senyor qui son peccadors
per la intellectual prop aquells senyor pequen remem
brant e cogitant e volent e ymaginant e per les altres
coses semblants a aquestes. **E** aquells senyor a aquelles
qui son peccadors per lo terç grau son peccadors en
nos. coz an maior amor a auer gloria que no an de nos
e an maior pauz de les infernals penes que no an de per
dre nos. E coz nos senyor sots pus digne de esser amat que
la luz gloria per assò pequen aquells e aquelles qui mes
amen gloria que nos e qui mes remem penes que nos.
on com assò senyor sia en ayi adonchs quants son senyor
aquels qui pequen per esta manera. **Q**uisei vedros sen
yor a tots aquells qui en nos se conuen en me verda men. ho
mens qui pequen senyor en lo quart estalo aquells peque
maiorment per corrompiment de fe e de creensa e de
opinio falsa. auent bona intencio a assò que creen
on aquells son senyor Los homens iustels qui cryden
auer vera fe e vera creensa. esto que creen falsament nols
dona merit per lo qual sien dignes de auer la celestial
gloria coz lo qui es ver de creensa. esto qui es fals afferme
e creen on com nos senyor siats veritat e honestas.

no pot uenir sien falsitat. per asse sempre luz bona. entencio
 no nols basta a penenir a la celestial banuyansa. **G**lorios
 sempre la final rao la qual es entellequal prop es sempre
 la occasio per la qual aquest libre es dictat e tractat per
 tal que los homens errants sien endressats e los homens
 peccadors sien en uirtuts e los homens nestis sien en science
 e los homens qui no an deuocio que la aien e la final rao
 la qual es entellequal lumy es sempre la occasio per la
 qual aquest libre de contemplacio es estat per gracia e p
 benedicio nostra. per tal que tota la deuocio qui es ser solha
 en nos a amar e a loar e a honrar e a seruir. en lo rems
 dels apostols. per la qual amor hom sia en pobrea e entre
 bayls e en mort per la nostra amor e per la nostra laor.
Com sia arborat l'arbre de sensualitats e de entelleuals.
 lo qual es art e manera de demostracio. La natura de les roses
 sensuales e de les roses entelleuals. Donchs come sempre que
 si an guardats e loadors e ben uolents daquell quins ha endres
 sats equins ha aindat a arborat est arbre lo qual arbre es
 no ueyllament arborat a gloria e laor de nostre sempre deus

Arbre de Qualitats

Dela xxxv distincio qui tracta del arbre de qualitat e de significats. Com es tractat de qualitat e en qual manera donen significats los huns dels altres

O deus eternal infinit glouos sobre totes gloues vos sabers sempre. que de qualitat come esser tractat sempre en .iij. maneres so es asse be sempre de qualitat sensual e de qualitat entellectual e de qualitat essential e de qualitat accidental. on axi sempre com qualitat come esser tractada per estes .iij. maneres En axi sempre come que significacio ha tractada per estes .iij. maneres mateses. per tal que cada quantitat sempre aia son propi significat on com aslo sempre sia en axi donchs segons aslo come come tractar de significacio sensual e de significacio entellectual. e de significacio essential e de significacio accidental. **G**louos sempre per lo que qualitat e significats uan. per les .iij. maneres demut dutes. per aslo sempre les qualitats donen significats de si mateses en .iij. maneres. la primera manera es com qualitat dona significat d'altra qualitat sens que la qualitat significada. no dona significat dela qualitat qui la significa. axi com fredor qui significa passio e passio. no significa fredor or menys de fredor pot esser. en home passio la segona manera sempre de significacio es com la una qualitat es significada per l'altra axi com lo p dicit qui significa. subiect / el subiect lo predicat. axi or superficialment color e color superficialment. Tercera manera sempre es com una qualitat significa dues o tres o mes qualitats axi com forma corporal qui significa lonch e ample e pregon. Quarta manera de significacio es sempre com .ij. o .iij. o mes qualitats signifiquen en temps una qualitat axi com lonch e ample e pregot qui signifiquen una forma corporal. o axi com memoria e entemiment e volentat qui signifiquen una

CCCXXXV

de qualitate, axi?
placitor mal /

- 1. sensuali
- 2. intellectuali
- 3. essentiali
- 4. accidental

De significatione eorum
axi. etiam. multipliciter

1. qualitas significat qualitatem

2. qualitas significat ab altera

3. una qualitas significat plures qualitates

4. plures qualitates simul significant una qualitate

Dei virtutes essentiales
sive substantiales esse sunt
in similitudine significatio
esse in unum in substantia

et eare diuersitas sumit
a defectu nostri intellectus

in deo sola est diuersitas
per se esse unitas vero
in eare substantia di-
uina.

in vegetabilibus quilibet
significat quilibet

de vegetabilibus significatio
in animalibus

de vegetabilibus significatio
in artificialibus

forma intellectuali. **E**t ceterum semper les nostres virtuts sepp
essencials so es adre substancials les quals virtuts son
totes ensems significants les unes les altres e son totes en
sems una substancia diuina. e segons ueritat en nos nos
differencia en virtuts la una dela altra. or so que es la
una es laltre. Mas con nosaltres nous pouem entendre
per tot acabat ni per tot bo menys de diuina de virtuts
per aslo semper nos atribuyim diuerses virtuts en so que
deym que sois dreturer e misericordios e poderos eh un mil
axi de les altres virtuts adre pertanyents les quals cone-
que nos atribuyim. per so con nosaltres som diuerses en af-
sencia e en obres. la qual diuersitat es ocaio nos com a
vos atribuyim diuerses virtuts. ratia que segons nos no
sien diuerses. or en nos no can diuersitat sino tan solamet
en la trinitat de persones que son diuerses en so que la una
no es laltre. Mas no son semper diuerses en quant unitat
de substancia. or totes tres son una substancia diuina.
A Leal amador. qui habundans los nostres amadors de ue-
res amors e de plaents plors. com una qualitat significa
semper a altra qualitat. en los vegetables es semper com
color de poma uert qui significa. axior en la poma. en so q
no la significa madura. on com la poma es semper de color
groga adonchs significa la color dour en la poma per so
com la significa madura. **C**om les qualitats donen signi-
ficacio semper en los animals adonchs es axi com la forma
del infant poch qui significa. en son subiect generacio e re-
yiment o axi com la forma del home vell. qui significa
corrupcio e mort. o axi com la forma del vltor. qui no sig-
nifica que sia l'anger de volar. tambe com lo falco o axi com
la forma del lebrer. que significa maior l'angeria que la
forma del musti. e axi com la forma del dalt qui significa
maior maicietat en nadar que la forma de la lagosta.
Tamoz semper com qualitat es significada. en les obres
qui son fetes artificialment. adonchs es axi com la forma
de la nau qui significa maior maestia. que lo al cori e

la forma de la galea qui significa maior inacrositat que la for-
 ma de la nau. e la mençia de Theologia. qui significa maior p-
 fit que la mençia de scolonia. e axi de les altres coses dest sem-
 blant. **S**empoz desyat senyor amat. sempoz honrat. sensual-
 ment sentim intellectualment entenem. que calor signifi-
 ca sequedat. cor calor no pot esse en forch sens sequedat e fredor.
 significa en aygua humiditat. cor sens humiditat en aygua
 aygua no potra esse. fieda. on com assa sia en aygua sempoz.
 donchs cor forch significa. se cor per rao de la sua calor e tota
 aygua significa. humiditat per rao de la sua fredor. **T**homml
 sempoz ple de merre. com lo forch sia per simatex. calt e la aygua
 sia per simatexa fieda. e com la aer sia per simatex. humit
 e la terra sia per simatexa. seca per assa sempoz significa.
 la calor e la fiedor passio en la aer e en la terra signifiquen
 actio esse en lo forch e en la aygua. on per assa enten hom
 sempoz que la calor e la fiedor son qualitats actives e la
 humiditat e la secor son qualitats passives. **L**arao m'la
 demostracio sempoz per que es significat que la calor e la
 fiedor son qualitats actives e la humiditat e la secor son
 qualitats passives es sempoz per lo cor la aer es mija entre
 la aygua e lo forch. e assa es sempoz per lo cor la aer reb la sua
 calor del forch e la aygua reb la sua humiditat de la aer. e la
 terra reb la sua fiedor de la aygua. e lo forch reb la sua ca-
 lor de la terra. on com calor no sia tan gran en la aer com
 en lo forch. e assa per lo cor la aer no ha la calor de si e es parti-
 cipant en la aygua. qui es fieda e com la terra no aia la
 fiedor de si e ha participant ab lo forch. per assa no ha tan-
 ta de fiedor en si com ha la aygua per si. per assa sempoz es sig-
 nificat que lo forch e la aygua an qualitats actives e la aer
 e la terra. an qualitats passives. **A** franch sempoz a-
 moros qui de la mort me fets esse des vos vos sabets sempoz
 que les qualitats essencials signifiquen accidentalment
 qualitats accidentals axi com calor de forch qui accidental

qualitates elementares
 sensibily percipiuntur.

ignis - caliditas
 aqua - humiditas
 aeris - humiditas
 terra - siccitas

Quare dicuntur quod
 tates active et passive
 et que sic dicuntur

Aer mediat inter aquam
 et ignem et haec media-
 tione qualitates vicinorum
 elementorum et affert frigiditatem
 et inde inter elementa
 resultat aeris et sufficit
 et inde procedunt cor-
 qualitates active et passivae.

qualitates essentiales
 significant qualitates
 accidentales

calor et humiditas
significat confortatio
ne similitudinem
et observationem

generatio elementa
na significat corruptio
niam simplicitate
elementalis
et simplicitate. Item
calor significat corruptio
niam elementalem

forma potentialis in
materia significat pri-
mationem actualitatis.

actualitas significat forma
et forma actualitatis

forma simpliciter significat
superficiem et hec signi-
ficat calorem que etiam signi-
ficat extremitatem, finem
et terminacionem. et color
et color

ment significat calor / en ay gna com lay ga es bullent sobre el foch
Comparat semper miser cordios calor et humiditas significat
compositio et amittament / observament la qual compositio
et amittament / observacio significat. unda en home etie.
dore sequetur et significat. semper dissolument et corrup-
cio en home. la qual corruptio et dissolument significat
quen en home morte primario de vida et de forma. **S**im-
gular semper generacio elementada significat semper sim-
pliciter elemental et simplicitat elemental significat.
corruptio elemental et aslo es significat semper en la len-
geria del foch et del aer et en la ponderositate de la aygua et de
la terra. cor per aslo an semper. lo foch et aer la uergeria
cor lux natura las requere que tornen alux simplicitat
a donchs com son en compositio. Et la ygua et la terra an
per se semper ponderositate / cor lux natura es anxia anall
per tal que na ien alux simplicitat. Et per aslo semper
es la generacio significat. la simplicitat et la simplici-
tat es significat la corruptio de la generacio et elemen-
tada. **T**ertade semper pare de totis. la forma qui
es semper potencialment en materia. aquela semper
significat primario de actualitate per se cor esta potenci-
alment en materia en ela. Et cor la forma es semper
potencialment. per aslo semper la potencia significat
ala forma actualitate en lo que uerda tunc que sera
en actu. **M**iser cordios semper actualitate significat for-
ma et forma significat actualitate. cor tota creatura que
ha actualment tunc esse aient forma. Et tota forma q
ha demonstrant materia. tunc esse en esse actualment
cor si actualment no era. no seria la materia demonstra-
da. **C**elestial semper forma sensual significat. superfi-
cients. et la superficies significat calor et calor signifi-
ca extremitat et finitatem et terminacionem. Et la terminacionem
semper significat. color et color significat superficies.
Et la superficies significat forma. et aquesta significatio

Sempoz es per se cum la una cosa no poua esser menys de laltre.
A sempoz deus al qual recorren mes cogitacions. emos re-
 membraments. emos volers forma entellectual sempoz no
 dona significacio de son subiect que ha auent superfiets
 ni color. E asse sempoz es per se tot lo subiect de forma en-
 tellectual no es cosa corporal. ayas per se sempoz tota
 forma coue esser finita. e terminada de necessitat. per a
 se sempoz la forma entellectual dona significacio que son
 subiect es finit e terminat en quantitat e en virtut e en
 propuetat entellectual. **T**horizat sempoz forma entel-
 lectual dona significacio de remembrament e de entemmet
 e de volentat en anima racional. cor de necessitat coue
 esser sempoz potencialment o actualment remembra-
 sa e entemmet e de volentat en aia dome. cor si potencial-
 ment e actualment prena anima dome de memoria e de
 entemmet e de volentat no seria anima racional enas
 seria altra cosa contraria. o diuersa da anima racional.
Con benept siats vos sempoz deus cor en ayi cum forma entel-
 lectual significa diuersitat entre memoria e entemmet
 e voler e sent la forma subiecta a estes. uy. coses diuerses
 En ayi sempoz signifiquen les. uy. formes diuersitat entre.
 la forma e la materia entellectual. cor la memoria re-
 membre el entemmet/enten. que una cosa es la mate-
 ria altra cosa es la forma. E la volentat vol a afirmar.
 so que la memoria remembre. el entemmet. **O** vos sen-
 yoz deus qui per via e per manera. de la meca a nets nanat.
 e purificat e despartat lo nostre seruidor la nostra infi-
 mias sempoz dona significat de nostra. granea. que es.
 maior e mellor que nuylla altra granea. cor la nostra.
 infimiat significa sempoz sin materia. esser. sens quanti-
 tat e sens comensament. e sens fi e significat totes altres
 granees creades. quantitat e si comensament. E tota
 granea creada. dona significat sempoz de la materia que.

forma intellectus
 ut patet si significatio
 est defectiva

omni forma oportet
 quod sit finis de secomi-
 nati et inde forma in-
 tellectus significat per
 subiectu esse finit et
 terminatu. quoniam
 virtus intellectus
 est intellectus

Det. diuersitas significat
 si in forma intellectus
 sicut in materia et for-
 ma intellectus.

De infimias significat
 inquit.

De infimias significat
 esse in se aliquid quod
 et aliquid finitio de forma
 et significat deus alius magni-
 tudinis verus

^{de}
De sapientia si significat
de vita et moribus iusti-
tie et misericordie et
humilitatis

forma esse requirit aliquid
terminative

De eternitate in eo signifi-
cat durabilitate abque
principio et fine et tempore
in creature vero principium
et tempus quo incipit in eis luer-
dica dei eternitas demonstrat
duplo magis bonitate.

De virtutibus iustitiam signifi-
cant. abque privatio-
ne in una essentia

in essentia divina diversi-
ficat. virtutes in modo et privati-
onibus. infinitas, sapientia
et eternitas.

es auent comensament e quantitat e terminacio e si **G**ra-
cios tempore la nostra sancia dona significacio de vida e de
mort e de deturza. e de misericordia e de humilitat. cor nul-
les destes virtuts essencials substancials no porien esser
senyor en nos sens la nostra sancia ni la nostra sancia no
poria esser en nos sens elles. cor en axi senyor com forma
no pot esser menys de terminacio En axi senyor no po-
den esser en nos les unes virtuts menys de les altres **U**n-
mil senyor la nostra eternitat dona significacio en nos
de durabilitat ne poriet vos esser eternal la qual nostra
eternitat e durabilitat donen significacio que en nos
no es comensament ni fi ni temps. Enans donen senyor
signifia que en totes creaturez cau comensament e temps
Les quals creaturez au senyor qualitat quils signifiquen
comensament e signifiquen de nos e eternitat e per dura-
bletat demostrant e significat la nostra gran bonea.
Sau senyor en totes sancies conexent senyor en totes
conexentes la nostra infinitat senyor dona significacio
de la nostra sancia e de la nostra eternitat. E la nostra
sancia senyor dona significacio de la nostra infinitat
e de la nostra eternitat. E la nostra eternitat senyor do-
na significacio de la nostra infinitat e de la nostra sancia
on com assu senyor ha en axi que les nostres virtuts do-
nen significacio les unes de les altres donchs segons assu
es significat e demostrat que en enguna virtut nostra
no dona significacio de privacio daltre virtut enans
donen senyor totes ensems Les nostres virtuts significa-
cio com sien ensems una essencia divina la qual no po-
ria esser sens les seues virtuts ensems significants les
unes les altres. **E**n la vostra gloriosa essencia divi-
na senyor segons nos son significades les virtuts en di-
versitat e son feytes diverses significans de virtuts cor-
ona significacio dona infinitat altre dona la vea

rancia algun dona la nostra eternitat. E per zao sempre destes diu
 ses significacions es demostrat que en la nostra substancia diuina
 ha diuersitat de propietat. Enaxi que la una propietat no es
 laltre. les quals nostres diuerses propietats son sempre pater
 nitat. filiacio. e processio. **A** Per homeat glorios virtuos pode
 ros la nostra dretura. sempre segons nostre esgardament sig
 nifica en nos bonea. e la nostra misericordia. segons nostra co
 nexensa. significa per altra manera en nos bonea. ayas segos
 nostre esgardament en una manera mateixa es la nostra
 bonea. per la nostra dretura. e per la nostra misericordia. **G**an
 tificat sempre per so com hom es compost de natura sensual
 e de natura entellectual. per aslo ha diuerses significats de
 qualitats en home. cor les qualitats sensuials donen una
 significacio. e les qualitats entellectuals ne donen altre.
 E per aslo sempre s'at ha. so que los significats sien diuersos. Em
 pero no han nylla diuersitat a significar essencia huma
 na per so com son concordants ha significar home. enso que
 home no potia auer esser una sens natura sensual e sens
 natura entellectual. **T**on com aslo sia enaxi donchs los signi
 ficats de les qualitats sensuials e de les qualitats entellectuals
 en una manera son diuerses e en altra contraries. e en altra
 concordants. La manera on son diuerses sempre. es per zao de la
 diuersitat de les substancies que son diuerses. cor la substancia
 corporal en quant es seguna. es diuersa ab la substancia
 incorporeal qui no es seguna. m' l'engera. E la manera on son
 contraries sempre. los significats. es sempre per zao de les con
 trarietats de les substancies quis contrarien. axi com la
 materia corporal que ha enso contrunpiment de la forma.
 e la materia entellectual que ha en si obseruament de la
 forma. E com les qualitats son sempre concordants. adonchs
 es axi com la forma corporal e la elemental quis concordat ab
 la forma entellectual. a significar animal. **O**ras sempre
 deus qui demostrant la nostra gran pietat e la nostra gran
 misericordia. anets alegrat lo nostre seruidor vos sabets.
 sempre que be dona significat de arablement e mal dona.

in substantia diuina
 est diuersitas proprietatum
 scilicet paterinitas, filiacio,
 et processio per diuersitas
 semper. a dicta virtu
 tu diuersitate.

dei bonitas in iudicio
 et misericordia punita
 a deo et a nobis iudicant.

ome bonm ex capu
est participam

significat de defaliment. e acabament dona. significat de be e
defaliment dona significat de mal. on lo be significat semprez.
La acabament en si. aias com be dona semprez significat de mal.
adonchs lo significat fora de sinatex. donchs los huns signifi
cats. son semprez fets per concordaments. e per ajustaments.
els altres significats son fets per contrarietats e per limpa
ments los huns dels altres. **C**elestial semprez. lo be qui es en
home es significat de la nostra bonea. or nuyll home semprez.
lo be que ha en si nol ha de si mi per si enans rone quel aia de
cosa mellor de si. aias lo mal qui es semprez en home. aquell es
significat en una manera. de la nostra bonea. e per altra ma
nera es significat del defaliment del home. com es signifi
cat semprez per la nostra bonea. adonchs es mal de pena en ho
me significat per la nostra iusticia qui poneix home de sa
culpa. com lo mal es significat semprez del defaliment qui
es en home adonchs es significat lo peccat e la culpa qui es
en home per lo defaliment que home ha en usar de sos de
e de les frenoltats. los quals de faylliments. e frenoltats son
possible cosa de esser primats de lur actualitat. fient home.
en los nostres acabaments. **L**a calor e la fredor e la malan
tia. e la mort. e la fam. e la set. e la innocancia mls altres de
faylliments. e les altres penes. qui son semprez en home. totes
donen semprez significats de la nostra iusticia e de la nostra dre
tura. e de les errades e de les culpes qui son en home. or totes
aquelles penes e aquelles trebaylls qui son semprez en home son
en ell per la nostra iusticia e per los peccats. e les culpes qui
son en home per so or es estat desobedient a son creador
e a son deu. **Com es tractat de la de la manera segons la
qual qualitats signifiquen substancia e substancia**

¶ CCCXXXV.

Adeus loat per totes gentes. **significa qualitats.**
tenint per tots los pobles. ados semprez ha gloria e
honor per totstem. or en substancia creada poden
esser qualitats. en uij maneres so es assaber semprez
qualitat sensual. e qualitat entellectual. e qualitat
essencial e qualitat accidental. or per aslo semprez com

qualitats poden esser en substancia. per estes. iij maneres
 per assempor se sagnex que los significats que les qualitats
 donen de substancia e los significat que substancia dona
 de qualitats poden esser segons les dites quatre maneres so
 es assaber sempor significats sensuals e significats enteller
 tuals e significats essencials e significats accidentals.
Thorzrat sempor. v. son les maneres per les quals van los
 significats de munt dits de les quals. v. maneres sempor es
 la primera. com una qualitat dona significat de substancia
 ab significat d'altra qualitat. segona. com la qualitat
 significa substancia ab son ppri significat. Tercera
 manera es sempor com qualitat significa. en substancia
 altra qualitat. Quarta es sempor com una qualitat
 o. ij. o iij. o mes. donen ensems significat de substancia. La
 quinta manera. es sempor com substancia dona significat
 cio de una o de dues o de tres o de mes qualitats. **C**on com
 assempor en axi sempor. donchs segons assempor com en l'encara a
 questi significats de qualitats e de substancia. en iij sub
 stancies d'inter ses les quals son substancia sensual e sub
 stancia entellectual creada e substancia intellectu al m
 creada e assempor com en l'encara sempor per tal que puista
 uenir a conexencia de la diversitat dels significats. com
 en axi com les qualitats son diverses. e les substancies son
 diverses. En axi sempor com que los significats agendi
 versitat entre els matexs. **O** vos sempor deus qui sots
 digne de tota sempor e de tot honrament. lo primer sig
 nificat sempor de sensualitat es com una qualitat sig
 nifica substancia per lo significat d'altra qualitat axi
 com voloz qui significa superficials. e de mentze que co
 loz dona sempor significat de superficials dona significat
 de substancia sensual. coz tota superficials com en l'encara
 substancia sensual. **L**o segon significat sensual es sempor
 com la qualitat sensual significa ab son ppri significat

sens mija substancia. axi com forma. sensual qui significa
substancia sensual. cor tota forma sentida. que esser en
subject sensual. cor en altra manera semper la forma no
potia esser sentida. **¶** Lo tres significat semper sensual
es com alguna o alunes qualitats. significuen a susta
cia sensual. altres qualitats axi com longuea e amplea
e pregonia qui donen significat en la substancia de forma
e de quantitat. e de determinacio. cor tota cosa semper
on sia longuea. e amplea e pregonia que esser onent
forma e quantitat. e extremitat de necessitat. **¶** Semper.
qui sots alegre e confort e consolacio del nostre sermidor.
Lo quart significat sensual semper es com la substancia es
significada. semper per una qualitat a donchs es axi com
accident. qui significa substancia. en que sia. cor sens sus
tancia no podia esser. com dues qualitats donen signi
ficat semper de substancia. a donchs es axi com genera
cio o corrupcio qui donen significacio de substancia co
posta de materia. e de forma. com generacio o corrupcio
no pot esser semper mens de substancia subiecta a la gene
racion. **¶** Com les. iij. qualitats donen en sems semper sig
nificat de substancia. a donchs es axi com longuea e am
plea e pregonia qui donen significat de cors cor tota co
sa que esser de necessitat cors corporal pus que es en ella.
Longuea. e amplea e pregonia. e si la una hi es totes
tres hi son e si la una fayllis fan les. dues. com. quatre.
qualitats significuen semper substancia. sensual a don
chs es axi com calor. e fredor e humitat e sequedat. qui en
sems significuen cors. e lamentat. cor nyll cors elamen
tat. no pot esser semper segons cors de natura sens estes
quatre qualitats generalz. **¶** Lo. v. significat sensual sen
per es com la substancia dona significacio e demostracio.
duna hodesmes qualitats. com substancia dona signifi
cacio semper. duna qualitat a donchs es axi com cors.

qui dona significat de extremitat. cor tot cors que esser termine
 nat. com substancia dona de significacio sempor de dues qua-
 litats. a donchs es axi com cors qui significa en si mateix ma-
 tezia e forma. Les quals son aell qualitats essencials. cor
 nuyll cors no pot esser sens elles. com la substancia dona
 significat sempor de tres qualitats a donchs es axi com cors
 qui significa Longuea e amplexa e pregonca. cor sens estes
 tres no podia esser cors. Encara significa per altra manera
 sempor. iij. qualitats. so es feyguea e Longueia o temp
 ment de leugetia o de feyguea. axi com lo cors del firma-
 ment. on estes qualitats de tres sempor no poden esser en
 sems en un cors tan solament. e asso es per la contrarietat
 e diuersitat qui es en elles com la substancia dona. sempor sig-
 nificacio de quatz qualitats. a donchs es axi com cors e
 lamentat qui significa en si quatz qualitats. so es assaber
 calor e fredor e sequetat e humitat. E axi com cors animat
 qui significa en si colera e Plema. e sanch e malencolia. **A**
 gredable sempor. solas e confort e conort de la mia anima.
 Lo primer significat entellectual es sempor. com una qu-
 titat es entellectual per altra qualitat entellectual do-
 na significacio de substancia. axi com dretura qui signi-
 fica sauea. La qual dretura significat sauea dona sig-
 nificat de vida. La qual vida es substancia ala dretura e a
 la sauea ab lo subiect qui es unit ab vida a esser una subst-
 tancia entellectual. **L**o segon significat entellectual es
 sempor com qualitat entellectual. dona significacio de
 substancia. entellectual sens nuylla. mya axi com me-
 moria o enteniment o volentat qui signifiquen subst-
 tancia entellectual. remembrant e entenenent e volent-
 or nuyll remembrament ni enteniment ni voler. no
 pot esser sempor menys de substancia entellectual. **L**o
 ters significat entellectual es sempor com les unes qua-
 litats signifiquen. altres qualitats en la substancia.
 axi com bonea. mencia sauea qui signifiquen en la subst-

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 25 horizontal lines. A large, hand-drawn oval shape is superimposed over the central portion of the page, encompassing about 15 lines of text. There are a few small red ink marks or initials scattered throughout the text, notably one near the middle of the page.

63

tancia intellectual. dicitur misericordia e amor. cor en tota
intellectual substancia. on sia senyor bonea. sciencia (es
mea cone esser de necessitat dicitur. e misericordia. e amor.
E aslo es senyor per se cor neinguna destes qualitats no po
den esser en la substancia. Les unes menys de les altres. **O**
vos senyor deus en lo qual se conuen totas les unes forces e
totas les unes esperances lo qual significat intellectual
aquell senyor es com una qualitat intellectual o dos o tres
omes donen significat de substancia intellectual com lo
significat es senyor duna qualitat tan solament. adon
chs axi com forma intellectual qui dona significat de ma
teria intellectual la qual materia es substancia humida
de forma e de materia. **C**om lo significat intellectual
es senyor de dues qualitats donchs es axi com forma e ma
teria intellectual qui significuen en sems substancia in
tellectual. cor so en que la forma e la materia intellectual
suneyen es senyor la substancia intellectual on la rao
ni la ocaasio per la forma e la materia son dites qualitats
es per se cor de mente. que hom entem materia sens forma
e forma sens materia. intellectualment adonchs es de
mostrada la forma e la materia qualitat de la substan
cia on la forma e la materia son unides en sems. **C**om
lo significat intellectual es senyor fet de .ij. qualitatats
tan solament adonchs es axi com materia e forma e la
ppetat vent de materia. e de forma qui donen significat
de substancia intellectual cor unylla substancia inteller
tual creada no pot esser menys de forma. e de materia e de
ppetat e la conueniencia qui es entre la forma e la materia.
La qual es miya per lo qual. la materia e la forma son substā
cia intellectual. **A**poderos senyor sobre tots poders ha
bunds en tots bens. lo .v. significat senyor intellectual
es com substancia dona significat en si mateixa dona q
litat o de dues o de tres o de mes. com lo dona duna quali
tat tan solament adonchs es axi com anima qui dona
significacio en si mateixa de si de terminacio en quantitat

e en virtut intellectual. Com dona significacio senyor de dues
qualitats. a donchs ay com anima. qui significa fer be o mal
cor anima. que de necessitat esser salva. per bones obres. o dan
na da per males obres. Com la substancia senyor significa
tres qualitats a donchs es ay com anima. qui demostra en
si memoria. entement e voluntat. cor nylla anima
racional no es meys de estes tres virtuts actualment o
potencialment. Empero en quant finitexa. tota ora
les ha actualment. ayas en quant lo cor en un temps les
ha potencialment. en altre en actu. ¶ Glorios senyor en ay
com anima significa en una qualitat. o dues ortes segos
que demunt es contengut. En ay senyor com moltes ne sig
nifica. ayas en dues maneres hi son significades de neces
sitat. e les altres per possibilitat ay com anima. aqui es fin
tat e tenencia de necessitat com les qualitats son
senyor per possibilitat significades a donchs es ay com a
mor. o de la mor. o de retira. o inuicia. o de membrament
o oblidament qui son coses significades en anima dome per
possibilitat en quant es cosa. que hi sien. ¶ Com nos sen
yor aiamze comtats los significats de les creatures digna
cosa es que tractem dels significats de les nostres glorioses
qualitats e de la nostra excellent substancia. La qual sub
stancia e qualitat son senyor segons vos una cosa materia
substancial. mas segons nos han dimer ses significats e
alfo es per se cor per una manera. vos demostrats a nos per
substancia. e per altra per virtuts la qual dimeritat es
per se cor no altres son dimer ses en essencia e en obres. ¶ Sa
ni senyor sobre tota suma. honrat senyor sobre tota noblea
tant es la nostra paraula ficuol cosa e mesq. una. a pronun
ciar e a parlar les nostres excellentis significat quel ente
niment nostra. enten los erraments e los desuylliments
de paraula la qual no pot deuez en ner bastar. a parlar
de nostra substancia ni de nostres virtuts. on per se cor lo
nostre entement o enten imls que la paraula. no ho sig

44

nifica. pe alio es cosa anos pus segura. segunz lo que nostre ente-
niment enten que no es lo que nostra paraula parla. ¶ Cor.
Lentement per soror es cosa. en relectual. elos nostros signi-
ficat son entellectuals. per aslo senyor se conuenis als nostres
significats. a entendre que no fala paraula qui es cosa sen-
sual a parlar de los significats qui son fets de la nostra substan-
cia e de les nostres virtuts. ¶ Gracios senyor en los nostros
significats no can accident ni materia ni forma ni nylla
alteracio ni nyll de faylliment. on com paraula no puca
esser en home sens alteracio. e com entemiment dome auia.
maior e pus noble natura. que paraula. donchs la demonstra-
cio que nos significam senyor de les nostres virtuts e de la nra
substancia es pus approuada. e pus atribuuda al entemiment
que a la paraula. ¶ Subira senyor sobre totes nobles. hu-
mil senyor sobre totes humilitats. les nostres virtuts an-
senyor d'unes maneres. a significar la nostra substancia.
adiversa manera a significar les virtuts. cor la nostra in-
finitat donant significacio de nostra vida e de nostra eter-
nitat dona significacio de nostra substancia. cor si nos no
erets cosa substancial. ia no poua esser cosa a ent infinitat
ni vida ne eternitat. e aquest significat matey doa
senyor per altra manera. la vostra vida. infinitat. eter-
nitat. dona significacio de substancia. e significat la ma-
e eternitat. vida e infinitat. dona significacio de la nostra
substancia. ¶ per altra manera senyor donen les virtuts
significacio de la nostra gl'iosa substancia. cor la nra
infinitat e vida e eternitat. ensems donen significat de la
nostra substancia. cor sens esser substancia no porietz.
nos esser cosa infinita ni vida ni eterna. ¶ per altra
manera senyor donen les nostres virtuts significat en la
vostra substancia. cor la nostra infinitat e la nostra vida e
la nostra eternitat donen significat que la nostra substan-
cia es tota gran e tota poderosa. e tota sana e tota dre.

tuteza / e tota misericordiosa / e tota arabada / cor si non era ia
la nostra substancia / no seria infimida / ni vna ne eternal
per lo cor no seria digne de esser essencia divinal / si en si
amia / ni ull de falliment. **C**elestial senyor ple de gracia
e de benedictio les nostres virtuts / senyor donen significa
cio que en la nostra substancia / ha propietats diverses
cor la nostra infimtat / dona significat que en nos ha al
na propietat / per la qual sots major que nos son totes les
creatures / e la nostra vida / dona significat que en vos ha
alrnnna propietat / per la qual sots tot savi / e la vostra
eternitat / dona altre significat / per la qual sots perdun
zable / on aquests significats / senyor son diverses / per lo
cor diverses propietats / signifiquen en la nostra subst
ancia. **H**onrat senyor lo nostre arabament / e la nostra
bonea / donen significacio de la nostra substancia / cor nos
no podem esser / arabent ne bonea / sens esser substancial
Item per altra manera / senyor lo nostre poder / e la nos
tra voluntat / e la nostra saviea / donen significacio de
la nostra substancia. Cor poder / significa en nostra
substancia una cosa / e saviea / altra / e voluntat / altra
e per allo / senyor son los significats diversos / com diver
ses coses signifiquen. **P**remable senyor la nostra a cel
lent substancia / dona significats de virtuts diverses
cor en quant es substancia / omida de .iiij. / petats diver
ses / dona significat de aquelles virtuts / qui castina de
aquelles propietats / signifiquen / on per allo / senyor la
substancia / en quant es cosa gran / dona significat de
infimtat / e en quant es cosa vnia / dona significat de
saviea / e en quant es cosa perdurable / dona significa
cio de eternitat. **V**os senyor qui sots sobra / en bonea
e en tots bens / en axi com les nostres virtuts / donen
significacio de la vostra substancia / e la vostra subs
tancia / dona significacio de les nostres virtuts / en axi

senyor les nostres .iiij. propietats les quals son les tres per
 sonnes divines donen significacio de les nostres virtuts e de
 la nostra substancia. Enaxi les nostres virtuts e la nostra
 substancia donen significacio de les nostres propietats cor
 la substancia e les virtuts e les propietats tots ensem son
 una essencia divina. **Comas** d'axant es senyor la diffe
 rencia cor la nostra substancia e les .iiij. propietats e les vir
 tuts son una essencia divina e les imes coses son les altres
 sens nul·la diversitat. axas les .iiij. persones son tan divi
 nes en si mateixes que la una no es l'altra. Ja sia que totes
 tres sien ensem .i. deus en una substancia divina. **Com**
 beneyt hats vos senyor deus cor la significacio que les
 nostres virtuts signifiquen de les nostres propietats es signi
 ficada per lo cor segons nosaltres. Les nostres virtuts se mos
 tren diverses per la qual diversitat es a nosaltres signi
 ficada la diversitat qui es en les nostres propietats segons
 la vostra gloriosa natura divina. **Com es tractat**
de la manera segons la qual qualitats donen significa

C. CC. xxv.

O deus glorios del q̄l. **cio de veritat o de falsetat**
 Prenen gracia e benedictio totes creatures. cor
 significacio senyor se departesta en quatre ma
 nezes. so es assaber significacio sensual signi
 ficacio entellectual. significacio essencial signifi
 cacio accidental. per axo senyor veritat o falsetat pot
 esser significada per estes .iiij. maneres. on com axo senyor
 sia enaxi donchs qui vol ensenyar. m' atrobaz quals coses
 son veritat in quals coses son falsetat. Peeba senyor los
 significats sensuales e los entellectuals e los essencials
 e los accidentals. **Com** tracta senyor per .iiij. maneres done
 les creatures sensuales e entellectuals. significacio de
 veritat o de falsetat. Deles quals .iiij. es la primera cor
 les coses sensuales e entellectuals son com cordants en do
 nar los significats veraderament. Segona es com la
 sensualitat es endressada a significar veritat e la

*Ho. hoc capitulu
 7. Ho. ad. Ho.*

entellectiuitat es destorbada e desendressada a significar
veritat. Tercia es com la sensual e la entellectual natura.
son discordants e desendressades a donar los significats de
veritat. Quarta es com la entellectiuitat es endressada
a significar veritat e la sensualitat significa falsetat.
Veritader sempre com la natura sensual e entellectual.
son endressades e concordants en l'ue ordonacio e en l'ue
disposicio. adonchs son significants veritat e com la
natura sensual es endressada a significar veritat e
la natura entellectual es desendressada adonchs es en
sems significat que lo que es veritat es veritat e lo que
es falsetat es falsetat e lo qui es fals es veritat e lo qui
es ver es falsetat. E com la natura entellectual es sen-
pre endressada e la natura sensual es destorbada adonchs
es sempre falsetat e veritat en sems cor la natura entel-
lectual significa veritat en lo qui es fals e significa fal-
setat en lo qui es ver. **E** com la natura sensual e en-
tellectual son desendressades e destorbades a donar signifi-
cacio de veritat e de falsetat adonchs ab dues les natu-
res en sems signifiquen veritat en lo qui es fals e signifiquen
falsetat en lo qui es ver. **S**alua dor sempre re-
ador ple de perdon e de amor. Lo primer significat sempre
de veritat es com la sensualitat e la entellectiuitat do-
nen significacio concordant en sems segons l'ue ordona-
cio e l'ue disposicio aysi com sensualitat qui dona signifi-
cacio de materia e de quantitat com es l'intent la
forma en la materia e la quantitat es significada e de-
mostrada e la entellectiuitat qui significa en materia
elamental generacio e corrupcio de forma sensual. **C**on-
com assolia en aysi sempre donchs veritat es significada
per ab dues les naturas com se concordan es auenen a
a donar los significats sensuales e entellectuals e essen-
sials e accidentals cor en aysi sempre com se compon-

atemptament de contraries qualitats. Enaxi senyor se compon significacio ueza sensualment e intellectualment de concordancia e de conueniencia feta en la natura sensual e natura intellectual.

Glorios senyor. senyor enaxi com lo concordament de la natura sensual e intellectual es significada veritat en la sensualitat a donchs com generacio e corrupcio es significada en Individu elementat. Enaxi senyor semolt mlt encara es significada veritat en la intellectual natura. per lo concordament de mlt ducs les naturas. axi com la forma de la nan qui significa maestre. e la forma del uegetable e del animal qui significa natura. e la forma del firmament qui significa creador. e la forma de tot lo mon en general. qui dona significacio de creador e de senyor e de benefactor. **A** senyor deus qui per habundancia d amor. angoyats mon cor. e mnyllats mos huylls lo segon significat senyor es com sensualitat es endressada a donar ueza significat. e intellectiuitat es apellada a donar fals significat. axi com de la fembra qui no ha fill. i fill lo qual es de leia figura. e es li semblant que en tota la uita no aia tan bell infant com lo seu. **T**on so qui dona ver significat senyor a la fembra. es la uista sensual senyor qui uen. l infant tot destolorit e tot magre e tot leig. e uen los alts enfansons bells e blancs e be a colorits e a figurats. e so que dona senyor a la fembra. fals significat de son fill es senyor. la intellectiuitat. so es la amor. la qual amor es tant restada per sonint remembrar. e entendre e voler son fill. que nul infant no lies tan plaent. ni tan conuenient a remembrar ni a entendre ni a voler com lo seu. e per aslo senyor sobre habundancia d amor dona falsa significacio a la fembra de son fill. **T**on com aslo sia enaxi senyor donchs segons aslo son los homs errats. en los significats sensuals. e en los intellectualls. corrant an gran forsa los fals significats intellectualls que uen sen e apoderen los uers significats sensuals. e per aslo senyor. les gentes qui uan. per esta manera tan creentia. e opimo que sia veritat. so qui es falsetat. e que sia falsia so qui es.

ueritat **T**on qui daquest engan senol guardar. e ordonaz a tem-
 praz la natura sensual e intellectual per tal que en sems
 pusquen significar ueritat. e uador senyor del cel e de la terra.
 Lo ueritat significat es com la intellectual natura. e la sensu-
 al donen falsa significacio demostrant esser ueritat lo qui
 es fals etat. e esser fals etat. lo qui es en ueritat. on aquesta
 falsa significacio es feta senyor. per lo cor ab dues natu-
 res endressament e desordenament. a significar ueritat
 dallo qui es ueritat. e dallo qui es fals. a xi com en l'ome descreent
 e rege qui no creu ueritat. per lo cor es nat en odur en
 creent de fals etat. **T**cor en a xi senyor com. es cosa possible
 que hom pusta ueritat benent tixer pusquey sia nudit
 en la infantia. En a xi senyor es cosa possible. que la sensual
 e la intellectual natura. per longus reben falsa costum
 e fals nudiment. e per longus per seuerantia. per lo q
 fals nudiment. es la sensualitat acostumada de oyr a
 firmacio en esser ueritat lo qui es fals. e en esser fals lo qui es
 ueritat. e la intellectualitat la costumada a imaginar e a ente-
 dre esser ueritat lo qui es fals. e esser fals lo qui es ueritat. e per lo
 cor esta significacio es feta falsament. son los homens
 e reges obstinats en l'ur error e no uolen rebre nyll ueritat
 significat. **T**cor com los homens catholics se disputen ab
 ells demostrants ueritat significats sensualment e intel-
 lectualment. adonchs senyor ells no uolen rebre p.
 lo cor son acostumats a rebre los falsos significats. on
 per lo senyor. qms nol estorlar a demostrar ueritat als in-
 fants. come que per longus per seuerantia e per longus dispu-
 tacio hom ha ab ells per seuerantia e disputant. cor en a xi
 com longus de costum. los ha acostumats a rebre fal-
 ses significats. come que per longus disputa cio. hom los
 acostumans a rebre falsos significats. **T**er uador senyor
 senyor de ueritat. piados lo quart significat senyor es com
 la natura sensual es torbada e desendressada a donar la
 significacio. e la natura intellectual es aparellada.

Nota bella mania de con-
 uertir los infels erets
 eretans

e ordonada a donar uera significacio segons que es demostra
 per esta figura: **a.** com hom y magina que es alt ni que es
 baix a donchs **Terra** es significat que les coses qui son en
 les superfi **cients** de la figura de la **a.** que sien
 altes. elesq son en les superfi **cients** de la **b.** que si
 en baixes. e com **om** y magena que estiga. La superfi **c**
ients de la **b.** a donchs es significat que la superfi **cients** de la **a.**

ha loch baix. e la superfi **cients** de la **b.** ha loch alt. **Con**
 aquesta significacio sempoz. es significacio sensual. e es
 falsa significacio cor si uera era. Les pezes / eles aygues
 uien a amunt cor als homens qui son en la terra hon es la
 figura de la **a.** es significat sensualment que les pezes / eles
 aygues qui son en la terra de la figura de la **b.** uien a anall
 lo qual anament seria mizes que los seyt a amunt si
 tant era que hom estigues en la terra hon es la figura de la **b.**
 on beneyt siats vos sempoz deus. cor per esta falsa signi
 ficacio sensual. son donades moltes falses sentencies. e so
 es deuen quides moltes falses opinions. cor hom mitge segos
 so que sent de smatey / e no segons so qui es sentit / en altre.
 per aso son sempoz los contrastes els tzebayls en fiels homes

Cor as com la entellectual natura sempoz es endressada / e a
 parey llada. sempoz a zebre uera significacio a donchs es
 mortificada. La falsa sensualitat qui dona falsa significa
 cio. axi com lome soni qui obe ex mes als significats entel
 lenctuals que als sensuals. cor si hom y magena que la fi
 gura de la **a.** es loch alt / a esguardament del loch on es la
 figura de la **b.** e la figura de la **b.** es en loch alt / a esguarda
 ment del loch on es la figura de la **a.** a donchs li sera signi
 ficat que les pezes ni les aygues qui son sobze la terra no
 poden anar a amunt. per so cor se mourien a amunt. on
 beneyt siats vos sempoz deus. cor per esta uera significacio
 entellectual son los homens passients e par donables. e son
 creents. **Veritat** e son plens de uirtut. **O** vos sempoz qui

Ex^m de respiciante
Lunam

sots tota ma contemplacio e tota ma deuocio com hom sen-
yor esguarda. La luna e ab son dit tira a anayl lo la gre
mar de son huyll a donchs se formen el significuen a los
huylls dues formes de Lunas la qual significacio es sensual
e es falsa perzao dels huylls qui son descendessats a drier ve-
ritat en la luna qui no es mas transblament una forma.
Lo qual fals significat enten en tellectualment per loz
torbament dels huylls e per lo remembrament que ha
de la luna que no es mas una. **C**om hom esguarda sempre
lo firmament e les planetes e les esteles qui son en ell
hom uen sempre que lo firmament no es cosa corrompa-
ble, on enso que los huylls nol ueen corrompable signifie
sensualment que lo firmament es cosa eternal e h la
entellectual natura sempre seguey lo significat sensual
a donchs afirma que lo firmament no ha creador cor pus-
sia eternal. impossible cosa es al creador e per asso sempre
com la sensualitat zeeb falsa significacio del firmament
enso que no es bastant que la punta zeebie acabadament
e per so sempre com la entellectual natura seguey la sensu-
al per asso sempre es lome enganat e a creensa que sia
uer lo qui es fals e que sia fals lo qui es uer. **C**on asso es e
naxi com lome qui torcs sos huylls per tal que ueia la luna
e quan uen dues formes de luna falsament afirma falsa-
ment que uen dues lunes. ayas com hom ab la entellectual
natura afirma e enten que lo firmament es teement
en quantitat a donchs aquella quantitat dona uera sig-
nificacio que lo firmament es creat cor enaxi com de fayll
de infinitat en quantitat de granea. enaxi de fayll de esser
infinit entems cor tota cosa que sia finita en una cosa
e corne esser finita en altra de necessitat. quant a esguarda-
ment de la natura transblament **C**onrat sempre sobre tots
honrament. Glorios sobre totes glories com hom sempre
uen alcun home mort el uen hom sobre crear se puden.

Quid qd e firmam in vno.
de necessitate e firmam in
alio

deus la terra. eno uen hom la anima. quen'ix. adonchs sen-
 yor los significats senshuals donen demostracio de falsetat
 or significuen que aquell home mort torna. anore le que.
 unyl temps no es deuenidra. **T**on com los senys senshuals
 senyor no pusquen donar significacio de ueritat per lo or no
 han abastament que donae la pusquen. en lome mort per als
 senyor cone que que hom se aint es arree. ab los senys entel
 lectuals los quals senyor donen. **D**ez significat quel home
 mort tornara un. or com home senyor. cogita e aperceb.
 la nostra dretura. e la nostra. misericordia. e la nostra sa.
 mea. e lo nostre carabament. adonchs senyor es a hom signi-
 ficat lo dia de resurreccio. or si resurreccio no era. la hom-
 senyor no poria auer coneuensa de nostra dretura ni del
 nostre carabament ni de les altres uirtuts qui son en vos.
Singular senyor com los senys senshuals no sien desiosos dels
 bens celestials adonchs donen significacio que no aia altra
 gloria. en esser sino la gloria de aquest mon. ayas com la aia
 del home senyor no pusta sa dullar tot aquest mon. adonchs
 los senys entellectuals donen significacio que altra qha
 es. la qual no es en aquest mon. on com allo senyor sia sig-
 nificat. per esta manera. donchs segons allo senyor se se-
 gney que los significats. senshuals son falsos. e los signifi-
 rats entellectuals son uertades. **O**vos sen-
 yor deus qui per amors sanats e mundats los nostres ser-
 uadors de les langors. com paraula diu senyor que uos sots
 poderos. en totes coses adonchs senyor la senshualitat da-
 per una manera. falsa significacio e per altra mane-
 ra dona uera significacio. lo per que dona senyor falsa sig-
 nificacio es per lo or significa. que uos sots poderos de
 fer tot. e de fer errada. e de esser uicios. or en lo que la p-
 aula diu que uos sots tot poderos. en totes coses diu que
 uos podets esser uicios en totes coses. on com nos senyor

Ex^m post & hore
 moitno.

no puzats auez uny l' moci. per aslo la paraula dona falsa sig-
nificacio. **T**ajas com la paraula. dona uera significacio del
nostre poder. a donchs diu que nos sots poderos de totes coses p-
tal quel enteniment ueba de la paraula significacio. com
nos sots poderos en totes coses. e hats dictuzer e l' arch' e m-
l'eu r'z dios e poderos a rabada ment. r'z molt maior poder
ha en nos s'enyoz per lo r'z sots a rabat en totes coses que no
forets si po guessets peccar m' esser fayllent en nuylla cosa.
Com home s'enyoz. parla e diu que nos sots gran e la anima
enten lo que hom parla e diu a donchs s'enyoz. es en la sensu-
al natura falsa significacio e en la entellectiuitat es uera
significacio. r'z tota cosa sensual qui ha gran opora
es s'enyoz cosa auent. quantitat e terminacio. on per
aslo la sensualitat ment en quant los significats sen-
suals que dona r'z nos no sots cosa gran. sensualment r'z
s'io exets auents. quantitat e fi. ays la entellectual
natura s'enyoz a quella fa la significacio qui es falsa en
la sensualitat e uera en la entellectiuitat r'z uera
cosa es s'enyoz que vos sots pus gran quel firmament qui
es pus gran que nuylla altra creatura. sensual. on r'z
aslo s'enyoz ha en ayx donchs los falsos significats que
formen en la sensualitat pren en alteracio e mudamet
en la entellectual natura e zeeben forma de ueritat per endre
sada entellectiuitat. **A** s'enyoz immortal incorporeal sens nuy-
lla corrupcio. com hom diu que vos sots creador e misericor-
dios. a donchs donada falsa significacio per una manera e p-
altra es donada ueritadera significacio. on lo fals signifi-
cat es donat s'enyoz en la sensualitat qui significa en nos.
tems. e l' uer significat es entes s'enyoz en la entellectual
natura qui dona demostracio que en nos no cau temps
Con com la sensualitat dona demostracio que nos sots re-
ador e misericor dios. a donchs significa que com no era
nuylla cosa en esser sino nos tan solament que a donchs.

no ezets

Cno ezets

69

no erets creador ni misericordios. car pus altra cosa no era sino
vos no era qui rebes creacio ni misericordia. per aslo sempre la
sensualitat dona dona significacio que vos no sots eternal-
ment creador ni misericordios. e dona significacio que la pro-
prietat segons la qual vos sots creador e misericordios. at en
vos comensament **A**yas la entellectual natura dona
vera significacio sempre e demostra que la natura ni la
ppietat segons la qual vos sots creador e misericordios no ha
comensament ne si en vos. car enaxi com la anima del
home ha en la natura e en la vertut actualment memo-
ria e entemiment e volentat. enans que la memoria ni
entemiment ni la volentat. ni guen de potencia en ac-
tu per ainda del cors. Enaxi sempre e molt mls en cara
ans que lo mon fos ia erets vos actualment creador e mi-
sericordios. ayas car lo mon no ue auer. comensament
per so no es digne de esser sens comensament. per aslo
sempre ha comensament lo demostrament que vos feys en
les creatures de nostres virtuts e de nostres qualitats. ayas
si fos cosa possible que sens comensament fos lo mon in fin-
dament sempre forets vos en ell creador e misericordios. ayas
com lo mon no ha possibilitat de esser sens comensament
per aslo de fayll a reebre sens comensament creacio e mise-
ricordia. **S**empre verdens qui sots totes les mies forces e to-
tes les mies aides. com hom d' un sempre que vos creas adam.
e ena. e lo pom que menyaren. e la seepent que consella.
lo peccat que fezen. e vos sempre faes los manament que no
menyassen e vos sabrets que peccarien. on com aslo sempre
se diu en esta manera. adonchs la sensual natura dona
significacio falsament significat que vos faes lo peccat.
ayas la entellectual natura. no reeb la forma que la sensual
natura li significa. mas reeb altra forma e altra intencio
per la qual es significat veritat demostrant que vos no fes

Lo peccat que adam feu // Cor enaxi sempre com lo mirayll
 tot significat al mirador la cara torta e les faysons. el en-
 temiment del hom no veu. ni afirma. a quella forma
 ser vera. per lo cor sab que la cara. e les faysons son en altra
 figura la qual lo mirayll no significa. Enaxi sempre la
 entellectual natura. racional. no veu los falsos signi-
 ficats que la paraula significa. cor sab que vos no sots per-
 rador inculpable. e sab que no voleys peccat nil amats. on
 pusque no voleys ni amats peccat auuets contra volen-
 tat si peccauets. e feyets lo que no voleys. e asso es sempre
 cosa impossible. que fassats contra vostra voluntat. cor no
 es niy lla cosa quing pusta forzar niy pusta constremer
 nostre voler // on beneyt sats vos sempre deus cor per lo com-
 hom fa d'instro. dels significats sensuals e dels significats
 entellectuals. per asso sempre veu hom los uers significats
 e l'exa hom los falsos significats. e per esta art e per esta
 manera es hom sempre sam e endressat a uenir a ueritat
 ayas cor los homens nestis no sabem sempre fer diferencia
 entre los significats sensuals e los entellectuals ne sabe
 quals son les sensualitats ni les entellectuals. qui signi-
 fiquen ueritat. ni quals son les sensualitats. e entellectui-
 tats. qui signifiquen falsetat. per asso sempre veuen mol-
 tes de negades los falsos significats. e no volen veure los uer-
 taders significats. E per asso sempre afirmen. esser ver
 lo qui es fals. e esser fals lo qui es uer. e raen en error. e son
 indignes que peruenen en errant a la gloria del in sempre
 deu. **Com es tractat de la manera segons la qual qua-
 litats donen significacio de les coses qui son ordenades**

A deus acellenz mazaranylls anos. **o de les donades**
 sempre ha donada gloria. e la or per tot temps e tot q't
 de nos es. cor per lo sempre com. les qualitats creades.
 donen de les creatures significacio sensual e entellectu-
 al e essencial e accidental. per asso sempre veu que per
 estes. iij maneres de significats serquem. quals coses.

CC. xxxvii.

son demostrades / e significades / en ordenacio e desordenacio
Ton com aquesta cosa. & ensenar senyor nos abasten los signi-
 ficats / e les demostracions que les coses sensibals e intellectu-
 als nos signifiquen ens demostren. per aslo senyor nous cal-
 tractar de les coses significades. per significacio essencial
 m'per significacio accidental. **T**on com aslo sia enay senyor
 donchs nos ensenarem. ables nostres qualitats ordenacio
 e desordenacio. en les creatures. E ables qualitats de les cre-
 atures ensenarem senyor. los significats qui demostren les
 ordenades o desordenades. roz com home senyor. sab auer in-
 dustria. e manera de rebre los significats de les nostres qual-
 tats. e los significats de les creatures. a donchs senyor pot
 apercebre e conexer quals coses tenen les creatures ordena-
 des. e endressades en lur estament. m'quals coses son aquells
 que les creatures desordenen. m' desendressen m'torben en lur
 estament. **O**os senyor deus qui en los meus languiments.
 e en los meus enamoraments me uisitats em consolats.
 com nos senyor aiats arabat poder. e arabada saniea. e ara-
 bada volentat. per aslo senyor totes les nostres obres donen
 significat de ordenacio. e de endressament en les creatures
 E roz si les nostres obres donauen en les creatures significa-
 cio de desordenacio qui los feta per les nostres obres seria
 senyor significat que nostre poder. e nostra saniea. e nostre
 voler fos en de faylliment. on com sia vera cosa senyor que nos
 qualitats an tot arabament. per aslo donen ay significacio
 de ordenament. com poder. e saniea. e voler. on ha de fayl-
 liment donen significacio de desordenament. **P**er enay
 senyor com desordenament no pot esser en les creatures. si
 no per de faylliment de poder. e de saniea. e de volentat. E
 n'ay senyor significacio e demostracio de ordenacio come
 esser significada en les creatures per rao del arabament
 qui es en nostre gran poder. e en la nostra acellent saniea.
 e en la nostra gloriosa volentat. **T**ajas roz los homens

necis no saben conixer. Los significats de ordonacio de mostrats.
per lo nostre poder. e per la nostra saviencia e per la nostra volen-
tat m' no saben conixer la desordenacio significada e demos-
trada per lo defalliment de poder. e saber e voler. qui es en
home. per assò sempre no saben conixer la ordonacio qui
es en la creatura. m' la saben atribuir al nostre sant poder.
m' saber m' voler. m' saber donar m' atribuir la desordenacio
qui ne de corrupit poder. e saber e voler. on per assò sempre
los homens necis an opinio que sia ordonacio tal cosa es
desordenacio. E an opinio que sia desordenacio tal cosa es
ordonament e endressament. **M**iseror d'ios sempre ple-
de merce e de pietat. com los vegetables e los animals se
se componen. per generacio adonchs sempre es significa-
da ordonacio e endressament entre la forma e la matia.
La qual forma e matia. componen vegetable. o animal.
E com sempre los elements se descomponen. en los indivi-
dus vegetables. o animals. adonchs es significada e demos-
trada corrupcio e destroiment de forma. La qual corrupcio
e destroiment sempre. dona significacio e demostracio de
desordenacio. car tota corrupcio es de necessitat significat
desordenament e desen dressament. **C**om com assò sia en ay
sempre. donchs la ordonacio qui es significada. per gene-
racio es significada sempre. per les nostres qualitats q
an ordonats los elements. per tal que sien engendrats
los individus vegetables. e animals. E lo desordenament
sempre. qui es significat per corrupcio. a quell sempre es sig-
nificat per los peccats. e les culpes qui accidentalment son
grandes en home per defalliment poder. e saber e voler. car
per tal que sien punits sempre los animals qui pequen p
defalliment. poder e saber e voler. donats corrupit
ales formes sensuales. elementals la qual corrupcio sempre
es significat ordonacio. a esgardament del nostre a-
rribat poder. e saber e voler. e es significat desordenacio

segons lo desaylliment poder e saber e voler. qui es en home //
Senyor deshat senyor amat senyor volgut. La calor e la
 fredor. e la fam e la set e la malaltia e les altres qualitats.
 senyor qui donen passio al cors totes son significacio e de
 mostrament dela desordenacio qui es en lo cors. Cor si en
 cors dome no era senyor nylla desordenacio ia nyll home
 no seria sensible de calor ni de fredor ni de fam ni de set ni de
 malaltia ni de mort // on com totes estes passions e moltes
 mes sien senyor en cors dome. donchs totes aquestes signi
 fiquen. La desordenacio qui ra e ch en home per peccat
 Cor a questa desordenacio no pot esser en home sens or
 casio. cor si sens occasio era. en home seria senyor signi
 ficat que en nos fora desaylliment per lo qual aquest
 sets desordenat home. on com sia senyor cosa impossi
 ble que en nos aia nyll desaylliment. e sia possible cosa
 ha home desaylliment per assb es significat quel ordo
 nament qui es en home ne depart nos. e lo desordenament
 qui es en home ne depart si matey **T**ayus cor los homes
 ne cis no saben coneyer. les significacions ni demonstra
 cions qui demostren e signifiquen. lo desordenament d'
 pmer pare. per assb no saben coneyer lo donament qui
 era en home ans que peccas. ni desordenament qui era
 en home. com ar peccat e per assb. senyor no saben ques
 es ordonacio cor nyll home senyor no pot saber ql
 cosa sia en sia ordonacio ni desordonacio si donchs no
 sab reebre los significats. qui demostren ordonacio
 e desordonacio **O**vos senyor deus. qui sots en la mem
 oria e en lo enteniment e en la volentat del nostre
 seruidor. com anima humana senyor usa de les vir
 tuts. adonchs es significat que lo subiect de les virtuts
 es ordonat en si matey. cor com lome es samio dreturer.

euertader adonchs es demostrat que la anima ha en si ordonacio. cor
sens ordonament no poria usar de saueia ni de trefura ni de misericor
dia ni de ueritat. **E**naixi senyor com anima dome se demostra
ordonada com usa de ses uirtuts. enaixi senyor dona significa
cio de desordenacio en si mateixa rompuia de uirtuts e usa de mi
cis. on com hom senyor es uat e trist e fals e mentiros e roberos
e auaricios adonchs senyor es significat que la anima es desor
denada. en son remembrament e en son entement e en son uoler
on beneyt siats vos senyor deus. cor com la anima senyor do
na significacio de ordonacio. adonchs dona demostra cio que la
nostra gracia es en ella. e com es significada senyor. desordenacio
en anima dome adonchs es significat que la anima per
la culpa e per los peccats es privada de la nostra gracia. **S**m
gular senyor qui auets enamorat un com mulla per nos lo
a cellent arabament qui es en uos. senyor dona significacio que
vos amats ordenacio en home per tal que per aquela ordenacio
uenge rebre gloria en lo nostre arabament. on com aslo senyor
sia enaixi. donchs segons aslo es significat e demostrat que vos
auets ordenat com home. aia lig ordenada e endressada. per
la qual sia ordenat. cor impossible cosa seria senyor que hom po
gues esser ordenat menys de lig uera e ordenada. **H**umil
senyor segons la nostra saueia el nostre honzament e segons la
necessitat dome es significat que la lig que vos auets donada.
ha home sia uera e arabada e incorrompable. cor sino era seria
significat en uos de faylliment e home no poria peruenir
per a quella lig. arabament. pus que la lig agnes en si
mull de faylliment. **E** lo uos senyor. en lo donador es sig
nificadala ordenacio de la obra. e en la ordenacio de la obra
es significada. la ordenacio qui es en lo donador. ayas aqsta
significacio pot esser senyor feta en dues maneres. cor orde
nador arabat one que no rebia significacio de desordenamet
sbe la obra reb de part si mateixa. desordenacio. e obra.

arabada rone que no zeba. significacio de desordenament si tot
 son ordenador zeeb zeeb de part s'matex de s'ordenacio. **Q**ue
 z'ordios s'empoz. qui los nostres ben volents deslinzats de les mas
 dels demems vos sabets s'empoz que ordenacio pus fortment
 es significada en les .iij. causes que no en les coses quis fan
 a aventura. Cor mlt se demostra ordenacio o desordenacio
 com es feta ocasionadament que no es com es feta a aventura.

Com occasio sia s'empoz p' prop' e pus conuinca cosa ab esse
 que no es ventura per allo s'empoz ordenacio com es feta or
 racionadament. concordantment les .iij. causes enseps
 pus fortment appar se pus declaradament se demostra es
 significat que no fa com es feta a aventura. E allo es s'empoz
 per so com les obres quis fan a aventura no ha tanta de con
 cordancia com ha en les coses quis fan ocasionadament
 E allo mateix s'empoz se segueix de la desordenacio cor pus
 fortment appar es demostra com les .iij. causes desordone
 que no fa com la desordenacio ue a aventura. E allo es s'empoz
 per so com les coses qui son fetes a aventura no poden zee
 bre tantes contrarietats ni tantes desordenacions ni tants
 desordenaments com fan les coses quis fan ocasionadament

Com la significacio e la demostracio de ordenacio o de de
 sordenacio sia pus fortment s'empoz aparehent en les coses
 ocasionades que en les coses que fan segons ras e ventura
 donchs segons allo es significat e demostrat quel desordenament
 el ordonament qui es en les coses creades segons les .iij.
 causes no es debades ans rone que ha per alguna occasio
 cor si debades era seria segons ras e ventura. e si era segons
 ras e ventura. Serien mes los ordonaments els desorde
 naments de ventura que de occasio. allo es s'empoz cosa im
 possible cor sensualment sentim e intellectualment ente
 nem que mes son los ordonaments e desordenaments.

qui uan per occasio que no son relle qui uan per uentura **H**u-
mil sempor. qui sots a costat per humilitat a mon remem-
brament se a mon entement e a mon voler. com lo me sen-
yor a ma. uos mes que si matey e a ma son pusme aytant
com si matey. a donchs es significada sempor la amor en orde-
nada disposicio cor. pusque vos sempor dalets mes que totes
digna cosa es que siats uos amat per home que per si matey
e pusque tots los homens son sempor duna especia digne
cosa es que hom am son pusme. aytant com si matey. **E**
com hom sempor ha maior amor a si matey que a son pusme.
a donchs es sempor la amor significat de ordenacio e de
saliment. cor desordenacio e de saliment es en home qui a
ma mes so qui es uil que so qui es noble. e qui ama mes una
cosa equal en genre e en especia que altra. da quella espe-
cia mateya. **C**om hom ama mes son pusme que vos ne
que si matey. a donchs sempor es significat e demostrat en a-
quella amor desordenament. e de desordenament e de falli-
ment e culpa. cor desordenament cosa es sempor. amar mes
mitant nulla creatura. com son creador. e inuosa cosa
es amar mes home que si matey e ceptat sempor la nostra
gloriosa humanitat la qual es pus digne cosa. de esser amada.
per tot home que no es nuyl home per si matey ne per altre.
Creador sempor del relle de la terra e de tot quant es iat ha.
assó que lo bon no parla. per tot assó sempor no es feta signifi-
cacio en lo bon. de desordenacio ayi com es significada en
lo me mit. desordenacio per so com no parla. ni lathia so sempor
que franca uolentat no sta en los animals irracionals p.
tot assó la prinacio de franca uolentat no significa. en los
irracionals desordenacio. e si tant fos que prinias franca
uolentat en home fira significada en el desordenacio. on
tot assó es deue sempor. per so cor les unes proprietats se con

nen als huns animals per ordenacio e no en altres. **C**on beney-
 fiats vos senyor. dens cor. Les unes qualitats signifiquen ordo-
 nacio en alguns individus per lo cor noy son. e si hi e en-
 significarien desordenacio. e altres qualitats signifiquen
 ordenacio per lo cor son en alguns individus e si noy e en-
 significarien desordenacio. E tot assò es dene senyor. per lo
 cor cada individu. a les qualitats appades qui donen dell.
 significacio si es en ordenacio o en desordenacio. **C**on com
 assò senyor ha en ayt donchs segons assò se segueix que la ha-
 so que les qualitats sensuals no sien en les substancies en-
 tectuals ni les qualitats entectuals no sien en les subst-
 ancies sensuals. per tot assò senyor la pñacio general de
 les qualitats no dona en aquelles substancies significacio
 de desordenacio. ayas com les qualitats sensuals priuen
 senyor accidentalment en lo individu sensual. per la
 qual pñacio no pot esser significat. lo individu sensu-
 al. ni entectual. adonchs es senyor significada desorde-
 nacio en la substancia sensual. e com les qualitats priuen
 senyor en lo individu entectual. per la qual significa-
 cio no pot pñar si mateixa. ni les coses sensuals adonchs es
 significada desordenacio en la substancia entectual.

E senyor gran sobre totes granes. e noble sobre totes no-
 bles. com hom senyor vol apercebre lo moviment del sol
 en lo firmament e en la er adonchs es a hom semblant
 que lo sol no sia mouable. e com hom quando son mouimet
 en la terra. per raó de la ombre que fan los rays. adonchs
 neu hom los rays esser mouables. on esta es cosa senyor
 desordenada. que hom ueia mouent los rays del sol e
 no la roda del sol. cor. pus mouable es lo sol en la er. que no
 son los rays en la terra. cor mes despay se ca lo sol en la
 er que en la terra. per lo cor la er es maior que la terra.

on aquest desordenament sempre es en home per lo de fallimet
de la vista qui no abasta a veer. també los moviments qui son
luny. com los moviments qui son prop. per asse lo desordenament
no deu esser conegut al sol mas ala vista humana. on beneyt
hats vos sempre cor com la potencia racional dona demonstra
cio en l'ome que ela es dona de la potencia sensitiva dona signi
ficacio que ela es dona de potencia racional adonchs es signi
ficat sempre. que l'home es desordenat e desordenat. E asse.
es sempre per se cor hon mes la potencia racional usa de la
virtut mes de ordenacio y de la. E on mes la potencia sen
sitiva usa de la natura. on es desordenacio engeira en home glo
rios sempre lo peccat el desordenament qui es en home aquell
sempre es significat que ne de part home cor en ay com la
amargor que hom malalt sent en los menys dolces e sa
borosos ne de part lo desordenament del paladar. e no de part
les mandes dolces. en ay sempre lo desordenament el desen
ordenament qui es en home es significat que ne de me qui per
peccat les corrompt e desordenat on beneyt hats vos sempre
deus cor per gracia e per ajuda nostra ha rebut a abament
aquest arbre de qualitats e de significat qui es fet e tractat
a gloria de nos qui sots nostre sempre deus. *Dela. xxxij.*
Distincio. qui tracta de fe e de rao en la figura del arbre de
la riu. com es tractat de la manera segons la qual fe esta
en home potencialment e actualment

C. CC. xxxij.

Deus glorios sobre totes glories gran sobre totes grane
es noble sobre totes nobles. com fe pusta esser en
home potencialment e actualment segons la di
stincio de temps. per asse sempre es significada la ter
sa manera de fe. engendrada de la fe actual e de la fe pote
cial. La qual terca manera sempre de fe es mijancera entre
la fe potencial e la fe actual. on com asse ha sempre en
ay donchs per esta manera deym que son tres maneres
de fe. so es assaber fe potencial. e fe actual e fe mijana

Creure en la unitat
 Creure e la p[er]soa del pare
 Creure e la p[er]soa d[el] fill
 Creure e la p[er]soa d[el] sp[irit]u
 Creure en creador.
 Creure en recreador.
 Creure en glorificador.

rao potencial
 rao actual
 vera rao
 raonatural
 raono natural
 pla mena segons la
 q[ue] raon adria en aia
 raonatural

De potencial
 De actual.
 De vera.
 De fe natural
 Pla mena segons
 la q[ue] fe obra en la
 raonatural.

Creure en la recepcio
 de Jh[esu]st
 Creure en la sua nativitat
 Creure e la sua passio
 Creure e d[eu]nall als infers
 Creure e resucita
 Creure en la sua asupcio
 Creure q[ue] intia a los bos
 els mals
 Del arbre de fe e de rao e en la
 figura de la creu de Jh[esu]st me
 seyor deu

entre fe potencial e fe actual. **H**onrat sempoz enaxi rom.
La fe qui es potencialment. no es la fe qui es actualment
ni la fe qui es actualment no es la fe qui es potencialment
Enaxi sempoz. la fe qui es mijan cera. en quant la proressio
qui pren de la fe potencial e de la fe actual enans es altra fe.
cor si ho era no auzia nuylla dimeritat en fe la fe qui es po
tencialment e la fe qui es actualment. on rom la fe actu
al. que en peee ha que vos sots deu. e home no sia la fe potencial
que ha de esser a ell possible cosa. r enze que vos no sots deus.
e home. per asso es significat que ha dimeritat en fe fe po
tencial e fe actual e per la lura dimeritat es significat q
fe. ha qui es mijan cera. **T**on rom a quest arbre de
fe e de rao. sempoz sia gren de tractar e gren de entendre per
asso sempoz rone remembrar. e entendre los altres. u. arts
de munt dits so es assaber. l'arbre de esser e de necessitat. e de
pnaacio. e l'arbre de sensualitat e de entellectiuitat. e l'arbre
de qualitats e de significats. cor per los demostraments. e per
los significats de lurs qualitats. e de lurs pprietats. pot ho
nemir sempoz a certa rone pensa. de fe e de rao segons que es
contengut en esta p'sent distincio. **D**ieturel sempoz honrat
ordenador de totes roses. per l'arbre de esser e de necessitat. e de
pnaacio a hom sempoz rone pensa. de fe. e de rao. rom hom fe.
erao en terra. en les roses qui potencialment e actualment
son. per possibilitat. o per impossibilitat. o per pnaacio. // e
per l'arbre sempoz de sensualitats e de entellectiuitat ha.
hom rone pensa. de fe e de rao segons que demostren les ro
ses sensuales prop. e les roses sensuales lura. e les roses entel
lectuals prop. e les roses entellectuals lura. e asso ma
tex es demostrat sempoz. per l'arbre de qualitats e de signifi
cats. cor segons que les unes qualitats donen significacio
de les altres. e segons los significats de qualitats e de substan
cia e segons los uers significats. e los falsos significats.

e segons los significats de ordenacio e de de sordenacio son sempre de
 mostrades fe e rao. **C**on beneyt flats vos sempre deus coz en ayri co
 lomrayll es subiect e instrument on hom ueu les faysions. En ayri
 los tres arbres demunt dits son demostrament e significacio de
 fe e de rao ab que hom sapia reebre lurs pp etats. e lurs qualitats
 e lurs significats. Mas en ayri com lo mirayll sempre no pot
 significar al home qui no es mirant en ell les faysions. En ayri
 sempre los .iij. arbres demunt dits no poden demostrar ne sig
 nificar fe e rao al home qui no tracta m' cura. de lurs qualitats
 ni de lurs pp etats. en son remembrament ni en son enteniment
 ni en son voler. e per lo sempre. coz esta ignorancia es en home es
 deue hom sempre ignorable de fe e de rao. **A** sempre deus qui la
 mia ymaginacio auets enamorada de la nostra santa passio
 La pmeza manera sempre es de fe potencial. on deym sempre q
 fe potencial. es en la rao que hom sab per conexensa e per demos
 tracio e significacio necessaria. coz en ayri com es a hom possi
 ble cosa saber per rao necessaria al runa cosa. en ayri sempre es
 a hom possible cosa ignorar e oblidar e menys conexer aquela
 cosa que hom sab per rao necessaria. e que hom la crea per fe. sens
 nylla demostracio necessaria. **C**on en ayri sempre com rao ue
 de potencia en actu per habundancia de significacions e de de
 mostracions necessaries. En ayri sempre fe esta en potencia per
 rao de la rao qui ha per habundancia. de significats. conexen
 sa de aquelles coses qui son de necessitat on com aslo sempre ha
 en ayri donchs ay tant com la rao senten per lo remembrament
 el enteniment e la voluntat del home. ay tant fa estar la fe
 potencialment en lo remembrament el enteniment e la vo
 lentat del home. **C**on beneyt flats vos sempre coz en ayri com mol
 tes figures estan potencialment en la pesa del auir o del ar
 gent ayri estan moltes creences potencialment en la anima
 del home alterable duna fe en altre. o duna creensa a altre e
 rompren una fe. L'exen altra ayri com la auir qui prenent una
 forma ne prena daltre. **O** vos sempre deus qui en la nostra amor
 auets horrat mi la segona manera de fe. es sempre com la

fe. es actualment en esser sens que raó no dona a home niuylla de
mostració ni niuylla significació ni niuylla afirmació en so
que hom creu. **T**on enaxi sempre com forma dome pintada. en
paret dona significació de forma dome. de sayll a dar la signifi
cació de la materia dome. enaxi fe. dona significació de cosa.
possible. e de sayll a dar significació de les coses necessaries les quals
per arguments e per raons naturals son significades. on com
la fe. es en home sempre en esta manera a donchs es la fe actual
ment e on pus raó significació e mostra. sempre les coses que son
necessaries. e fe. pus fortment gira del remembrament e del
entemiment e de la voluntat aquells significats. pus fort met
sempre esta. La fe en la simpla natura d'actualitat. **T**on aquesta
fe actual sempre no pot caber en hntems abraó en la anima
del home. tot lo remembrament el entemiment el voler co
pley per abraó noy pot entrar. si donchs noy entra bnydat
lo remembrament el entemiment el voler de fe. e quey meta
l'materia. n'implert de sciencia e de conexensa. tot lo remem
brament el entemiment el voler on si tant era sempre que asb
no fos enaxi. e que raó e fe actualment fossen. i. tems en aia
dome donchs lo que es en home fe. seria altra cosa contraria e
diversa. la fe erao seria altra cosa. contraria o diversa a raó e
no poria esser raó on si asb era enaxi donchs impossible cosa
seria que fe. erao fossen en home. **A** sempre qui sots pan e co
nort e confort de les mies amors. e de les mies cogitacions. la
tercia manera de fe es sempre. com la fe actual e la fe potencial
donen proressio a altra manera de fe. yent entre actual fe.
e fe. potencial. la qual fe es sempre a quella que hom ha
rebudat e conrebuda. en la anima. e la anima tracta d'altres
coses qui no son de natura de fe. cor com lo cristiá sempre ha
rebuda creensa. e fe de la nostra gloriosa. trinitat e de la nra
santa encarnació e d'apuyes la sua anima tracta d'altres co
ses. a donchs sempre roman la fe en actu. e no pua de esser pas
sia so que la anima no sia negociant en aquell temps en.

nostra tmitat m en nostra humanitat **T**on si ay no era e quella fe
 p rinas d actualitat totes les negades quella anima no fos conte
 plant en nos donchs hom seria menys de fe com la anima no cogi
 ta de tmitat m de encarnacio e si eea sempoz menys de fe. seria
 significat que fos en peccat e en mal estament. on com home
 per rao de les necessitats ha adar part en son remembran se en
 son entendre e en son voler daquelles coses qui son a hom necessa.
 ries per asso es significat sempoz quella fe roman en actu iasia
 so que hom tracta daltres coses. or en altra man eea sempoz
 home no seria or denat a saluacio **T**on en ay sempoz com lo no
 de natura. es pus fortment atribuit e donat ala forma que a
 la materia. En ay sempoz ha aquesta tresa manera de fe. que
 mes donat e apar. lo nom de actualitat que lo nom de potencia
 per lo cor. pus fortment esta en actu que en potencia. **S**imolar
 sempoz etenal per lo qual los meus huylls plozen e lo men cor
 sen amoza. com nera fe. sempoz ue en home. de potencia en ac
 tu. a donchs sempoz hi ue per dues coses. La pmeza es sempoz per
 rao de la nostra gracia qui fa es deuenir la anima del home en
 reensa e en fe. La segona. es sempoz com la sensual natura no
 ha arabament ni ropliment com do significacio e demonstra
 cio ala entellectual natura de rebre ueritat. Ni la entellectual
 natura no ha apareyllament ni endressament com sapia re
 bre los uers significats demostrats per ordonada sensualitat
Glorios sempoz per altra manera. es deue reensa e fe en home.
 de potencia en actu e de actu en potencia. so es a saber que per
 lo distordament qui es en natura sensual e de natura sen
 tellectual ne fe. en actu cor so que no pot significar la sensua
 litat re en la entellectiuitat. e com la sensualitat per la or
 denada disposicio ho significa. La entellectiuitat ho sap per
 rao. a donchs torna la fe en potencia. e com la entellectiuitat
 per de lordenada disposicio sab reebre los significats ordenats.
 sensuals. a donchs ha fe. en so que no sab. coneyer ne entendre.

no quare fides est
 sensum dei

per zao. **E**naxi senyor com fe can en home actualment per dis-
cordansa e disconueniencia. de la intellectual natura e de la sen-
sual Enaxi senyor a les vegades hi can per concordansa e per co-
nueniencia dabdues les naturas coz moltes vegades dona la sen-
sualitat significansa. en partida de ueritat. e la intellectu-
tat. per aquella significacio zeeb forma de creensa e de fe per so-
coz ama mes fe que zao. coz en axi com la sensualitat dona
significacio de zacio en poca quantitat Enaxi la anima en
poca quantitat sab e en molta quantitat de uirtut creu e
coz Lo poch es compres per lo molt per asso es donat lo nom a la
fe ans que a la zao. **O**ros senyor deus qui anets donat esser
e gracia al nostre seyn dor Enaxi senyor com la forma actu-
al e la forma potencial se contrasten en la materia per
primacio e per generacio e per corrupcio. Enaxi senyor fe
zao se contrasten en un subiect coz la fe qui es actualment
en anima dome es contrastant a la zao qui es en potencia e la
zao es contrasta a la fe. e aquest contrast es deue senyor per
so coz la fe no vol primar sa actualitat e la zao vol uenir de
potencia en actu. **G**lorios senyor enaxi com forma actu-
al no contrasta a altra forma en la potencia daquella en-
so que no la vol puar de la possessio que ha en la potencia
coz si ho feya perdria e la sua possessio actual la qual ha
en la materia. Enaxi senyor fe actual no mou contrast ab
zao qui ha en potencia. enso que no deha que la prim de la
potencia en la qual la zao es e per asso senyor se gney se que
los homens qui creen e son amadors de fe. no an feruor ni a-
nimositat. com zao venga de potencia en actu. **C**ontrast
senyor enaxi com forma potencial no mou nyll contrast
a altra forma forma potencial en lo subiect material e ab
dues les formes Enaxi senyor fe com es potencialment en
home no es contrastant ab la zao qui es en home potencial-
ment e asso es deue senyor per so com no ha miya actual en fe

ab dues sobre lo qual flamo gut rontzast per delgada proressio
 de actualitat. coz enaxi sempoz com tot Lo rontzast qui es en
 fe una forma e altra es sobre la possessio de la actio. Enaxi sen
 yoz tot Lo rontzast qui es en fe e raó es sobre la possessio/ar
 tual en subiect sensual o entellectual. **A** sempoz deus complit
 de dous e de per dous e d' amors. Enaxi sempoz com totes les for
 mes qui son potencialment en la matezia no es deuenen en
 totes en actu. Enaxi sempoz tota la fe qui potencialment
 es en anima dome noue en actu coz enaxi sempoz com seria
 cosa de stominent que totes les formes qui son en potencia
 es deuenen gnessen en actu. Enaxi sempoz seria cosa molt de sto
 minent e de sordenada que tot lo qui es possible cosa de creure
 fos cregut per home. **C**on com allo ha enaxi d'urhs segons
 allo sempoz es significat que la fe qui es actualment en home
 no es en tan gran quantitat en la actualitat com es la fe po
 tencial en la potencia. coz enaxi com les formes qui son pote
 cialment son mes que no son les formes qui son actualmet
 Enaxi sempoz la fe qui es actualment no es tanta ^{en} la actu
 alitat com es la fe potencialment en la potencia. **C**on la or
 rallo sempoz per la qual la fe no es tan gran en la actualitat
 com es en la potencia es sempoz per lo com actualitat no bas
 ta a rebre en un temps mas una creensa tan solament. E
 la fe en quant potencia esta en la anima dome potencial
 ment en moltes creenses rontraues e diuerses. coz enaxi sen
 yoz com materia sensual no pot rebre mas una forma actu
 al e pot rebre moltes formes potencialment. Enaxi sen
 yoz anima dome en un temps no pot actualment rebre ta
 tes creenses com la potencialment. **A** sempoz qui fet
 esser lo nostre seruidor amador e sots mes de nostre esser. De
 necessaria cosa es sempoz que femi creensa no pot esser actual
 ment en home sens que home no meresta quando de be o mal

daquella cosa que rzeu. rze enayr rom forma no pot esse actual
ment sens materia. Enayr fe. ne rze en sa no pot posseyr actual
lrat sens merit. on ay tantost rom la fe. es deue sempre de poten
cia en actu. ay tantost es deue lo merit. ¶ La tresa forma de fe
La qual es en fe la forma. de fe actual. e la forma de fe potencial
aquella sempre per per una manera es en peccat e en culpa.
e per altra manera no. per la manera on es culpable sempre
es rom lome qre es etge e rze en falretat es negociant en al
tres cosas qui no son rregudes mas sabudes. on iat rra lo que
La falsa fe no rra en son remembrament ni en son enten
ment ni en sa voluntat. rom la anima no tracta de fe e tracta
daltres cosas. per tot lo no es estudiada de la falsa fe. que ha abas
re ebuda e afe rra en sa materia. ¶ La otra manera sempre se
gons la qual semjan rra en fe actu e potencia. no ha culpa.
ni peccat es sempre ay rom. lome quato l'ich que rze en veritat
e a fe en uos segons veritat e de puys que ha re ebuda veritat
en la sua rze en la anima. es negociant en alguns peccats
qui son per luxuria. o per. roberia. o per omicidi. en son per
incredulitat ni per falsa rze en sa. on la anima donchs no.
no pecca peccat per fe. mas pecca per altra cosa qui no es semblat
d fe. Sempre ver deus qui la mia consciencia declarats. e la
mia esperansa fortifficats. rom fe. no rra ha home cosa possible.
sino per defalliment de sancia. e de rre exensa. e per lo que aia
merit de rze en sa. e rom en uos sempre no aia nyll
de falliment. donchs segons alio es significat que en uos no
es fe. actualment ni potencialment. rra ho era rra significat
que en uos aques de falliment de sancia. e de rre exensa.
¶ Com los homens de rre ents. in fe els aien actualment falsa
fe. e rom vera fe estiga. en els sempre potencialment. Donchs
lo nostre seruidor eh nostre tots mes sempre nos clama merce.
que ha nostre plaer. que uos sempre rrets dels sants homens
e religiosos. e quels los rremetats e quels en amozets tant de

La nostra passió no que en els no ha paor de mort ni de zelayll p-
 tal que abruuadament preyquen. e demostren la nostra stafe
 catholica. als mfaels per tal que la fe quies en ells potencialment
 hi sia actualment. // on com uos senyor. siats tot bo e tot dous
 e tot amador de le. e com la nera fe senyor uaylla. molt mes com
 es actualment en home que no fa com hi es potencialment
 E com la falsa fe. senyor ha molt pyor. com es en home actual
 ment que no es com es en home potencialment. per aslo senyor
 plaueus que ls faels rufians aién tanta de feuz. e de ardoz
 e de animositat e de uirtut en amar e honzar. vos de tot lur
 poder. quels mfaels tragnen de falsa fe e de falsa erroz. e aquels
 aduignen a ma de ueritat. per tal que tuxt en sems siam amadors
 e loadors de uos qui sots nostze senyor deu. **Com es tractat da**
manera com rao esta en home potencialment e actual

F. CC. xxxviii

A deu rey dels reys. sant dels sants senyor dels ment
 senyors. vos sabets senyor que rao se de partez en .iij.
 maneres. La pmeza es rao potencial. Segona es
 rao actual. Tercia es rao mjanera. ense potencia.
 e actu. Quarta es rao qui es ense la potencia. racional e
 la potencia sencitua. **C**om aslo senyor sia. en ayi que la
 rao se de partez per estes .iij. maneres. Donchs segons aslo
 senyor rao auogades es en home potencialment auogades
 o accidentalment. auogades es mjanera ment ense la po-
 tencia e la actualitat. auogades es ense la racional pote-
 cia e la potencia sencitua. on com la rao senyor es en ho-
 me. potencialment adonchs es la sua obra pna da en home.
 de tot entot. E com esta en home actualment /a donchs es ho-
 me conehent e eshent ueritat. per rao e per demostracio
 necessaria. E com la rao es mjanera ment adonchs es en
 partida actualment / e en partida potencialment. E com la
 rao esta ense la potencia racional e la sencitua adonchs

als actualment

es la raso negociant entre les coses intellectuals / e les coses sensib.
als. **C**on beneyt flats vos senyor deus. cor axi com ueritat es
maiorment significada. e demostrada en la segona manera.
so es assaber com raso esta actualment. Ena falsetat maior.
ment es significada. falsament en la quarta manera so es
assaber com raso esta entre la potencia sensitiua / e la pote
cia racional. **S**enyor uer deus qui creas la mia memoria
per nos a remembrar. / e lo menentement per nos a ente
dre / e la mia uolentat per nos a amar. La primera manera se
de raso es potencialment en home la qual raso p uina de esser.
actual / en la memoria / e entement / e uoler. de mentre que
la anima no remembra. ni enten ni uol so que remembre.
e enten e uol per creensa / e per se sens conexensa e demonstra
cio da argumentacio necessaria. **S**irao no fos senyor en
les .iij. uirtutz de la anima. dome potencialment impos
sible cosa fora senyor que home pogues remembrar. / e ente
dre ni uoler niylla cosa per creensa. ni per se. cor. pusque
raso fos p uina de la potencia conenguera que fos en actu
alitat. e si actualment fos. se no fora creensa. / o si tant se
fos senyor que raso no fos potencialment en anima dome
so qui es creant ni sabut en un temps no poguera esser co
negut ni sabut en altra temps. **C**on com raso sia senyor
actualment dintre la anima del infanto com es nat / e so
la raso en aquell infanto no entre en la memoria e en l'ente
ment e en la uolentat daquell. / e so que es l'infanto uenquit
a pe se ta edat. per aso senyor es conegut e significat que
raso esta potencialment en lo remembrament. el entement
e la uolentat en l'infanto adonchs com es porh. / e si pote
cialment no y estaua. ay tanta de conexensa. auzia com
es porh. com ha com es gran. / o si potencialment raso no
era en el. donchs com seria gran no auzia mes de cone
xensa que com es porh. **E** senyor deus qui al nostre sermidz.
fets delhar pobrea. / per tal que aia uigues de deu soz edamor

la segona manera de rao es sempre com rao es actualment
 en home a xi com l'ome qui per veers significats e demostracions
 necessaries ha conexensa daquelles coses qui uezament son
 significades e demostrades en la qual conexensa sempre no ha
 nylla dubitacio ni la conexensa no la ha per veensa ni per
 fe enans la ha sempre per rao ns sensuals e intellectuals de
 mostrades e significades sensualment e intellectualment

Con beneyt siats vos sempre deus. coz aquesta rao actual es lu
 gor e resplendor per la qual home sab anar per veritat sensu
 alment e intellectualment e en ay sempre com la llugor e
 resplendor esta sobre la terra. per rao de la presencia del sol
 En ay sempre per rao desta rao actual la qual esta en home
 es hom illuminat en son remembrament e en son enteniment
 e en son voler. on beneyt siats vos sempre deus qui tant noble
 creatura auets creada com rao en home. e beneytats son tots
 aquells qui aquesta creatura saben tenir en actu en lu reme
 brament e en lu enteniment e en lu voluntat. **C**oza
 aquesta rao actual es sempre en home la millor cosa que en ho
 me ha creada. coz per aquesta rao es home racional e es home
 ennoblit sobre les altres creatures qui prinen de rao e per aqsta
 rao actual sempre es hom apellat a gloria perdurable. coz ab
 la rao a hom sempre conexensa de uostra acellent bonea e de les
 creatures e de les nostres obres. e ab la rao es hom sempre Loador
 e amador de uos e de uostres obres. **O** vos sempre deus qui lo ure
 seguidor amats. on pus fort uos apella. mis reclama a les
 necessitats. La terza manera de rao es sempre. com esta rao
 entre potencia e actio mjanerament. on deym sempre que
 aquesta rao esta mjanerament entre estaments e entre
 actio e potencia. La primera es sempre com la rao es actual
 ment dntze la anima eno es en la memoria ni en l'entenim
 ment ay com l'infant porch en lo qual es rao actualment dnt
 tze la anima en continent que nos creats anima en lo nos
 daquell. ayas per lo com l'infant no usa en son remembrament
 ni en son enteniment ni en la voluntat de rao de actio que

es gran. per assò esta la rao potencialment / en estes tres virtuts
enles quals seua actualment. Si cors eia apareyllat estuimet
que esser hi pogues actualment / on per assò sempre la privacio
de actualitat no es deue de part la anima. que enans ho fa
part lo cors qui per peccats se corromp. ¶ Lo segon estament
de rao es sempre com rao esta actualment / en la anima del home
e la anima tracta de fe. en la memoria e en l'entement
e en la uolentat. axi com l'home qui per raons necessaries ha
afezmat en un temps. que uos sots en trinitat e en unitat
e en altre temps afezma per creensa. e per fe. que uos sots en
carnat enat e mort per nosaltres peccadors. on aquesta
rao esta actualment / en la anima dome puista ha consebna
da significacio necessaria. de la nostra trinitat e de la nostra
unitat / e esta potencialment / en lo remembrament e en
l'entement e en la uolentat que ha en lo nostre auerimet
per fe. segons que fe. entra en la memoria. e en l'entement
e en la uolentat. on com la nostra encarnacio sia diuersa
rosa a la nostra trinitat per assò rao en una manera es ac
tualment / en la anima dome per creensa de la nostra tu
mitat / e en altra manera es potencialment en la anima
per creensa e per fe. ¶ Lo ters estament de rao es sempre co
La rao no uol seguir son cors e desly se de la manera e s'agney
lo cors de fe. e de creensa. axi com l'home qui uol remembrar
e entendre nostra trinitat / e nostra encarnacio. e si la me
moriam de fayll a aquella rosa a membrar. e l'entement
a entendre oblides la rao de la manera / e a l'ines a la fe. e do
na la actualitat a la fe. e consent que la fe remembre. e en
tena so que la rao no pot membrar. ni entendre. on com
aquesta obra sia sempre obra raonable e rosa necessaria als
homens nestis qui per rao no saben coneyer. e amen coneyer.
per fe. per assò es dit sempre que aquesta rao aytal es mija
entrie actu e potencia cor / en lo comensament es actualmet
e en la fi es potencialment. e per assò es mija com te la.

no p que es la fe p los homes
qui no poden entendre p
raons

una terminació en actualitat i l'altra en la potència. **O**os
 sempre deus qui sots actellent / ealt sobre totes virtut^{ut}. La que
 ta manera sempre de raó es com la racional potència es seua
 e sots mesa de la potència / e la sencitua es dona de ylla. on
 aquesta raó ay tal sempre se demostra en falsa forma ay com
 lo banastell qui demostra / e es fust epintura. on adonchs la
 raó no usa de sa ppria virtut per aslo pren falsa forma. **C**ar
 enay sempre com lo foch el aer en lo plom qui can a auayll
 semonen a anall per la natura del plom. qui es compost en ma
 ior quantitat de terra e d'aygua. que no es de foch e daer. Ena
 y sempre la raó qui es seua de la sencitua fa lo qui es de na
 tura de la sencitua / e no pot fer d'alt qui es de la ppria natura.
 dementre que es seua. on per lo com la raó esta en esta mania
 seua e presta. per aslo sempre reeb los ^{falsos} nostres significats / e este
 ma que ha ver lo qui es fals / e que es fals lo que es ver. or ena
 y sempre com lo indre es deue mirayll e demostra les figures
 a aquells qui en ell semizen. Enay raó per lo or reeb desor
 denacio reeb falses significacions e demostra falsament lo
 que cryda entendre ay com mirall tort qui falsament les
 faysons significa. **C**on beneyt hats vos sempre deus or ena
 y com torbament de humors destrempen a home son quista
 ment lo qual sent amargor en los menys laborosos enay
 la alteracio que la racional potència fa per lo com se despos
 se ex de la virtut es fa sots mesa de la potència sencitua p
 aslo sempre la raó es torbada / e no sab auer conexensa d'alt qui
 es ver / o fals / e si tant ses que ho conega non sab usar ordina
 dament / on beneyt hats vos sempre or per esta raó ay tal
 desordenada / e per esta maneria. es benenen los homens pecca
 dors / e culpables / e son semblants a les besties salvatges. **Q**ue
 a ordros sempre dels meus culpables volers / e deles mes na
 nes cogitacions. com hom ha conexensa sempre deles mir
 visions demunt dites segons les quals la racional potència

semblansa d'ome

Nota regla genal
 non exer veritat
 error e falsitat

se deueny a donchs es hom endreutat e ordenat com aia son
entementent. e son enginy en los vserys en tellectuals.
a auer coneyensa de veritat. ayas com hom no ha coneyensa
dela rao com es actualment m com es potencialment m ro
es mjanament m com es deslinada de la natura adonchs
es hom en error pero com hom no sab usar de rao segons que
roue. **C**oz los huns homens usen dela rao actual la qual es en
la pua virtut actualment e los altres vser dela rao que es
alterada de la virtut pero com es sotsmesa a la potencia
sencitua. Los altres puen dela rao mjana la qual es
entre potencia e actu. Los altres an fe eno an rao sino pote
cialment. E per aslo son senyor los huns homens de con
dants ab los altres e per aslo es deuenen los trebajls de
contraste en lo mon. **C**oz los homens senyor qui uan ne u
sen per rao actual la qual es simplement en la pua vir
tut. aquels affermen veritat e no uolen recebre los falsos sig
nificats donats per los homens qui usen de rao sotsmesa a la
potencia sencitua. e per aslo es esta discordia e barajlla en
fe ells els homens qui amen fe e creensa. Son contrariants
a aquells qui amen rao e per aslo senyor son los homens
contrastants los huns ab los altres auents bona intencio
coz castu ruyda a onar e du veritat. **A** senyor deus qui
Leuats e exalts los meus pensamientos e les mines deuo
cions en los nostres honrraments la potencia ymage
natua senyor. per una manera entra e esta en la rao e
per otra manera esta fora dela rao. coz com la rao senyor
esta en actu adonchs es la ymaginacio dinte la rao e
com la rao esta potencialment e la ymaginacio es en ac
tu adonchs es la ymaginativa en la fe e en la creensa q
prien la rao de la possessio actual. **C**oz per aslo senyor
la ymaginativa com es en la rao actual la qual rao
esta simplement actualment en la virtut adonchs

La ymaginacio

la ymaginacio que hom ha es uera de necessitat. azas com la ymaginacio esta en la fe. adonchs es possible cosa que aquella ymaginacio sia uera o falsa. cor la fe no s'aguen les significacions necessaries es pus fortment que les significacions no necessaries demostrades per rao desordenada. cor la rao qui es fort mes se serua ala potencia sen ciua. aquella sempre per una manera demostrea ueritat. e per altra demostrea falsetat. cor aytant com te part de la natura. aytant demostrea ueritat. e aytant com part de la obediencia. de la sen ciua aytant demostrea falsetat. on ay com la mijana color composta de blanch e de negre demostrea en partida blanch e en partida negre. demostrea l'imatge en color uermeylla. o uert. o blanca. o gioga. e nay la ymaginacio qui entra en esta rao serua de la sen ciua en partida ymagena ueritat. e en partida falsetat. e per aso es lome en duple e en tripla. e ales negades a terna. e ales negades destren e nega. **O** sempre deus qui en amorats. los meus remembraments. eles mies cogitacions e los meus uolers. vos sabetz sempre que ymaginacio es subiecta en un temps. azas e en altre a fe. cor ay possible cosa es auer ymaginacio creent so que hom no sab. com ymaginar. so que hom per certa demostracio de rao sab. on com la ymaginacio sempre es subiecta azas. adonchs es la fe en potencia. e es la rao en actualitat. e com la ymaginacio es subiecta a fe. adonchs es la rao potencialment. e es puada de actualitat. **C**on hom sempre ymagena alguna cosa e a terna. hom sobre aquella possibilitat e impossibilitat. adonchs sempre se puara de la actualitat e mudes ala potencia. Cor affirmacio feta de possibilitat e de impossibilitat pus prop es en concordancia e en conuenencia ab fe que ab rao. cor rao demostrea los significats per los quals les coses possibles son contraries a les impossibles. eles impossibles a les possibles. e se no tracta de a aquestes significacions necessaries. **T**on en ay sempre com ymaginacio pren concordancia e conuenencia

ab se. e ab se. metat dues coses contraries esser possibles. Enay. per contrari. rao e ymaginacio se conuenen es a orden. a fer mant que de dos contraris de necessitat ne vne esser lan possible. e laltre impossible ay. com home al qual es cosa possible esser home demente. que es viu e es impossible que sens anima sia home. **C**reador seyyor de la mia anima. per tal que sia con replant en los nostres arabaments remembrant. e entendent euolent. vos sabets seyyor que les coses qui son. potencialment no son tan prop de esser com son les coses qui son actualment. on per se es contrast fet entre rao e se. sobre la actualitat. cor enay. com de dues formes qui an contrast sobre la actualitat. e la una nol primar laltre. enay. es de rao e de se. que castina ama la actualitat. **E**n una mania seyyor. es contrastant. rao a se. e se contrastant. per altra mania a rao. cor rao nol primar de tot entot se de la actualitat per se cor rao no pot uenir de potencia. en actu. tio que ha pna da la se de actualitat. ayas la se no contrasta ala rao per aquesta mania. mas tan solament que nol esser sobre rao. ay. com oh sobre ay. gna. cor se que rao no sab m' pot entendre. m' significar se. o nol creure. e afirmar. sens nulles demostracions necessaries. **G**lorios seyyor. sobre la possibilitat e sobre la impossibilitat se mon contrast entre se. e rao. cor se que rao demonstra impossible se. o demonstra possible. per creensa. e lo q. rao significara impossible. se. o afirma per creensa. possible. on demente que aquest contrast es entre se e rao. adonchs son en sems en actu. en home. ayas com uens la una adonchs es la una en actu e laltre en potencia. **D**uos seyyor deus on es ueza sauica. e ueza honor. los comensaments seyyor on comensa rao auenir de potencia en actu. son seyyor los significats sensuats. per los quals puia la rao. esser actualment en les demostracions intellectuats. e lo comensament on se comensa seyyor auenir de puacio en actu es per rao de la puacio de significats sensuats e de intellectuats. on enay.

sempor com zao puia per significacio en la potencia racional
 per significats necessaris. Enaxi se puia en la racional pote
 cia per puia de significats necessaris. e per significacions
 no necessaries. Enaxi sempor com dos cors en un loch no po
 den raber en sems. enaxi sempor se zao no poden estar en un
 tems ensems en una cosa. tan solament cor la zao per una
 manera enten se sube demostra. e se per altra manera con
 traria ala manera on la zao dona significacions e demos
 tracions nezes reue afirmacio opimo // per se sempor co
 la anima no pot auer ses virtuts en actu dementre que ha
 en lo cors sens ajuda del cors. per aslo se se que sempor que
 se cau en home. per se cor la zao per lo de faylliment del cors
 no pot esser. tota ora en actu. ayas no sera enaxi sempor
 en l'altre segle. cor impossible cosa seria en el que se hi sia
 actualment. ni potencialment. per se cor zao sera tota
 ora actualment e no puia a niylla ora. de actualitat
 enans sera continuament e infinda glo ueyant en la uita
 essencia diuina.

Com es tractat de la manera segons la qual am a conepensa de la fe qui es uera e de la fe qui es

C. CC. XL.

O deus s'ami fort sobre totes noblees gran e falsa
 maravellos sobre totes virtuts. en uij maneres
 coue tractar de se sempor en est loch. La primera de
 de se uera per de faylliment de natura sensual. Se
 gona com la fe es uera per natura del ar abament qui es en
 natura intellectual ^{essencia} ~~essencia~~ com la fe es falsa. per la desor
 denacio qui es en la natura sensual. quarta com la fe es fal
 sa per la desordenacio de la natura intellectual. **C**on beneyt
 hats vos sempor. deus cor enaxi com uolentat. v. de remem
 briament e d'entement. Enaxi sempor per gracia nostra
 uera se uery e diuina de de faylliment de sensualitat e de ar abada
 intellectualitat. cor en tota falsa fe sempor puia la nostra gra
 cia. per aslo sempor falsa fe uery e diuina de sensual. e en

ats acabament

Vera fides venit hoi
p. Gratia.
S. Tho. In 2. 2. q. 9. Gen.

tellectual natura. desordenada. **C**on com aslo sempre sia enay
donchs segons aslo es significat e demostrat que uera fe. e fal
sa fe desha ueritat. es contrasten en subiect e en forma. cor uera
fe ue per gracia. e falsa fe ue per defaylliment de gracia. E
uera fe sempre nex de sensual e intellectual natura. con uoidat
en formar uera fe. e falsa fe sempre nex de desordant natura.
sensual e intellectual. formant falsa fe. **E** sempre qui sots lum
e resplendor dela ma anima e deles mies amors. La primera
manera de fe es sempre com fe es formada. en ueritat per oca
sio de defayllent natura sensual. cor si la natura sensual no
defayllia en significar e en demostrar ueritat. tal cosa aper
sabua hom per rao que nola pot hom apercebre sino per fe. e
aslo es per so com la natura sensual defayll a donar signifi
cacio e demostracio de ueritat. **C**om home sempre sensu
alinent guarda l'estat e la petia de qual que animal se sia.
a donchs la sensual uista de fayll. sempre a dar significacio e
demostracio del animal si es mastull. o femer. o si es de blana
rosa o de negre. on com hom la fermo ueritat la qual afirmacio
es feta. sobre rosa uera en la animal. del qual es la petia
a donchs es la fe uera per arabament dela intellectual na
tura e per defaylliment dela natura sensual. cor a auentura.
La anima deuina e en la ueritat que la sensual natura no
li pot significar. ni demostrar. **C**on com la natura sensual
sia sempre finita e terminada. ontie menors terminacions
que la natura intellectual per aslo sempre la natura intel
lectual deuina ueritat en so que no li pot la natura sensual
significar ni demostrar. e com aslo es enay a donchs es sempre
la fe uera per esta manera. e si tant sera sempre que la na
tura sensual abastas a significar e a demostrar ueritat e la
natura intellectual. reebia aquelles significacions a donchs
sempre no auia hom. con exensa de ueritat segons fe. ayas
segons raons necessaries. **S**empre ueridens qui lo nostre ser
uidor a nets remembrat en ses tribulacions e en ses cruys.

e en les necessitats. La segona manera senyor de se. uera es per
 zao de arabada natura entellectual. a xi com hom qui ha ta
 ta de passencia e de fermetat e de lealtat en si mateix que
 nol pot hom estomouee. a yxa m'a engan m'ha falsetat p
 nyll a ocatio que hom yrat ne fals m' desleal l'indoo. **C**on
 rom les significacions. eles demostracions sensuals fal
 lamente son significades e demostrades per la natura sen
 sual e volen arlinar la natura. entellectual a creure fal
 setat e com la natura entellectual senyor no consent
 a aquelles falses significacions e demostracions. ea
 mames creure so que creu ueritaderament sens que no
 l'ines. Dada nyll a uera significacio a donchs senyor
 es la fe uera per la natura e per la uirtut de la natura en
 tellectual. la qual fe es sempre molt meritoria de gran guar
 do. **C**on la natura sensual li es contraria. en so que li dona
 contraris significats. per tal que no crega hom ueritat
 e la uirtut e la natura. entellectual nol e ya ueritat ni apo
 dezar a aquels falses significats. E creu ueritat sens que
 ueritat ni es significada. ni demostrada sensualment
 ni entellectualment. un com assolia en ay senyor. donchs
 aquella fe. on les sensualitats son pus contraries a ela.
 es significada per melors. que les altres. pus que la fe sia
 d'inte la uirtut de la natura entellectual. cor sino era
 no poria esser uera fe. **R**eclamat senyor adorat glorifi
 rat beneyt. La tresa manera. com hom tracta de se.
 senyor es. com la fe es falsa. per desordenada sensualitat
 ay xi com home quia molt gran amor a alguna persona
 e per la gran amor que ha. desordenen se les sensualitats
 e es li semblant que ueria e oya. a l'unes ho ses per les qls
 li es semblant que ha amat per la persona. que ama
Con si es desamat per la persona. on ell cryda es amat

Quare fides meret

quare fides de v
 pot ee falsa

adonchs es la fe falsa. en lo que creu que sia a mat la qual fal
se dat. de fe. pren forma falsa per rao de les sensualitats qui li do
nen falsas significacions. cor com home es fortment constre
et per amor o per paor. adonchs reeb los falses significats
e creu en aquells enouol creent a les veres significacions
contraries a aso que ell ama. **T**on per aso los homenes
infels qui son amadors de les custumes e de les usances
en que lur creor. elur falsa fe. los amelsos amen tant aq
lles custumes sensuales que per gran amor que els an to
tes les custumes dels catholichs menys preen. e a mil en
per lo cor anfe se creent a que lurs males custumes sensu
als qui per gran amor que els an elurs malnats nudri
ments aien maior con cordansa. se conuenien era ab vera
fe. que no an les custumes els nudriments dels homenes ca
tholichs qui ab vera fe se creent en custumes e en nudri
ments. Cor axi com los sarrazins per gran amor que an
en est mon. a fembres an fe que en laltre segle naren e
de stre en que tota fe sia. falsa. que sia contraria a aso q
ells mes amen. Enx los catholichs tant an a nos seyor
gran amor. que tota creentia. menys preen e de stre en
qui crega que en parays aia gloria de menars e de fem
bres m daltre ro la sino de nos tamblament. **A** seyor
deus qui manets creat. reat e re creat e benifrat en a
morat. La quarta manera on tracta m de fe es seyor
com la fe es falsa per desordenada en intellectual natura
e per desordenada en sensual natura. Cor en axi com fe pren
forma de falsa creentia. e opimo de desordenada sensuali
tat destorbada per desordenada. en intellectu uitat en axi sen
yor se forma falsa fe en home. per desordenada en lecti
uitat qui es ocasionada a esser desordenada per desorde
nada sensualitat. **T**on com la fembra qui ama molt
sa filla la qual ha perduda sempre a troba la petia dalon
home e la quey aquel plan creent e auent fe que sia le plan

Que e causa que in
fideles no put gneri
ad fidem.

Ex) dignissim

Deo y totum que s. infidelis no pnt. qnerti
ad fidem gēpi.

64

de la filla on adonchs es la fe sua falsa pués leslan es do me / e
ella ha creencia que ha de la filla. on en est engan. se forma es
engendra sempre en la anima quí mes ama. mes cogita. mes
ymagina. mes ama. atobar. sembra que home cor tant es
plena la memoria. el enteniment / e la voluntat de assó que
ama que no pot rabeer significacio ni demostracio d'assó que
no ama. **T**per esta manera de sobre amar. se forma sempre
falsa fe. e per sobre gran paor atretal. cor molts homens son
qui han falsa fe. eluz anima cogitant / e ymaginant / e ap
reben. ha creencia de la fe que es falsa. ayas cor an gran
paor que no fossen enganats si daquella fe se partien per
assó sempre nos gossen a venturar. ni a regar que altra fe
creen. e eluquen / e absorben los huylls intellectualls e estan
com abesties creents en la fe que lurs pares. elurs entellesors
los anmesors. **S**empres veidus qui en est se ggle auets. per el
deu emz lo nostre se mitor per nos / ahontzar. se hoberz en ay
sempre com a uerell burt. qui es tant apareyllat. azebre m
com a gna. En ay sempre cogitacio e ymaginacio e afir
macio son coses apareyllades azebre ueritat / o falsa. cor
aytant l'engera ment pot la cogitacio e la ymaginacio
azebre a firmant la falsa fe. cogitar. e per ymaginar. con
nera fe cor en ay com materia es subiect azebre formes
contraries. En ay cogitacio e ymaginacio son coses qui
poden afirmar uera fe / o falsa. **E**n ay sempre com cogita
cio e ymaginacio e afirmacio son coses subiectes azebre
ueritat / e falsitat. son coses subiectes a cogitacio e a yma
ginacio e a afirmacio. cor sino era ia no poria hom cogi
tar. ne ymaginar. ni afirmar. en ueritat. ne en falsitat. on
com assó ha en ay sempre donchs per assó es. tot home obhoat
que en la cogitacio e ymaginacio e afirmacio meta fe.
uera per tal que noy pusta entrar falsa fe. **C**on beneyt h
ats. nos sempre deus cor uera fe ne en home de potencia en
actu per la virtut de la natura. en intellectual la qual

Cognatio
y ymaginatio

Virtute intellectuali si
des deducit d'pō in actu

ueb gracia / e benedictio / e do de sant espiut / e la falsa fe ue
sempor en home de potencia en actu per de faylliment de la
natura entellectual rompuda e en culpada e en lutzada
en peccat per lo qual peccat no ha santetat com ueba do ne
gracia de uera fe per obra de sant esperit on com asso seppor
sia en ayri donchs benuyrats son aquells e aquelles qui son
en uera fe e perdurables penes esperen. Sempor aquells q
en falsa fe son. **S**empor franch sempor humil sempor pia
dos nos sabets sempor que sensualment lo foich dona signi
ficacio de fum. cor tot foich sensual fa de necessitat fum.
e lo fum dona a questa significacio materia del foich cor tot
fum significa foich on semblant manera es sempor la sig
nificacio entellectual la qual uera fe dona del nostre ara
bament de uera fe cor uera fe no auia poder de esdeuenir
en ueritat per si sens lo nostre acabament. Nil nostre ara
bament sino dona falsa fe a home e pziua el de ueritat. **C**on
beneyt hats vos sempor deus cor no es semblant significat
en fe nostre acabament e falsa fe cor lo nostre acabament
dona significacio sempor de falsa fe qui es en falsetat e que
no es uera. e falsa fe significa falsament que en nos nos
acabament on so per que lo nostre acabament dona signifi
cat de la ueritat materia es per so cor demostra que so qui
es falsetat no es ueritat e so per que falsa fe dona significa
cio de si materia es per so cor significa falli ment esser en
nos lo qual de faylliment no pot caber ni esser en nos. **C**on
com asso sia en ayri sempor donchs tots aquells qui uolen ess
en seradors de uera fe o de falsa. sequesquen los significats
que falsa fe significa cor la uera fe se conuen es a uida en
significar lo nostre acabament e lo nostre acabament sig
nifica la fe qui es uera. e falsa fe significa en nos de fayli
ment. e lo nostre acabament significa lo de faylliment
qui es en falsa ueritat e en falsa fe. **A** sempor deus qui pots
font de uida uera en lo qual totes les mies forces se rohen
uera fe sempor pportment es significada e demostrada.

per ordonacio intellectual que no es per retorica ne per beyll
 dicitat ne per alymament de paraules sensualz e allo es de
 ne senyor per lo roz pfortment se conue en natura e en p
 prietat uera se ab ordenada intellectuual que no fa en be
 lica de retorica. roz se ay tant com esta mes en intellectuual
 tat que no fa en sensualitat ay tant mes reeb maior aca
 bament per endressades intellectuuals que per ordena
 des sensualitats. **T**on com allo sia enay senyor donch se
 gons ay es significat que uera se nuls se demostra en la
 arada natura intellectual que no fa en la bella ni en
 lo aienllement de paraules. roz si per aienllement e per a
 bellment de paraules on podia de ueritat fer falsetat e de
 falsetat fer ueritat. Les paraules on pus belles serien serie
 mes en ueritat e allo es fals. roz moltes paraules mal dita
 des se uenen en senyor mes en ueritat que no fan moltes pa
 raules be ditades fundades sobre falsetat. **T**on beneyt si
 ats vos senyor deus. roz enay com lome iust qui es ueyll
 e de leia si quea ual molt mes quel home peccador qui es
 ioue e beyll. Enay uera se ual molt mes si be es significa
 da per sensualitat qui no sia be ditada ni beze roada
 que no fa la falsa qui per belles paraules e roades es sig
 nificada eze com tada e com allo sia enay donchs a questa
 rosa es senyor per lo roz se pus es a roada anatura intel
 lectual que no es anatura sensual roz si mes fosse de natu
 ra sensual que de natura intellectual on mellor e pus be
 la fora senyor natura sensual e nuls e roada mellor fo
 ra per ella la se significada e demostrada. **O** vos senyor
 deus qui sots tota la ma consolacio e la ma contempla
 cio. com la potenua racional es senyor ordenada met
 dona de totes les altres potencies e totes la obe exen e da
 es sobre totes a donchs es senyor la potencia racional en
 tan gran mztut e en tan gran acabament que es digne

de esse subiect (en lo qual estiga e sia uera fe. **C**as si tant
ses temps que la potencia racional no sia en la forma m'
en la uirtut e es desordenada e seua (e sots mesa de la pote
cia senctiua. Adonchs temps la potencia racional no es
digne que sia subiect on estiga uera fe enans se uue que
sia subiect a falsa fe or enay temps com es de gran inuicia
e de gran falsetat que la senctiua sia dona de la racional
potencia sia continent en la uera fe e es cosa digna que fal
sa fe sia en ella. **C**on com aslo sia enay temps donchs segos
allo es significat e demostrat que aquella lig on los ho
mens anpus fortment la racional potencia sots mesa
a la potencia senctiua. es falsa fe e aquella lig segons
la qual racional potencia senctiua La senctiua aqta
lig dona temps significacio e demostracio que contenen
si uera fe e uera creensa. **H** temps remembrat e entes e
uolunt per lo nostre semidor Enay temps com lome quis
miza en dos miraylls La uertader laltre mentider. e lo
mirayll tort demostra una figura e lo ayirayll uertader
ne demostra altra. e la figura don estes dues figures senien
zen no es mas una. soes la cara del home qui en los dos mi
raylls en sems semiza. Enay temps anima dome es u
na en si tantolament e reeb dues formes de fe. la una es
uera e altra falsa. La uera reeb temps per ordenades sen
sualitats e entellectiuitats e la falsa fe reeb temps per
desordenades sensualitats e entellectiuitats. **C**on ena
y com lo mirayll uertader demostra uertat per endressa
ment que ha en si e per l'endressament que es en lo me
qui en ell semiza. Enay uera fe temps demostrant si
mateya per endressades sensualitats e entellectiuitats
en significar lo nostre acabament Enay temps com lo
mirayll tort ha en si de falliment per lo qual no pot

significaz veritat del endressament qui es en aquell qui en ell se
 mira Enaxi senyor com les coses sensuales toz ben firmatexes e
 les coses entellectuals a donchs no poden donar significacio de
 uera fe per lo tortament que an en si e dona significacio com sia
 uer so qui es fals e que sia fals so qui es uer. e per aquests signifi
 cats ayxals engenzen falsa fe. **Com beneyt siats vos senyor**
 deus. coz enaxi com uera fe ue d'endressament e de ordenamet
 e de acabada uirtut zacional. reebent gracia de la nostra ue
 ritat. Enaxi falsa fe ue pee de foylliment e per desordenamet
 e per priuacio de uirtut zacional. qui afferma falsetat ue
 ent e descreent nequa. ueritat oblidant e ignorant e menys
 preant la ueritat de son deu. **Com es trattat de la manera.**

C. cc. xli.

Deus singular pare. **Segons la qual rao es uera o falsa.**
 e senyor de totes coses. a vos senyor sia gloria e honor.
 per tostemps. coz qui uol tractar senyor de la mania.
 segons la qual rao rau en ueritat o en falsetat. cone
 senyor que en .viij. maneres ne tracta. La primera manera
 es ordenacio sensual. Segona es ordenacio entellectual. ter
 sa es priuacio de ordenacio entellectual. quarta es desorde
 nament sensual e ordenament entellectual. Quinta es
 ab desordenament entellectual e ordenament sensual.

Com beneyt siats vos senyor. deus coz uera rao se forma es en
 genza es com de ordenacio sensual e entellectual o de pri
 uada ordenacio en los senys sensuales e ordenacio essent
 en los senys entellectuals o de priuada ordenacio en los senys
 entellectuals. **La falsa rao senyor se forma es compon per.**
 priuacio de ordenacio en los senys sensuales e en los senys
 entellectuals. o per ordenacio sensual e desordenament
 entellectual. o per ordenament sensual o per ordenament
 entellectual. on qui uol en sercar m' atrobar senyor. quals
 son ueres raons m' quals son falses per esta manera de mut
 dita poza. a per rebre qual es uera rao o falsa. **Senyor deus**
 qui m' fets pastient. remembrant e entenent e uolent

La nostra maravellosa paciència la primera manera per la qual hom a coneyença de ueritat es senyor per ordenada sensualitat. axi com l'ome qui per uista sensual ha coneyença e demostracio de les figures sensuales. e per oye paraules ha coneyença de les coses passades e presents e esdeuenidores. e per orde prament ha coneyença de les bones odores e de les males. e saborament an coneyença de les bones odores e de les males uianes qui son dolces o amagues. e per sentiment ha coneyença q' lo forch es calt e la neu freda. **C**on com totes estes v. sensualitats demostren ordenadament senyor ueritat de les coses sensuales a donchs senyor es l'ome illuminat e certificat de la ueritat racionalitat. La qual ha coneyença de les coses sensuales per los uers significats que les sensualitats li donen de la ueritat qui es en les coses sensuales. **C**on com alho ha senyor en axi donchs la raso uera comença a nahir de potencia en actu p' endressament e per ordenament sensual significat e demostrat a la entellectiuitat en la qual se forma uera racionalitat per concordants sensualitats on pus fortment senyor. Les sensualitats son en si ordenades pus fortment demostre ueritat. e pus fortment eeb la racional potencia forma de ueritat en aquelles coses qui uerament li son significades e demostrades. **E** senyor glorios qui lo nostre seruidor fets eeb contemplant en los nostres ornaments. La segona manera senyor segons la qual hom ha coneyença de ueritat es raso es significada e demostrada per ordenades entellectiuitats axi com home qui es cogitant en les nostres noblees e a percebre que nos sots sobrans bens e a consciencia de nos a honrrar e a feruir e a subtilea segons la qual nos sab entendre e feruir e a coratgia e feruor de nos lo ar e beneyr. **C**on totes estes entellectiuitats son senyor endressades e ordenades a rebre ueres significacions e demostracions entellectuals a donchs senyor se forma ueritat en la potencia racional la qual ueritat ue de potencia e pren forma actual.

67
per los uers significats que reb e que li son fets (a donchs com la
potencia racional es en la forsa e en la uirtut e en la ordenada
disposicio com reeb uers demostracions e significacions. **C**om
enaxi com lo mirayll qui es ben clar e luent e be aparellat a de
mostrar les formes qui denant ell estan enaxi semper la po
tencia racional a apareyllament e endressament en reme
brar ea entendre e adoler ueritat com los senys intellectu
als son apareyllats e endressats a demostrar e a significar ue
ritat los quals senys intellectuals an ordenada disposicio
si la potencia racional es dona de totes les altres potencies
A semper qui auets fets grans los meus penſaments e les
mies amors la terza manera segons la qual semienza es for
ma falsa zao es semper per pſuada. ordonacio en les coses
sensuals axi com home qui a la uista tan flaquea que un home
li semblen dos o qui a tant destorbat lo yment que ses oreilles
li cnyllen e li donen uers fantastiques o qui es tant enradex
nat que no sent les odors o qui es tant desmenjat que les
mandes dolres li paren amagoses o qui es tant malant q
la febra li es uijares que ha de natura fieda. **C**om com per tots
estes maneres o per altres maneres semblants daquestes les
sensualitats son semper destorbades e desendressades a significar
ueritat a les coses intellectuals e significuen ables falsetat
si tant es semper que la potencia racional reeba de les sensua
litats desordenades falses significacions a donchs semper se
forma es en gerza falsa zao en la potencia racional axi co
m en mirayll tot se forma falsa figura. **C**om aquesta falsetat
ne semper de potencia en actu per les sensualitats qui son
desordenades e demostren esser uer so qui es fals e esser fals so
qui es uer. On com la racional natura se desly desfirmateya
e de la uertut e reb los falsos significats que la natura
sensual li dona a donchs pren falsa forma e demostrea en la
falsetat contraria a ueritat. on per aquesta manera son
semper enganats e destorbats los homens qui son pus seruentis

de les coses sensibles que de les entellectuals. **S**enyor qui aleguats los nostres seruidors contemplant en les nostres honors la quarta manera segons la qual senyencia es forma falsa. raó es senyor per desordenada entellectiuitat. Lo qual desordenament es fet senyor en la racional potencia com la potencia ymaginativa. e la potencia mitua. son pus serues e pus obediens a la potencia sensitua que a la potencia racional. **C**oraxi com si home era enuersat e que tengues los pensa amunt el cap a auayll. Enay senyor es enuersada la racional potencia com la sensitua es dona e poderosa deylla e per aquesta enuersetat que la potencia racional reeb desordenant si mateixa. es deue senyor que reeb los falsos signifiats. e no vol reebre les ueres demostracions qui ueritat significuen. e per asse senyor la raó humana afferma esser fals so qui es contrari de falsetat e esser uer so qui es contrari de ueritat. **C**on enay senyor com lo forch compost en la neuua aual per la contraria natura. enay com la pera que hom lansa en amunt se mou fora sanata. Enay senyor com la potencia racional es fora de la ueritat e en fors metiment de la potencia sensitua a donch iuge e afirma e consent contra ueritat e contra raó e contra tota ordenacio e fa so que fa contraries coses de la natura com tot lo remembrament e la uolentat e les altres entellectiuitats an desordenament pus lura. **E**l fonament es desordenat e desordenat. **O**os senyor deus qui a ueris mes lo men remembrament e lo men enteniment e la má uolentat en donar la or dels nostres honraments la quinta manera senyor de raó es com raó es composta dels desordenaments sensibles e ordenaments entellectuals. ayi com lo me a nen gran fet e gran febra. on com la senatiua li fa ymaginar benie molta aygua feda e li dona uizares que molt li valgues a la sanitat a donchs es la significacio

falsa e com la rao enten que aquella aygua faziá mal e exeria
 la accessio e tardaria la suor e la terminacio a donchs es la
 significacio uera de part la ordenada. en intellectual natura
Non com Lome es sempre remembrant e entenenent e uolent en
 aquelles coses que la potencia sencitiva desordenadament
 li fa remembrar e entendre e uoler a donchs es sempre la fal
 sa fe. en actiu e en la memoria e en l'enteniment e en la uolen
 tat. E com la rao usa de la uirtut e de la ssa natura e com ex
 lo desordenament de la potencia sencitiva a donchs es la
 uera rao en actiu com la memoria remembra el enteniment
 enten e la uolentat uol mes per la natura de la potencia
 racional que per la sencitiva. **N**on beneyt siats vos seyor
 deus. or enay com calou e humiditat son occasio de engen
 zar e de obseruar forma en materia. e se quedat e fiedor son
 occasio de puuar e de romper forma. en materia Enay
 sempre falsa rao ue de desordenades sensualitats desordenats
 ordenades en intellectiuitats. e uera rao ue de desordenades en
 intellectiuitats. endressants e ordenants. Les sensualitats
 desordenades **C**reador e gobernaador e restaurador sempre
 a rabat en tots bens. La vij. manera de rao es sempre com
 La rao es composta dels ordenaments sensibals e dels desor
 denaments en intellectuals. On aquesta rao es es sempre uia
 en les coses desordenades. **C**or si Lome quia molt gran amor
 a la bella mulier la qual es bona e casta. e no sab amar sa
 mulier ordenadament a donchs la intellectual natura p
 sobze gran forsa d'amor se desordena e fa lo marit gelos e
 suspitos de la bona mulier. E tant les sensualitats no de
 mostren ueritat significat que la dona es bona e sana
 e casta que les intellectiuitats no dupten. en la dona que
 ha bona ni casta. **N**on com lo marit uen que la mulier no
 fa ni ulla creada qui significat orrea ni luxuria e com hon
 de la mulier diu tot be a donchs causa cogitacio e la ymaginacio

en veritat a membrar se a roneyer. e adonchs es la pensa en
veritat. qas com lo marit a massa de cogitacions e de la
muller per sobre amor que lia. e oblida so que uen / es lo que on
de la muller / en aquelles coses que fa be e remembre les / er
zades que son coses possibles a la muller de fer. adonchs ran
gelosia en son pensament / e en la cogitacio e en la pensa
e a ferma que la muller no es bona. La qual a fermacio ne
de falsetat la qual ne dels falsos significats que forsa da amor
li fa rebre. **A** senyor gran al qual obeixen totes creatu
res. com es rao dita uera / e rao falsa. adonchs senyor es a
bastant la paraula dien rao uera e es de fallent com diu
rao falsa. cor rao en veritat se conuenen. es a rorden / e rao
e falsetat se de se rorden es des conuenen. en totes coses e
per aso senyor la paraula no es tant ueritaderament di
ta com diu falsa rao com es com diu uera rao. **C**as ena
xi senyor com hom diu que uos auets huylls e ozeylls per
significar que uos sabets totes coses en a xi senyor diu hom.
rao falsa peetal que hom pusta parlar e auer con exensa
de la rao qui es uera. on en a xi com es cosa contraria e straya
a nostra diuina natura que aia huylls sensuals e ozeylls
e ozeylls en a xi es cosa contraria de rao falsetat. e per
rao senyor nuylla cosa qui sia falsa no pot esser rao cor
rao tota ora que esser en veritat. **C**as en a xi com les
figuras son affigurades per semblances en pintures e en
en tayllaments e signifiquen que sien so que no son a xi
com lo uult qui significa home esser / e no es home. En a xi
senyor com la anima dome ueeb los falsos significats e
no uol ueebre los uers significats. adonchs se forma al en
teimient huma figura / e intellectual la qual falsa
ment dona significat de si mateixa. que sia cosa uera
e raonable e segons veritat es cosa de fallent e contraria
a veritat e a rao. **G**lorios deus qui lo nostre seruidor fets
cogitar en les benuyances dels nostres seruidors sensual

ment sentim e intellectualment entenem. que los homens
 se contrasten los huns ab los altres disputant e auorant
 ab entencio uera auent casta intencio que lo que diu sia ue
 ritat on com no aia nyll mija senyor en fie a firma o ne
 gacio. per aso senyor de necessitat es que los uns affermen
 veritat e los altres sien contraris a ella. **C**on com alshomens
 qui mantenen falsetat ha mijares ha veritat so queza onen
 ay tambe com aquells qui raonen veritat es Luz entenimmet
 enganat senyor en los significats falses que reeben sensu
 alment o intellectualment e Lexen a reebre los uers sig
 nificats per los quals uendrien auera coneixensa si los re
 e bien e si Los Lexen de reebre los falsos significats qmils me
 ten en falsetat e en error. **C**omas si Los homens senyor se
 a cordauen es auemien en La natura intellectual e en La
 natura sensual reebien en sems los uers significats sensu
 als e intellectuals e esquinan en a reebre les falses signifi
 cacions sensuals e intellectuals adonchs se conuenien es
 a cordauen en Luzs questions e en Luzs disputacions pusq
 amassen veritat. cor pus sequissen La natura del entenim
 ment e pus que la gnessen bona intencio e amassen a trobar
 veritat Lenteriment senyor ha tan noble natura e tan ver
 tadera que a quell los concordaria els auendria en Luzs co
 trasts e en Luzs trebajls els faria esser amichs e benuolents
 los huns dels altres. **O** senyor qui enamorats e en fortits ale
 grats. los nostres amadors si lo jutge uol senyor. con exer m
 saber quals dels homens quis disputen es contrasten es en
 uera rao m qual ha falsa rao primerament deu senyor
 auer coneixensa dels significats sensuals e dels significats
 intellectuals e deu guardar quals significats son ordona
 dament significats m quals an significacio desordenada
Con com lo jutge senyor seza peruenhent a aquesta coneixen
 sa adonchs cone que meta son zemenbrament e son ente
 niment e son uoler equal en los significats ordenats e

Los significats desordenats. E en apres poza atobar son enteniment
 ordenat ab quals se auendra mls en natura e en ipetat
 o ab los significats desordenats e per lo cor son enteniment
 sera ordenat si ell esta equalment entre ab dues les parts a
 donchs l'enteniment del iutge per natura e per ipetat pe
 dra part e concordansa ab les significacions. ordenadament
 significades. E per esta manera pot l'empoz tot iutge saber
 quals son les raons qui son ueres m'quals son les raons que
 son falses. **C**on ben ept hats vos l'empoz deus cor per totes es
 tes. vij. maneres de raon demunt dites es significat e demostrat
 quals son ueres raons m'quals son falses. E per la ignoran
 cia que alguns homens an l'empoz de les. vij. maneres demunt
 dites son en ignorancia de auer con exensa de les raons qui son
 ueres e de les raons que son falses. E per aquesta aytal ignora
 cia l'empoz es deuenen ignorables e desobedients e desobediets
 al ur l'empoz deu: - **Com es tractat de la manera segons la ql
 ha hom con exensa de fe qui es natural e de fe qui no es natural**

¶ CC. xly.

A deus glorios pare e l'empoz de totes coses. a nos sia donada
 l'empoz gloria e honor e a tot quant de nos es cor segons
 quens cone tractar l'empoz de fe en est lo h cone que deue
 esta m fe. en. iij. maneres. les. iij. simples e les. altres. iij.
 compostes e la nouena no simple ne composta. ni auent esser on
 les. iij. maneres simples son dites l'empoz per lo maneres simple
 com fe es naturalment en la natura sensual o en intellectual
Les. iij. maneres segons les quals es entesa com posiuo en
 elles es l'empoz com fe es composta de natura sensual e es fo
 ra natura intellectual. E com fe es naturalment en na
 tura intellectual e es fora la natura sensual o com fe es na
 turalment en la natura sensual e en la natura intellectu
 al. e com es fora natura sensual e natura intellectual. **¶ La**
iij. manera l'empoz a quella es dita que no es composta ne sim
ple. ni es natural ni no natural e assu es per lo cor no es res
ni ha ni yll subiect. potencialment ni actualment en que
sta e per assu entenen a questa. iij. manera de fe. est cosa.

qui ha de faylliment de esser. e que no ha en que sia on beneyt
 hats vos senyor. coz per estes non maneres de se pot hom
 aver con exensa de se natural o fora natura. **B**emigne senyor
 qui beneyrats e agraciats tots aquells qui en vos se confien.
 La primera manera de se senyor es com la fe es en home per la
 natura sensual on aquesta es dita fe natural. ayx com lo puer
 qui rien per son pare e la mare e los anteressors quil an mes
 en aquella fe e creensa per custumes e per enseynar luy fe.
 e luy creensa. **C**on Enayx senyor com lome colerich engenza
 per natura colera en son fill mes que nuylla de les altres hn.
 mors. Enayx senyor los homens naturalment pren enen
 sensualment fe de luy pares com creen e fan lo que luy pares
 e luy mares los enseynen. els manen on esta fe que per na
 tura sensual es natuada en home es molt forta per lo nga
 perseverancia e per lo ngnes custumes e per nudriment e
 te hom obstinat e de senaoniat. **E**n aquesta fe estan senyor
 Los homens qui no amen raons ni questions ni arguments
 e amen mes creure les preposicions reebudes e atorgades
 que les preposicions illogizants e necessaries on com en ts
 preposicions reebudes e cregudes pusta caer falsa fe e falsa
 creensa aytant lengeeamment com vera fe ni vera creensa
 per asso senyor tots los homens qui uan per esta fe e per esta
 creensa no son segurs ni certa si luy fe e luy creensa es en veri
 tat o en falsitat. **H**indable senyor en nostres ruytes e en mes
 necessitats. La segona manera de se natural senyor es com
 la fe es natural per rao de la natura intellectual que con
 tinuament esta e usa de la fe e de la creensa que majorment
 esta en los senys intellectuals que nuylla altra fe contra
 ria a aquella. **E** coz enayx senyor com lome pren natu
 ra de colera manant e beneyt les mian des qui son caldes
 e seques e esquinant a memoria e abeurze les mian des qui son
 fredes e humides. Enayx senyor se e creensa se natura en aia
 dome intellectualment com la ymaginacio e la cogitacio

la memoria / e la pensa / e la uolentat esta / en alguna fe / o / re
ensa mes que en altra / on aquesta fe entellectualment natu
rada / sempre en anima dome / es molt forte en sima / te / ga / sia
que sia uera / o / falsa. **C**on beneyt siats uos / sempre deus / cor / la
fe qui es en home naturalment / per la natura / entellectual
a quella es la fe qui es pus aragada / e pus fermada en home
e si la fe sensual no es sempre / per longa disputacio / e per
moltes significacions / e demostracions / e per moltes preposi
cions / necessaries / contraries a les preposicions rebudes / e
requides / hom sempre no pot la fe naturada / en anima / q / u / a
de la anima del home / ayas per lo comzons necessaries
son pus prop en natura a la potencia racional / que no es
la fe qui es en ella per zons no necessaries / e per presump
cions / requides / per aslo / per longa disputacio / sempre
pot hom cogitar / de son auersay / falsa fe / at / sia / que sia natu
rada / en ell / per costumes entellectuals. **S**empre / In mortal
in corporal / eternal / infinit. La terçamaneira sempre de fe
es com la fe / hy / de la natura / sensual / ay / com lo fill del / s / a / c / r / e / y
qui es nat / e / nudut / e / restut / en la fe / de / s / a / c / r / a / y / n / s / e / t / o / r / n / e / s
cristia / e / a / la / fe / de / s / r / u / s / t / i / a / n / s / la / qual / es / con / t / r / a / r / i / a / a / la / fe / de / s /
s / a / c / r / a / y / n / s. **C**on aquell / qui / s / y / sempre / de / la / fe / on / es / nat / e / nudut
e / restut / e / pren / altra / fe / aquell / es / sempre. **L**e / u / g / e / r / de / con / ne / ct / u
e / to / r / n / a / r / a / la / fe / p / m / e / i / a / per / les / costumes / e / per / los / nudu / m / e / n / t / s
que / ha / p / r / e / s / o / s / en / son / com / e / n / t / a / m / e / n / t / e / en / la / i / n / f / a / n / t / e / a / cor / les
costumes / e / nudu / m / e / n / t / s / que / hom / pren / en / la / i / u / e / n / t / u / t / son
pus / forts / e / pus / ar / a / g / a / t / s / en / hom / que / no / son / los / nudu / m / e / n / t / s
ni / les / costumes / a / les / quals / hom / fa / costu / m / a / e / s / o / m / e / a / en / la
ue / y / l / l / a / e / d / a / t. **C**ay / a / s / si / tant / es / sempre / que / el / s / a / c / r / e / y / n / s / to / r / n
restu / a / per / z / a / o / de / costumes / sensuals / ni / per / nudu / m / e / n / t / s / sen
suals / e / la / o / c / a / s / i / o / de / son / costu / m / i / s / m / a / sempre / sia / natura
de / ent / e / n / i / m / e / n / t / e / de / con / e / x / e / n / s / a / e / de / z / a / o / re / e / b / e / n / t / e / con / e / x / e / n / t
Les / demostracions / e / les / significacions / qui / dem / o / s / t / r / e / n / e

71

Signifiquen les raons necessaries adonchs s'empor. adonchs s'empor
por les custumes ni els mudiments primers no han poder ne
força contra les raons per les quals lo sarray se torna cristià
e assò es s'empor per lo contrari es pus forte cosa en anima
dome que custumes ni mudiments. **O** vos s'empor qui s'oste
mits e governats tot quant es. La quarta manera de fe
es com fe no esta naturalment en la natura entellectual
axi com lo cristià qui longuament ha remembzada e en
tesa e amada la fe catholica e en un poch de temps La rene
ga e la destren e ren en la fe contraria ala santa fe catho
lica on aquella falsa creença que pren s'empor es contra
ria ala natura entellectual per dues coses La una per custu
ma. L'altra per lo contrari falsetat per custuma es contraria
s'empor ala entellectual natura. en lo que les coses qui son mes
a custumades en la anima aquelles hi son pus fortment
e difrades e aray guades que aquelles que noy son tan a custu
mades. com la fe es contraria a natura entellectual per
falsetat. adonchs es la contrarietat per lo com fals se dat no
es de natura ni de l'imatge ni de propietat de natura entel
lectual. enans ran en ella accidentalment per culpa e per
peccat. don es engendrada esturcedat e tenebres. **C**on com
La raó ni la occasió per la qual la fe del cristià se negat pren
es dita fora natura entellectual. es s'empor per lo com per
pora per seueracio alta reya la fe que ha ajuda en lingua
per seueracio e ab la natura entellectual destren veritat
qui es natural cosa. com sia reguda per natura entellectual
e ren falsetat contra cos natural de natura entellecti
uitat. **C**on com assò sia enaxi s'empor donchs lo fals cristià
se negat qui destren la santa lig romana e ren falsa
ment la fe sarraynesta. aquell es s'empor Leuger a conuer
tir per le tornament de custumes e per natural natura.

entellectual la qual demostrant si mateixa p'na per raons
necessaries. La falsa creyda sens nuylls raons demostra
des per raons necessaries. **R**ey glorios qui la mia memoria
el meu enteniment e la mia voluntat fets contemplar
en nos. La v. manera de fe se diu senyor de la fe qui es natu
rada en la natura sensual e es fora la natura entellectual
ayxi com lome qui es fill daretge e daretga e en la fe del pa
re e de la mare e en aquella falsa fe es nat e restut e nudrit
e no ha d'uyre ni suspria en la fe en ans a ferma de tot e tot
que es uera. **C**on la occasio ni la rao per que es dit senyor
que aquesta fe es naturada en la natura sensual es senyor
per soz cor los senys senshals del pare e de la mare an signi
ficades e demostrades al fill semblants sensualitats en
rustumes e en nudriments e en paraulas e de les sensua
litats es significada a la natura entellectual falsetat de
fe la qual es acostumada de creure per soz cor moltes negades
es oyda e predurada e amonestada com sia creyda e
per Longua rustuma d'uyre la cogitacio e la ymagina
cio e la memoria e la voluntat acostumen se enatu
zen sa a aquella falsa fe a creure cor per Longa rustuma
sensual senieca en la amima rustuma entellectual
en ymaginar e en remembrar e en cogitar e en uoler
e amar les coses qui longament son iustes e oydes e to
rades o assaborades o odorades. **L**aa rao senyor per la ql
es dit quel home qui es crege rien fora la natura en
tellectual es senyor per soz cor no es natural rosa a la
memoria que remembre falsetat ni a la voluntat que
la nulla pusque l'enteniment no la enten on com
Leretge no enten la falsetat que rien a mas que rien

contra natura de memoria e de entemiment e de uolentat/ on com tot aso
 sia sempre fora natura intellectual donchs tots Los homens qui son
 eretges ne qui creen falsament. pot hom uentre e sobrar disputat
 Cor Los qui an ueritat e creen per natura intellectual son pus
 forts e an mes dauida. de la intellectual natura que no an aquels
 qui creen contra natura intellectual. On da son deuen pendre
 a idiment e a inuolitat e anant sempre los faels rustians qui
 qui per la nostra amor se uolen disputar ab Los infels creents
 falsitat **E**xcellent sempre. alt marauellos. La vij. manera sempre
 de fe es com la fe es naturalment en la natura intellectual e es
 fora la natura sensual. Enaxi com home qui ha fill dome destre
 ent e ha presa ueritadera fe en la qual rien ueritaderament sens ni
 lla dubitacio **C**on la rao per ques diu sempre que hom uiu en es
 ta manera crea afe naturalment en la intellectual natura
 e la fe no es naturalment en la natura sensual. es sempre per
 so com natura es de natura intellectual. ymaginar e creure e
 remembrar e cogitar e uoler ueritat. axi com es natural cosa
 a plom anar a danyll per la ponderositat. e contra natura sen
 sual es sempre que home qui ha nat en nudrit en error e en creu
 re falsitat la partesta de sa error e de sa creensa. e que crea ueritat
Con enaxi sempre com lo plom semon contra mouiment natu
 ral. com hom lo gita a danyll. Enaxi natura intellectual
 totes les negades que rien falsitat la contra la natura mateixa
 la qual contra ueritat es can da en eylla accidentalment. per
 peatat e per la costumament de la natura sensual qui la cus
 tuma en aquelles coses que uen e on suuyn. ayas Enaxi com
 lo plom qui com es puat a danyll per mouiment acciden
 tal torna a danyll per son mouiment natural. Enaxi sempre
 la intellectual natura com es dona de la sensual costumament
 aquella e toz na creuze ueritat **H** sempre uer deus qui munt
 oats e uimifrats. La anima del nostre seruidor ab uera contem
 placio. La vij. manera de fe se diu sempre de la fe qui es natal

ment en la natura intellectual. e en la natura sensual. Enaxi com
l'home catholich qui es nat en la santa fe cristiãna e en aquella es
nudit e acostumat de cogitar e ymaginar e de remembzar e de
uoler e de oyr paraules de la santa fe romana. **C**on beneyt siats
uos senyor deus. or aytal creença e aytal fe qui ha naturalmet
en la natura intellectual e en la natura sensual es pus noble.
e pus acellent e pus ferma e pus forts que no es niylla de les al
tres. E aslo es senyor per lo or es acostumada e naturada en ab
dues les naturas. **C**on com la fe e la creença qui es naturalment
en ab dues les naturas es pus forts e pus araygnada que no es
fe qui no es naturalment en ab dues les naturas. E aslo es senyor
per longua per seueracio. e per usansa de rustumes en creure
e oyr ueritat. donchs per aslo deu rien auer aradment aquells q
an neza fe. e son nats e nudits en ueritat a creure. e a saber. E deu
rien anar predicar aquells qui an falsa fe. e falsa creença. or p
lo com ueritat es pus forts cosa que falsetat. es cosa molt pos
sible que aquells qui an fe natural en les dues naturas demitt
dites uen sen e conuertesquen. aquells qui la fe no es natural
ment en ab dues les naturas. **H**uiml senyor qui auets plaer
d'auer misericordia e merce. La vny manera senyor de fe se diu
com la fe no es natural en la natura intellectual ni en la natura
sensual axi com l'home qui es nat e nudit en ueza fe e rien falsamet
en falsa fe. on la rao senyor perques diu que aytal fe no es segon
natura sensual ni intellectual. e contra natura sensual e
intellectual. or per rustuma sensual mls deuia creure la fe
on es nat e nudit que no la fe que reb falsament. E mls deuia
creure segon natura intellectual. la ueritat qui es de natura
intellectual que no es la fe qui es contra natura intellectual.
Con maleyts son senyor aquells e aquelles qui son creents e
ant fe fora la natura sensual e intellectual. en semps. or en
axi com l'home qui es ligit e pres per molts lasses e per molts
ferees es fereat. Enaxi senyor l'home es uensut e sobrat per
la mala custuma sensual e intellectual. Enaxi senyor com
home qui on mes viu mes se a costa ala mort. Enaxi on hom.

mes esta en falsa lig e en falsa rreensa mes en lassa se en presona
 la anima a rreure falsitat. **E** s'empoy uez deus quiles m'es cogi
 tacions els meus pensaments abundats de ueres amors. la .ix.
 manera s'empoy de fe es com es dit que fe no es potencialment m'
 actualment m'essencialment ne accidentalment en natura
 sensual ne intellectual. axi com es en aer e en aygua e en terra
 cor tant es cosa manifesta al enteniment del home. aer e aygua
 e terra que no es nyll home qui crea que aer e aygua no sia en
 esser cor sens aer e aygua e terra nyll home no uiria. **T**on per
 aso es dit s'empoy que per aquesta fe es enprimario per rao de la
 gran certificacio que los senys sensials e los intellectualls an
 daer e de terra e d'aygua la qual senten. los senys sensials sen
 sialment e la qual entenen los senys intellectualls intellectu
 alment. cor en axi com animal nos pot engenrear en cosa
 primada de vida. En axi s'empoy se m' rreensa nos pot engenrear en
 anima qui aia certa conexensa sensualment e intellectu
 alment. **T**on en axi s'empoy com hom per gran habundancia
 de conexensa es hom sient e no ha hom fe m' rreensa de so que
 sent ne enten. En axi emolt m'ls en cara sots nos sens fe e rre
 ensa per gran habundancia que auets de l'auia e de conexensa
 daquelles coses qui son m'fora m' seran. Les quals son presents e
 sabudes per la nostra gloriosa essencia diuina. **Com es tractat**
de la rao qui es natural e de la rao qui no es natural

¶ CC. xliij.

deus meus e s'empoy meu e gracia e consolacio ma
 qui uol tractar m' ensenar s'empoy sobre la rao qui es
 natural e la rao qui no es natural. cor s'empoy q
 de uestra rao en .ix. maneres de les quals ne son dits
 Les .iiij. simples e les altres .iiij. compostes. e la una es dita no
 simple m' composta m' essent per so cor es primada de esser
 per so com no ha subiect sensual m' intellectual m' compost d'
 sensual natura m' de intellectual en que sia. **L**a primera
 manera de rao s'empoy es dita aquella qui es naturalment
 en la natura sensual. **L**a segona manera de rao es s'empoy

aquella qui es naturalment en la natura entellectual. **¶** La ter
sa manera de rao semyor es aquella qui es de fora la natura sensu
al. **¶** La quarta manera de rao semyor es aquella qui es d'entre la
natura sensual e es de fora la natura entellectual. **¶** La .vij.
manera semyor de rao es com la rao es d'entre la natura entellectu
al e es de fora la natura sensual. **¶** La .viij. manera de rao es sen
yor com rao es d'entre la natura sensual e la natura entellectu
al. **¶** La .viij. manera es semyor com la rao es de fora la natura en
tellectual e la natura sensual. **¶** La .viij. manera semyor de rao
es com rao es pruinada en ab dues les naturas. Enaxi que no es
en esser d'entre elles. **¶** Non beneyt fiats nos semyor deus. cor totes
les maneres segons les quals rao pot esdeuenir en esser en a
minal racional. Son les .viij. maneres demunt dites les quals
prenen formes diverses per occasio dela diversitat dela natura
sensual e dela natura entellectual. e per occasio dela diversitat
qui es en la forma actual e forma potencial. e la .ix. man
demunt dita aquella semyor es dita que es pruinada de esser per
so com no es formada actualment ni potencialment en la na
tura sensual ni en la natura entellectual. **¶** Queu cor dios semyor
prados auos ha donada gloria el aor. cor la primera manera de
rao se diu com naturalment ha hom conexensa de rao en les co
ses sensuales. Enaxi com en los animals e en los veietables en
los quals ha hom conexensa de generacio e de corrupcio per raos
naturals. les quals raons naturals semyor se demostren manifes
tament als semys sensuales. e aquesta demostracio es feta semyor
per rao de les formes sensuales qui son alterades de potencia en
actu e de actu en potencia e de esser en pruinacio e de pruinacio en
esser. **¶** Rao natural naturada en la natura sensual es semyor ay
com les .viij. completions del home qui donen sanitat al cors per
atempament. e per concordament que an si matexes. e per
lo contrari li donen malantia e mort. e rao sensual natural
es semyor com les .viij. qualitats uniuersals componen los cors ds
homens e dels uegetables. per rao com les dues qualitats son acti
ues e les dues ne son passives. **¶** Rao natural sensual es semyor
que de matreia e de forma se compona. cors e dome e de fembra.

74
sia engenzat home. e de anima e de cors sia compost a mimal.
e que per menjar. e per beure uina home. e per fam e per set mury
ra e los ueietables que sien per plua e per aygua revents. e per
la calor del sol e dels altres cors celestials sien revents e gene
zants. e reuompents. axi com pee aslo senyor se demostza la
rao natural sensual. En axi se demostza per moltes daltres co
ses sentides per los senys sensuals. **A** senyor deg qui la m' pensa.
auets presa a cogitar. e a contemplar. Los nostres honramets
la segona manera de rao se diu senyor. de la rao qui es natu
ralment en la natura entellectual. axi com rao qui es en aia
dome naturalment com la anima remembra. e enten e uolue
ritat. Adonchs com la anima ha los .v. senys entellectuals en
actu. on so per que es dit senyor. que aquesta rao es naturada.
en la natura entellectual. es per so com per la uirtut entellectu
al uenen les uirtuts els senys qui son en la anima potencial
ment de potencia en actu. **C**on axi senyor com es natural
rao sensual. al plom que per la ponderositat sia mouent a
anayll. En axi senyor rao entellectual natural es ala anima.
del home que sia remembrant e entenenent e uolent e cogitant
e a per rebent. e conuenient e a subtilant e se uent en son
creador e en son senyor e en son deu. cor la final rao. per que
la anima racional reeb senyor totes aquestes naturas de son
deu es per tal que ab totes ses uirtuts. e ab tots los seus senys
entellectuals. e ab totes les seues forces sos contemplant en la
nostre gloriosa essencia diuina. **C**on beneyt siats vos senyor
deus. cor per so com uos auets donades ayxals uirtuts. e ayxal
natura ala anima racional e a ha home rao en simatey per
la qual ha conueyensa per raons necessaries que uos sots en
esser e que sots infinit e eternal e creador e acabat en totes uees
qualitats. e que en uos no ha nyll de faylliment. beneyt siats
vos e tot so qui de uos es. **S**enyor glorios del qual l'omen cor no
soblida m' la ma pensa no l'anua. La terea manera de rao
se diu senyor com rao es fora lo cors de natura sensual. axi

com miracles qui nos fan per cors de natura sensual enans se fan
per rao del vostre glorios poder e de la nostra dretura misericordio
sa voluntat e de la nostra santa sámea. la qual obra miraculosa
es senyor crear te de noce e con rebre verge enfant e ressusitar
Los morts e axi de les altres coses qui's fan per obra miraculosa
En cara diu senyor. de rao qui es fora la natura sensual axi co
la rao per la qual hom turmenta son cors ab fam e ab set e ab
caloz e ab fet e ab batiments de colps e com hom ama alguna
cosa que no sia en la especia humana. mes que Los homens q
qui son ab ell. de semblant especia. on per so cor tates estes coses
son senyor fora cors de natura sensual. per assos diu senyor que
laxao m' la occasio. per la qual hom fa tates estas coses son fora
cors natural. sensual. **E**ncaras diu senyor. per altra manera rao
fora cors sensual natural axi com Los desordonaments. els corzo
piments qui raen. en los senys sensuales axi com als homens qui
en les coses dolces atoben a marcor. e en les coses amargnes a
toben dolzor. axi com d'assos si es senyor en los altres senys sensuales
On a questa rao senyor aytal mylla ora no atoban veritat en ts
coses qui son d'entre les coses sensuales. per so cor son fora de la na
tura e per assos ha con exensa de les per so qui es de fora la natura
Oos immortal senyor. santificat per tots Los pobles. La quarta
manera senyor de rao se diu com rao no esta naturalment en
la natura intellectual e esta de fora. e la axi com la anima del ho
me qui no usa de la rao en so qui li es necessari ne qui es de la natura
e usa de ses virtuts e de los senys intellectuals en so qui es plaent
al cors. E per rao cor la anima. senyor se fa seua del cors eno
es a vos hobe dient e fa so que fa contra si mateixa. per assos es dit
senyor que la virtut racional es fora de la natura. tates les
vegades que fa so qui es contra q de rao e de dretura. **C**on axi senyor
com lo plom se mou contra son moviment natural com hom
Lo qta a amunt e axi senyor la virtut racional contra la na
tura com cogita ni pensa ne remembre ni enten ni vol mes Les
coses terrenals que les celestials. cor les terrenals no son de la
natura e son ho les celestials tates vegades senyor. que la anima
del home sia remembrant e entenenent e volent per tat fa. g.

La natura. cor. pus peccat remembra. e enten. natural cosa lies
 que nol nulla. per so cor. La memoria. remembre el enteniment
 enten que peccat es cosa mala e cosa vil en si mateixa. e per asso
 la uolentat com lama. el nol amar. el nol ama. e nol contra la na
 tura e contra la natura de la memoria. e del enteniment e per
 asso d'ins se senyor que rao es. en aia dome fora la natura com la
 anima ama peccat. on tota ora senyor que la anima aia la
 rao fora la natura. es rebet Los falsos significats. e no nol
 reebre los uers significats. **H** senyor Lo qual nos oblida dels
 seus seruidors m' dels seus amadors. La quinta manera de rao
 es. senyor dita com la rao es natural d'ins la natura sensual
 ayx com la forma sensual. qui dona uers significat de si mateixa.
 que es creada. e que ha creador. e la entellectual natura no reeb
 aquella significacio e aterra que la forma sensual no es creada.
 m' ha creador. **C**or en axi senyor com la uzina del home malaut
 significa al metge la malaltia en axi senyor. Les formes sensu
 als signifiquen ala anima racional que son creades. e que an
 creador. ayas en axi com lo maluat metge qui no sab aperce
 bre m' conixer la malaltia en los significats que li dona la uzi
 na e aterra lo contray. en axi senyor anima dome desment
 e destruy als uers significats. sensu als moltes de negades. e reb
 los falsos significats. on per asso senyor es dit que la rao es na
 turalment en natura sensual significa so que deu. e so per que
 es creada. e com la natura entellectual no reeb los significats
 que deu. m' reb per los quals ha significar. e a reebre es creada.
 a donchs es dit que es senyor fora la natura entellectual rao
 en ella. **C**on En axi senyor com la nana dona significacio ala
 uista corporal que ella ha faedor lo qual. faedor enten la
 uista entellectual En axi senyor totes creatures sensu als do
 nen significacio de creador. ayx com color nos pot significar
 al home cerch. En axi les coses sensu als nos poden significar
 ala aia qui no usa de la uirtut de rao e usa contra la uirtut

Ex. d'bernia infirmitat

racional per rao cor ha desordenat remembrament e enteniment e
voler. **S**enyor. Inmortal al qual no es fet contrast ni forssa. La vij.
manera de rao se diu senyor. rao qui esta naturalment d'entre la
natural entellectual es de fora la natura sensual. axi com enten
ment dome qui ha conexensa e apercebiment en lo firmament
que es creat ja ha quel firmament amach e nesh creador ala
mista corporal enso que es demostrada. inalterable en forma e in
corrompable. **L**a octavo per ques diu senyor. que rao es en la
natura entellectual. naturalment. e es de fora la natura sen
sual. es perso com rao entellectual. per la virtut racional ve
ritat per la virtut racional la qual veritat es negada per sen
sual natura qui no la significa. cor com la mista corporal no enu
lo firmament generat ni corromput a donchs significa que lo
firmament es eternal pus que no es generat ni corromput
mas la entellectual natura. senyor no vol rebre la falsa signi
ficacio sensual significada per la mista corporal e reb los signi
ficats entellectuals. axi com lome qui enten que lo firmament
es finit en quantitat e es terminat e es menys de memoria
e enteniment e volentat. on perso com tots aquests de faylliments
apercep. en el es lo significat que lo firmament es creat. cor
axi com ha de faylliment en totes estes coses. en axi es significat
quel aia en durabletat de temps eternal infinit. **G**lorias senya
Los senys entellectuals donen significacio ab lo nostre poder
e ab la nostra humilitat e ab la nostra saniea e ab la nostra vo
lentat que la ostia sobre laltar. sacrada es nostre cors precios.
el ni sacrat. es la nostra saniea gloriosa. cor. pus vos ho unyllats
e pus que vos nauats poder rao ne octavo. com la ostia fassats
nemz en carn. e lo ni en saniea. Los senys entellectuals afferme
senyor. que la ostia es en carn e lo ni en saniea. la qual carn e
la qual saniea ne quen senyor. Los senys sensuales. por so com
no hom natura ni virtut ne propietat. com pus quen a fer
mar ni significar. so qui es contra la natura. ne so qui no es
obra de natura sensual. **A** senyor. savi sobre totes saniees hon
rat sobre totes nobles. La vij. manera de rao es dita senyor.

76
com raó es naturalment en la natura sensual e en la natura entel-
lectual axi com les sensualitats que per raons uezes necessaries signifi-
quen e demostren creador a les creatures e faedor a les coses fetes. E
les entellectiuitats reeben senyor a aquells significats e aquelles de-
mostracions e affermen e entenen totetes aquelles coses qui n
ta decaament son significades ni demostrades. **C**on com la raó del
home ue senyor de potencia en actu e per los uers significats sen-
suals e entellectuals adonchs dit que la raó es naturada en ab-
dues les natures en sems enso que de les pren natura per la qual
ue de potencia en actu axi com lo me que es sensible de pena per
raó de les .iij. qualitats uniuersals qui turmenten lo cors huma-
per fred e per calor e per humiditat e per seror on com lo me en-
ten en tot cors huma a questa pena e per reb que la pena uue esser
en lo cors huma per occasio de peccat que ha fet contra nos. cor si
sens occasio lo uementalles fora significat que no fote dreturer
hon com la anima enten uos dreturer a per reb les significacions
sensuals qui signifiquen que lo cors es culpable pus que ha passio
la qual ha per tal que sia punyt del peccat on per assó senyor
es fet concordament de la sensual natura e de la entellectual
per tal que donen e reben significacions per raon necessaries
per so que castina us de raó en la ppa uirtut e natura. **C**on be-
neyt stats vos senyor deus cor raó com es en home actualment
per concordamet fet de natura sensual e entellectual a donchs
es en home en la pus nobla disposicio que esser hi pusta cor la
natura sensual signifi uertut e la natura entellectual la reb
en alguna de les natures no es contrastant ala altra. E castina a
mida ala altra e per assó senyor esta raó en home pus fort e pus
uigorosament per esta manera que per nylla altra mana.
Eternal senyor inuisible amat per tots los pobles. La dñy ma-
nera de raó se diu senyor com la raó qui es en home es fora la
natura sensual e fora la natura entellectual axi com la pote-
cia racional quis fa serua de la potencia sensitua. E la poten-
sensual quis fa dona de la potencia racional. Cor en axi senyor
com es de natura de la potencia racional que ha dona de la
sensual e es de natura de la sensual que que ha puada

de la racion. En axi senyor es cosa fora natura que la potencial ha
la serua e la potencia senciua ha dona. on com zao senyor se cor
zomp en home segons esta manera no es en nenguna de les dues
potencies. on per axo es lo menestí minorable e enicuos e reb fal
les significacions. e reb uia e rebre les ueres. **C**om lo me senyor
auciu si mateix e com los huns homens i aen ab los altres e com los
homens i aen ab les fembres contra cors de natura. a donchs senyor
primario de natura sensual e en la natura entellectual. cor
no es cors de natura sensual ni entellectual nenguna d'estes co
ses. e per axo com los peccats son feyts senyor segons esta ma
nera per axo son pus lets e pus mals peccats que altres. **C**o
tes vegades senyor que hom se sanfona e sembrarh per massa me
nar e per massa beure fa hom contra cors de natura sensual e
totes les vegades que hom fa mala cogitant e massa ymagenant
e massa temeros fa hom contra cors de natura entellectual. e
tota ora que hom fa d'estes coses demunt dites. massa poch fa hom
contra lo cors sensual e lo cors entellectual. e per axo gita hom
zao e mesura de la iniana terminacio qui es uertut entee porh
e mala. **H** senyor deg qui l men cors habundats en amors e los
mens hnylls en plors. La .ix. manera de zao se diu senyor de la
zao qui no es en nuyll esser ni en esser potencial ni en esser actu
al ni en esser sensual ni en esser entellectual. enans es cosa p
nada de tot esser en axi que anch no fo ni sera. on aquesta zao q
es primacio es senyor so qui es contrari de zao e per so es dita cosa
no esser zao. a xi com zao no es que hom zeta mal per se ni no
es zao que lo uallayll ha sobre lo senyor ni no es zao que les crea
tures sien mes amades que l ur creador. on so qui es senyor de zao
no es en nuylla manera ni en nuylla cosa zao per so com no ha
natura per si ni per altre que ha aquella cosa qui li es contraria
en natura per si e per totes altres coses. **C**on beneyt hats vos
senyor deg. cor en axi com tota cosa qui esta en zao troba hom
dintre les .viij. maneres demunt dites. En axi a questa uone
na manera de zao. nos pot trobar en nuylla cosa ni en nuylla
manera per so cor en totes maneres e en totes coses es contra
zao cosa / zao. cor en axi senyor com es impossible cosa. que de

façilliment pusta esser. en lo nostre arabament en ay si s'empoz
es cosa impossible que so que es de raó sia en niuylla cosa raó pla
en ni agradable a vos qui sots nostre s'empoz deus. **Com fe/erao
fan ala anima dome lo ar. e beneyz e seruir son deu/eso reador.**

C. CC. XLIIII.

A diuinal s'empoz qui sots primer e dezer. atots comen
saments. a vos s'empoz ha feta gloria e honoz per tots
rems. Com fe obra s'empoz de sa virtut en anima do
me. a donch se. a iusta ab volentat la memoria. el ten
temment. e com la raó obra de sa virtut en anima dome a
donchs a iusta ab l'entemiment memoria e volentat on per aslo
es s'empoz la obra diuersa de fe e de raó. **C**or fe so que fa tota
ora (ofa) e o comensa ab volentat se raó so que fa tota ora ho
comensa ab l'entemiment. e per aslo s'empoz la anima tota
ora que obra ni fa niuylla cosa de sa virtut cone que fe/erao li
sien occasio. si la occasio es de part la fe. es la volentat occasio
al remembrament. e al entemiment. e si la occasio es de pt.
la raó es l'entemiment occasio ala memoria e ala volentat.

On com aslo sia en ay si s'empoz. donchs dues son les raxones p
les quals ana dome se l'era mienar e quiar. La una es per fe. l'altra
es per raó. e per la volentat que ha de reuerse so que ama. re
membres so que sien. e per aquell remembrament enten amat
so que sien e com se quex s'empoz la raó. a donchs enten e conex
e per l'entemiment remembra e ama so que enten e conex. on
l'entemiment que anima ha per volentat. pot esser ver o fals
or per sobze voler ha hom reensa que entena so que no enten.
ayas l'entemiment que la anima ha per raó. aquell cone esser
de necessitat en veritat. or si uee no era raó no seria en la ve
ritat. **O** vos s'empoz deg qui sots serzet de les mes cogitacions e
dels mes pensaments. com hom sien e ha fe en vos s'empoz a donchs
la volentat vos comensa a amar. e per la amor la memoria
vos comensa a remembrar. el entemiment a entendre. **C**om
hom ha certa conexensa de vos s'empoz. e la raó es en veritat //

duo sunt que ducunt
sine quibus non
s. fides et ratio.

actualment. Adonchs lentemiment uos comença a conèixer e per la conè-
xença que ha de uos fa la memoria remembrar. e fa la uolentat amar
uos. e on maior es la conèxença. del home en uos a conèixer e al saber po-
fortment fa la memoria remembrar. e la uolentat amar. en lo que
conèixer. **C**on com assò ha senyor en axi. donchs la anima uos hon-
ra e us sèuey. per una manera com uos per fe e per altra man-
era com uos per raó. on beneyt hats vos senyor deus qui tant be anets
ordenada la anima dome. rot molts homens son senyor qui no
han apareyllament com uos pusquen tambe conèixer per raó
com per fe. e per lo anets vos uolgut ordenar que si hom de fayll
ha auer conèxença de uos per raons que no li de faylla la conèxe-
sa de fe. rot aquella pot tot home auer. rot totom ha franch voler.
per lo qual uos pot amar. per la qual amor pot uos remembrar.
e entendre per uera fe. **C**reador senyor benefactor nre. com la uo-
lentat dome iust ama molt les nostres obres e les nostres mana-
ments. adonchs la anima reu en aquelles amant e remembrat
e entenenent. e per assò son senyor. iij. actions qui son exen en u-
na actio. e en una obra tan solament. so es la fe que la anima
ha en les nostres obres e en los nostres manaments. com la co-
nèxença senyor del sauí home vos conèx conèxent nostres obres
e conèxent la sempria que anets sobre nos. adonchs lentemimet
es oratio. e la memoria que remembre. e la uolentat que am-
e que uulla so que ell conèx. e essent senyor lentemiment or-
atio ala memoria e ala uolentat es deuenen senyor tres obres
ensems. e son una obra tan solament e una actio so es que la
anima contempla en son deu entenenent emembrant. e amat
Con En axi senyor com los sens senshals e los sens entellectu-
als comunament engenz en home so que fa sia be o sia
mal. rot sens los sens senshals e los entellectuals no poria
fer nuylla cosa. En axi senyor de les. iij. uirtuts de la anima
sa que uaien per via de fe. o per via de raó. tota ora obren en-
sems en lo que fan. rot la una uertut no poria res fer menys
de laltre. on com la uolentat pren la raó de fe. la memoria

el enteniment la segueyen en uos a seguir. e alor e a beneyre. E com
 l'enteniment na peua de rao. La memoria e la uolentat. La
 segueyen. auos a loar e obeyr e glorificar. **A** sempre deus qui
 lo nostre seruidor auets enamorat en honrar los nostres hon
 raments. com se fa conhar l'ome peccador. sempre en la nostra dou
 sa misericordia. a donchs la uolentat comença a amar la ustra
 misericordia. e per la amor que la uolentat ha ala nostra mise
 ricordia. La memoria remembre el enteniment enten uostza
 misericordia. En axi sempre totes les .iij. uirtuts na peua
 de fe. e son una actualitat. i. confiament. i. esperansa de la
 uostza misericordia. **T** glorios deu com rao sempre enten e a
 conexensa de la uostza a cellent misericordia. a donchs l'ente
 niment ha conexensa de la uostza misericordia. e per la con
 xensa que l'enteniment na la memoria remembre. e la uo
 lentat ama la uostza misericordia. E per axi sempre com len
 temiment enten la uostza misericordia. e enten que ell la en
 ten. e enten que la memoria la remembre. e la uolentat la
 uol. per axi l'enteniment enten. per rao necessaria que la
 uostza misericordia a tots aquells qui la entenen e la re
 memberen. e la amen. car impossible cosa es que anuyll home
 sia uedada la uostza misericordia. púsque la entena e la re
 membre e la uulla. **T** on com axi sempre sia en axi. per axi
 sempre se deu. que se alrunes negades. fala a miua uoler e
 entendre e remembre la uostza misericordia. ayas per so co
 la uolentat es maior que l'enteniment. e lo remembrement
 a donchs es possible cosa que la anima no enten lo desorde
 nament. quis seguiria si uos li donanets. so que ela uolria
 o. li peccanets. so que uolria. car per sobre uoler se torba len
 temiment. com la uolentat demana auos so que nos come
 que donets. per so car seria contra iusticia. e contra sanae. e
 contra misericordia. Mas com la anima per rao se confia
 en la uostza misericordia a donchs es sempre cosa impossible.

nos com gran cosa y bonu
 es lo entendre mes q
 lo creure

que ela no la aia cor l'entemiment la enten segons ques tanyda
donar a nos so que la memoria remembra. e la uolentat uol
de la nostra misericordia. **O** vos senyor qui fets uetlar e tre
nyxtar e anar la mia pensa en les nostres amors. com la aia
del home ha fe senyor. e creentia. que nos sots bo. adonchs la uo
lentat comensa a amar la nostra bonea e fa la remembrar
e entendre ala anima. E per aslo es feta adonchs forma de
ymaginacio en les .iij. uirtuts ymaginants en sems per fe la
nostra bonea. cor la uolentat la ama reure e per aslo lo re
membrament la ha a remembrar. e l'entemiment la ha a
entendre. **U**niunt senyor com la rao enten ea creentia de
la nostra bonea. adonchs fa ala anima remembrar e amar la
nostra bonea. on per so cor la anima enten e remembre e uol
per raons necessaries la nostra bonea. per aslo senyor se forma
la ymaginativa en actu per raons necessaries ymaginat
les raons per les quals la anima ha creentia e remembra
ment e uol de la nostra gloriosa bonea. **O**n beneyt sate
nos senyor deus. cor per aslo ha diferencia entre l'entemiment
qui ue de potencia en actu. per fe el entemiment qui ue per
raons necessaries de potencia en actu. cor l'entemiment qui
forma per fe no pren forma de raons necessaries. ayas pren
la forma de creentia. e de fe per so cor fe. uoler la fa ueritat de pote
cia en actu. ayas l'entemiment qui ue senyor per rao necessa
ria de potencia en actu. aquell es mes en actu e es pus fortis
que aquell qui ue per fe. cor aquell qui ue per fe pot esser enga
nat creent la anima entendre so que no enten. ayas aquell
qui ue per rao no pot esser enganat. cor impossible cosa es que rao
no sia entenent en so que enten per raons. e per significaci
ons necessaries. On en ay senyor com la ygnia pren color del
loch on passa. ay l'entemiment qui ue per fe. pren forma de
uoler. e l'entemiment qui ue per rao pren forma de raons ne
cessaries. **E**lorios senyor qui los meus pensaments illumina
e les mies intencions endressas. Com creentia e fe. se fassa senyor
la anima dome amar e membrar e entendre adonchs per

34
sobre forsa de voler. la anima mortifica los sens sensuals. en lo
ama creure e entendre e voler contraria cosa da lo que es segons
coses sensual natural sensual segons que los sens sensuals
senten naturalment. **Ch**onrat senyor com rao fa anima ente
dre ala memouarem embraz. e ala uolentat amar. e donchs rao
zeb los significats qui son demostrats sensualment. o en intellectu
alment. E si la conexensa dela anima conex que los sens sen
suals fassen a mortificar. per tal que pusta reebre los significats
entellectuals. per rahons necessaries. adonchs la rao mortifica los
sens sensuals. per tal que pusta pmar e auer conexensa deles co
ses entellectuals. **C**on com aslo sia en ayu senyor. donch per aslo es
feta differencia. en fie la obra de fe e de rao. coz fe mortifica los
sens sensuals. eno tracta com reeba per raons necessaries cone
xensa deles coses entellectuals. ayas rao fa altra cosa coz si mortifi
fica los sens sensuals. ama conexensa deles coses entellectuals
per raons necessaries. On beneyt siats uos senyor. coz molt ho
auets be ordenat. coz fe pot auer m' o errar. e si erra no ha tanta
de culpa com rao. e si auer a maior merit que rao e aslo es per lo
com lentemiment segues les careres de fe. adonchs se ix de la na
tura. e a lines a seguir la uolentat. e com na per mes de rao adonchs
usa de la natura. e fa al obedient la uolentat. e per aslo com auer
per voler. mes de merit na que com auer per la natura. e com erra
per si mes de culpa na que com erra per conflament daltre. **A** seye
deus qui la memoria el enteniment. e la uolentat del nostre ser
uidor auets donada a obra de contemplacio. Tot lo senyor q
fe en serca m' demana. en serca ab uolentat e ab amor en la me
moria. e tot lo que rao en serca m' demana. tot o en serca ab len
temiment. e ab la conexensa en la memoria. e per aslo es feta sen
yor differencia en lur obra. coz la fe en serca ab una cosa. e la
rao ab altra. e com hom atzoba senyor. en ans epns uertadera
ment. Les coses com les cera ab uista que no fa com les sera palpat
per aslo pus aparey llada es per la rao que trop ueritat en la me
moria per lo com en serca ab enteniment en ela que no es fe q
no crea sino ab uolentat. ayas ayu com hom atzoba uita dia met

ales vegades palpant se es deuue anegades que per se atzoba hom.
neritat en la memoria. **T**on com memoria senyor sia raxa e gra
ner on son atzobades roses que hom enserra en ella per se. e per
zao donchs per assó los homens qui senquen per se en ella anega
des atzoben so qui es en ella e anegades senquen en eylla per se so
que noy es. axi com lomelech qui ha se que trop en la rambra so
que no es en eylla. e ra noy es. e ho rera atzoba al rina rosa en
la rambra qui no es so que seera. e a se que ha a quella rosa que se
ca. e per assó es enganat en la oppinio e en la ricensa. **T**axo d
home qui seera senyor en la memoria ab l'entemiment es enoy
roz ab los huylls sensuats. e ab los entellectuals. enserra so que
seera. per assó atzoba so que demana. axi roz los huylls sensuats
anegades son en patyament. dels huylls entellectuals. per so
la potencia sencitua sobre puia la potencia racional. per
assó senyor la racional potencia se desordena. e ha a cobatz los
huylls entellectuals. e zeeb falses significacions. e per assó falsa
ment e desordenadament enserra en la memoria so que noy
atzoba. e ales negades atzoba. so que enserra e non ha con exensa.
e non ruyda auez atzobat so que ama. atzobar anegades atzoba
so que no seera. e per esta manera axtal e naxi desordenada son
senyor los homes desabuts moltes negades. **O**vos senyor deus
en lo qual ha a cabament de tot be. com la anima r'en. per
amor e per sobre voler. senyor al rina rosa. a donchs la volentat
imple senyor tota la memoria daquella fe e daquella r'ensa.
e la memoria no remembra nul entemiment als no y magma
sino aquella rosa que sobre voler. e sobre favor fa ha hom r'ense
e ruidar. **E** los senyor. com la anima enten e ha con exen
sa molt fortment e molt manifestament dal rina rosa. a
donchs l'entemiment complex tantbit la memoria de r'one
rensa que la memoria no remembre se sino so quel entemimet
enten m'la volentat no ama. m'vol se en aquell temps sino so
quel entemiment enten. e y magena. per ueres raons necessa
ries. **T**on beneyt hats nos senyor. roz qual que aia maior.

poder en la memoria / o uolentat / o entemiment. aquell posseix la me-
 moria. cor si la uolentat es maior en lo remembrament que en l'ente-
 miment. adonchs posseix la uolentat. per se la memoria emet en
 la fe / e fa per se la memoria / e s'es remembrable. e sil entemiment sen-
 yor ha maior poder en la memoria que la uolentat. adonchs l'ente-
 miment posseix la memoria per conexença. e per raons e per demos-
 tracions. e significacions necessaries. on axi com la luna del aere
 l'ima e gita de loch. lo que luna emet hi s'imatoya per lo cor es po-
 forts que el terre que luna. En axi senyor qual que sia de fe a derao
 pus forts en la memoria ne gita l'altre emet hi s'imatoya. **S**
 enyor ueideus qui los narays. seruidors de tuats ala nostra part.
 En axi senyor com fe e uolentat endressen e ordenen. a home son
 remembrament / e son entemiment. com la fe es uera m' com la
 uolentat es uertuosa. En axi senyor raon e entemiment. com son
 en l'ua uirtut / e en l'ua endressament endressen e ordenen ala aia
 son remembrament / e son uoler. **T**on en axi senyor. com fe / e
 uoler lo que uolen / e lo que affermen / e lo que desiyen / e lo que a con-
 seguyen / e creen / e uolen / en la memoria / e en lo entemiment. E
 n axi senyor lo que raon e entemiment uolen / e coneyen m' a peere
 bre m' auer / e enten / e coneyen / en la memoria / e en la uolentat
 e en la memoria / e en l'entemiment ho a conseguyen / e a troben.

Con beneyt siats vos senyor deus cor molt auer / e creades nobles re-
 atures. en fe / e en raon. cor molt son nobles / e precioses. cor ab ueca-
 fe senyor uenit home destruu / e deley lo que la memoria falsi-
 ment per falses significats remembre / e lo que entemiment
 ruyda entendre en lo que immora. E ab ueres raons senyor ha.
 hom conexença daquelles coses qui falsament son significades
 o que son significades ueraderament / o falsa. on com se era o-
 aien senyor tanta de noblea / e tanta de uirtut en li donchs be-
 nuyrats son aquells / e aquelles qui son en uera fe. ne qui usen u-
 taderament de l'impotencia racional. **S**antificat senyor
 en lo teu regne glorios. En axi senyor com se diferencia en
 uoler / e saber. En axi entemiment se diferencia en s'imatoya

iat

en la anima per occasio dela diferencia qui es entre se e raon. cor lo
entement qui reb conexencia. per se no es aquell entement
qui reb conexencia per raons necessaries. e per arguments e per
significans necessaris. on sia lo temps que la virtut del ente
ment sia tota una en aytant com l'entement. ne per se
de potencia en actu e es en diferencia ab l'entement qui
es en diferencia ab l'entement qui ne de potencia en
actu per raons necessaries. on en quant potencia es len
tament. una simpla natura en la anima. ayas en qu
ant actualitat reb diverses formes. pero com ha diverses
ocasions. com uen qua de potencia en actu. o com torna de
actu en potencia. **C**on Enaxi temps com l'entement
es una simpla natura en la anima com es en la potencia.
e es en diverses formes. com ue en actu. Enaxi es de la memo
ria e de la uolentat. cor per se ha hom diverses remembra
ments. e diversa uolentat del remembrament e del uoler.
que hom ha per raons. e per demostracions necessaries. on
tot esto es temps per com la anima es una natura en
una forma en la matexa. e com usa de la virtut. e la adun de
potencia en actu. a donchs la virtut reb diverses formes.

Cor enaxi temps com la matexa del forch es una forma en
la simpla natura. e demostres com es en actu. per diverses for
mes so es per calor e per Ligor e per mouiment. enaxi
temps la anima. es una substancia simple e es demost
ra per memoria. e per entement e per uolentat qui son
femens diverses. on com esto sia enaxi donchs nos auem
tractat temps de se e de raon. ab entencao que imls pustam
tractar. e significar e demostzar dels. xiii. articles de la
santa Sgleya Romana qui es cambra de nostre temps.

Com se pua la sta unitat d' mee temps e deu.
eus eternal infinit glouos al qual es fet a reuen
cia se honor per tots los pobles. vos sabets temps
que los cristians en dues maneres son conte

C. CC. xl. v

D

plants la vostra santa gloriosa unitat. cor los uns veen ela
 per fe. sens que no an cura d'arguments ni de raons e los altres
 sempre saben conexer vostra unitat per veeres demostracions ne
 cessaries. **C**on com aslo sempre sia en axi donchs aquells qui en la
 vostra santa unitat contemplan per fe. come que aien conexen-
 sa de uera fe. segons que es demostrada. fe en los capitols recom-
 tats e aslo es a ells a conexer necessari per lo sempre que guarden
 que ab falsa fe. no sien veents la vostra unitat. e aquells qui
 uolen sempre contemplar en la vostra unitat per raons ueres
 e demostracions e significacions. an mestres a auer conexensa
 sempre dels .iiij. arbres primers. e de la natura de uera rao e de fal-
 sa rao segons que es demostrada. en los capitols recomptats.
 e aslo sempre es a ells necessari per tal que sapien auer cone-
 xensa quals raons son ueres ni quals son falses. **C**on en axi
 sempre com los fusters an mestres a son officis e instruments sens los
 quals no pouen usar de lur art. En axi sempre qui uol per veeres
 raons ni per uies saber ni conexer vostra gloriosa unitat come
 sempre que aia conexensa primerament dels .iiij. arbres primers
 e dels capitols de fe e de rao. apres los .iiij. arbres cor totes estes
 coses sempre son instruments e apareyllaments com sia con-
 guida. e apercebuda per home la vostra gloriosa unitat diuina.
Singular sempre sens pare sens companyo comensament de
 de tots comensaments. Iat sia sempre que en lo segon uolum
 desta obra de contemplacio aiam prouat per raons manifi-
 festes que nos sots un deu tan solament. el ters uolum o uo-
 lempuar sempre per altres raons diuerses a les primeres.
Con tots aquells qui uolen sempre entrar en est enserrament
 so es a saber enserrar un deu tan solament come sempre que se
 quesquen la natura del uer entemiment e que guardar quel uer
 entemiment sia ordenat e endressat e no forssat ni costret per-
 tal que pusta e que sapia. rebre e conexer los significats sensu-
 als e los significats entellectuals. Los quals signifiquen .i. deu tan
 solament. Cor si lur entemiment no era apparellat e endressat
 sempre a rebre aquestes significacions debades se treballarien
 enso que enserrauen. **C**on com aslo sia sempre en axi come que

sobre .iij. coses entre les altres zeebam los significats e les demonstra
cions qui significuen la nostra unitat. Les .iij. coses son temps
comte. e materia. e forma. or aquestes .iij. coses abasten a nos
a ara a significar la nostra unitat la qual es significada per mol
tes daltres. **A** dire que el temps cominal als pobres e als rics. La
primera cosa temps es del mouiment del firmament. per lo qual
se significa e demostra la nostra unitat. per lo qual son mouimet
multiplica comte. on deym temps que sensualment sentim
e intellectualment entenem que lo mouiment del firmament
engendra comte d'anyz e de meses e de setmanes e de dies e d'ores
e de moments. com forma de comte sia temps en dues maneres
e la una forma es actual e laltre es potencial. per asso deym
temps que tot lo mouiment del firmament qui esta en lo temps
passat es affermat comte lo qual es en forma actual e lo mo
uiment del firmament lo qual mouiment es esdeuenidor com
te en la forma de comte potencial. **C**on com asso sia en ay don
chs per asso es alterant la forma de comte en intellectual en regi
ment. on com asso sia en ay temps donchs segons asso es sig
nificat que a la forma actual del comte que lo firmament
ha feta esta deuant la forma potencial del comte esdeuenidor
on com asso sia en ay donchs la forma del comte actual es ter
menada e finta pus la forma potencial li esta deuant tota
ua. **C**on si tant fos temps que lo mouiment del firmament
fos sens comensament e fos eternal que no fos create fora m
fint e eternal. E si fos sens fi e sens comensament lo comte
actual no fora no fora sent ne terminat ne no li fora deuat
la forma potencial e foren ab dues les formes egnals. en qua
tuat. on com asso no sia temps en ay segons que nos sentim sen
sualment e entenem intellectualment. donchs segons asso
proves es significa que lo mouiment del firmament es co
mensat e sent per lo qual comensament e per la qual si temps
es significada una deitat. i. creador e un temps tan solament
esse creador del firmament. **A** glorios deus qui en tots los

11
tems sots reclamat es sots atrobat com lo compte de la forma sia
sempre fímita e terminada en la actualitat en la qual lo forma-
ment es mouable per aslo sempre es significat que la forma del
compte potencial sia fímita e terminada mas aquesta signi-
ficacio e terminacio se fa sempre en dues maneres. La prime-
ra es sempre com lo compte significat a si mateix comensament
pus que es en la fi terminat en la potencia qui li es deuant
e significat aslo dona significacio que lo compte potencial
sia comensat en lo temps passat la segona significacio sempre
en com lo mouiment actual dona significacio que lo moui-
ment potencial sia fímit en lo temps es deuenidor. or si lo mo-
uiment actual se mouia infímitament conuenria per neces-
sitat que atenyes lo mouiment potencial qui li esta deuant
e si la atenyia es agualana ab ell seria la potencia fímita e
terminada. **S**i al rudió sempre que lo compte potencial es
egual ab lo compte actual diu sempre contraria cosa d'aslo que set
sensualment e intel·lectualment e si la sensualitat e la en-
tel·lectiuitat mentia e era uer que fosses ab dues los comptes
eguals en quantitat donchs ia affermaria hom que lo compte
potencial es fímit pus que es igual en quantitat de compte
actual. **E** si nengun diu que la forma del compte qui esta en
potencia es maior que la forma del compte qui esta en actu es
sempre la resposio que el compte actual pus fos rezent e mun-
tificant infímitament conuenria que es agualas ab lo com-
te potencial or tota cosa qui sia muntificant en quanti-
tat infímitament conue que es igual ab la infímitat qui es da-
uant ella potencialment. **C**on compte lo mouiment sensual
del firmament aiam entes que lo compte actual es fímit e terme-
nat e per aquesta conexencia aiam puia sempre nostre ente-
niment e aiam conegut que la potencia sia fímita e termina-
da donchs per aslo es significat e demostrat sempre per ab dues
les terminacions del compte actual e del compte potencial que
vos sots en esser e que sots tot sol. i. deu sens par e igual lo

qual sots infinit eternal e creador del comte actual e del potte
al **C**reador sennyor qui la forma del mon auets composta de tres
formes. forma sensual e forma entellectual e form compos
ta dabdues. La segona pba cio per la qual se proua sennyor que
nos sots un deu tan solament es sennyor per la fi e la terme
nacio de la materia. e la menada la qual es fenda eterme
nada en tota sa totalitat segons que sensualment sentim e
entellectualment entenem que la materia es collogada d'm
tre lo firmament qui es cors fruit **C**horizat sennyor sensual
ment sentim e entellectualment entenem. que axi com lo
genus rapera ses parts soes en ses especies e en los individus
e los individus caben en les especies e les especies en son genre
en axi sennyor la materia rapera ses parts e ses parts caben en
ela **C**on com axi ha en axi sennyor. que tota la materia ha
terminada. d'm tre ses parts e ses parts sien terminades en
ela donchs per la terminacio que la materia ha sennyor en si
mateixa de ses parts. e per la terminacio en la qual ses pts
terminen en la materia es significat e demostrat que to
ta la materia es finda e terminada en formes actuals e tots
les formes actuals sensuials son fendes e terminades en
la materia ordinal. on per esta significacio e demostracio
es significat e demostrat sennyor un deu lo qual ha donat eer
e comensament e terminacio a la materia ordinal e a ses
parts. **R**ey molt glorios en misericordia e en merce sensual
ment sentim sennyor e entellectualment entenem que la
ordinal materia no ha natura ne ppetat com ha creent ne
minuant ne alreable en sa quantitat cor si eea sennyor de
sa natura que cresques tant fora crestuda que no poguera cabi
en lo firmament d'm tre lo qual es contenguda. e si tant fos
que la materia fos minuant sennyor en si mateixa. fora sennyor
tornada a noze **C**horizat sennyor sensualment sentim e
entellectualment entenem. que la ordinal materia co

85

se demere en les parts que ncs de partey en les parts sino ab les for-
mes actuals. or sens formes actuals nos poria de partey en parts
or impossible cosa es que sens forma actual fos feta part de ma-
teria on com aslo sia enayr senyor. adonchs significat es que la
ordinal materia nos de partey potencialment en les parts p^o
que les parts no poden esser parts sens formes actuals. **C**on com
la ordinal materia senyor nos de partesta m' estiga en les parts
m' en les lues parts en ela sens formes actuals es significat al-
entement huma que la ordinal materia no es cregent m' m^o
nant en formes potencials. or si cregent o minuant era co-
nuenia que les parts fossen crecents o minnants. Les quals pts
no poden esser en la materia m' la materia en eles sens formes ac-
tuals. Les quals conuenen de necessitat esser subiects ales formes
potencial. **A** senyor sant gracia del qual. uebem gracia e
benedictio. com aiamprouat senyor que la materia ordinal
sia termenada finda en la quantitat. per so com es ditze lo fir-
mament termenada. lo qual firmament es senyor fent eter-
menat. E com aiamprouat que la materia no sia cregent m' m^o
nant. Ni com ella nos de partesta en les parts ab parts potenci-
als. mas ab parts actuals e com materia no sia cosa senyor qui
sia potencialment. mas actualment en tota la totalitat. e en la
generalitat. per aslo senyor es significat que es en esser alguna
cosa qual que sia la qual es infinda e acabada e eternal. or
tota cosa que sia senyor fenda m' termenada m' defayllent en la
materia. dona significacio e demostracio de cosa infinda eternal
e acabada. La qual entenem senyor que sots nos qui sots. i. deu
e un senyor e un creador. **C**on beneyt sats vos senyor deus or
aquest significat per lo qual es demostrat que es. i. deu tan sola-
ment es compost de uy. coses. Les quals son senyor sensualitat
e intellectiuitat. e potencia. e actu. or sensualment sentim la
materia es termenada ditze lo firmament. E en intellectualmet
entenem que la materia es finda en les parts actuals. e les parts
en eylla. e les formes potencials conuenen esser fides p^o que
lur subiects actuals son fints e termenats. **C**honzzat sepor

materia no ha natura que sia generant ne corrompent. per lo
no ha natura in p[ro]prietat que sia en potencia ne que sia privada
de actualitat. cor si o era no seria diferencia entre la materia
in la forma. La qual forma es envenrada e corrompuda per lo
cor. La materia ha natura de privar la forma actual per cor
rupcio. e a natura de engendrar la forma potencial per ge
neracio. on com assa sia enayr senyor. donchs per esta diffe
rensia ayta. La qual materia ha ab la forma, que significa
que materia no ha en potencia ni en actu in finit. cor fin
da es en actualitat e privada es en potencia. en lo que no es po
tencialment denant la actualitat. on per assa cor la ma
teria es finida senyor. es demostrat e significat per ma
teria in creador e in senyor. **O** beneyt senyor per tottes
creatures. honreat senyor per totts los pobles. La terza raa
es senyor dita de la forma. on deym que sensualment sentim
e intellectualment entenem que forma es finida e termenada.
cor tota forma e lamentada. corne esser senyor en sub
iect cor sens subiect forma no seria e tot subiect corne esser
finit e termenat pusque es subiect de forma. cor si era infi
nit la forma no seria forma per lo cor no auia estreme
in superiors ni color ni nylla p[ro]prietat qui fos de natura
corporal on com lo subiect sia senyor de necessitat finit per
assa corne de necessitat que la forma sia finida e termenada.
Priados senyor sensualment sentim e intellectualment
entenem que tota forma e lamentada es finida e termenada.
entenem cor tota forma actual elemental corne de neces
sitat que sia engendrada e que per la generacio la materia
via per corrupcio privada altra forma. qui cea ans que la
forma segona fos en esser actual. La qual era potencialment
en la materia com la primera forma era actualment
en esser en aquella materia en la qual es la segona forma
actual. **C**on com assa sia senyor. ner que la forma actual

84
elemental es femda e termina entems. per assó senyor es signifi-
cat e demostrat. que la forma elemental actual es defayllent endu-
rabletat. pus que en son subiect no pot durar perdurablement lo
qual subiect ha natura. de corrompre. La forma actual la qual no
ha dignitat ni virtut en si mateixa. ni en son subiect. com ha obser-
uada en esser actual. on per so senyor. com la forma actual demes-
tra e significa en si mateixa defaylliment per assó senyor lo de-
faylliment seu. significa e demonstra lo nostre acabament en so.
que significa cosa acabada en durabletat sens nylla corrupcio.
La qual es deu de la cosa qui es terminada en temps e en quantitat.

A senyor qui illuminats e endressats. Lenteriment. del vostre.
seu d'or sensualment sentim e intellectualment enteneim q
materia no engendra forma sens privacio d'altra forma. cor
La materia senyor engendra forma sens que non corrompes. al-
tra foren senyor tant multiplicades forma e materia que no cabe-
rendim tre lo firmament. on com ha cosa manifesta que si endim-
tre lo firmament. per assó es signifiat e demostrat que for-
ma no es engerrada sens corrupcio d'altra forma. **C**o beneyt
fiats vos senyor deus. cor alguns dels phylsòfs andit que eternal-
ment e infim dament materia engendra e corromp forma. on
nos deym senyor que assó es cosa impossible cor si forma fos sens
corrompment. e sens si engerrada e corrompuda. Lo comte
de les formes que son actualment no foren terminades en comte
ni en quantitat. ni les formes potencials no foren davant o
detras. Les formes actuals. on com totes les formes qui son actu-
als sien senyor formants en quantitat de comte e assó de neces-
sitat. e com a les formes qui son en actu sien davant e detras. Les
formes qui son en potencia. donchs per assó es puat e signifi-
cat que la generacio e la corrupcio de forma. sia comensament
e fi. **S**i fos senyor cosa possible segons cors natural que la ygua.
engerras e corrompes. individus aient forma. de lanch. o for-
ma vegetable donchs de equal quantitat foren les formes actu-
als de les formes potencials. cor infides foren les formes actu-
als pus no a quellen comensament. donchs si comensament no

aguessen. perque foren feindes en la terminacio de les formes po-
tencials. les quals los son devant ay. com en p. qui la forma
de son fill nonat les devant. e al fill es la forma de n. p. da-
vant. per lo corans nash que ell. on aslo senyor es cosa impossi-
ble que forma actual pus que no aia comensament. pusta en
nylla cosa auer si in terminacio. **B** enigne senyor habim
dos de dons. e de per dons. com aiam puat senyor. que les formes
actuals sien feindes. e terminades. per la si e per la terminacio
en que elles son es al nostre enteniment significat. e demostzat
que les formes qui son potencialment son feindes e terminades
com sensualment sentim. e intellectualment entenem senyor.
que ayant com forma actual. posseex mes esse. e pus liny de
pruicio e de defaylliment que forma potencial. ayant mes
significa que si la forma actual es en defaylliment que ho-
sia la forma potencial. on si la forma actual senyor es.
ab comensament significat es que la forma potencial sia
comensament e si. cor si comensament e si cau en cosa on ha-
mes de acabament. e menys de defaylliment. que en la cosa on
ha menys de acabament. e mes de defaylliment significat es
que en eylla aia comensament e si. **C** on beneyt siats vos senyor.
deus cor per lo com la materia engendra cada dia les formes
de la sanche e dels vegetables. qui son potencialment en la ygua.
e en los altres elements. e met aquells en actu. e puex cor
zomples. e met les en lo temps passat. e puales del temps
present. per aslo senyor es significat que les formes qui son
en potencia auian si pus cada dia materia les en calsa. e les
a temps. cor impossible cosa es que sien infimides. pus luy quan-
titat se minua en potencia. e no resta en la potencia. pusq
la materia no aia pprietat in natura. de creer en si materia
in actualment in potencialment. **C** on beneyt siats vos
senyor deus. cor per lo com auem atrobat. e conegut que les
formes qui son actualment. e les formes qui son potencial-
ment an comensament e si. per aslo senyor es significat.

Ce demosttat

e demostrat al nostre enteniment illumina de la nostra santa virtut que es un deu tan solament lo qual ha dat comensament e fi a les formes actuals e a les formes potencials. Lo qual es infinit e eternal part lo comensament e la fi de les formes. Mas per los homens nestis senyor no au manera com sapien coneyer per los significats sensuals Los significats intellectuels per asso senyor no han sabuda auer ma da com auen prouat per raons necessaries que no es en esse mas tan solament .i. deu

Com es prouada la santa trinitat & nee senyor deus.

Divina trinitat gloriosa auos sia feta reuerencia e honor per tosteins or uos sabets que los cristians re en uos .iij. persones. So es a saber persona del pare persona del fill persona del sant esperit. on en lo segon volum auem prouat senyor com esta santa trinitat diuina es uostza una unitat. e uostza una unitat es uostza trinitat. Mas en est lo ch'apnam per altra manera. ¶ On com en est arbre senyor auam tractat de fe e de rao per asso come senyor que aquells qui uolran contemplaz en la uostza trinitat per fe o per rao que auen coneyensa de la manera segons la qual nos tractam de fe e de rao en est arbre or sens que hom no aia senyor coneyensa de fe e de rao no es digne de esse contemplant en la uostza gloriosa trinitat diuina la qual se demostra als homs homens per fe e als altres per raons necessaries. ¶ Qui d'la fe e de la rao qui es en est arbre uol auer coneyensa senyor primerament li coue que aia coneyensa dels .iij. arbres danant aquest arbre e puyes de gran en gran que aia coneyensa de la fe e de la rao qui es en est arbre e puyes com nanzo a uida coneyensa pora esse contemplant un lles per fe o per rao en la uostza gloriosa trinitat beneyta sia ella et otes qui la signifi quen in la adoren in qui li fan reuerencia e honor sien beneyts e amades e loades per amor dell. ¶ Senyor qui sots plaer se consolacio e conort de la imia pensa sensualment sentim e intellectualment entenem senyor que tota substancia

¶ CC. XLVI

creada entres coses les quals son materia e forma el compost de
materia e de forma on aquestes tres coses son senyor en cada re-
atura substancia on com aslo ha senyor en totes les creature
entellectuals donchs per aslo es significat senyor que aquella
gloriosa substancia que ha creades les creature. iij. coses les qles
son una essencia divina. **T**on axi senyor com en creatura no
es la materia forma ni compost. ni la forma no es la materia.
ni la forma compost no es la forma ni la materia. En axi es
significat per les creature que les nostres glorioses iij. perso-
nes no son la una laltre. axi en axi com en creatura forma e
materia e lo compost exi damdnes son una substancia En a-
xi senyor les creature donen certa significacio que les nres
iij. persones son una substancia divina. Simpla tan solamet
Ton beneyt hats vos senyor deus. cor per tal que puyam puar e sig-
nificar ueutat de nostra gloriosa trinitat. come que deu esta
aquesta pronacio e aquest encerament. en iij. coses La pu-
meza que ueebam los significats del firmament. segona es p-
las negetables terca es per los animals. Quarta es per la ius-
tament quis fa. de la cosa sensual ab la cosa entellectual. on be-
neyta ha senyor la nostra santa trinitat. cor per tots aquests
significats. es reuelada e demostrada a tots aquells qui aq-
tes significacions saben ensenrar e ueebre. **S**enyor inuisi-
ble als huylls sensuals ueisible als huylls entellectuals. sen-
sualment sentim e entellectualment entenem. senyor que
nylla creatura no pot esser sens forma e sens materia e
sens lo compost de la materia e la forma. encara senyor sen-
tim sensualment e entellectualment que com la substancia
es composta destes iij. coses que la una no es en la otra que
laltre ni la una no es en la substancia menys delaltre. **T**on
seu cordios senyor sensualment sentim e entellectualment
entenem que tota substancia sensual es iij. coses. forma e
materia e lo compost e per lo cor aquestes iij. coses son coses
corporals. per aslo senyor es la substancia sentida e es cosa
uisible. E la substancia creada entellectual. es senyor pfo.

Toti de 2. enitate
gra. abenti. p. au
et h. aplicat. in

cosa inuisible. cor la forma e la materia e lo compost don la
 substancia es composta son costes espirituais inuisibles. **¶** Con
 beneyt hats vos senyor deus. cor castina destes tres coses les
 quals son en tota natura creada son en eylla coses substan
 cials. iat ha que no ha en l'individu. cor una substancia
 Cor enaxi senyor com lo cors del home son les .iij. substancies
 e elements. coses substancials. iat ha que no sien mas una
 substancia corporal en aquell cors. Enaxi en la substancia
 sensual e en la substancia entellectual. es materia e forma.
 e l'uz compost cosa substancial. iat ha que totes estes tres
 coses no sien ni componen mas una substancia tan sola
 ment corporal com corporal. **¶** En lo cors senyor qui al
 nostre seruidor fetz obeyr los nostres manaments sensual
 alment sentim e entellectualment entenem. senyor
 que substancia creada molt mellor cosa li es que sia en .iij.
 coses que si no era axi com al firmament. aqui es mellor
 que sia en materia e en forma e en lo compost que no seua
 si primaria de nenguna daquestes .iij. coses. cor per la ma
 teria es gran e per la forma es beyll e per lo compost es du
 rable. E si materia no auia no seua gran ne si forma no
 auia no seua beyll e si no auia compost no seua durable.
¶ Honrat senyor per so com los vegetables son composts de
 materia e de forma e de la iustament damdues. per axi
 es significada virtut e noblea en los vegetables. la qual
 virtut ne bonea nols fora significada. ni atrobada senyor
 si aquestes .iij. coses no fossen en els cors per la materia. son
 les flors e les fuylls e les odors e los fruyts engennats. E
 per la forma. son los vegetables beylls en color e en figura
 en lurs rams e en lurs fuylls e en lurs flors e en lurs fruyts
 e per la composicio son durables tro al temps on ze ben cor
 rupcio. per traio com se destroye la composicio e les tres co
 ses se departen e desunyen de les altres. **¶** Ve tuos. s.^{or}

al cors una molt inllo r cosa li es que sia en tres coses que si
 no era. r per se com es compost de materia es gran e es a
 uen quantitat e per se com forma ha color e faysse e per se
 com en ell se conuinen La materia e la forma. en temps
 es hom durable tuc al temps que se comp per se r la ma
 teria e la forma se de partegen. per se com La materia r
 omp Lo compost de la materia e de la forma. on si Lo cors hu
 ma senyor no era en estes .ij. coses res no seria. on com es
 uaylla e habona cosa. e prua uo no sia cosa tant m'pfiti
 ble. per asse temps es significat que molt sia cors huma
 nobla cosa que sia en materia e en forma e en lo compost
Patetez nostre santificat e glorificat sia Lo teu nom e la
 tua gloria. r com La anima dome sia composta de temps
 de materia e de forma e del compost. entellectual e com
 La anima sens estes .ij. coses no poria auer esser substan
 cial entellectual. per asse es senyor anima dome melo
 reatura e pus nobla que no seria si tan era que no fos en
 estes .ij. coses. r si nenguna destes tres ne fallia. Les du
 es conuendria que n'fallissen. e si nenguna deles .ij. na en
 la anima. Les dues conuendria que sien en eylla. **C**hou
 rat temps vos sabets que home es compost de natura sen
 sual e de natura entellectual en lo que en home ha cors
 anima. e esprit so es La conuincio qui es feita en lo
 cors e la anima. on com hom senyor per lo cors ha visible
 e oent e odorant e gustant e sentent e mouable de un lloch
 en altre e ha de beylle faysse e aia mans a obrar les obres
 sensuales. e com per la anima ha home cogitant e aper
 rebent e a consciencia e a subtil e ratioc. e e mem
 brant e entinent e volent. e com home ha per l'esprit
 durable en aquest mon de tuc al temps que la anima
 partex del cors. donchs per asse es significat e demostrat
 senyor que bona cosa e nobla e beylle es home q'ha en .ij.

Ana e q' ex m
 et forma.

coses. e mala cosa fora sino fossen. Les .iij. coses en que es **C**om
 com aiam puat senyor que lo firmament. e los uegetables. e lo
 cors. e la anima del home sia en .iij. coses. Com aiam puat
 que mellor cosa es al afirmament. e als uegetables. e al cors hu
 ma. e ala anima. e al animal irracional. que sien .iij. coses q
 no fora sino fossen en .iij. coses. per assó senyor es significat
 que lo creador destes coses recomtade es en tres coses. e en tres
 coses a gloria e a noblea de si matey. e a acabament de la
 sua gloria. essencia diuina. cor axi com les creatures
 am .iij. coses es ha enobleydes. per so com les fa esser en .iij.
 coses. Enaxi es significat que ella sia pus noble. per so cor es
 en .iij. persones. que no fora sino fos entzimitat de persones.
Senyor uer deus. qui lo meu cors auets poblal d'auors e
 los meus hyells de lagrimas e de plors vos sabets senyor que
 lo mon en general es compost de tres coses soes sensualitat
 e entellectiuitat. e lo compost de sensualitat e entellectiui
 tat so es animal e castuna destes .iij. coses senyor es composta
 en .iij. coses so es la sensual qui es composta de materia e de for
 ma. e de la conuincio sentida. e la entellectual es composta
 de .iij. coses. so es materia e forma de conuincio entellectual
 e animal es compost de .iij. coses. de cors. e de anima e de la
 conuincio sensual e entellectual. **C**om lo mon sia senyor
 e sia .iij. coses. e com castuna senyor de les .iij. coses. e com niulla
 substancia creada no sia trobada ni entesa fora de tres coses
 donchs per assó se proua es demostra senyor que uos sots en
 tzimitat de persones les quals son un deu tan solament. cor
 si tant fos senyor que uos no fossets en tzimitat de necessaria
 fora senyor que fos en lo mon alguna substancia. creada
 qui nos deuey en tzimitat e que fos una en totes manes. per
 tal que donas significacio que son creador es una substan
 cia la qual no es en tzimitat on com no sia nenguna subst
 cia en lo mon una cosa menys de .iij. coses. donchs per assó
 vos qui sots creador de totes les creatures. sots significat q
 sots una substancia e que la substancia es una en .iij. p

sones. e les .iij. persones son .iij. en una substancia. **T**on com nos
aiam/enfercat e demanar senyor/en lo mon si pouia atobar.
alruna creatura que sia una en substancia e que la substancia
no sia en .iij. coses. e com no la aiampoguda atobar tant nola
auem en serada. e demanada donchs per asso. a fermam e con
xem e son certificats que la nostra gloriola substancia es en
trinitat sens que la nostra trinitat no es en materia ni en forma
ni en lo compost de materia ni de forma. cor si o era seria subst
tancia composta femida/etermenada. cor tota substancia
auent materia. e forma en sems coue esse **f**inda e composta.
on com per molts lochs aiam prouat senyor que nostra subs
tancia es infimida e simple e eternal. per asso entenem sen
yor que la nostra gloriola trinitat no es auent materia ni
composicio. **R**e membrat senyor per tots los pobles. Ena
yi com lo me ueu sensualment/en lo mirayl sacraza ena
ayi senyor/en tellectualment ueu lo nre enteniment la
nostra gloriola trinitat en los significats que donen de la les
creatures. per lo cor son totes en .iij. coses. cor si tant fos senyor
que en nos no fos trinitat de persones no foren totes les creatu
res significants nostra trinitat. cor si en nos significassen
lo qui en nos no fora. la significacio que significaren. fora
de bades. e si de bades fos de bades fora creada. e si de bades fos cre
ada lo creador aqueira defaylliment/en so que creara ni faera.
e asso es senyor cosa impossible. **E** enayi senyor com l'entenim
ment del home ueu ueza conuenia on les coses sensuales
donen significacio d'asso qui es en les coses entellectuals. E
nayi senyor per so cor sensualment sentim totes les subst
tancies sensuales esse en .iij. coses. e per so cor entellectual
ment entenem totes les substancies entellectuals esse
en .iij. coses. e per so cor sensualment sentim e entellectu
alment entenem que tota substancia composta de subst
tancia sensual e de substancia entellectual. es en .iij. co
ses. per asso senyor l'enteniment huma es mls illuim
nat e mls certificat de la nostra gloriola essencia com

Les creatures signifiquen so qui es en cla que no fora si signi-
 ficassen en eylla alguna cosa que en eylla no fos. coz so per
 que l'entement es innobla es senyor o per so coz les coses
 quili son significades no sab rebre. o per so coz li son signifi-
 cades altrunes coses qui no son segons que son significades. **E**
 en aso senyor que la pensa humana no pot esser en actu
 sens memoria e entement e uolentat. per aso senyor es
 es significada nostra sancta trinitat e per so coz la pensa d'
 home es en .iij. coses significat que es obligada en contem-
 plar en son creador. E en so senyor que la memoria engen-
 ra l'entement e la uolentat y de la memoria el entem-
 ment segons que auen puat en lo segon uolum. per aso
 es significada senyor al nostre entement trinitat en
 la nostra glouosa essencia. La qual es significada en pa-
 trinitat e en filiacio e en pressio. **O** vos sancta resplendor
 qui illuminats mon entement. En axi senyor com la
 anima dome es una substancia simpla per tot lo coz e da
 un significat de simatexa. en los huylls e altra en les oreylls
 e altra en lo uozament e altre en lo gustament e altre
 en lo sentiment. E la anima senyor es una natura materia
 en castina dels sens. sensuals en axi senyor. Les nostres glo-
 uoses qualitats en la nostra substancia son una simple
 natura tan solament. iat ha so que les unes qualitats do-
 nen significacio en la nostra substancia de paternitat e les
 altres de filiacio e les altres de pressio. **G**louos senyor en axi
 com memoria significa en ana anima dome una cosa e altra
 ni significa entement e altra ni significa uolentat e
 en axi senyor infinitat e poder e simplicitat signifiquen en
 la nostra glouosa substancia paternitat e la uida e la sa-
 nia e la gloria signifiquen filiacio e la eternitat e la
 amor e l'arabament signifiquen pressio. coz en axi senyor
 com aia ha una pprietat per remembrar e altre per

entendre e alta per voler, e aquestes .iiij. ppetats son una subs-
tancia tan solament. En ayx temps son significants les tres
qualitats que ha en nostra substancia .iiij. ppetats les quals so
patermitat filiacio e ppetat. **Glorios** temps iat ha so que
nos digam que alunes qualitats signifiquen en la nostra
substancia una cosa e altres altra. empero no deym que ts
unes qualitats sien en la una persona e que no sien en altra
enans deym que cada qualitat es en cada una persona cor
en ayx com la anima qui remembre e enten e vol a son ente-
niment e son voler en so que significa son remembrament
en ella e ha son remembrament e son voler en so que son en-
tament significa deylla e a son en remembrament en
en so que son voler significa deylla. En ayx temps emolt mls
en cada una persona de les nostres persones ha en cada qualitat
iat ha que les unes qualitats donen .i. significat de la una
persona e les altres de la altra e les altres de la altra. **O** temps
del qual les unes amors nls meq desigs nos volen parir
en lo segon volum anempuat temps que totes tres les p-
sones an equal bonea e equal virtut e qual arabanet
en totes coses cor cada una persona es substancia e cada
persona es deu. on nos temps per so parlam en ayx cor en
ayx es segons veritat ayas empero segons veritat parla
e deym que totes .iiij. les persones no son mas una substancia
tan solament e un deu tan solament. ayas per so cor
Lo pare es cosa substancial e cosa acabada e lo fill etzatal
e atzetal lo sant espirit per asso cone que digam que cada
de les persones es substancia e es deu e que totes les .iiij. ppetats
no son mas una substancia e .i. deu. cor si ayx no erano
serien les ppetats acabades en virtut in la substancia in du
no auia acabament de virtut. **S** temps glorios com ho
dim que cada persona es substancia e es deu a donchs sen-
cialment se forma lo comte en .iiij. substancies e en .iiij.
deus e per so cor tot so qui es en nos en substancia e es deu.

sensualment. auem a dir tres substancies en tres deus. ayas com la
 sensualitat no pot ni gosa als pronunciar ni dir diu so que diu segos
 que dir se pot ni dir se deu. e com eniuos no ha mas una. substancia
 e una deitat. per aso lo nostre entemiment enten la falsa signifi-
 cacio que fa la sensualitat. qui tres substancies e tres
 deus diu e no uol rebre que lo nostre entemiment la falsa signi-
 ficacio que fa la sensualitat. e dona e reb la significacio que el
 entemiment enten de si matey enso que enten de si matey en-
 so que enten un deu una substancia tan sola ment i altra que
 entena que cada persona es substancia e deu. **E** enso senyor.
 que la natura sensual es cosa frenol. e mesquina e cosa corzo
 puda per peccat. per aso senyor no pot auer compliment a
 significar ueritat en totes coses. com maior e pus noble cosa
 es la ueritat que a la. mas per so com la natura sensual es en-
 partida en ueritat. per aso dona significacio de ueritat d'ay
 tant com abasta la ueritat en que es e de sayll. a significar
 la ueritat en la qual no es. on com hom diu quel pare es diu.
 el fill es deu. e lo sant esprit es deu uer diu. ayas com les
 paraules signifiquen. ni deus esser en esser falsa significacio
 signifiquen. la qual falsa significacio ue de part la sensua-
 litat qui tres deus diu. on per so senyor com l'entemiment ha
 en si mes de ueritat que la sensualitat reb. ouer de la sensua-
 litat e reb ma a rebre lo fals. ayas com l'ome qui de la poma ente-
 menada gita so qui es pudrit e retens qui es reure. **D**os sen-
 yor qui remembrats al meu remembrament e qui demos-
 trats al meu entemiment e qui enamorats la mia uolentat
 dels nostres honzaments. En ay senyor com hom ueda a los
 huyls corporals ueer com hom los clura. En ay senyor los
 destreent qui no creen en la nostra gloriosa trinitat tan que
 e ay obena lura anima. los huyls espirituals com en ay co-
 los huyls corporals no poden ueer com son tan rats. En ay
 senyor l'entemiment no pot entendre com hom afferma ni
 possibilitat en la cosa que la anima uol entendre. on per

assempnyor cor los infels affermen en lo comensament impossibilitat
de trinitat com hom Los nol negar trinitat per aso no la poden en-
tendre cor lux entemiment no pot auer ni saber. sino enserant ab
possibilitat **C**on enaxi sempyor com Lomepot enser car les coses sensials
com te uberts sos huyls. Enaxi sempyor com hom afferma que possi-
ble cosa es que uos siats en trinitat a donchs Lentemiment auca
huyls ab que pot sercar si es uer que uostza trinitat sia en uos ho-
no. cor dementre que ensercara. si es possible cosa ono. Lentemimet
enserca so que La anima uol saber. ayas tantost com la anima.
afferma impossibilitat que uos siats en trinitat. tantost cessa.
Lentemiment. de ensercar la uostza trinitat. cor noa ab quella.
en serch pusque ha affermada impossibilitat. ha tancats cabre
gats Los uyls del entemiment **C**on beneyt siats vos sempyor deus
cor ay tambe e ay tander la radament com les creatures donen sig-
nificacio de la uostza unitat. unitat. ay tambe donen significacio de la
de la uostza trinitat. cor ay tan uera cosa es en uos trinitat de
persones. com unitat de essencia. On enaxi sempyor com Los rusti-
ans. no pouen reebre Los significats. que les creatures signifiquen
de la uostza unitat si affermauen que fos impossible cosa.
que uos siats en unitat. Enaxi sempyor Los infels per so cor posen
posen possible cosa esser en uos unitat ent uos esser un deu. per
so cor reben Los significat que les creatures donen. de uostza unitat.
mas cor affermen impossible cosa esser uos en trinitat per
aso no poden apercebre la uostza trinitat. per so cor no uolen re-
ebre Los significats. que les creatures signifiquen de la uostza ar-
cellent trinitat diuina. **Com es prouat. que nostre sempyor.**

¶ CC. XLviij.

A deus singular sempyor a vos. sempyor deus creador.
sempyor sia feta reuerencia e honor. qui per uia de fe e
de creensa uol uos contemplar sempyor en quant so q
lots creador coue sempyor que zerree als capitols qui
qui traiten de fe en est arbre. per tal que aia con exensa de uera
fe e de uera creensa. Cor sens uera fe e uera creensa hom no es
digne de contemplar sempyor en son sempyor ni en son creador.
Chumil sempyor ple de merce. qui per uues raons necessaries

vol esser contemplant / en son creador / en lo segon volum los pora
atribuar. on se pua per ueres raons que nos sots creador. E en est
loch se pua manifestament. aias per tal que hom sia pus apa
reyllat sempre de rebre e de coneyer. los significats que les crea
tures donen de lur creador. come que hom aia conexensa de tres
arbres denant a quest / e dels capitols de rao qui son en est libre.

El vos sempre qui en son creador vol contemplar per raons
necessaries e vol coneyer. per uues rahons. que les creatures
an creador necessaria cosa es sempre que sapia rebre los signifi
cats sensuals. e los entellectuals. e que dels significats sensuals.
te sapia muntar a rebre los significats. entellectuals. e que crea
mes los significats entellectuals que los sensuals. cor pus neeta
des son los significats entellectuals que los sensuals. e guat
se sempre que no reba. los falsos significats. eno rebung are
bre los uers significats. **O** vos sempre qui uolets tot quant
podets. e qui podets tot quant uolets. qui per ueres raons ne
cessaries vol aperebre m coneyer sempre al mon creador. come
sempre que si en est. en seerament vol entrear que sapia aper
ebre los significats. que lo mon significa de si matey. e los
significats que les nostres qualitats signifiquen de uos. per lo
sempre com lo mon. dona significacio que ha en si matey de
saliment. e per lo sempre com les nostres qualitats signifi
quen en uos a rabament. per aslo sempre es significat al
mon creador. **C**om lo mon en general enten am sempre
uente general. sobre totes creatures. e com lo mon aia
deus si tres especies tan solament generals sobre totes espe
cies les quals son natura sensual. e natura entellectual
e natura composta. da mdues so es animal. e com castia
destes. uij. especies se departesta. en uij. indiuiduitats genals
so es materia. e forma sensual. e lur compost. e materia. e
forma entellectual. e lur compost. e cors e anima. el animal
compost. da anima. e de cors. per aslo come den crestitat que en
sech e de man lo uxe enteniment. per raons naturals lo

deq potest q
deq vult q
potest

creador del genre general e de les tres especies generals. On
com tot lo mon sia sempre en un genre general e en .iij. especi
es generals e en .ix. individus generals per aslo sempre q
es creador del mon es creador de les especies e dels individus e
qui es creador de les especies es creador del genre e dels indivi
dus. E qui es creador dels individus es creador del genre e de les
especies. car lo genre general es limitat e essent limitat
es les parts. e les .iij. especies essent limitades son lur tot
e son lurs parts. E los .ix. individus essent limitats so
lur tot des les .iij. especies qui son lo tot del genre general.

Quazauellos sempre qui aindats al nostre seruidor. Enaxi
sempre com lo tot esta en les parts e les parts estan en lur
tot. Enaxi lo mon esta en les parts e les parts estan en lo
mon donchs qui es creador del tot es creador de les parts e qui
ha creades les parts del tot es creador del tot. **¶** On com aslo
sia enaxi donchs aquest encercament quel nostre enteniment
fa sempre en les creatures a les quals ensera creador come
esta de partit en .iij. parts. La pmera com lo mon es .i. en
limitat e es les .iij. especies e es los .ix. individus. La
segona part es sempre com les .iij. especies son .iij. e son lo
mon e los .ix. individus. La terca com los .ix. individus
son lo mon e son .iij. especies. Encara come sempre de partit
per altra manera aquest encercament en .iij. parts. La p
mera com lo mon es .i. La segona com les .iij. especies son
.iij. e no mes ni menys. e la una no es laltre. La terca part es
sempre com los individus generals son .iij. e no mes ni menys
e la una no es laltre. **¶** On com aslo sia enaxi sempre donchs
entencant a cada una de estes coses demunt dites creador
pot hom aparrebre e coneyre a les creatures creador e sempre
e benefactor lo qual sots vos. beneyt siats vos e tots a quella
qui g' adoren mig bene exen. **¶** Enaxi sempre ple de misericordia e
de pietat sensualment sentim e intellectualment entene

que en la especie sensual no ha mes .iij. individuos generals so es ma-
teria e forma sentida e lo compost sentit ixent de materia e de
forma. M en la especial general entellectual no ha sennyor mas
.iij. individuos generals so es materia e forma entellectual
e lo compost. azas en la tercera especie general so es la compos-
ta de la sensual e de la entellectual en aquella son tots los .iij.
individuos generals cor en tot animal ha materia e forma
e compost sensual. e ha materia e forma. e compost entellectu-
al. e ha cors e anima e el espirit qui es la iustament de la aia
e del cors. **C**on com aslo sia enaxi sennyor. donchs segons aslo sen-
yor es significat que animal conten mes en si que no fan les dues
especies. per si mateyes en lo simplitat. on per aslo es signi-
ficat sennyor que anima racional es pus noble creatura que
nenguna de les altres creatures. **C**on com lo mon en general
contenga sennyor sots si les .iij. especies. e los .iij. individuos
e com anima racional. sia lo pus noble animal e la pus
noble creatura. per so cor mes conte en si que no fan nengun
dels altres genres. per aslo es significat e demostrat sennyor
que lo mon mes val per animal racional que per nengun dels
altres genres. per so cor mes ha de iperitat e de iustament
ab mylla altra especie. **A**sennyor deus qui fets tot so qui en
placet e engrat nosue rogutant e ymaginant sennyor al
mon e a les especies e a los individus. comensament e si en
temps. e en quantitat e en qualitat e en qualitat es ab hom.
significat e demostrat entellectual creador. per lo comensa-
ment e la si e la terminacio que hom aprehe sensualment
e entellectualment a les creatures. **C**on gracia sennyor per so
cor lo mon es .i. e es en .iij. coses e es en .iij. individuos gene-
rals per aslo sennyor es manifesta cosa que lo mon es fent
e terminat en nombre de .i. e de .iij. e de .iij. e cor en so quel
mon es una cosa. e es .iij. coses. e es .iij. coses e aquest .i. e a
quests .iij. e aquests .iij. son dimitre lo subna cercle del firma-
ment. per aslo es significat sennyor que lo mon es conlongat

en loch en lo qual es femida e terminada. La quantitat de son
i. e de son. iij. e de son. iij. cor tot aslo es circuit e contengut d'm
tre la subzana superficial. **C**vertuos senyor per lo cor Lo
mon es femit en nombre e en loch es terminat e limit per
aslo es significat que aia creador cor enaxi com lo mon ha de
faylliment en una cosa Enaxi dona significacio que la aia
en alta on com lo mon ha limit en nombre e ha terminat
en loch. per aslo es significat que ha limit entems cor in
possible cosa es que nuylla cosa pusta esse eternal sens come
sament. pusque ha quantitat femida ensems ab compte
e ab loch e ample e pzecont on com aslo ha enaxi senyor
es verament significat. donchs per aslo cor lo mon dona de
simatex que es femit entemps. per aslo la fidel temps e lo
comensament del temps signifiquen creador de compte fe
mit e de quantitat femida e de temps femit. **O**beneyt seyor
de creatures. honzrat senyor per tots los pobles. sensual
ment sentim intellectualment entenem que la ordinal ma
teria es femida e terminada d'mtza la subzana e superfi
cient del firmament on com la materia ha femida e ter
minada. La forma coue senyor de necessitat que ha femida
e terminada. cor nuylla forma no pot esse infimida. pusq
son subiect ha terminat e limit. **C**om ha senyor signi
ficat e demostrat manifestament al huma entenim et
que materia e forma son femides e terminades en quanti
tat e collogades en loch donchs l'uz terminacio. es de qua
ntitat. e lo conlongament en que son dona manifesta sig
nificacio el ajustament qui es fet entre materia e forma
es femit e terminat en quantitat e en loch e en temps cor
impossible cosa es senyor. que la comunicacio el ajustament
qui es fet entre materia e forma ha entems infinit e en qn
titat. pusque la materia e la forma. an femida quantitat
cor nuylla cosa femida no pot esse subiecta cosa infimida. **C**o
ha senyor puat de la zadamment sens nuylla dubitacio

que la materia e la forma e lutz a iustament aien si e termina
 en quantitat e en loch e en temps. Donchs per esta signifi
 racio e demostracio es significada e demostrada altra signi
 ficacio e demostracio so es a saber sempre que materia e forma
 e lutz a iunctio an si e terminament en possibilitat e en po
 der e en virtut. cor tota cosa que sia fenda en una cosa. que
 que ha de necessitat entotes ses qualitats fenda. on per lo seyor
 com materia e forma. el compost an si e terme. en substancia.
 e en qualitat. e es significat e demostrat entellectualment
 al entement huma reador de materia e de forma e del co
 post e de les qualitats qui son en la substancia composta de
 materia e de forma. cor tota cosa qui aia si e terme. e de fetes
 qualitats. dona significacio que denant si aia altra cosa.
 qui aia in finit e a cada des qualitats. **S**empre se clamat
 a dozat beneyt per totes lengues. entellectualment entene
 sempre que aia dome es fenda e terminada. en materia e
 en forma e en lo compost entellectual qui ix de la materia
 e de la forma. cor la forma e la materia el compost de la aia
 den. p. qui es a ponent. e no es alevant an si en loch lo qual.
 loch significa quantitat fenda e tot so qui en el es contegut
 e fent. **G**lorios sempre entellectualment entenem que
 anima ha les qualitats fendes e terminades en loch e en
 temps e en virtut. cor la anima den. p. no ha tota la miera
 ni tota estencia ni no y magena ni remembra. ni enten
 ni vol ni cogita totes coses ensemps. on com allo sia en aya
 donchs pusque la anima ha fenda quantitat en substan
 cia e en qualitats significat es quel a iustament qui es
 fet en si e la materia e la forma. entellectual sia finit e
 comensat en temps. cor sino era no auzia la materia la
 materia ni la forma don ix. quantitat fenda en substan
 cia. e en qualitats. cor cosa infinda no pot esse compost
 de coses terminades e fendes. on com allo sia en aya. donchs
 lutz si e lutz terminacio. dona significacio de reacio e la.

creacio de creador. **C** virtuos senyor. si les animes e los angels
(e los demonis fossen parts. Los individus de materia e de for
ma entellectual ayi com son los corsos de la ordinal materia
donchs convenza que la materia e la forma entellectual fos
femida e terminada. en les parts en los individus ayi co
la ordinal materia que es tota femida e terminada. en
les parts. e les parts en ella. on si la cosa era en ayi que les
animas els angels els demonis fossen descendents de materia
e de forma. general e la materia e la forma eren femides. **S**
ia significat a la materia e a la forma creador pusque auera
si e termine en les parts. **C** on com alguns philolops auendit
falsament que les tres deaytes de materia e de forma general
ayi com cors dome de ordinal materia. on possen senyor que
ner auendit. Encaza senyor deym que per tot aslo no roman
que si aya era com ellz au dit que no fos significat creador
pusque la materia e la forma general ayues si e termina
cio. cor la si e la terminacio significa comensament. e lo com
samen significat creacio e la creacio dona significacio de creador.
Orey dels reys. o senyor dels senyors sensualment sentim e entel
lectualment entenem. que lo uerze que es compost de sensual
e de entellectual natura es femit e terminat en substancia e
en qualitats. com quantitat de nombre e de temps. e de forsa e de
saber e de totes les altres coses. cau en los individus qui son dit
dit uerze los quals individus son senyor animals composts
de natura sensual e entellectual. **C** ay amfestament ceem
senyor. que lo cors de nyere es femit e terminat en totes coses
e la anima es femida en virtut e a comensament. en o ha
m fida quantitat. en substancia ni en qualitats. e ma
nifesta cosa es senyor que la iustament de la anima e del
cors es femit e terminat e a comensament. e si. cor la
anima e el cors de nyere no foren abans que la anima e el cors
del pare de ny. ni en nyere no es de natura immortal. **C** on
com oriam puat senyor que tot animal es femit e terme
nat en substancia e en qualitats. per aslo es significat

e demostzat de faylliment en los animals en quant so que
no an acabament pusque no son infinits en substancia m
en qualitat. Lo qual de faylliment dona significacio senyor
de acabament m finit. Lo qual acabament significa que es
creador de les coses fetides. or molt mils reeb. Lo ma entem
ment significacio e demostzacio que cosa fetida ha creada p
cosa m fmda que no sa que cosa fetida ha en esser e ternal met
per natura. e per pprietat de cosa fetida. **Q**uallent senyor ha
bundos en tots bens. com ara mpuat que lo mon es fetit eter
menat en simatex. e en les parts. e les lues parts en ell sien fem
des e termenades. per asso senyor es entellectualment signi
ficat creador. or en axi com la forma de la nau significa sen
sualment faedor sensual. en axi senyor la forma del mon
entellectual significa entellectualment creador entellectu
al. **C**or en axi senyor com la nau no dona significacio
en materia m en forma m en faedor m en causa final que ela
ha per simatex. e axi senyor lo mon no dona significacio
que ell ha faedor ne creador de simatex. m la materia don lo
mon es compost no significa que ha materia. per si m la
forma atzetal m la causa final no significa que ha acaba
ment en lo mon per lo mon tan solament. or com lo mo
e totes les .iiij. causes de faylla. senyor a significar que ha
del ne per si. per asso senyor significa en totes les .iiij. causes
que es per altra. Lo qual altre es son creador e son deu. **Q**lo
zos senyor com sia cosa molt fluctuosa e molt bona a home que
hom afferm e atorch creador. e lo negar el destruire ha a
hom cosa molt mala e molt dampnosa. e com sia senyor de
natura del entemiment nostre que reeb conyensa de creador
en las significats sensuats e en los significats entellectu
als. donchs benahuyrats son senyor aquells qui atorgue
e conflessen creador e maluyrats son tots aquells qui ne
guen e destruen creador. **A** senyor immortal al qual les
fortes de la nra anima. reoren. En axi senyor com es sig

mstrada entellectualment figura de triangle com se comiuny. lyma
 de a. ab. b. e de. a. ab. c. e de be ab. c. e de. b. a. c. e de. c. a. a. e. a. b. e
 nayr sempor es significat entellectualment creador. al mon
 pusque es lo mon. i. en substancia finita e en uy roses finides
 cor axi com la figura del triangle es finita per se com la lyma
 de a. tro. a. b. e tro. a. c. e la lyma de be. tro. a. a. e a. c. e la lyma
 de. c. tro. a. a. e a. b. son finides. En ayi sempor p q que la natura
 entellectual. el natura sensual. el natura composta dab dres
 son finides. come que sien auent comensament. **C**or en ayi
 com les. uy. lymes del triangle no porien compondre figura
 de triangle si eren lymes. In fines ayi. les uy. parts es assignat
 en en infinides lo mon no poria reebre figura. en quanti
 tat. on com lo mon sia en quantitat finit per se com ses pts
 an quantitat finita. per asse sempor es significat que ha
 comensament de la una. quantitat tro al altre. La qual
 quantitat substancial dona. altra significacio de altra co
 mensament. lo qual es tems comensat en la figura del
 mon. lo qual comensament de temps significa comensat
 e creador. **C**as ayi sempor com al home nesti no pot hom fer
 entendre la figura de triangle. com hom la li significa per
 leres e per lymes entellectuals tro que hom fa la figura sen
 sualment. segos. esta figura. **a.** En ayi los homens destreets
 nestis los quals no saben uzar ^{tri} _{angle} de la natura del entenimiet
 no saben reuzen e entendre. **b.** les roses entellectuals
 e no volen afirmar niylla cosa sino so que sensualment sen
 ten e tot les neguen e les destreen. e cor sensualment nous
 ueen e no ueen sensualment lo mon creat. per asse sempor
 destreen en luz creador e en luz deu. **C**ome es pnat que

CC. xl. viij.

A deus qui sota com es d. **me** sempor **deg** ha creat lo mo
 ment e fi de totes roses. a nos sia sempor gloria e
 la or per toste temps. cor qui nol sempor. entia
 en est en serament. com aia con exensa per se. o
 per rao com uos aiats terreat lo mon. come sempor que us
 endres ab los uy. arbres. p rimees e ab los rapuols de fe.

e de raó los quals son en est arbre a endiessament del huma
 en remiment ¶ per lo senyor com los homens infants no reem
 que nos aiats rezeat lo mon. per aso senyor nos som confiats
 de la nostra ajuda ens volem esforçar com puen per raons ne
 cessaries naturals que nos auets rezeat lo mon. ala qual
 probacio senyor a uem primeramen a puar. v. coses ¶ La
 primera es senyor. que tuyt flam exits e es deuenguts de i.
 home. e d'una fembra ¶ Segona segona es senyor que a
 quell home e fembra aien peccat ¶ Tercia que aquell peccat
 sia general ¶ Quarta es que nos aiats presa carn. ¶ Quinta
 que aiats lo mon rezeat ¶ On beneyt flats vos senyor deus
 per la puacio de les. iij. coses primeres. pot hom uenir ha
 puar la quinta ab que hom sapia rebre los significats sensu
 als e los intellectuals de les creatures. e los significats de les
 nostres arabades qualitats. or si hom senyor no sabia rebre
 les significacions demunt dites l'entement huma no
 auria huylls. ab que ues m'orey lles ab que oys m'pens ab
 que feras. m' bora ab que demanas les testions qui puen e de
 mostren significat que nos auets rezeat lo mon. ¶ Et vos
 deus complit de tots bens la primera puacio senyor es com
 tuyt som nats e exits de adam. e de eua tan so l'ament. on
 com tota la especie humana aia senyor una natura en
 forma e en materia. e en lo compost de forma e de materia
 per aso es senyor significat al entement huma que
 no auem pres comensament. sino de adam e de eua tan so
 l'ament. or si la una especie aques senyor pres comensa
 ment de dos o demes. omens e fembres fora la natura hu
 mana diuersa en especies. or cada especie resemblara a
 son comensament ¶ Com los hunshomens senyor sien
 grans e los altres pochos. e los uns sien blancs els altres
 sien negres. per tot aso no es significat que flam uenguts
 de diuerses comensaments. or la granea e la poquea e

p. p. batio

la blanca color e la negra uen en accidentalment. per les diuers
litate de les mantes e dels Lohs e del sol qui dona color blanca p
absencia e negra per pproinquacio. e per a costaments dels Lohs
hon son Los homens de color negra. **C**on com sensualment
senyor tant e entellectualment entenem senyor que
tota la especie humana es una en natura sensual sens
diuersitat natural de forma ni de materia. e com per a dels
Lohs e de les mantes e dels accidents e Los individus de la
especie humana aien diuersitat en color e en quantitat e
en lengatge per asso senyor no es cosa de necessitat atoz
gar m afirmar que siam de molts comensaments. cor
nenyuna significacio no necessaria non dona significacio
e cor tota la especie humana es en una natura e en una
disposicio. es senyor puat per rao necessaria que no auem
tuyt mas i pare e una mare. pusque auem reebut lo
significat necessari e no uolem creure als significats no ne
cessaris. **S**an senyor del qual la sancia de les creatures
reeb gracia e benedictio. La segona pba cio es com aia a
dam peccat on sensualment sentim e entellectualment
entenem que tota la humana especie ha passio e pena p
sani e per set e per calt e per fiet e per pra e per trebayt
e per innoxancia e per malautia e per mort. on com en
la especie humana sia senyor aquesta pena tan gran
per asso es significat per la pena qui es en home. e per
la nostra gran iusticia que aquesta pena qui es en home
no es cauda en home menys de occasio. cor si o era seua sig
nificat senyor que nos no aquelles ar abament en iusti
cia ni en dretura. **T**hon beneyts siats vos senyor cor si nos
aquelles creat. adam e Eua ental disposicio que no ags
pena e innoxancia e mort sens occasio. vos agnerete m
mirat adam e Eua e tots Los descendents de adam e de
Eua on asso es senyor impossible. cor creador no signifi

2. q. 6.

que aia m'iuuosa uolentat. a la creatura que crea per gracia
 e per benignitat. e per demostrar sa noblea. a la creatura. e
 nans significat senyor. que adretuzera uolentat ha en so que
 crea. on com aslo ha senyor en axi. Donchs significat es que
 adam e eua aien peccat. per lo qual peccat sien ponits en a
 dam e eua tots los descendents dels lo qual puniment es
 senyor la fam. e la set. e la malaltia. e la mort. e les altres pe
 nes qui son naturalment en home les quals hom no pot de
 fendre. **C**on beneyt siats vos senyor deus. cor a questa proba
 cio que nos fem de adam com aia peccat sem per significar
 sensual e intellectual. cor daquests significats es composta.
 la pbacio. cor sensualment sentim que tuyt som turmentats
 de turments naturals. cor entenein la nostra iusticia. e cor
 a adam e eua aiam en la entellectiuitat. e nols sintara. per
 aslo senyor se fa la pbacio en la entellectiuitat. a la qual
 som punats per la sensualitat. **A**saluador senyor glorias
 habundos. de misericordia e amor. La tera pbacio seyor
 es compua que lo peccat de adam es general. on com a
 ha puat en la segon uolum per una manera. per aslo seyor
 ho uolem puar en est loch per altra. on deym senyor que
 sensualment sentim e intellectualment entenein que
 tot hom es en dues substancies. substancia sensual e subs
 tancia intellectual. e ab dues les substancies compone
 una substancia so es animal racional. e la substancia
 sensual es en .ij. coses. so es materia. e forma e l'ur compost
 sensual. e la substancia intellectual es altres. tres so
 es materia. e forma l'ur compost intellectual. e la substa
 cia animal. es .ij. coses so es carn cors e aia e sprit.
Con com lo mon en general. ha en estes .ij. coses matexes
 e cor ni ylla creatura. no les aia mo animal. e com dels
 animals ha lo millor e lo pus noble animal racional.
 per aslo es significat senyor quel mon se rouennils en.

3.ª p.ª

In 2.º volume

Tot lo mo ymo totes
les natvias tant ra-
nal co rracional tant
corporal com quel
lectnal fora com
pus es en lo pccat
dels pmeres homens

Angels bonq fmr
Corruptio fmo mo.

Lo diable fo corruptur
en lo pccat d Adam

natura ab animalz racionat que no fa ab nuylla altra creatura
on com la virtut e la gracia e la exelzament que la especia
humana. reb de son creador fos rebut en lo primer pare. E
com aiain puat intellectualment que lo non fo corruput
en lo peccat del primer home. or pus home que es semblat
en natura ab lo mon se corruppe per peccat rone. que lo mo
se corruppes. pus fo que mes valia en ell se fo per que ell mes
nalia se corruppe. or en axi com tots los membres del cors
se corruppen. com lo cors pert lo rap del home. en axi tot lo
mon rouenich que fos corruput pus. que lo mon. perde lo
melloz membre que avia en si so es home. **C**onstant fos q
los vegetables. m los animals iracionals nos corruppe
en natura. e los animals racionals qui han la susten-
ta. Luz vida de semblant natura. corrupuda no pogueren
senyor viure. On peccat que home. pogues auei vida rouenich
que los vegetables e los animals iracionals fossen corrup-
purs per so que home ne prestes vida. on com assola en axi.
donchs prouat es keuor manifestament que lo mon en ge-
neral e en ses parts fos corruput per lo peccat. done cor-
tot so qui eea. a se en a domer. ceat se rouenich corruppe.
pus que home se corruppe. or tot uatayll. e tot sots mes
es corruput. en la corrupcio de son maior. **S**empeo no
deym senyor que los angels se corruppen en natura ayas
en quant no podien adue a saluaio. Les animas quis perde
en per lo peccat de adam. eno eren poderosas de fer lo be que
fan aza com lo mon. es zerecat. **S**tem entaza deym senyor
que los demoms se corruppen. per lo peccat de adam en
so que ells lo feren peccar. or tota creatura se corruppe
fa contra son creador. **H** senyor qui sots conflagment e es
peransa de la mia anima. Sensualment sentim e intell-
ectualment entenem que tota la natura del home es cor-
rupuda. e afoyllada. or la natura sensual se corrup

Sempoz per fam e per set e per fret e per nafies e per malaunia e
 per mort. e la natura entellectual sempoz aquella ha en si molt
 gran de faylliment per innozancia e per oblidament e per ira
 e per auoreiment e per suspita e per tristicia e per moltes daltres
 coses. **C**on com tota La especie humana sia sempoz en aquest
 defaylliment per aslo es significat sempoz que aquest defaylli
 ment e aquesta corrupcio sia cauda en la especie humana
 per occasio de peccat per tal que sia puimda del peccat. or si
 no fos en la especie humana peccat nos no forets dre turer
 iutge que la especie humana turmentassets. on com nos
 sempoz siats dre turer en totes coses per aslo es significat q
 La pena que es en home per occasio de peccat. Lo qual peccat
 sempoz es significat que es general per lo coz la pena es ge
 neral en tota la especie humana or al peccat fos parti
 cular fora particular pena en la especie humana. **C**on
 beneix siats vos sempoz deus or en axi com tota la especie
 humana reb gra cia e benedictio sobre totes les creatures
 en adam e eua. En axi es significat que tota la especie hu
 mana deuaylla en uiltat e en corrupcio e en mesquina en
 adam e eua per obra de peccat or en axi sempoz com tota
 la especie humana no poguera en general esser en maior
 noblea que les altres creatures si no prengues la noblea
 en adam e eua. En axi tota la especie humana sempoz no po
 guera ess corrupida en general si la corrupcio no prengs
 en lo primer home e en la primera fembra. on com aslo
 sia en axi donchs significat es que lo peccat de adam e de eua
 es generalment en tota la especie humana. **B** en axi
 rat sempoz qui benuhrats aquells qui nos lo en e ament
 bene exen. Quarta ptacio sempoz es de la nostra glouosa
 en carnacio on si nos sempoz no fossets en carnat la especie
 humana no poguera esser recreada or corrupcio no ha dig
 nitat ni uirtut de sanar ni de pouficar si mateixa. on com

Deus qnos pati
 bo ppt pax p
 mozf pare tuz

4 p bano

totala especie humana fos corrompuda en general en la sensual natura. e en la entellectual. per assò sempre pusque la natura humana foranda en tan gran uilitat per peccat no auia en si poder in forsa que estant exlla en aquella corrupcio pogues tornar a la dignitat. on debans era abans que agues peccat. on per lo cor la natura humana. per si tan solament no pogues bastar a recrear si mateixa uenit. que lo sant esperit en carnes lo fill tremes per lo pare en la natura humana. per tal que en la encarnacio quel fill pres re enas la natura humana de peccat. **S**i uos sempre no fossets encarnat. home no fora recreat. e si home no fos recreat lo mon fora debades creat. cor lo mon. mes ual es home. e si home ualques menys per peccat que niylla creatura lo mon fora corruptut en corrupcio del home. per la qual corrupcio del mon lo mon fora recreat debades. pus que fos obra corrompuda eno recrea. e si fos obra corrompuda. fora sempre significat que uos no aguerets a cabat poder in a cabada saniea in a cabada uolentat. pusque nostra obra agues de fuylliment. on com l'entement huma sempre sia obligat a afeimar que uos sots a cabat en poder e en saniea e uoler. per assò es significat que lo mon no sia creat debades e si debades no es creat uue esser. e recreat e si uue esser e recreat uue que ho sia per auistament de la nostra deitat ab la nostra humanitat. cor en altra manera no poguera tambe in tan noblament lo mon esser e recreat. **E**n uos sempre enaxi com uos auets donada in sta sensual ha home per tal que ueia les belles colors. e les belles figures que uos auets aades en lo mon. Enaxi sempre uos uolgues esser encarnat per tal que la encarnacio fos a nosaltres. pus fortment significat nostres qualitats cor per la encarnacio uam pus de claradament la nostra gran iusticia e misericordia e amor. e humilitat e paciencia e larguea e poder.

97
e altres qualitats les quals nous foren tant manifestades.
Si encarnat no fossets on per so vos sots sempre savi e sempre
qui auets creat lo mon. per significar al mon la nostra gran
noblea. per assò se puà per significació entellectual que nos
auets presa carn de nostra dona santa Maria verge gloriosa.
Santificat sempre per tots los pobles creador de totes creatu-
tures. si nos sempre no fossets encarnat no pogueren los
sants de parays tan gloriosos. com son per la nostra encar-
nació. car per so vos sempre uolgues esser home per an los
homens gloriejar. sensualment e entellectualment. sen-
sualment quant el cors que ueuran que es de la natura
Entellectualment quant a la anima que ueuran que es
de la natura de les lutz animas. En lo compost de lutz cors
de lutz anima gloriejaran en nos qui sots. ensems cors e anima
e deuse home. **C**om home ha .i. esia. .iiij. coses. coses coses e anima
el compost e com lo cors ha .iiij. coses. esia. .i. e com la anima
ha tres coses e ha una. segons que de nimt es dit. per assò.
sempre que los homens de parays sien gloriejats en tots
estes coses. car sino ho fossen no fiza lutz gloria arabada. la
qual gloria no poguera esser arabada. menys de humanitat
humida ab deitat qui per la uirtut de la deitat donas gloria
a tots los homens qui entraran en gloria. on com assò ha
en ayri. donchs segons assò es significat epuat sempre que
nos sots encarnat per dar gloria als homens. e per re crear
lo mon. e per demostrar nostres uirtuts. e per moltes daltres
raons qui sarien longues a recomptar. **G**ra uos sempre
aytant com l'entement humana. reb majors significats
e pus declarats de la nostra. atellent bonea. aytant es po-
fortment obligat a afirmar ueritat de aquella noblea.
significada per los significats qui pus fortment endressen.
e uiluminen l'entement. on com creador demonstra maior
noblea de si donant majors dons a sa creatura per assò.

· *Sanctissima uirgo
maria.*

· *Sa in patria*

· *Sa gloriabitur
in tribus.*

· *Quare sic dicitur in
Carnem*

es significat que uos auats creada creatura / e que g siats encarnat en ela .
per tal que ela aia tants dons de son creador que ab aquells pusta glori
eiar. totes les creatures de parays. **E** senyor qui sanats / e mundats / a
quells qui en la uostra dolsa misericordia se confien. com hom senyor.
ha en son remembrament / e en son enteniment. certifiament p
raons. necessaries. o per fe. / o per creensa. que uos sots encarnat
enat. emort per amor de recrear. home. adonchs ha hom senyor.
ensa a miua maior. endressament de uos a remembrat. / e a entendre
e a voler. / e a loar. / e a servir. / e a grar. que no a guera si uos no fossets.
encarnat. ni mort per home. on per aslo es significat senyor que
uos sots encarnat per tal que donets gran. / o casto / e gran rao
ha home de uos a membrar. e a entendre. / e a amar. e a servir. / e a glo
rificar. / e a benir. / e a adorar. **E** glorios senyor en axi com uos en
materia / e en forma. e en qualitats. e en substancia. auets per
creacio ennoblets los animals. sobre totes creatures. En axi.
senyor per la uostra encarnacio es ennobleyda e exalçada la
fe dels cristians sobre totes les creences de les altres gentes. car no
son nylls homens qui tanta de fe aien. com los cristians. car
on mes / e majors coses creen de la uostra trinitat / e de la uostra
encarnacio. e de la / ostia / e del vi sagrat. qui es deus en carn / e en
sanct. ayaxor es senyor la fe. e la creensa que an contra les coses
sensualment sentides. on com / aslo sia senyor / en axi donchs
segons aslo es significat / e demostrat que uos sots encarnat
per tal que axalsets la fe e la creensa que auets creada en espe
cia humana. **E** honrat senyor en axi com la acellent iusti
cia / e misericordia / e poder. e sauuca. e amar. e les altres uirtuts.
que son en uos signifiquen / a nosaltres que uos auets creat lo mon.
per tal que sia iusta / e coneguda la noblea. el a rabament del crea
dor. En axi senyor les uostres qualitats. donen significacio a no
salties. que uos auets presa carn / e mort / e passio. per nosaltres.
peccadors. per tal que a nosaltres sien significades. e demostrades
uostres acellents qualitats. for on mes creador fa per la crea
tura mes significat / a la creatura la misericordia. / e la amor / e la
humilitat. / e la laguea / e son poder / e son a rabament. on per to
tes estes raons senyor. e per moltes daltres / es significat / e puat

In Carnatus fuit xpi
ut fides exaltaretur.

Trinitas

In Carnatio

Encharistia sine hostia.

e demostzat que uos auets presa carn de nostza dona Santa Maria beneyta sia ella. **O** vos senyor qui exorts e responets als remembra-
ments e als desigs de la anima del nostre seziudor. La Quinta
pbacio senyor es com uos aiats rezeat lo mon / on deym que sensu-
alment sentim que tota la especie humana es turmentada e tie
bayllada per famie per set e per malaltia e per mort e per molts dal-
tres trebaylls on a questa pena que sentim dona significacio ala
entellectual natuza del enteniment huma que a questa pena no
es en home menys de occasio de peccat segons que ia auem prouat
que lo peccat de adam es general. **C**on en ay senyor com lo sauirey
fa en lo seu nastrayll traydor dues coses. so es assaber quel priua dels
bens que ha ne que li a donats e priues turmentale trebayll no
ala mort e noxi senyor uos qui sots rey molt sauirey e molt dreturer.
Le nas de adam la nostza gracia e malays lo atrebaylls e a mort
e en el priuas gracia e malays a trebaylls e a mort tots los seus
fills per tal que tota la natura de adam e de eua fos punida del
peccat que fezen en tota la especie humana. **C**hon beneyt siats
uos senyor deus. cor sensualment sentim que dels trebaylls in-
dels mals sensuals nos no som rezeats e iat sia que nos siats
en carnat cor ay tant na en sote la especie humana com nauua
dabans cor uos en carnat no ceets. ayas per rao senyor de la nra
enrarnacio es significat e demostzat segons la nostza dret a
e la nostza dolsa misericordia que la amor que dabans auets
ala especie humana. ans que adam / aques peccat que aquela
amor e gracia auats retuda / a nos per so cor uos enrarnas cor
si la malea e la ezada / el de faylliment e la desobediencia que
adam ahy fos occasio que tota la especie humana fos en nra de
son creador. ayolt mls es significat que la humanitat glorio-
sa que uos preses mes es amor / en fre son creador e la especie huma-
na. on com assotia en ay donchs significat que la gracia que
que uos retes per enrarnacio e per passio sia rezeacio de tots a
quells qui an en epla reensa e esperansa. **C**reador senyor ben far-
tor ple de amor e de douzor si per la nostza enrarnacio e passio fos
senyor en est mon rezeada. la natura sensual no foza nyll home
qui muris m' aques nyll trebayll m' nyll home no aqueor

*No fuying recrea
ti al abotibus pe
nalarum*

*humanitas gloriosa qua
dus aspicit posuit ama-
rem in ter creaturam*

*No fuit recata
na sensualis in
homo*

No qre gentit deq
hoi hbcen Arbi

vsq ad diem iudicij

Singularissima motia.
qre deq gentit hoī li. ar.

franca voluntat. a ferbe o mal. e si ay no fos nuyll ordo nament
de saluacio no aguera en lo mon. per la qual hom fos digne de
gloria ni de pena. e si ay fos tot lo mon fora de bades. per que ro
uench senyor ala nostra sanica. que fos ordonat que la nostra
encarnacio e passio no rerreas en est mon la natura sensual tu
al dia del iudici que la creatura e tots aquells qui en la nostra
encarnacio reen. **S**enyor savi ordenador de totes coses.
si la nostra incarnacio rerreas en est mon la natura entellectual.
e naxi que non fer mas que no pogues peccar. fora sempre signi
ficat que mes de dan li uenguera per la nostra incarnacio que
debe. ro si peccar no podia anima dome no auia franch voler.
e si franch voler no auia no auia merit e naxi sempre no seua
digne que puas ni enys de bones obres. en les altres on capguere
los demonis. per males obres. ayas es uer senyor que per la ura
encarnacio. es la natura entellectual recreada. com daquesta
uida passa en laltre. ab que crea en lo nostre aueniment. e en car
nacio e passio. ro ans que en carnat no fosses no eza nuylla
anima digne de anar en gloria. ayas pus agues presa passio.
es tota anima recreada. e digne de anar en gloria. pus que au
rebut lo sacrament de santa. s. gleya. e pus que trespas daquest
en laltre sens peccat. **C**om ai am senyor prouat que lo peccat
de adam ha general e que uos flats en carnat. e com ha significat
senyor que maior poder ha creatura. que ha unida ab creador.
de ferbe que no ha creatura. qui no ha unida ab creador. en fer
mal. per asso es senyor significat. que si adam arh paor de
ro rompre tot lo mon per obres de peccat. que molt mls la
nostra uerge. dreturera. misericordiosa. uertadera humil pas
sient. hoberdient. humanitat. pusta a uer lo mon recreat per
amda. e per gracia. e per aiustament. e per enamorament
de son senyor deus. **C**om es puat que nostre senyor deus es.

¶ CC. XLIX.

A deus glorios. eternal. poderos. ados. **glorios. e glorieador.**
senyor ha gloria. e la or per to temps. ro qm ab nera
fe. e ab uera crenta. uol esser senyor contemplatiu en
la nostra gloria com senyor. que endres la fe e la cre
nta ab sabee e conexensa. dels capitols qui tracten en est ar
bre de fe ro per aquells. pot hom esser endressat e illuminat

a uer uera se' erre en la dela nostra glouosa gloria. **Q**ui per
 ueres raons sempre uol esse contemplador dela gloria que uos
 auets dela qual recben gloria e benedictio los sants de paradys
 au sempre con exensa dels capitols qui tracten de rao en est ar
 bre e sapia rebre los honorificats que les creatures signifiquen
 dela nostra benahnyzada gloria. car per esta manera sempre
 pot hom endressar e illuminar son enteniment e la con exen
 sa a entendre e a saber la nostra gloria glouosa gloriadora
 de tots aquells qui uos lo enebeneexen. **G**louos sempre en
 vy. roses roue que hom qui uuylla contemplar nostra gloria
 ha contemplatiu en eylla. La primera es sempre en la nostra
 santa humanitat unitat. Segona es nostra glouosa trinitat
 Tercera es que hom contemple l'esser dela nostra gloriosa essen
 cia diuina. Quarta es que hom contemple la gloria de uera
 humanitat piadosa. Quinta es com hom contemple la glia
 dels sants de paradys en la nostra unitat. Sexta es que hom
 contemple la gloria de paradys en la nostra trinitat. Septi
 ma es sempre que hom contemple la gloria que los sants de
 parays recben dela nostra glouosa humanitat. **A** sempre uer
 deus qui auets actio e forsa sobre uo saltres peccadors. la pri
 mera manera en la qual uolen esse contemplants en la uera
 gloria es sempre en la gloria dela nostra unitat. on deym
 sempre que sensualment sentim e intellectualment en tene
 que tot animal ama mes sa unitat que uo fa la unitat d'altra
 cosa. E per significats sensuals e intellectuals sempre es a hom
 significat e demostrat que Los Reys mes amen esser i sempre
 en l'ue principat que si en l'opriue principat a uia dos homens reys.
 on com assolia sempre en ayri donchs per aquestes significaci
 ons ayrials es significat que uos sots glouos en la nostra unitat.
Cor enso sempre que uo es en l'omon uuylla cosa qui ha
 m'funda m' eternal m' tota poderosa m' tota sana m' tota bona
 m' tota carabada. sino uos tan solament per assols significat
 sempre que maior es nostra gloria per lo uos sots un den tan
 solament a uent totes les qualitats e les pprietas qui peccay
 en aden que no forsa si fossen molts deus en esse auents les

Vy. de gremplarij
 Eg. vult de gremplarij
 gremplarij in
 rel. perel.

1. Unitat
2. Trinitat
3. Esse cen die.
4. humanitas pia
5. Gha scorp in om.
6. Gha paradisi in tm.
7. Gha qua hnt. sci ex
 gl'osa. x. hna.

ideo maior d'gha
 erg: qz no eib. vng

Ex^m p^oit d'hoie d'inte
q' p^oit in se ip^o. ita
et d'oe q' p^oit in se ip^o.

2. Ratio.

ho: ex sensualit^e et intellectu
trali^e e' opposit^o.

In diuinit^e { pateritas
                  { filiatio
                  { processio.

Concludit q' p^oit in sua
scap^oia p^oit

qualitats / eles p^oetats semblants ales uostres. **C**or Enaxi senyor
rom hom qui sia molt beyll / e molt rich / e molt forts / e molt sau / e
molt poderos / e molt hourzat / e molt amat / e molt seruit a ma
matey / e ha ay tanta de gloria mes quels altres. Enaxi senyor
es significat al entemiment huma. que per so rous no auets
par mi equalen uirtuts ni en qualitats. Sots pus glorios que
no son quantes rous son. **G**racios senyor sobre totes gracies
hourzat sobre totes honors. La segona rao segons la qual sots
nos senyor glorios / es la nostra santa unitat / e trinitat. on ro
hom rogra ni ymagena. que ell es compost de cors / e anima
adourhs a maior ocaho / e maior rao da mar son esser per so rous
es en cors / e en anima / e en lo compost da anima / e de cors. que no
auria si ymaginava son esser tan solament en cors / e en anima.
On ay tant rom tres rous bones ualen mes rom son en temps que
no fa la una. de les .ij. si era menys de les dues. ay tant mes senyor
ha hom rao / e ocaho que es alegre / e que aia plaer rom es en tres
rous. **O**n en so que sensualment. sentim senyor que la unitat
del home es mellor / e pus noble. per so rous es unca de natura sen
sual / e de natura / e intellectual. per aso es significat senyor / e intel
lectualment al entemiment huma. que molt maior gloria
es en la nostra diuina essencia. per so rous ha en ela pateritat
e filiatio / e processio. que no aguerza si en ela no agues trinitat
de persones. rous enaxi romes sentit que home es millor creatu
ra per so rous es en .ij. rous unit. Enaxi es entes que lo creador
es pus noble / e mellor rom es .i. en .ij. persones que no fora si fos
la unio unida de .ij. persones. **O**n rom per la sensualitat aiaz
puiat senyor nostre entemiment a la entellectuinitat. en ap
rebre / e coneyer. que nos sots pus glorios rom sots en trinitat
que no forets si en trinitat no fossets. per aso es significada / e
demostrada per rao necessaria la nostra gloria. **E**st maior
per so rous es en trinitat que no fora si en trinitat no fos. on ro
hom sia obligat senyor. que hom a torch / e affirm. / e za e balos sig
nificats qm maior gloria signifiquen. per aso nos reebem
e confessam / e deym. que nos sots glorierat per la nostra san
ta trinitat gloriosa. **A** senyor deus qui endressats lo men
entemiment. rom sia remembrant lo nostre glorios arata.

ment. La tertia raó segons la qual nos sots glouos es senyor a
 aquella cosa qui es nostra essencia la qual cosa nos altres en estimo
 no podem coneyer ni saber que es en simateya. on per so senyor
 com la cosa que nos sots es tan alta e tan noble. La nostra coney
 xensa ni nostre enteniment no pot bastar. a auer coneyer.
 ni saber dela qual cosa ni que ha. en simateya. on per lo de
 falment del nostre enteniment e dela nostra coneyxensa. e per
 la yal sament dela cosa que sots. Nos senyor no anem poder
 compustam entendre ni saber la gran gloria que nos auets
 en aquella cosa que sots. ¶ On enay senyor com hom no pot
 saber anima que es en simateya iatla que sapia que aia es en
 esser e sapia que no es cosa corporal. Enay senyor home. per do ep
 gracia nostra. sab. que en esser dela cosa que nos sots a molta de
 gloria la qual gloria home no pot saber ne entendre. mas sab
 que es gloria sobre totes glories. e que no es gloria que falla a
 comparar ab aquella. ¶ On beneyt siats vos senyor deus cor.
 en ayi com los huyls corporals son frenols a ueer la resplen
 dor del sol. Enay senyor l'enteniment huma. tant es afrenolit
 en est mon per corrupcio de peccat que no es digna cosa que en
 est mon sapia la gloria. qui es en la nostra excellent essen
 cia. ayas en laltre setgle no es senyor en ayi. cor enay com
 los huyls corporals son poderosos de ueer color. Enay en
 laltre setgle tant es la gracia que la anima receb de son ree
 ador que lo sen enteniment ha uera coneyxensa e uera essen
 cia del esser dela nostra essencia. per lo qual seber e coneyen
 sa ha senyor anima seber e coneyxensa. dela gloria dela uia
 beneyta e essencia. ¶ Humil senyor simple e dous e snau. als meq
 mortals faylliment. La quarta raó senyor es com la uia
 beneyta humanitat es gloriosa. on deym senyor que huma
 na natura no pot esser gloueiada. arabadament sino
 es gloueiada en .iij. coses. e castuna delas .iij. son .iij. coses
 que que sta la gloria en castuna destes tres coses demunt
 dites. on com nos senyor per gracia e per benedictio nostra
 auam puat que nos sots home com senyor que la nostra sta

3. ro.

No pot conoyssi d'ia
 recti. in se p' p' p' p'
 tu isto dieb. in
 se ipa

No pot ho fare qd
 na in se. qm' d'ia
 sit in ce

Ex p' p' p' p' p'
 in gpa. sol.

2. ro

humanas x. e glo.

humanitat ha gloriada en tres coses. **C**on com assolia en
 ayri come senyor que nos fiats gloriós en natura sensual / en
 tlectual / e en lo compost. e come senyor que la nostra natura sen-
 sual ha gloriada en materia / e en forma / e en lo compost sen-
 sual. E come senyor que la nostra natura en tlectual ha glo-
 riada en materia / e en forma / e en lo compost / e tlectual. **C**on
 si en totes estes coses senyor la nostra beneyta humanitat no
 era gloriada no auia senyor gloria a rabada. **C**on com la glo-
 riós persona del fill ha tota en carnada per tota la humani-
 tat nostra per assolia significat senyor que tota la nostra hu-
 manitat es gloriada. **C**on si tota no era gloriós seria sig-
 nificat que tota la persona del fill no auies presa carn. E si to-
 ta no auia presa carn seria de partida en parts feni des. e assolia
 es senyor cosa impossible que de cosa in fínida se pusta fer part
 in parts feni des. **R**ey dels reys e senyor dels senyors. e gloria
 de les glories. La quinta rao es senyor de la gloria que los
 beneyrats an en paradís. en la nostra gloriós unitat. on
 deym senyor que sensualment sentim. e en tlectualment
 entenem que lo poblemes a ma auer. 1. senyor que molts.
 e on lo prínceps pus noble e pus poderós e mellor. maior
 pagament e maior plaer. na son poble. e pus fortment
 a men e honzen e hobeexen. e de tenen luy senyor. on com
 assolia senyor ha en ayri donchs significat es senyor segons assolia
 que los beneyrats. qui son en gloria son gloriats en la
 nostra unitat la qual es tant alta e tant noble que no es nul
 rey ni nul príncep ni nul cosa qui ha semblant ni par-
 ni equal en uirtut ni en poder ni en bonea de la nostra sia
 singularitat. **C**on com uos senyor aiats creats e beneyrats
 e beneyrats los sants de parays. e com ells no reeben dons
 ni beneficis sino deus tan solament. e com ells auen mem-
 bria e coneixensa senyor de la nostra bonea. que es sobre to-
 tes bonees e dels bens que reeben deus. a donchs an tanta de
 beneyransa. que no es cor qui pogues cogitar ni huylls ueer
 ni oreylles oyr la gloria que ells an de la nostra unitat. **S**i
 en gloria auia senyor. nul cosa qui fos par ni equal. ala

5a Rato

J. Oha qna sc̄i h̄m̄
 in paradiso in om̄te

Nec oculis uidit. n̄.
 auribus audiuit. cred̄

101

nostra deitat e que uos sempre no fosses un deu en vostra regne.
 e fossen. y omes deus no auia sempre a cabament en uos. m en
 los altres deus. cor si fossen deus en pluralitat. e no fos un deu sin-
 gularment. no puia auer a cabament. per lo cor auer en fi
 en uirtut e en bonea e en quantitat. e si si auer en ede fayllimet
 Los benuyrats. qui son en gloria no porien reebre gloria a
 cabada deylls. on per aslo sempre com no es altra deu sino uos
 son benuyrats en maior gloria. com nous ueen par in equal
 que no seeren si par in equal nos ueyen. **S**empre uolgut seyer.
 reclamat. sempre esperat la. vi. rao sempre es com los benu-
 huzats qui son en gloria son gloriats en la nostra glorio-
 sa trinitat on deym sempre que sensualment sentim. e en
 intellectualment entenem. que los benuyrats de parays son
 gloriats en. iij. coses. Los angels en materia e en forma
 e en lo compost intellectual. seles animes dels homens at-
 tal. e apres la resurreccio se an los homens en gloria glori-
 ats en la natura sensual. e en la intellectual. e en lo com-
 post dabdues les naturas. on com aslo sia en ay. donchs sig-
 nificat es. que si les creatures reben gloria en. iij. coses les q's
 son una substancia en castu dels benuyrats. que en ay la glia
 del creador sia una e sia en trinitat de persones. e que de glo-
 ria en unitat de substancia. e en les. iij. coses. on la substancia
 de castun home e angel es deuvida. **C**om ia ai am pronat
 que uos sempre sots en trinitat. Si tant fos sempre que los be-
 nuyrats de gloria gloriassen. e reebessen gloria de la nra
 unitat. e que no la reebessen de la nostra santa trinitat. **S**
 ia sempre significat que la nostra a cabada trinitat no fos de
 e qual uirtut ab la unitat. on com la nostra trinitat e tot
 lo qui es en uos. sia en equal uirtut. e en uos no aia ninguna cosa
 mellor ni p' a cabada d'altra: per aslo sempre es significat q'
 Los benuyrats de gloria son gloriats en la nostra glorio-
 sa trinitat. **V**ertader sempre en ay com anima dome es
 ay tan noble per lo cor es en. iij. coses. com es perso com es una
 substancia. En ay sempre la nostra acellent deitat es ay
 tan noble e ay tan bona. p' la trinitat com per la unitat.

Si no est vng. no
est glorificat

6. ro

Quant. sci. infra
sca trinitate

post morte pla
bunt hord et
in nra sensual

Angl. st. q. ex. m.
et. st. et. 3. q. 90
e. 90

cor axi rom materia / e forma / e Luz rompost son lesser de la substa
 cia de la anima. En axi senyor uostre patez mitat e filia cio
 e processio son lesser de la uostre unitat. E en axi rom la aia
 en quant es una substancia. es les .iij. coses demunt dutes
 En axi senyor la uostre una unitat es en les .iij. ppitats demunt
 dutes. On rom assu ha en axi donchs segons assu es significat
 que los sants qui son en gloria reeben gloria e benedictio araba
 da de la uostre santa. arabada trinitat. **O** vos senyor deus qui
 sots mon creador e mon benefactor e mon recreador. La uostre
 senyor es rom los sants de gloria reeben gloria e benedictio
 la uostre gloriosa humanitat. on rom home senyor ha anima
 e cors. es rompost d'anima e de cors. es significat senyor qui per
 home nos seruey sensualment e entellectualment. que nos a
 iats ordenat. rom home ha glorieat sensualment e entel
 lectualment per altra qui aia natura sensual. e natura entel
 lectual. lo qual altra. es senyor la uostre gloriosa humanitat.
On rom lo cors del home senyor. ha de semblant natura ab lo
 uostre cors. es significat que lo uostre cors ha glorios en lo uostre
 e per lo uostre. E rom la uostre anima aia semblant natura
 senyor de la uostre. per assu es significat que la uostre anima
 en gloria ha glorieada. en la gloria de la uostre anima.
 cor en axi rom en est mon. los huns individus prenen natura
 dels altres segons la especie en que son. En axi en gloria la uostre
 natura rebra gloria de semblant natura de la uostre. **O**n
 beneyt siats nos senyor deus cor la gloria que la uostre
 humanitat reb de la acellent uostre deitat. es miya rom no
 saltres si anglorieats en gloria. cor en axi rom superficials
 sensualment es miya en se color e materia. En axi sensualment
 e entellectualment la uostre humanitat sera gloria dels ho
 mens de paradys miyanterament en se la gloria de la uostre
 deitat e de la uostre humanitat. cor per la gloria que nos al
 tres uerzem. sensualment e entellectualment que la uostre
 humanitat reb de la uostre deitat reebrem gloria en nos ma
 teis de la uostre humanitat e per ela la reebrem de la uostre
 deitat. **H** senyor deus qui sots esperansa e consolacio dels
 beneyrats qui en uos se confien. En axi senyor rom laer

Ratio

Stant sci in propria in
gloriosa x. humanitate

Cor xpi: et cor hois:
s. plus us

Superficies est mediu in
ter colore et m.

per humanitate rect xpi: recipiemus
gloriam ex sua sua gloriosa
humanitate

es miya en tie lo forch (el aygua per la participacio que fa ab ras
 ra. En axi senyor la nostra gloriosa humanitat es miyan.
 reza en tie la gloria que los sants zeben del creador (el a gloria
 del creador. cor axi com laer zeb calor del forch (el aygua zeb
 humiditat dela er. En axi senyor la nostra graciosa huma.
 nitat zeb gloria dela deitat. en os zebem gloria dela nra
 santa humanitat. **C**on en axi senyor com la aygua per la gran
 appinracio en la qual es ab laer zeb del natura en so quer
 zeb humiditat. En axi senyor per lo gran arostament na
 tura qui es en tie la nostra natura huma (el a nostra es signi
 ficat que zebam gloria dela nostra humanitat. En axi seyor
 com la er per lo gran arostament qui es en tie el elo forch
 zeb natura del forch en so qui per el es due calt. En axi senyor
 tant es a nra da la natura divina ab la humana. que per
 aquella gran vno cone que la nostra humanitat zeba glo
 ria dela nostra deitat. La qual gloria es maior que totes les
 altres glores qui son en totes les creatures. **C**or en axi
 senyor com calor es en laer pus fortment que no es en la
 gua com hi ue accidentalment (e asso es senyor per so cor la
 calor del aer es a cident in separable. (el a calor dela aygua
 es a cident separable. En axi senyor per so cor la humanitat
 nostra es unida ab la deitat (el a nostra humanitat nou es
 per asso senyor es maior (e mellor. e pus a rabada sens nul
 compara cio la gloria dela nostra humanitat que no es la
 nostra. (e per asso senyor com la nostra humanitat es pus fort
 ment gloriada que totes les creatures per asso es bastant
 a donar gloria a tots los sants de paradis. **T**ertuos senyor
 sobre totes virtututs honrat senyor sobre tots honramets
 En axi senyor com la gloria dela nostra santa humanitat
 es maior que totes glores qui son en les creatures. En axi
 senyor los homens qui son pus arostats en semblants obres
 de les obres dela nostra gloriosa humanitat (an maior glo
 ria en paradis que los altres. **C**on com asso senyor sia en axi

Aer e mediu int igne
 et aqua.

Aq. recipit humiditate
 ex aere vone sine
 appinracio.

Accidens. ^{le} _{le}
 [Sopa
 In sep]

In ore glorioz
 sit hincitas xpi
 q nra
 b

En pamps pñ

donchs benyzzats son Los homeus qui en est mon per la nostra a
mor son pobres e trebayllats e auilats e turmentats e meys
preats e morts. E on pus fortment son senyor pobres e turme
tats e auilats pus fortment son semblants a les obres e a
les careres per les quals passa la nostra gloriosa humanitat
dementre que fo en aquest mon. E on pus fortment nos son
re semblants senyor en totes coses pus alta e pus nobla se
ra e maior La gloria que auan en parays com hi saran.

E donch senyor pus fofezir trebaylls e pobres e contes e tur
ments e estans e mort es a homen est mon o tal ho de ma
ior gloria en laltre pus per amor de nos e per honzrar nos
ho sufira. E donchs senyor per que es home paoros de sosteñe
aquests trebaylls qui son Los majors bens que hom pot au
en est mon. assó senyor me par de les majors marauelles q
hen. on com assó sia en ayu senyor donchs beneyt siats nos
ror Louostre se m dor per ajuda e per gracia nostra hayuats.
Los vy articles qui pertanyen a la deitat e confiant en la
nostra gracia e en la nostra ajuda uol puar Los vy articles
qui pertanyen a la humanitat gloriosa unida ab La ira
gloriosa deitat. Com es prouat que nostre senyor deu.

Eccl

Queus gran mara. **H**uyst es conebut de sant esprit
ueyllos eternal glorios. a vos senyor sia gloria e la
oz e a tot quant deus es. Qui per via de ferni de
re en sa senyor vol contemplar que nos sots conre
but de sant esprit e que nos sots uertaderament deu e ho
me. Coue senyor que aia conexensa de uera segons que ia au
demostrat en Los capitols passats en La manera segons La
qual homes endressat per ueritate. **G**lorios senyor qui uol
contemplar per ueres raons e per uers arguments e per
manifestes demostracions que nos senyor sots conrebut de
sant esprit e que uertaderament sots uer deu e uer home.
coue que p rimerament aia conexensa de les tres arbes pri
mers e de les raons qui son p rimerament posades en est arbre
roz p aquesta conexensa aytal es endressat lenterment

del home a uei conyensa senyor daquest glouos article **¶** Qui
 per ueres raons manifestes uol entiar senyor en est en serua
 ment rom uos siats conrebut de sant esprit per vuy roses
 senyor Lo cone apassar e arcebre los significats daquelles ts
 quals son senyor Les .iij. uirtuts de la anima e los .v. senys
 espirituals roz aquestes .vuy. roses senyor donen significacio
 senyor del nostre conrebinent al home qui reb los significats
 de les nostres glouoses qualitats les quals signifiquen en
 les .vuy. roses demunt dites intellectualment que uos sots
 conrebut de sant esprit axi rom la forma del anau qui sen
 sualment significa en si mateixa demostant se ala ma
 corporal que ella ha faedor **¶** Senyor deus qui sots a cabamet
 e compliment de tots mos desigs La primera rao es senyor d
 memoria on deym que sensualment sentim e intellectual
 ment enteneim que la memoria es molt glouosa memoria
 roz per el ha hom senyor en presencia les roses passades e
 les roses presents e les roses es deuenidoras roz si memoria
 no era en home home senyor no poria auer conyensa ni uote
 tat de niylla rosa passada ni present ni es deuenidora on
 aytant rom la memoria senyor usa ni contempla de grans
 roses e de nobles aytant es senyor La memoria pus nobla e
 mellor en si mateixa on rom la memoria dome cristià reme
 bra per se que uos auets presa carn humana adonchs fu ex
 mes de uirtut que niylla altra memoria qui a aquest arti
 cle ha contraria **¶** Com lo fael cristià remembre senyor que
 uos sots per amor dome encarnat e mort adonchs la memo
 ria es pus ocasionada e pus obligada de contemplar e de re
 membrar uos que no es niylla memoria dom infel roz ay
 tant rom la memoria que uos auets fet per home aytant
 la obliga son remembrament mes que niylla altra memo
 ria qui asso no remembre e on per la memoria senyor es or
 rationada e obligada de remembrar en uos pus fortment es
 endresa da e pareyllada a esser exalçada per lo remembrament
 que ha de uos **¶** On rom asso siat senyor en axi donchs segons asso

*p amor dome es
 in carnat e mort*

es significat e demostrat per memoria. per la nostra dretura.
e la nostra saviea e bonea e poder e les altres qualitats que
vos sots en carnat. cor si en carnat no fossets. la memoria
mellor e maior. seria menor. e pur e falsa e la memoria me
moria menor. e ab menys de virtut seria vera e mellor. e asse
es sempre cosa impossible la qual impossibilitat es significada
per les nostres qualitats. a rabades. cor si home qui es occasio
nat a rembrar vos. ha pus fevol e pus vil remembrament
quel home qui no nes ocasionat en vos. a rembrar donchs
vos no sariets. dreturer ni ver tader ni savini a rabat. cor si
qui es de pus vil condicio avriets exaltar sobre lo qui es de
pus noble condicio. on com vos sempre siats a rabat en qua
litats e en totes coses. per asse es significat que vos auets po
sada en mentat la memoria. qui es pus fortment ocasiona
da de vos a rembrar. que no es la qui no es tan ocasionada
de vos a rembrar. **A** ranych senyor qui sabets totes coses e a
uets poder en tot so que sabets. La segona rao es senyor del en
teniment huma. on deym que sensualment sentim. e en
lectualment entenem. que enteniment dome aytant com
mes coses sab. e coneg aytant es mellor e pus noble. on com l'entenim
ent huma ha creat per aver conegensa de la noblea. de son cre
ador e ha creat per fuyr en son creador conegent les obres de
son creador aytant senyor com fuyr e coneg e contempla
pus fortment en son creador aytant es mellor e pus noble.
On com los fachs xpians. arien senyor vera conegensa e ver
enteniment que vos sots verament deu e home. e asse ayan
puat en molts llocs. en esta obra per asse senyor. l'enteniment
dome xpia es pus ocasionat de contemplar e de conegre la
noblea de son creador que no es l'enteniment del home infel
re aytant com lo cistia. conegre que son creador ha horra
da la natura humana. en so que ha presa. carn humana
aytant ha conegensa. de la nostra humilitat e de la nostra
misericordia e de les altres qualitats. e aytant com l'ente
niment coneg lo nostre poder. esser poderos sobre lo cors de na
tura aytant l'enteniment es pus exaltat e pus en noblea.

E aytant rom l'entement se mortifica enfo que no pot cone-
yer totes les nostres obres. e afirma esser uer lo que ell no en-
ten. aytant es pus alt/e pus noble. **C**on rom totes estes nobles
e moltes altres nobles raien senyor en l'entament dels faels
rustians. Les quals no pusquen tambe caer en l'entament de
homens infels. Donchs per lo es significat senyor que nuylls
homens no an tan noble entement rom los faels rustians
on rom asslo sia enayr donchs significat es que uos auets orde-
nat euolunt quel entemim qui es pus no noble e depus alta
disposicio sia en ueritat. cor sino era e era en falsetat. el ente-
mim qui no es tan noble ni tan entes era en ueritat. don-
chs uos auets en nobleit lo qui es puul. sobre lo qui es mellor.
si ay era serietis inuist e da fallent en la uia e en poder. on
rom asslo sia impossible. donchs significat es quel entemim qui
es mellor e mls ordenat es en ueritat on rom l'entement dels
faels xpians sia significat que sia en ueritat donchs per asslo es
significat que uos sots concebut de sant espirit. cor sino erets
l'entement de la santa fe xpiana no seria en ueritat. **O** uos
senyor deus qui lo meu cor habundats d'amors e mos huylls en
lagrimas e en plors. La tercia rao senyor es de uolentat on deym
senyor que sensualment sentim e intellectualment entenem.
que no es nuyll poble qui aia tan ocasionada uolentat de uos
amar e voler e seruir rom los rustians. cor qui no ha creencia
que uos siats en carnat ni mort per amor dome no pot auer
tan gran uoler. ni tan feruent en uos a amar e seruir rom
los qui an fe e creencia. que uos per amor dome sots uolgut esser
home. pobre e aontat. e tuzmentat e stazmit se mort e en est
mon. on rom los rustians senyor aien apareyflament e en uer-
sament segons lux fe e lux creencia. rom uos uullen eus ame-
eus seruesquen eus honren pus feruent mecat que nuylls
dels altres pobles. per asslo es significat que lux uoler es en-
ueritat. e per la ueritat en que es es significat que uos sots
concebut de sant esperit. cor si concebut no erets no seria
lux uoler en ueritat. e si uer no era lo uoler qui no es de la noble

disposicio com lo voler dels cristians seria en ueritat e si ay era se
ria significat que en nos no ha a rabament de iusticia ni de sa
mea ni de poder ni de bonea. pero per les roses uils fariets esser
en ueritat. eles roses nobles en falsetat. E asso es sempre cosa im
possible que en nostres qualitats aia nyll de falliment. **C**on
per esta impossibilitat es significat e demostrat que nos sots
concebuts de sant esperit. La qual probacio es feta per la dispo
sicio de la uolentat. or en ay sempre com forma sensual dona
probacio de la bonea e de la noblea. on pus fortment se demonstra
beyll a la uista rozozal. En ay sempre entellectualment
la uolentat quis demostra al enteniment huma en pus no
ble disposicio. dona significacio de la noblea. La qual ha sobre la
uolentat qui en tan noble disposicio no dona significacio de la
mateya. ayas or los homens nestis no saben rebre los signi
ficats entellectuals. per aso no reben les probacions entel
lectuals. e uolen que hom los prou sensualment lo qui no pot
esser prouat sino entellectualment. a xi com parays. qui no
pot esser prouat sensualment. mas entellectualment en
la uostza. iusticia e misericordia e la mea. **A** sempre qui sots
confort e solas de la anima del nostre seruidor. La quarta razo
sempre es de cogitacio. On deym sempre que sensualment sen
tin que com hom uol prouar sensualment al cuna cosa que
hom la proua ab roses sensuales. a xi com lome qui proua ab testi
monis. La demanda que fa en son plet on com aso sia en ay
donchs la probacio que nos fem de la uostza. concepcio de sant
esperit come que fassam. per la cogitacio qui es cosa entellectu
al. or en ay com nos sots entellectualment concebut de
sant esperit. ay come esser feta per la proua de roses entellectu
als. **C**on com aso sia en ay donchs deym sempre que com
los cristians cogiten e pensen que nos sots uer deg e uer home
e cogiten que la uostza humanitat es occasio com sia gloria
de la sensual natura humana. daquells qui se an en glo
ria a donchs sempre la cogitacio senten es ay ampla es rzeu
entellectualment en tanta de mitut e engerza tan gran.

animositat en home de nos a amar e a honrar e a seruir que
no es sempre niylla rogatio de niyll home infael qui poques
s'imatex tan exaltar en rogiar. com la rogatio del fael xpi
qui en nos rogiat per esta manera. on com aslo sia en ayx don
chs senyor significat es que la rogatio cristiana uaylla
sobee totes altres rogacions. **N**on com la rogatio dels cristi
ans sia mellor e pus noble que no es la dels infael. per aslo es
significat sempre que nos sots en carnat de sant esprit. cor.
lmo ho ezetz. Lur rogatio seria uana. e falsa e si falsa era donchs
la rogatio dels infael seria equal. o mellor que la dels cristi
ans. e si ayx era donchs les cofes qui son uils porien esser mellors
deles mellors. e si ho ezen donchs possible rosa seria que nos ual
guessem mes que nos e que lo mal fos mellor que el be. e que la ter
za ualgues mes que el cel. e aslo es sempre rosa impossible. cor si im
possible no era seria significat que possible rosa fos esser en nos de
faylliment. on aslo es sempre deles maiors impossibilitats qui
pusquen esser que en nos aia pussibilitat de niyll de faylliment
Sempore ueu deus qui sots plaer de nos plaers. e amor de nos
amors. La quinta raon es sempre de apercebiment. on ayx
sempore com forma actual sensual qui demostra pus mani
festament la materia en que es que no fa la forma poten
cial. En ayx sempre al enteniment dels faels cristians es uils
demostrada. La uirtut el arabament deles nostres qualitats
que no es al enteniment dels infael. e aslo es sempre per se
cor Los cristians rezen que nos sots concebut en nat. e mort
per home. E los infael no rezen. on aytant com son pus fort
ment sempre significades les qualitats nostres als cristians
que als altres homens aytant Lur enteniment es pus en
dressat e pus poderos de percebre e de coneyre les nostres qua
litats. e aytant com mes les aperceb. e les coney aytant es
pus noble e pus axaltat e pus uirtuos e pus sant e pus san
e pus certificat. **N**on beneyt siats. nos sempre deus cor en ayx
com Los senys sensu als an de faylliment en id que no poden.

sentir materia menys de forma sensual. Enay apercibiment
dome qui es .i. dels sens entellectuals tant es senyor seuol
rosa e mesquina e tant son altes e nobles les nostres qualitats
que sens. La nostra gloriosa. en carnacio no les podia apercebre
ni conixer. on per tal quel apercibiment humil los pogues
conixer volgues nos senyor pendre carn de la verge gloriosa.
nostra dona santa maria. on com l'entement dels rusti-
ans ha pus apareyllat de apercebre los significats de les
glorioses qualitats que no es l'entement dels infants per
assó es significat senyor en la nostra iusticia e en la nostra
savia e en la nostra amor e poder. quel apercibiment que
los rustians apareben de les nostres qualitats es en neccitat
e si en neccitat es. prouat es que nos sots concebut de sant espi-
rit sino es ets lo que los rustians apareben de nostres quali-
tats no seria neccitat. **T**glorios senyor. si la lig dels rustians
no era uera l'apercibiment lux seria de pus nil condicio quel
apercibiment qui uos apareyllat a ceebre los significats
ni a conixer de les nostres arabades qualitats. com es senyor.
La percibiment dels rustians. Et assó era senyor en ay don-
chs les roses mellors e majors serien de piors condicio que les
menors e assó es senyor rosa impossible cor si era senyor rosa
possible que lo qui es pus nil e menor fos maior e mehor que
la rosa pus noble e melloz e maior. donchs possible rosa seria
o uos fee faylliment e eçada. e assó es senyor rosa impossible
que uos fassats niy ll faylliment ni niy ll a rosa. qui ha co-
tzaria a rao ni a iusticia. **A** senyor deus qui endressats lo uice
seuidor en les nostres amors. e en les nostres laors. La .vi. rao
es senyor de consciencia on deym senyor que entellectual-
ment es significat al huma entement que no es niy ll
rosa qui ha tan gran ocaasio a consciencia com uenqua de
potencia en actu com es senyor la nostra carnacio e pas-
so. cor aytant com la anima pus fort ment e pus soum-
es contemplant en la gran amor que nos auets feta. a home
per carnacio e passio aytant mes dona ocaasio e apella

ment ala consciencia que uengua en actu. On com los cristians fa
 solament. an creença en la nostra encarnacio e passio. per assò
 senyor es significat que nuylls homens no an tan noble consci
 encia ni tan uera com an los cristians. ¶ Cor com lo me cristia
 rogit a mi pensa senyor en lo gran ayalament que ha pres la
 natura humana. per lo que uos auets presa carn per recrear ho
 me. e com pensa les dolors e les amargors e les tribulacions e la gran
 mort que uos auets soferta. per no saltes peccadors. adonchs senyor
 ha maior ocaasio que se peneda dels faylliments e dels peccats que
 ha fets contra uos. e quen deman perdo. e quen fassa satisfaccio
 que no ha nuyll home qui sia destreent. en la nostra encarnacio
 e passio. segons senyor que nuylls homens no an tan estreta co
 nsciencia ni tan forta com an los cristians. ¶ On ay senyor
 com lo cambiador asua en la pedra qual es millor aur. Ena
 xi per la nostra santa. encarnacio. e passio es conegut qual
 pobla ha millor consciencia ni pus en d'essa da. E com la consci
 encia dels cristians ha maior e mellor es significat senyor en la
 nostra iusticia e s'amea que es uera. cor si uera no era seria signi
 ficat que en uos aques defalliment de iusticia e de s'amea. per lo
 que no auets ordenat que la consciencia qui es de mellor disposi
 cio fos en ueritat. e fos uera la consciencia. qui nos conte en si fa
 noble disposicio. on com ha uera cosa senyor que en uos ha a raba
 ment de iusticia e de ueritat e de s'amea. e es significat que la con
 sciencia dels cristians es uera e si uera es puas senyor que uos sots
 conrebut de sant esprit. cor si no eeets la consciencia que an los
 cristians per la nostra encarnacio no seria uera. ¶ Gra uos sen
 yor qui auets illuminats los huylls de la conuenia del nostre
 seruidor. La uisio senyor es de subtilea. on entellectualment
 entenem. que no es nuyll poble qui aia tanta de subtilitat ni
 tanta de conexença en la nostra santa deitat com es lo poble
 dels cristians. e assò es senyor per lo que se esforzen. a entendre
 e a conexer la nostra santa trinitat e s'ee una en trinitat de
 persones. E on pus fortment contemplen. nostra trinitat e
 nostra unitat. pus fortment sa gna. es asu ptila Luz entem

ment / eluz apercibiment. **C**on beneyt fiat nos senyor deus cor
totes les occasions. eles raons segons les quals los infels son pode
rosos de asubtilar lutz entemiment / en la nostra sancta deitat p
totes aquelles raons. e occasions senyor son los cristians podero
sos de esser subtils / en la nostra deitat. E encara peeso cor son re
ents / entimtat an maior. occasio de esser subtils. que / aquelles q
meys creen trinitat. On com asso sia senyor. en ayx donchs la
rao. e la occasio que los cristians an maior de esser subtils. signi
fica que lutz subtilitat ne pus fortment de potencia en actu
on maior es la pareyllament / el endressament / e la occasio.
Con com asso sia en ayx. e com la mellor subtilitat que home pus
ra. anez sia la subtilitat que hom ha en la nostra essencia glo
riosa. per asso senyor es significat / en la cabament deles nostres
qualitats que la subtila dels faels cristians / e la sauica es me
lor / e maior. e pus noble que no es nenguna dels altres pobles
E com la subtila dels cristians sia mellor / e pus noble donchs per
ela es significat senyor. que nos sots conrebut de sant esprit
cor sino ho vrets no seria vera la subtilitat xpiana. e si uera no
era la subtilitat qui no es dels cristians seria mellor en los
infels que la dels cristians / en els mateys. e si asso era en ayx.
donch la millor subtilitat seria de pus auol condicio que la
menor. E si ayx era seria significat que nostres qualitats no
son acabades / e asso es senyor cosa impossible que en nostres qua
litats aia nyll defaylliment. **M**iseu cordios senyor ple de
pietat / e de merce. La diu. rao es senyor de oratgia on deym q
sensualment sentim / e intellectualment entenem que on
hom amamor ymaginacio. e maior cogitacio / e entemiment
e remembrament de la gran amor que nos auets feta. a home
pus fortment ha la anima apareyllament com aia animositat
fezuor e oratgia. deuos a amar e a loar / e a seruir / e a honrar on
com los xpians remembren / e entenen / e ymaginen / e cogiten / e
pensan que nos pee amor dome sots encarnat / e mort a donchs
senyor la oratgia / e la animositat ne pus fortment de poten
cia en actu en los cristians que no fa en los infels qui la nostra

107

encarnacio destreen. on ay tant com en los cristians. ha maior ap
elament e endressament. d'animositat e de fevor deus a seruir e q
en los infels. Ay tant mes es significat que an apazayllament
e endressament deus a amar e a seruir e a contemplar e a fru
enuos. on com assolia enayr. donchs en la nostra iusticia e en les al
tres qualitats es significat que la animositat dels cristians es
mellor que la dels infels. e per la melloria. que la animositat ds
cristians ha sobre la animositat dels infels es significat que
sots concebut de sant esprit. cor sino ho ezets la animositat ds
cristians seria uana e falsa e si o era seria significat que les vres
qualitats no aurien arabament. **C**or la animositat es mellor
e pus noble. no aurien ordenada nostres qualitats. esser en me
lor grau que la animositat menor. on com sia uera cosa que
les nostres qualitats an arabament. donchs en lo lutz arabament
es significat que la animositat dels cristians. es uera e en la ue
ritat dela es significat que nos sots concebut de sant esprit en
lo ventre dela **V**erge gloriosa nostra dona santa maria. **H** sen
yor deus al qual roman totes les forces dela mia anima en so
sempre. que lo mon es appellat mon. e en so que lo mon es. i. e lo
mon es de dues naturas. so es sensual natura. e intellectual per
asso es significat que sia. i. nom en esser. lo qual sia a iustat
dela natura del mon. e dela natura del creador lo qual nom qm
es un nom de dues naturas de natura diuina e de natura huma
na. **C**on si tant fos sempre. que nos no a guessets presa carn hu
mana. no forets concebut de sant esprit e sino ho forets lo
nom de. **J**hu xst no fora a iustat de natura humana e de natura
diuina uer taderament e sino ho fos lo creador no poguera ess
pellat en un nom ab creatura ay com la natura intel
lectual qui es apellada en. i. nom ab natura sensual com es
dit mon. on com sia molt pus noble. **J**hu xst que no es ayon per
so com lo nom del mon no es a iustat de tan nobles coses com es lo
nom de **J**hu xst. per so es significat en l'arabament de nostres qua
litats que uos auets. ordenat com dms. i. nom sia nomenat re
ador ab creatura. **E** lo uos sempre si uos no fossets concebut

De sant esprit. Lo mon fora pus noble nom que fos en creatura. on com
 tots los mals qui son sien en lo mon. es significat que al cum nom
 ha en creatura. pus noble que lo nom del mon. roz per so ve lo mo
 es corruput per peccat no es digne que pus noble nom aia q
 nylla creatura. on per aslo rouenhy que fos nom de ihu xst lo
 qual es pus noble nom e mellor que lo mon. in totes les coses qui
 son en lo mon. E encara que en so que uos uolets esser nomenat
 d'inte un nom ab creatura es significat que sots pus humit
 per so ve sots creador. nomenat ab creatura. on com aquest nom
 glouos de ihu xst no fos uertader. si uos no fos nats en carnat e co
 rebut de sant esprit. E roz roue que lo nom sia uertaderament
 nomenat segons que auem puat. donchs per aslo es significat
 senyor que la uostra glouosa humanitat fo concebuda en ayda
 na santa a maria per gracia de sant esprit. **Com es prouat**
que nostre senyor ihu xst nasque de la verge glouosa e son
mort e crucifirat per nosaltres peccadors a remembre

F. c. c. l.

A deus aternal senyor. pare e comensament de tots comensa
 ments. qui la uostra natiuitat glouosa e la uostria mort
 engorosa uol senyor contemplar per se roue senyor que
 ueeba. Los dits dels sants profetes e de les santes escriptu
 res. qui la uostra natiuitat e la uostria passio an significada. e de
 nunciada e tenelada. e qui per se uol senyor contemplar per esta
 manera roue senyor. que aia rectificacio dels capitols de st ar
 bre los quals tracten de se per tal que ho maia endressament ro
 ab uera fe ha contemplat en los .ij. artilles demunt dits qui
 en la uostria santa natiuitat e en la uostria preciosa mort uol
 senyor contemplar per argument. e per rahons necessaries
 roue senyor que aia conexensa. del legon uolum. en lo qual se pu
 que uos sots encarnat e crucifirat e en los .ij. arbres daunt
 aquest e en los capitols de rao los quals son en est arbre roue que
 ha contemplat per tal que per ells pusta auer conexensa. dels
 significats qui signifiquen la uostria natiuitat e la uostria passio
On beneyt siats vos senyor deus roz per los significats. que les ures
 qualitats glouoses signifiquen de simatexes. per los significats
 que les creatures signifiquen de tes nostres qualitats. e per los
 significats que les creatures signifiquen de simatexes pot hom

No. 4. d. Reynmunt q. 03
 acceptore dca pthaz

In capitulis d'one

Hoy meo far a vobis de got 1515

apercebre ueritat de la nostra Natiuitat e de la nostra passio ab que
 sapia e ebre los significats demunt dits. **S**empoy deus qui Lo meir
 remembrament alegrats e en nobleits com es remembrant los
 nostres hourraments sensualment sentim e entellectualment
 entenem sempoy que los animals conceben Los uns dels altres e co
 ceben per lo que ha nat deylls so que conceben coz si so que conceben
 no ne xia de bades seia la concepcio on com ai am ia puat que vos
 lots consebut de esprit sant per aso es significat sempoy que lots
 nat de la uerge glouosa. coz si nat no fossets de bades uos concebera
 nostra dona santa maria. e si uerge uos concebe per gracia de sant
 esprit significat es que uerge uos infantia. coz si la nostra huma
 mitat en la natiuitat corrempes la uirginitat de nostra dona fora.
 significat que pus digne fora la concepcio quis forma per sant
 esprit e per uirginitat que la natiuitat qui donara corrupcio
 auirginitat. **C**on com lo sant esprit sia egnalment en uirtut
 en lo concebment e en la natiuitat nostra. per aso es significat
 que nos nesques de donzella uerge ayi com fos consebut en don
 zella uerge. coz pus la concepcio fo feta de sant esprit. si nat no
 fossets o si la nostra natiuitat corrempes la uirginitat de la uer
 ge qui tant la ama donchs la concepcio no poquera esser de sant
 esprit. on com ha ai am puat que es de sant proues que lots nat
 de donzella uerge la qual es nostra dona santa maria. la qual es
 dona molt beneyta e glouosa. qui beney tots aquells qui la arerla
 men m'en ellas confien. **C**on beneyt siats uos sempoy deus coz
 en ayi com la terea reb fredor de la aygua per lo coz participa ab ela.
 En ayi la paraula per so coz es cosa santa da dona mala significa
 cio com parla coses qui no son de natura sensual e son de natura
 entellectual. E aso es per so coz les coses sensu als partisen pus
 fortment ab de fayllment e ab falses significats que no fan les
 coses entellectuals. on per aso sempoy com la paraula. diu que uos
 lots nat de uerge significat impossibilitat. La paraula per so coz
 ha esguardament a uos natural. ayas coz lenterment es cosa
 entellectuals enten lo de fayllment de la paraula e la falsa sig
 nificacio que significa. es que la paraula significa esser impos
 sible lenterment enten que es possible. coz enten que en ayi co
 es possible crear re de noie. e crear adam de terra. e ena de la

*Si natus non fuisset
 frust. bta vgo en
 gcepisset.*

*Quo fuit vgo p
 partu.*

*Uome gape s'ayn
 Sine: est in po.*

*Adam
 Ena.*

Creano ex n.

Multa In Carnatione

Vid. Innocentes Rationes
in argum. p. ad vltim.

No potuit nasci xpg
in q. seq.

rosta sua. e resuscitar los morts. en ay es cosa possible al nostre po-
der e saber e voler que siats en carnat. enat de verge. **O** vos seyor.
qui enamorats mon cor per tal que do lagrimas a mió huylls si
uos fossets encarnat (e no fossets nat no forets home. e si home no
fossets no aguerets. Lo mon creat per home. e si no mon no ague-
rets creat. ab la nostra humanitat no fora qui significas tambe
la carabament de nostres araba des qualitats. com lo significat la nra
natiuitat. e la nostra passio. on per se cor les nostres qualitats done
maior significacio de luz a carabament per la nostra natiuitat
e per la nostra passio. per aso es significat en les nostres qua-
litats que nos sots nat e cruciat. **G**lorios seyor. per se
cor la paraula pnuncia e diu que nos sots nat infant por he q
que sots nat uer den euer home per aso la paraula significat sen-
sualment que la nostra deitat es nada. e que es para lo qual sig-
nificat enten l'entement que es fet falsament per lo defa-
liment de la sensualitat qui pnunciant ueritat dona falsa
significacio per se cor no basta a pronunciar tota la ueritat ax
com basta a significar falsitat. **C**on com aso seyor sia en ay
donchs l'entement qui es de pus noble natura. que la sensual-
tat. enten que nos nesques quant ha humana natura. la qual
era en fant por ulul. ayas la diuina natura. aquella no pot ne
per ne dex ne ex de creatura. cor impossible cosa es que la diuina
natura pusta esser alterada ni apo quida ni mudada de un lo her-
alte cor cosa infirma nos pot altezar. en quantitat ne en lo ch.
ni en temps ni en nuylla cosa. cor alteracio no es de natura de
cosa infirma. **C**reador seyor ben factor ple de misericordia e
de merce. vos sabets seyor que prouat auem. que nos auets re-
creat lo mon. on si no fossets nat ni mort no fora lo mon re-
at on com lo mon sia re creat proues que nos sots nats e cruci-
fiat ayas cor los significats entellectuals estan maiorment
en lo temps passat e en lo es deuenidor. e los significats sensu-
als estan maiorment en lo temps present. per aso seyor es deue-
quels significats sensu-als son pus l'engera ment reebuts que
los entellectuals. e per aso los homens nestis qui usen porch de
entement amen mes los significats sensu-als que els entel-
tuals. on per aso seyor com es entellectualment significat

que nos sots

Mors xpi fuit ad
recreandū hōies

que uos sōts nat e mort per assō sēyor los homens nōs dēstreents
 no creen. per sō rom no senten. uōstra natiuitat ni mort. **G**lori
 os sēyor sensualment sentim e intellectualment entenem que
 Los animals no poden pendre uida dels uegetables. tō que Los uege
 tables moren en La potencia uegetable. ni Los animals no poden
 pendre uida Los hūns dels altres. tō que La uegetable e La sencitua
 dels animals ni eniat sōn mortificades e mortes. On rom assō
 sia en aq. donchs segons assō es significat sēyor quel huma
 linatge no podia esse recreat ni uiuificat en la gracia de
 son creador tō que la uōstra santa humanitat fō mortifi
 cada. e morta per recrear La umana especia. **D**on beneyt siats uos
 sēyor deus. rōz en La uida que Los animals reeben e en La mortifi
 racio dels uegetables. e en La mortificacio que fan Los uns dels altres
 es significat que la uōstra humanitat es significat que la uōstra
 humanitat nāst e muri. E en rācas prona sēyor per altzāo
 semblant daquesta. sō es assaber que de la sement no pot neyer
 fruyt tō que es mortificada sōts La terra. on a questa ppetat ena
 tura dona sēyor significacio que la uōstra humanitat rōuerh
 murit per fer fruyt en La especia humana. **A**cabat sēyor
 entots. bens. graciaos sēyor en totes grācies. sensualment
 sentim e intellectualment entenem. que Los animals irra
 cionals e Los uegetables an natura de murir per tal que Los a
 nimals racionals qui per peccat an presa natura corupte
 per la qual moren que pusquen pendre uida dels animals ir
 racionals e dels uegetables dels quals no porien pendre uida
 sino ezen ab ells semblants. en natura corompuda. on rom
 assō sia sēyor en aq. donchs per assō es significat que la uōstra
 humanitat preses natura mortal per tal que la uōstra na
 tura mortal pogues pendre uida de la uōstra humanitat en
 La celestia. **D**on beneyt siats uos sēyor deus. rōz p
 aquesta significacio sensual e intellectual es apercebut e
 conegut intellectualment que la uōstra santa humani
 tat nāst e fō en Lomon e fō morta per tal que donas uida. La
 qual mort fō accidental per Los nostres peccats. rōz si Los nres
 peccats no fossen. La uōstra humanitat no agera natura
 mortal p si mateixa. per sō rōz no era corompuda per Lo

Ho potuit mori mo
ri. n. moreret uia

in omni frumē
et semina in terra

Mors xpi fuit accidental
qz ppter scelera nra

peccat original. Car la sancta deitat glouosa ab la qual es unida
da e a iustada aquella la purifica e la guarda e la ne dera del per
rat original que fo en ella. Mas vos altres no poguerem esser
salues si el no moua per asseu uenir que el aques natura
mortal e que aques fain e ser e treball e mort per tal que re
creas l'animal matge. **T**honreat senyor en axi com lo cors hu
ma uin per la mortificacio dels uegetables e dels animals
inracionals que mengen en axi la entellectual natura de la
anima nostra uenir que preses uida de la mortificacio de
nostre cors per tal que la anima al dia de resurreccio fos a
iustada a cors glouosat recreat en aquell temp per la mor
tificacio del nostre cors. on per asseu es significat senyor que vos
uolgues mouir per tal que per la nostra mort pogues la au
auar uida ab lo cors perdurablement en gloria. cor si uos no mo
uisset lo nostre cors no fora recreat. es resurreccio no fos la au
no fora a iustada en cors glouosat e sino fos. la natura sensual
fora de melloz condicio que la entellectual. cor los humans cor
sos prenen uida dels altres. eno fora qui les animes recreas en
corps mortals incompable. glo ueiat perdurablement. **T**u
os senyor qui sots uida de la qual prenen uida totes uides. En a
xi senyor com lo cors huma fo corromput. per lo plaer el bon saber
que archadam en fer lo peccat. En axi senyor es significat que
la nostra resurreccio e recreacio sia feta per contrari. cor si per
plaer e bon saber nos corrompem en adam. donchs significat
es que en uos siam recreats. per greus treballs e per greu
mort en goiosa on en axi senyor. com lo peccat original fo
tan gran peccat que tota la especie humana corrompes en a
xi senyor uenir que la nostra passio el nostre treball el a
nostra mort fos tan gran que tota la humana especie re
ent en nostra passio recreas. on com asseu sia en axi donchs
qui es qui pogues a estimar la greu mort que uos sostenes
Gracias senyor en axi com es significat que a la nostra
sancta humanitat uenir sostenir molt gran treball
e molt angoyosa mort per tal que gran peccat e greu dhs

Corps hois fuit corruptum
in seculum Ade.

110
Vol dire ço que dicit *Incipit*. *Maiores caritatem nemo habet. et animam suam ponat quis pro amicis suis. Et triumphum dedi vobis.*

Enaxi es significat que sostench gran pena e molt anguosa, mort peccat que gran gloria. mes e que los sants de paradys gran gloria rebessen deylla. on com la nostra santa humanitat sia dignes sempre daver maior gloria que totes les altres creatures. per aso es significat que muru. e que ar maior pena ala mort que totes les penes qui son en les creatures on com aso sia en axi donchs qui poria estimar sempre la gloria de la nostra gloriosa humanitat. **E**naxi sempre com la nostra divina natura ha mes amada e honrada. La nostra humanitat per se ve se carnal en eylla. que no atots altres creatures. Enaxi sempre es significat que la nostra humana natura. a mes trebayllat en se deitar que no altre bayllat totes les altres creatures. on si nostra humana natura no muru mes agueren trebayllat los homens qui moren martires. per vos que no aguera la nostra humanitat. casso es sempre cosa impossible que mylla creatura ni totes les creatures. pusquen tant amax ni honzar. ni pusquen tant sostenir per honrar vostra divina natura. com la nostra humana natura gloriosa. **O** sempre qui ab desig e ab amors. lo vostre suidor fets contemplan en vos sil noble prim rep. es molt ocasionat de amar lo seu bon uassayll qui mor en la bataylla per amor de ill. donchs quant mes es lo uassayll. ocasionat e obligat de amar son noble sempre. qui mor en la bataylla per amor de son uassayll. On com aso sempre sia en axi donchs segons aso es pronat q vos uolgues muru per amor del vostre poble. peccat que donas fets rao e occasio al vostre poble. de vos molt amar e honzar e servir. **C**or on pus fortment vos sempre auets en caruegat lo vostre poble. pus fortment es amonestat e obligat de vos a servir e amar. e a sostenir per la vostra amor. tam e set e pobrea e trebaylls. e ontes e altres langors. e mort. e on pus fortment lo vostre poble es sempre. per la vostra amor auilant. e trebayllat e mort. pus es apareyallat e endressat a rebre gracia e benedicio e gloria de vos. on peccat sempre que vos hats molt ocasionat de dar gran gloria al vostre poble es significat entellectualment en la vostra sancia e en la vostra iusticia e en la vostra amor que vos auets presa mort per

Mayor fuit pena
xpi q alia pena
munda q sit is.

dar occasio a home com mirra. per la nostra amor. **T**ous
 senyor en tectualment entenem que no es nyll poble segons
 sa opinio e sa creensa tant fort encarregat in tan regermet
 obligat damor e dontrare e de seruir nos com es. Lo poble dels xpi
 ans. on per so rot nos sots tan noble senyor e tan gran ben far
 tor nostre es significat en les nostres arabades qualitats que
 aquell poble qui es en maior obligament segons sa creensa
 e sa fe sia enueritat. rot s'mo era seria significat en les nostres
 qualitats de faylliment de iusticia e de fancia e damor. per so
 rot no auuets possat enueritat. Lo poble qui es segons fe e creen
 sa pus obligat de nos a seruir que nyll altre poble. on com sia
 ueritat senyor que nostres qualitats son arabades qualitats per
 aso es significat per elles que la fe xpiana es enueritat e si
 la fe xpiana es enueritat. donchs uera rosa es que nos sots nat
 e mort per nosaltres peccadors. **S**ubria senyor qui ab la nostra
 amor multiplicats mes amors. emos plots no es nylla ro
 sa senyor qui tant fort fassa humiliar. Lo cors del home com fa
 la mort. rot lo pus baix loch on lo cors pot esser humiliat es
 la terra la qual es lo pus uil elament el pus feyuh el pus
 baix que nenqu dels altres elaments sots la qual terra senyor
 la mort fa metre lo cors del home. **T**on Enaxi senyor com a dam
 e Eua per arguyll peccaren. Enaxi humilitat baixa tant uie
 cors tro a la mort la qual mort fo senyor molt aontada e molt
 uil e molt angoyosa. on per so com per noble a dela deitat sots
 lo pus alt senyor. per aso humilitat uol nostre cors humiliar
 tro al terme dela mort. parit lo qual nylla rosa no pot pus esser
 humiliada. **C**on beneyt siats vos senyor deus. rot enaxi com
 arguyll hon maior es pus fortment endereocha en les roses
 baixes. Enaxi senyor humilitat on pus baix fa hom humiliar
 pus alt fa hom eldeuenir en noblea e en uirtut. on per so senyor
 com humilitat feu deuyllar lo nostre glorios cors a gren mort
 e molt orzible e angoyosa. e feu lo metre deuis la terra. per tal
 que fos puia en la celestial gloria donant gloria a tots sats
 de paradys. **H**umil senyor al qual remembraments ne ente
 miments no basten. a remembrar ni a entendre los uees

Vol dir ab sant Pau. Et hunc
 nam se ipm magis obediens
 fui usq ad mortem crucis ppq
 deo exaltamur illi.

honraments. Si nos senyor no fosses mort per nosaltres peccadors. no fora tan fortment significat que Los sants de paradys fossen tan fortment gloriats en gloria com son peccador nos auets pres a mort per amor de nos. **C**or enaxi com Lo cors del home axalta e ennobleix. la anima com per la nostra amor deuina e ac fame ser e trebayle mort. enaxi senyor axtant com lo nostre cors glorios fo en est mon pgra ontat e turmentat e mort axtant fo la nostra anima mes ennobleida e axaltada per la passio del cors. e axtant la nostra anima es mes gloriosa axtant es lo nostre cors mes glorios per ella. e axtant cors maior e pus noble la nostra humana natura. axtant mes es senyor o caslo e rao com do gran gloria als sants de paradys. **S**i nostre cors glorios no muris. senyor en est no fora significat que la nostra natura humana no fora semblat natura de la nostra qui es natura rebent mort. on axtant fo la nostra humanitat fora dessemblada de la nostra. axtant meys la nostra natura fora gloriada en la nostra. on com la natura humana ha senyor o caslo de nra recreacio segons que auem puat. per asso senyor es significat en tres qualitats que lo nostre sant cors glorios. pres mort per tal que ha ocaasio de la gloria de nosaltres peccadors. **E**stellent senyor ple de pietat e d amor. Enaxi senyor com nos auets creat a home. huylls per ueer. colors. e formes e altres coses. Enaxi senyor auets creades. Les creatures per mostiar a home les nostres qualitats. On enaxi com color e forma se ueen ab los huylls sensuats. Enaxi per la nostra. encarnacio. enauinitat e passio ueu se en telledualment la cabament de nostres qualitats. **C**or enaxi com cors no poguera esser vist si huylls no fossen. Enaxi Les nostres qualitats no pogueren esser de mostrades a home si nos no fosses encarnat enat e mort. cor no aguer a home ab que enteses la nostra amor. e la nostra fame e la nostra misericordia e la arguea e humilitat a cabada axi no aguer a ab que uas lo firmament e les uegetables e los animals. e les altres coses corporals si huylls no agues. **H**oie

Dolt millor son significat
des les qualitats de nostre
Senyor deg p huylls. nati
mitat e passio q p roes les
altres creaturas

Inuisibilia dei per ea que facta sunt a creatura mundi Intellecta conspiciuntur sempiterna
eig vinctus et dymnia ad 20. 1.

pare glorios aytant com hom soste per amor trebaylls e affays
e ontes. e mort aytant es hom significat amore on maiors
son los trebaylls els affays eles ontes. e hon la mort es pus
greu. e aytant com hom es mes uolenteros de sosteinir totes
a quelles coses aytant mes senyor es demostrada la granea
el afeuzor d amor. On per aslo senyor que nos demostrassets
gran amor al nostre poble. per aslo volgues neyer e volgues
sostenir e portar greus trebaylls e estans e mort engozosa.

O maritus desiderio. p. c. l. i. a.
auisit palma martirij
capitatus Bogis. in
anno 1319. etatis suae. 80.

On vor per estazio e per moltes daltres sia significat e demostrat
al enteniment huma que nos sots nat e mort per amor de no
salties peccadors. per aslo senyor lo nostre seruidor el nostre
sots mes el nostre amador. ha molt gran uolentat e gran de
sig senyor de pendre mort e passio per donar gloria e laor
e onor de son noble senyor deu. **Com se pua que nostre seyor**
thuyxst deuayllas en infern per so quen tregues los sants pa
res. e com se proua que nre senyor thuyxst resuscita.

F. CC. Lij. **T**hu xst senyor a nos sia donada gloria e laor per to temps
e a tot quant de nos es. cor qui uol esser senyor contemplantu
per fe e per creensa. en lo del iurament que nos faes dels sants
pares. e en la nostra resurreccio. come senyor de necessitat que
aia com pensa dels capitols que son en est arbre. los quals tra
ten de fe cor per aquells capitols senyor pot hom esser endressat
a contemplar uera fe e uera creensa. **Q**ui uol senyor esser
contemplant per ueres raons necessaries manifestes en
lo del iurament que nos faes dels sants pares. e en la nra
santa resurreccio. come senyor que sia remembrant e ente
nent en los. iij. arbres danant aquest e en los capitols d'rao
los quals son en aquest arbre cor per aytal remembrament
e enteniment sera endressat e remembrat a entendre en a
quests. ij. articles demunt e comtats. **C**om sia senyor
enseyrament departit en dues maneres. La una com hom
enseya sensualment. Laltre com enseya intellectualment
e com aquests dos articles sien a nos senyor. en intellectualls
per aslo senyor come que en intellectuallment enseya quem

rahons per les quals. prouem aquets. y articles. esser uers per lo qual en serament. conesser fet senyor en los significats de les nostres qualitats. les quals signifiquen senyor. segons que que demostren si mateixes arabades que los. y articles son uers segons quen rieu la santa fe romana. **T**ertader senyor sauia arabat en tots bens sensualment. sentim entellectuament entenem senyor per. y. rotes que demoms son en esser. les quals son. peccats e temptacions. e nigromancia. cor si demoms no ere en esser no poria hom esser tan peccador ni tan temptat de fer peccat com es. e si demoms no eren no poria esser la art de nigromancia. on com los peccats e les temptacions sien tantes e tan grans en lo mon e com la art ha de nigromancia per asso senyor es significat que demoms son en esser. **O**n com peccat e temptacio e nigromancia sien rotes senyor qui signifiquen que demoms son en esser signifiquen en los demoms defaylliment e comensament. cor en ay com lo defaylliment qui es en lo peccat e en les temptacions e en la art de nigromancia signifiquen demoms. esser. En ay senyor dona significacio que en los demoms. ha defaylliment e lo defaylliment signifira que los demoms an comensament. **G**lorios senyor en ay ro peccat e temptacio e nigromancia donen significacio que demoms son en esser e que ha en elle defaylliment. En ay senyor les nostres qualitats. donen significacio que en los demoms ha culpa. e la culpa signifira en els pena. cor si los demoms eren mals sens culpa. e en turmentats sens culpa. o si auie culpa e no pena. seria significat que nostres qualitats no a gnessen arabament en iusticia ni en sauia ni en bonea. on com nostres qualitats sien senyor arabades donch per asso es significat que los demoms an culpa e pena. **F**ort senyor en lo qual se conuen totas les mies forces entellectualment entenem senyor que los demoms son substancies entellectuals. e per asso entenem que la culpa e la pena que an es entellectual. on com elle sien turmentats en labis qui es lo po iusa loch qui ha creat, per asso es significat senyor que er gull es la occasio per la qual son turmentats en los lochs iustas

Com pena q demoms son en esser e hom / culpa e pena

peccats
Temptacions
Nigromancia

Culpa et pena e demoms. e in. entellectualis.

Com natura e propietat es senyor darquyll que les roses altes
fa esser baixes e on pus alt erquyll uol puiar mes denaylla. E
com aquesta natura e propietat a erquyll senyor perfo cor les
roses uils uol puiar e exaltar sobre les roses altes e nobles. per a
so aytant com uol puiar mes so qui es uil aytant mes ho en
derora. on com Los Lorhs baixes sien senyor semblant a culpa
e a pena. e Los altes sien semblants a gloria e benuyansa. E so
Los demoms sien en culpa e en pena. per aso es significat senyor
que sien denayllats dels Lorhs altes e que sien cauts en Los Lorhs
baixos. per for erquyll los uolh fer puiar e enderorals en
Los Lorhs baixos. ¶ On com aso sia enayr donchs enayr senyor
com erquyll ha natura de enderorar les roses altes. en Los
Lorhs baixos. Enayr senyor lo contrari de erquyll. Soes humi
litat ha natura e propietat de puiar Les roses baixes en Los
Lorhs altes cor aytant com home es pus humil aytant es
sa uirtut pus alta e pus noble. On com aso sia enayr donchs h
humilitat feu senyor La nostra uirtut a iustar ab natura hu
mana. humilitat conuech que puias La nostra humanitat lo
qual puiament fo senyor com nostra humanitat uolh denayl
lar en Lopus iusa Lorh. per tal que puias Los sants pares en los
pus altes e pus a cellerts Lorhs. on com aso sia significat sen
yor enayr donchs per aso es puat que La nostra glouosa huma
nitat denaylla en Los inferns. ¶ Vos senyor deus qui multi
plicats mes amors remembrants nres honzraments. com
nos senyor en se quem La nostra resurreccio conue sempre que en
secreament sia entellectualment fet en La nostra santa hu
militat cor natura es de humilitat que aytant com fa hom
que aytant com fa hom humiliar. aytant fa hom mes exal
sar. on si uos feu humilitat humiliar a muru conuech
que nos fossets exaltar per Lamort e si mort fossets e no fos
sets resustitat. La nostra humilitat nous a guera donat
nyll exaltament. ¶ On com aso sia enayr donchs segons aso
es puat que uos resustitas cor pus humilitat fuy en uos
de la uertut com uos humilias a muru significat es que fuy
is en uos en exaltar e en nobleir. Lo rois que humilias ala

Condon exproua com
denalla als inferns

Proua resurreccio per
humilitat

113
mort per los nostres peccats. a delir e per sanar nostres languors e
nostres greus dolors. **G**lorios temps per so vos les roses qui so
fetes en lo temps passat son absens als temps sensuals per
assò conuepar entellectualment als temps entellectuals que
vos sots resuscitat la qual puacio temps es entellectualment
feta en lo simfira de la nostra carabada humilitat. signifi
ca temps que lo nostre cors glorios so demostrat als apostols
aptes la nostra passio. per tal que humiliassets vos glori
fira a esse iust e palpat per roses qui no ceen glorifrats
la qual iusta e palpament de les nostres nafies e aparexi
ment. e lo menjar que faes ab ells dona significacio que
que sots resuscitat. **H**indable temps als nostres fmdors en
lurs ruytes e en lurs tribulacions. prouat auem en lo seg
uolum temps que lo peccat de adam. es general e puat auem
que nos conuenh que fossets encarnat per tal que n'erreassets
on rom assò sia enay. donchs en la nostra gran iusticia temps
es significat entellectualment que nos denayllas als inferns
per deslizar los sants pares qui lo nostre glorios auemimet
auem deminuat e desiyat. **C**orpus los sants pares no
podien esser en gloria. ans que nos fossets encarnat. e pus
que ells auem esperat e desiyat lo nostre auemiment. signi
fira es temps en la nostra grandetura. que nos los quitas
sets dels inferns als quals conuenh que denayllassets. per tal
que pus noblament ne fossen exits. e los qu'ny romandrie
pus fortment ne fossen turmentats e peridens rom no
requieren en lo nostre sant auemiment. **C**on beneyt siats
vos temps deus cor aytant rom los pfects els sants pares
fozen pus honorats e pus alegrats rom nos matey los
deslizar de pso que no fozen si altre hi tiemetessets aytat
mes fozen los inferns pus romputs. rom nos hi uengues
e fozen los demonis els spectadors qu'ny romageren pus ayrats
e pus turmentats per lo nostre auemiment que no fozen
si alty hi uengues. on rom assò sia enay. donchs per

Denalla als inferns per
raho de iusticia e de spectam

Resuscita per raho de justitia
e de speranza

Quasi iste vi iunior q
pena peccatorialis est
in Cineratio sen pntre
pntre factio qd t3 scotus

totes estes raons se per moltes daltres es significat intellectualment per la nostra santa iusticia que nos deuayllas als inferns. **S**antificat senyor glouos poderos piados. Enay senyor rom per la nostra gran iusticia es senyor significat que nos deuayllas als inferns. apres la nostra mort. Enay la nostra gran iusticia significa senyor. que nos resustitas apres la mort. roz si nostre cors no fos resustitat e fos sots. la terza mort se produit e el no aia en si nuyll peccat ni ni la culpa fora significat que nostra deitat no fos arabada en dretura ni en iusticia. on rom la nostra dretura. sia arabada per aslo es significat senyor. que la nostra deitat resustita lo nostre cors glouos. **H**onreat senyor Enay rom la nostra santa anima es digne de esser glouada. en gloria enay senyor lo nostre cors glouos es digne de esser sen cable de gloria. on rom nuyll cors senyor no pusta esser sen cable de gloria menys de la anima. e rom la nostra santa deitat fo ayi beaustada ab lo cors rom ab la anima. per aslo es significat nostra gran iusticia que la nostra anima torna al cors per tal que en sems fossen en la nostra glouosa gloria auent gloria sens si. **V**eritader senyor si uos no fossets resustitat los apostols mls. dexebles apres la nostra santa passio no foren tan fermis en la fe xpi ana rom foren per so cor resustitas. e apareques a ells. e foren pus certificats e pus fermis en lux fe. e tota la sgleya cristiana nes po edificada e pus exaltada per so cor resustitas. e apareques que no fora si resustitat ni aparegut no fossets. on rom aslo sia enay donchs segons aslo es significat en la nostra iusticia. que rosa fo de necessitat que nos resustitassets e que als apostols apareque ssetes. per tal que la nostra doctrina. ordonas rom la fe xpi ana preses e edificacio e exaltacio en la nostra resurreccio. **A**mable. senyor glouos sobre totes gloves. intellectualment entene que sots amable de tots a quells qui nos amen. on la nostra amor dona significacio que nos deuayllas als inferns. per del linzar a quells qui ezen amants nos e desyant nos. on ay tant rom nos los amas mes en uos matey. e los desliuzas. e los honras ay tant mes es significada. la nostra amor e ser maior. on

Dei alla per amor

com lo nostre enteniment deu mlt hober als significats que maior.
amor significuen que aquells qui menys d'amor significuen p
asso s'empoy Los significats de maior donen significacio que uos de
uayllas als inferns. **C**on axi s'empoy rom per amor fo lo vostre cors
glorios puar en la riu. En axi amor s'empoy feu de uayllar la uia
santta anima gloriosa en los inferns. E en axi rom amor feu
lo vostre santificat cors metre deuis la terra en axi s'empoy a
mor feu ala vostra anima puar los sants patzarques e pro
fetes en gloria. cor si axi no fos no fora significada s'empoy en uos
tanta de amor rom es peesb cor de uayllas en los inferns. // La
vostre amor feu de uayllar la vostra anima als inferns per tal
que mostres si mateya als sants que y ezen e que demostres q
per amor sera partida del cors lo qual auia l'exat mort en lo
uas de iosep ab eminatia on tot asso son s'empoy s'empoy de gran
amor. La qual gran amor dona significat de si mateya on sig
nificant la vostra amor si mateya dona significacio que
vostre anima de uaylla per gran habundancia de amor als in
ferns. **Q**ue recordios s'empoy ple de gracia e de merce en la raba
ment de la vostra amor es significat s'empoy que uos apres la
mort resustitas. cor si resustat no fosses fora significat que
la vostra deitat no fos tan omida ab lo cors com ab la anima
ni donas tanta de gloria al cors com ala anima. m'amas tant
lo cors com la anima on rom la vostra diuina natura ha
auistada se omida e igualmente ab la anima e ab lo cors. per
asso es significat que el vostre cors glorios es resustitat de mort
auida. **G**lorios s'empoy sensualment. sentim e entellectual
ment entenem. que gran amor es en sie lo cors e la anima
de nos altres peccadors. donchs si en nos ha amor molt gran en sie
cors e la anima quant mes es significat s'empoy que es gran la
amor que es en sie lo vostre cors innocent e la vostra anima
a cabada de totes uertuts on rom asso ha en axi donchs si uos no
fosses resustitat fora significat que no agueia gran amor
la vostra anima al cors si l'exas deuis la terra se sen puas en
gloria on rom la vostra anima ha s'empoy de retuzera e ha
per natura amable lo cors. donchs per asso es significat que
la vostra anima es tornada en lo cors. **T**honzeat s'empoy e

Resustata per amor

Deualla per mostrar maior perfectio d' amor
p' la presència

Ista ro no g'niat. s'
q' ex quo cor' xpi
no aparet sic et alioz
cor' q' ideo possit
inferri ipm ascendisse
et no q' istu modu tenet
hieron' loquedo d' assump-
tione d' g'ni. v' q' ex
quo no det apur sic et
alioz sc' cor'. q' ex
h' fuerit assumpta in
ana et corpore

Enaxi com la amor qui es entre lo nostre cors e la nostra anima do-
na significacio que uos sots resuscitat. Enaxi senyor la absencia
qui es feta a aquest mon del nostre cors. dona significacio que el
nostre cors es resuscitat. cor si resuscitat no fos de necessitat fora.
que fos sentit per tal que fos honrat axi com son los altres cor-
ses dels sants qui son morts en fiens e son sabuts en l'orhs als
quals na hom en zomeries e en pelegrinatges. E si axi no fos don-
chs los cors de aquells foren pus honrats que lo nostre. E asso es
cosa impossible que cors creat ha pus honrat que cors recreator.

O senyor gran marauellos sobre totes granes gran sobre to-
tes marauelles marauellos. Enaxi sempre com sensualment
cors significa quantitat. Enaxi entellectualment lo nostre
arabament significa que uos deuayllas als inferns. per deslu-
zar los sants qui desyants e sperants e en en uos. **T**on com sen-
sualment sintam e entellectualment entenem que pus
arabadament recapta hom sos affers. com hom hi es presen-
cialment que no fa com hom hi tramet hoy estables p' ruzador
per asso sempre es significat que uos deuayllas als inferns p'
tal que pus aabadament fos uista la amor. que uos auets
feta a la especie humana. per lo cor per eylla volgues p'uar
en la reu e deuayllae als inferns. **T**on beneyt siats vos seyor
deus. cor axi com lo nostre cors glorios. pee gran aabadament
de potencia. la qual arh en sostenir pobretat e angoyes. e on-
tes e turments e mort. Enaxi senyor la nostra anima be-
neyta pee gran aabadament de iusticia e de amor e de miseri-
cordia. volch deuayllae als inferns. pee tal quen desluzas los
sants qui la arabament de la nostra iusticia e misericordia es
per auer. **G**racios sempre sobre totes gracies noble sobre
totes noblees. sensualment sentim e entellectualment en-
tenem que anima dome ha cors huma es arabament e co-
pliment. cor sens que anima no ha en cors huma. cors hu-
ma no pot auer. arabament ni compliment. on si lo nostre
cors glorios no fos sempre resuscitat fora significat que fos
en defaylliment. on com a iam prouat que uos sots en car-
nat. e com la nostra diuina natura ha arabament de la
natura humana. pee asso sempre per la arabament de la nata

Resuscita per mostrar maior
perfectio de castima natura
ho es. di. e gn. na

diuina es significat la cabament. de la natura humana. on si la
 nostra natura diuina no aia dat a cabament / a la humana sia
 significat que ella fos en defaylliment. on com sia en arabamet
 es significat que lo nostre sant cors glorios es resuscitat. **¶** Si
 nostre cors no fos resuscitat. La nostra humana natura no a queera.
 senyor arabament. cor animal racional no pot auer a cabada.
 natura si no es auistat e compost da anima e de cors el defayllimet
 da animal se fa. per de partiment da anima e de cors. donchs sig
 nificat es que la nostra deitat qui tant donraiment / uol fer a la
 nostra humanitat aia donat a cabament / a la nostra huma
 mitat. **¶** Honrrat senyor. en axi com la nostra gloriosa substā
 cia es acabada. per lo cor es una substancia tan solament humi
 da de .iij. persones. e les .iij. persones son acabades. per lo cor su
 nexen en .i. substancia. En axi senyor la nostra santificada
 humanitat es acabada per lo cor es una substancia unida de
 tres coses soes assabe cor e anima el compost e les tres coses
 son acabades. per lo cor e nexen un aia racional apelat
 ihu xst. on axi senyor com la nostra substancia e les tres per
 sonas no fan quatermitat. per lo cor la substancia es les .iij. p
 sonas. e les .iij. persones son la substancia. En axi senyor la nra
 humanitat no fa en nombre quantitat. cor lo qui es la .i.
 substancia son .iij. e lo qui es .iij. son la substancia. on com
 aslo sia en axi donchs la cabament daquest com te dona sig
 nificacio que lo nostre sant cors glorios es resuscitat. per
 la cabament que reb de la santa deitat. **Com es prouat q**
nostre senyor ihu xst sen es prouat ala celestial gloria.

*Lo d'enyssima
 sup. 3. entente
 referent ex
 m. et forma*

¶. CC. Lij.

*Vide in h. c. d. sa
 cimento Altaris*

O deus glorios uertuos. habundos en tots bens. qui per
 femper creensa senyor vol contemplar en la assup
 cio que lo nostre sant cors glorios sen ala acellent glo
 ria celestial. oue senyor que aia conexensa de la
 natura e de la propietat de se segons que se es significada e
 demostrada en est arbre en los primers capitols. **¶** Qui uol
 senyor esser contemplant en la nostra assupcio per raos
 necessaries uertaderes oue senyor que aia conexensa dels tres
 arbres primers e dels capitols de raos qui son ia recomptats
 en est arbre. e oue que dia manera e samia e certa e en

dressament com sapia coneyer rebre e afirmar los significats q
 les creatures donen de nostres qualitats. **¶** On com la santa
 assumpcio quel nostre cors glorios feu als cels sia anostres
 assumpcio intellectual per lo cor es absent als nres senys
 sensuats. per aso senyor cone que aquest enserament e
 aquesta probacio que nos volem fer de la nostra assumpcio sia
 intellectual ala qual intellectuïtat cone senyor que pu
 iem per los significats sensuats dels quals significats sen
 suats cone que pugem nostre enteniment a rebre los signifi
 cats intellectuats. cor en altra manera no porien prouar
 ni demostrar ni significar la assumpcio del nostre cors glorios
Rey dels reys senyor dels senyors sensualment sentim e en
 tectualment entenem. que aquest mon no es tan bo ni ta
 honreat. com laltre. on com sensualment sim tam e entel
 lectualment entenem. senyor que vos sots dreturer. en to
 tes coses. per aso senyor per lo significat de nostra gran de
 tura prouem e demostram. que lo nostre cors sen puia ala ce
 lestial gloria. **¶** Verader senyor intellectuament signifi
 ca la nostra dretura. que les animes dels homens sants sen
 puïen al cel per rebre guarda e gloria del be que au fet en
 est mon. ayas cor lo cors no es glorificat per aso cone que
 romanca en la terra e que podrest e en uanesta e al dia de
 resurreccio que retorn. ala anima e que sen puig glorifi
 cat en gloria. on si ay no era no seria signifiada ni demost
 trada la nostra gran dretura. **¶** Com auam prouat senyor
 en lo demunt dit capitol. quel nostre cors glorios sia resu
 rrat. es significat que sia glorificat. cor si no ho fos no fora
 digne que enans quels altres cors fos resurritat. on si
 nostre cors fos la uns en fi nos en rera. e no fos puïat en gla
 riats inuisos ala anima e al cors. ala anima forets in
 uisus en lo que no li donarets guarda en la celestial gloria
 en la qual guardonats les animes dels homens sants. al
 cors forets senyor inuisos com lo tenguerets en est mon
 qui no es loch de cors glorificat. on com vos senyor siats
 verament dreturer iuge. donchs en la nostra sentencia

Pnia p dretā per raho
 de sa gloria e de la ma

Si xpus no ascendisset
 in celum in iudicium et aie
 sue et corpori.

es significat que lo nostre benuyrat cors es en la celestial gloria
Perdurable senyor en tostemps noble sobre tots honraments
 en los significats d'amor es significat entellectualment senyor
 que lo nostre cors glouos es en la celestial gloria or sensual
 ment sentim e entellectualment entenem que gran amor
 ha eu fe cors e anima en lo que la anima nos vol partir del
 cors in lo cors de la anima on hi la nostra anima era senyor
 en lo cors e lo cors era en la terra se la anima nos volia partir
 del cors donchs la anima amaria mes aquest mon quel al
 tre on com assolia enaxi donchs es significat que la nostra
 anima am esse ab lo cors e que am e unylla que lo cors sia
 abeylla en la celestial gloria la qual es mellor sens tota co
 pazacio que la gloria mundana **S**ingular senyor
 arabament dona significacio que la nostra anima es en gloria
 celestial or aquest mon no es loch da anima santa on hi la
 nostra anima era en est mon ab lo cors no seria en son loch p
 la qual contrarietat seria significat que la anima fos en
 defaylliment on com la anima nostra no sia en defaylliment
 e sia digne de esser en arabament per assó es significat que
 ella es en la celestial gloria e per lo cors ella es significada
 que es en gloria es significat per la arabament de la nostra
 anima que lo cors es en gloria celestial puia **P**rados senyor
 en lo que lo nostre cors no sentim ni no entenem esser en lo
 mon es significat que ella en laltre segle or si en est mon era
 el sentiem per alguna sensualitat lo entenduem per alguna
 entellectualitat ayas or nengun significat sensual ni entel
 tual nos no aram per assó senyor es de necessitat significat
 que lo nostre sant cors glouos es en la celestial gloria glorie
 rat **I**nfinít senyor sobre totes granees gran noble sobre
 totes noblees en la gloria dels sants de parays senyor es sig
 nificat que la nostra santa humanitat es en gloria de pa
 rays or sino era nostra humana en gloria los sants qui son
 en gloria no porien pendre gloria de la nostra humanitat
 qui es occasio e rao com els sien en gloria on enaxi senyor com
 la nostra humanitat per recreacio es occasio com los sants

Per raho de gran amor
 que es entre la sua anima
 e lo seu cors

Per raho que la sua hu
 manitat donas gloria
 als sants

Si en gloria Enaxi come que claharao e occasio com sia en gloria
 de lutz gloria. **C**elestial sempor com les amimes santes de
 parais ueen Lo vostre sant cors gloruos (en gloria) esse unit
 ab la nostra santa anima gloruosa a donchs an sempor ma
 nifest senyal. que elles robraan lo cors ab lo qual nos han ser
 uit en est mon. on a donchs an sempor tan gran gloria daquest
 senyal. quel vostre cors gloruos representa. que no es cors qui
 ho pogues aestimar. ni bora parlar ni uells ueer. ni ore pler
 oyr. on com aso sia enaxi donchs la gran gloria dels sants.
 de parays dona significacio que lo vostre cors gloruos es en gloria
 per tal que ha gloria de la gloria dels sants. **E**naxi sempor
 lo vostre cors gloruos representa a les amimes de parays seyal
 e significat. com elles robraan lo cors. Enaxi sempor la gloria
 del vostre cors gloruos significa e demostra a les amimes la gloria
 que auza lutz corses. com seran en gloria. on daquest significat
 e senyal an les amimes tanta de gloria. que sa us en fenos
 enteminent no basta a entendre ni memoria o membrar. ne
 ymaginacio. a ymaginar. on per tal que les amimes de para
 is agen sempor esta gloria. es significat que lo vostre cors sant
 es en gloria. **C**reador sempor misericordios, en tots bens ha
 bidos. Enaxi sempor com. es significat per les nostres glori
 oses qualitats que lo vostre sant cors es en la celestial gloria
 per dar gloria als sants pares de parays. Enaxi sempor les
 nostres glorioses glories e qualitats donen significat que lo
 vostre gloruos cors en la us en fenos seyal significat per tal que no
 saltres prenam. raree a e endre stament com puist amperue
 nir a la beyta gloria perdurable. **T**on enaxi com lo vostre cors
 gloruos es en la gloria celestial. on at exaltat e adorat. per
 los sants qui son en gloria. Enaxi sempor es significat per les
 nostres qualitats. que lo vostre cors beneyt sia en est mon en
 fenos per tal que el honrem al adorem el loem el preguem. or
 tant es gran sempor la alta sempora e noblea del vostre cors glo
 uos e tant es digne cosa que ha amat e honrat e se mit que
 en aquest mon e en l'altra den esser. e presencia l'inet e presen

Comença an tractar del sagra
 ment d'altar p lo qual se
 vol ab nos pferriament en
 npar axi com ab los sants
 de gloria partimpa

Presencia. axi an com
 en la gloria

cialment per tal que presencialment ha amat, e honorat, e adorat e reclamat. **C**on beneyt flats uos senyor, deus no enaxi com lo nostre cors dona gloria als sants en gloria. axi lo nostre sant cors com es sagrat sobre l'altar, dona a nos altres uirtut e exaltacio. de fe, uera e de uera continencia e passiencia e humilitat, e de totes les altres uirtuts. Enaxi com lo nostre sant cors se demostra gran e nobla en gloria als sants de gloria en axi se demostra tanos altres en la ostia sagrada e en lo sagrat gran e maraueyllous per poder e per mirarle e per humilitat amor e quantitat. **D**e tuzer senyor en totes coses, qui nol en sercar ni atobar senyor si la ostia el ui com son sagrats sobre l'altar, es deuenen en carn e en sanch, que quel ensercament senyor ha entellectual, per so no la obra es entellectual, no enaxi senyor com lo me qui enserca alguna cosa sensual, sensualment. Enaxi qui cosa entellectual enserca que quella en serch entellectualment, no enaxi com la cosa sensual no poua esser atrobada si sensualment no era ensercada. Enaxi senyor la cosa qui es entellectual no poua esser atrobada en l'enteni met dome si entellectualment no la enserca. **L**a raonila oca si senyor per la qual que en sercar, entellectualment, si la ostia el ui es deuenen en sanch e en carn es senyor per so no los significats sensuats els entellectuals se contrariuen, per so no son semblants en natura ni en ppetat no los sensuats donen en la ostia e en lo ui demostrants color e sabor e forma, q la ostia el pa e lo ui no es sanch, e los sensuats per raon dels significats que reeben del nostre poder e saber e bo e humilitat e gracia e caritat signifiquen que la ostia el ui son lo nostre cors glorios, en carn e en sanch. **C**on en axi senyor com los sensuats neguen que la ostia no es carn ne el ui no es sanch, e prouen l'ua negacio esser uera per color e sabor e forma e quantitat. Enaxi senyor, los sensuats entellectuals affermen que la ostia es carn e el ui es sanch. La qd afirmacio prouen ab testimoms entellectuals los quals son les nostre beneytes qualitats les quals son per ueritades.

Incapit. d. sacramento
Altaris.

Participano de virtus

Inquinano Intellectual
no sensual car contra
ricien

No les afirmacions
e negacions dels pens
sensuats e Intellectuals

testimoniis que les sensuales. Corpus ueritaderament nostre.
 poder e saber e voler e uostra dietura e misericordia e uostra hu-
 militat e ueritat poden fer de pa carn e de ui sanch sots figu-
 ra de pa e de ui. Que no poden los senys sensuales significar en
 forma de carn e de sanch pa e ui. E asso es sempre per so com los
 senys sensuales son creats e les nostres qualitats son creades
 e infirmes e eternal e acabades en tots acabaments. **A** glo-
 uos sempre qui ab greus dolors e langors zereas los nostres
 seruidors. enaxi com materia elemental es contrari subiect
 compost de contraris enaxi sempre la ostia el ui com son sagrats
 el pa es esdeuenut en carn el ui en sanch. son subiect contra-
 ri a la forma sensual. cor enaxi com la materia corromp la
 forma actual per so cor engendra altra forma potencial. Ena-
 xi sempre la carn e la sanch prin en del a forma pa e ui per so
 cor per obra miraculosa en forma de pa e de ui es forma de carn
 e de sanch. Enaxi sempre com la forma potencial no es sen-
 tida la qual segons cors natural materia eniendra primant
 e corrompent la forma actual sentida. Enaxi sempre per o-
 bra miraculosa en forma de pa e de ui actual sentida es for-
 ma actual de carn e de sanch actualment. e la forma del pa
 e del ui es prinada en la carn e en la sanch iat sia que sia sen-
 tida als senys sensuales actualment. **E** lo uos sempre la
 materia com corromp forma actual. engendra altra forma
 mas la forma que engendra no es iusta en la forma que cor-
 romp. cor dues formes en un subiect no poden en temps ess
 sentides pusque la una sia en corrupcio e la altre en genera-
 cio. ayas empero ab dues les formes se conuungen en la ma-
 teria. La una per luyament laltre per arostament axi
 com lo temps passat el esdeuenidor quis conuungen ab lo p-
 sent. Lo preterit per luyament el esdeuenidor per arosta-
 ment. on com asso sia enaxi segons cors natural. donchs
 la ostia com es en carn e lo ui com es en sanch sobre laltar
 poden ess en temps iat sia que no sien en un lorch sensual-
 ment. cor enaxi com color e sabor e forma ne quen sensual-
 ment que lo pa no es carn nel ui no es sanch. Enaxi lo lorch

Belle exemplis naturalis en
 forma entaria de generano
 corrupcio

Nota bella mania de corpore xpi e les rahons per que vol stare e participar ab nos
 presentialiter

Esta contrarietat entre los senys sensuales e intellectualls y maior emenor vrent /
operano e per no deuem seguir los senys intellectualls

qui es d'iu es / on esta la carn fora lo calzer / e la sanch qui es d'inte.
Lo calzer / nega que la carn no es ab la sanch ni la sanch ab la
carn. on axi com les sensualitats. de color / e de sabor menten en
lo que senten. e xi la d'iversitat sensual de lochs menten en lo q
significa. **C**on com est contrast ha feyt en la ostra e en lo m
lo qual contrast es sempre de significats sensuales e intellectualls
Donchs los significats qui son pus vertades e pus dretures e pp
forts / e pus nobles que ells deuen esser rebuts / e afirmats on com
Los significats intellectualls sien mellors e majors e pus no
bles / e pus uers que los sensuales. e assu per so son de les nostres
qualitats. donchs per assu coue esser affirmat que la ostra el
ni com son s'afats son lo nostre cors glorios. Lo qual uolet q
ha entre nos. per tal que prenem deyll gracia e benedictio e
que ell ha per nos adorati e loat / e reclamat. **O** vos senyor deus
qui enamorate mon remembrament / de remembrar los vres
remembraments. Sensualment sentim senyor e intellectu
alment en tenem. que entre los significats sensuales e entre
Los significats intellectualls. a contrast e contraries signifi
cats. a donchs com los senys sensuales affermen que la ostra
s'afada es pa / e los senys intellectualls affermen que es lo nre
cors glorios. on qui uol esser certifficat senyor quals dien ve
ritat. ols senys sensuales ols intellectualls quant quals an
major poder. **C**on qui en est enstrament uol sempre entrar
prenas guarda com los senys sensuales se combaten contra los
intellectualls e quant les armes de casti dels senys sensuales
e dels intellectualls. cor los sensuales nos combaten contra los
intellectualls. ^{at 1140} ayas ab uer / e gustar. e sentir lo nostre cors se
rat lo qual senten en pa. ayas los intellectualls se combaten
ables nostres forces contra els senys sensuales. cor els remembren
e entenen e ymagenen e amenen e cogiten / e aparceben lo nre
poder / e saber. e voler e carabament. on per totes estes qualitats
affermen que so que es semblant als senys sensuales que ha pa.
e ni es carn e sanch per obra. miraculosa. es deuenguda per
La carabament de nostres qualitats les quals sien major poder

e gran peleya

Quo d' ginecisia inter
sensibus sensuales et
intellectuales

Bell exemple del tio

Exemple del gust malalt

demonij en Asu mit cor

que los senys senshals per aslo es significat que so que los senys
entellectuals affermen per nostres qualitatz es pus possible
rosa e pus veza que so que los senys entellectuals senshals affer-
men per lux cors natural. **E** lo uos senyor qui i. tio de forch
mena entorn fort ment. Los huylls fan testimonij que per tots
Los Lorchs de laer. on lo forch es mogut entorn sia en. v. tems
forch e que sia serle de format forch en laer. on a quest testi-
monij senshal es fals la qual falsetat enten l'enteniment
qui enten pe lo gran mouiment. del tio par que sia serle
de forch so qui es brasa e no serle on en axi senyor. com Los
huylls menten al enteniment. el enteniment enten lenga
que lisan Los huylls senshals. En axi l'enteniment enten
que lo nostre cors serzat sobre l'altar pot agi donar contraris
significats als senys senshals com Los huylls Los donen al mo-
uiment del tio. cor En axi com lo tio p lo gran mouiment
dona falsos significats. axi Los huylls del enteniment per
gran uirtut que ha. en si reeb ues significats. **E** senyor glo-
uos. qui lo men enteniment illuminats de la uostra s'amea
En axi senyor com per corrupcion natural lo me malalt tro-
ba amargor en les mandes dolces e de bona sabor En axi senyor
es possible rosa que les nostres qualitatz. per lux uirtut fassen
esser carn e sanch. so qui par als huylls e al gustar e al sen-
tir pa eui. cor si aslo no era e naxi donchs les creatures auie
maior poder que el creador. cor corrupcion natural. fa parer les
roses dolces amargoses. E nostre poder m' m' saber m' uoler no po-
ua fer nuyl rosa contra cors natural e aslo es senyor rosa
impossible que creatura sia maior poder. que son creador. **E**
naxi senyor com lo demonij pren forma senshal. en laer e dona
als senys senshals semblansa que l'ha rosa corporal. En axi
senyor la uostra carn e sanch com es sentida sobre l'altar.
dona als huylls senshals forma de pa e deni. on en axi com
lo demonij per so cor es rosa Leua e mala. e tal que Los senys
senshals del home no poren sostenir que l'ueesen mil sentise
E per aslo pren altra figura. En axi senyor lo nostre cors glo-
uos se mostra als senys senshals en forma de pa per lo cor

Exemple de la figura e forma que pren lo demonij aro mateig es del bon angel

la sua forma glorificada no la porien los senys sensuals lo stemi. *Argum ex po. de*
 auer m' a sentir non per assb senyor. plach auos ordenar que
 Lo nostre cors glorios ha demostrat en color e en forma de pasede
 ni sobre laltre als senys sensuals per tals que los senys enteller
 tuals uegen Lo nostre gran poder e saber e voler. cor rompus fort
 ment Los senys sensuals son afferinants. Lo cors natural
 mellor ueen los senys entellectuals Lo nostre poder e saber e
 voler com fan contraries coses del cors natural. cor si l'ure
 poder no fos senyor poderos. ni si l'nostre saber no agues s'auia
 ne si la nostra uolentat no agues voler. de fer ni ylla cosa qm'
 fos fora cors natural. donchs for a significat de falsim ent' eter
 menacio en Lo nostre poder e saber e voler e assb es senyor cosa
 impossible. **A** senyor qui la mia uolentat a uets en amurada
 detes nostres laors. Los senys sensuals senyor significuen fal
 sament que uos sots substancia finida. en lo que no senten.
 en la pedra nostra substancia s'mo de la pedra segons que los
 sensuals significats senten. on com Los senys entellectuals
 sien senyor certifcats que la nostra substancia entellectual
 es infimida per assb signifie que la nostra substancia es infi
 mida e es essencialment en tots l'ochs e part tots l'ochs. cor
 s'mo ho era seria finida. on com assb ha enay donchs. per assb
 Los senys entellectuals donen significat que la significacio
 que Los senys sensuals fan de la nostra substancia es falsament
 significada. **C**on enay senyor com Los senys sensuals falsa
 ment donen significacio de nostra substancia diuina enay la
 donen falsa de la nostra humana natura. com ueen que ure
 cors es per diuices l'ochs farzat. cor els significuel quel
 nostre cors se de partex en moltes coses. o en moltes parts
 on assb es impossible. cor Lo nostre cors no es mas. i. e es en tots
 Los l'ochs. on es farzat. e assb es cosa possible. ayi com es pos
 sible que la nostra substancia diuina sia en Lo l'och de la pe
 dra. cor enay com la nostra deitat per la uirtut es essencial
 ment en tots l'ochs. ayi per la uirtut pot lo cors huma ab lo

Significare q' deo pot sobre
 natura fa aquesta obra s'bi
 cors de natura

ayi com los senys sensuals
 done falsa significacio de la
 deitat s'is fan de la humani
 tat

Corpus Christi potest esse
in divinis altariis

qual es unida fer esser. i. entots lochs. on es farrat effer en Lo
rel. on axi senyor com als senys sensuats es amagada La
carn e La sanx del nostre cors en axi es amagada la unio La
qual ha en tots Los Lochs. E en axi com Lo nostre cors es sen-
tit sensuament en pa e en vi en axi es entes entellectual
ment en carn e en sanx. E en axi com Lo pa el vi es als senys
sensuats cosa sensuata. axi La carn e La sanx es als senys
entellectuals cosa entellectual. on com sia cosa impossible
que sia veritat en sems. so que Los senys sensuats senten e
so que entenen. Los senys entellectuals del nostre cors per
axi es significat que so quels senys sensuats senten es fals
e so que entenen Los senys entellectuals es ver. pusque Los
senys entellectuals entenen per Les nostres qualitats e Los
senys sensuats per Lurs appetats. qui no son tan poderosos de
donar sentiment als senys sensuats entellectuals les qua-
litats de La nostra essencia divina. **Com se prova que
nostre senyor ihu xst uendra a jutjar los bons els mals.**

CCL. iij.

A ihu xst dretuzee. gracios. pare poderos. gloria e laor
ha donada a vos. per tostemps. Qui vol senyor per-
fe contemplar en vos. com al dia del judici jutja
rets Los bons. els mals. que senyor que aia coneix
la eterna essencia de vera fe segons que en est arbre se
conten Los primers capitols. e cone que reeba Les autu-
ritats de santa scriptura. qui hozeu la en profetiza-
Q ihu xst senyor qui vol contemplar mi sabe per raons
necessaries que nos uenrets al dia de la re-
surreccio jutjar Los bons els mals aia senyor coneix
dels. iij. arbres primers e dels capitols de rao qui son en
Lo comensament de est arbre. cor per axi tal coneix
e essencia aua endressat son enteniment com per ra-
ons necessaries coneix e apercebra que nos jutja rets los
bons els mals al dia del judici. **Q**ui per raons necessaries
senyor vol entrar en est enserament. que que sapra

entzar per los significats sensuats e entellectuals. e los signi-
 ficats de nostres qualitats. e los significats de les creatures. e
 entre les altres qualitats com sempor que recha los signifi-
 cats de dy qualitats. Les quals son sempor. sancia. dre-
 tura. misericordia. e creacio. abstinencia. testimoni.
 cor per estes dy qualitats. se prova sempor quel iut ce qui iut
 gera. al dia del iudici. com effer de l'home en sems. **H**on-
 rat sempor sobretota noblea. gran sobre tota granea sensu-
 alment sentim e entellectualment entenem. que home ha
 franch voler. de febe emal en est mon. e sensualment sen-
 tim e entellectualment entenem. que lo be que hom fa en
 est mon no es guardonat / en est mon nil mal que hom
 fa no es punit en est mon / on com assa sia en ay donchs
 per estes dues significacions sempor es significat que hom
 sera iutat en laltre segle. La primera significacio sempor
 on se pua que hom sea iutat al dia de la resurreccio es sen-
 por per lo franch voler. qui es en home cor si home fos iutat
 en laltre segle segons lo be el mal que fa en est mon lo franch
 voler qui es en home sempor fora de bades. on com nuylla p
 pu etat ni natura. que nos sempor aats. creada en home.
 no sia de bades. per assa sempor la franca volentat qui es en
 home dona significat del dia del iudici el dia del iudici de la
 franca volentat. **T**on beneyt fiat. vos sempor deus. cor agi
 com la franca volentat qui pu a en los vegetables e en
 los animals inra cionals. significa que no seran iutats
 a esse guardonats ni punitats en laltre segle de so que fan
 en aquest. En ay sempor la franca volentat qui es en
 home dona significacio e demostracio entellectualmet
 quel o dia del iudici com effer. de necessitat per tal que
 home sia guardonat / o punit. **E**l o vos rey dels reys
 sempor dels semps la segona significacio sempor per la
 qual se pua que hom sea iutat en laltre segle es.

franch volente e volutat
francha

Iusta remuneratio e punitio
de be / o de mal

per so cor home no es goe donat ni punit en aquest mon dreturamet
 on sensnalment sentim e intellectualment entenem que molt home
 ha en aquest mon qui fa molt de be e a molta de pena e de fany e trebal
 e de mala nansa. Feent lo be que fa e molt home sempre ha en est
 mon qui fa molt de mal e qui es molt peccador e culpable e es molt
 benanant faent mal e peccat. on com assò sia en axi donchs sig
 nificat es intellectualment lo dia del iudici per aquesta senten
 a litat que sentim en est mon. **C**or sempre si home no era iut
 iat a altra be o a altra pena sino a aquesta de aquest mon donchs
 pus hom. fos mort no auria gloria ni pena. de assò que fa cor.
 Los homens qui en est mon fan be e an pena e trebal e mort
 per lo be que fan no se uen guardonats. Ni los homens qui fan
 mal qui en est mon son honzrats e rics e benanants. no se
 rien punits. E si assò era en axi donchs seria significat que uos
 no sots dreturer. e que sots inuuos e assò es sempre cosa impossible.
On com uos sempre siats dreturer iutge donchs en la nostra dret
 tura e en la absencia del guardo ni del puniment lo qual no
 es feyt en est mon es sempre significat que en laltre segle
 seran guardonats. Los homens bons de gloria e los homens
 mals de pena. **T**ertader sempre en totes coses poderos sempre
 en totes forces. La primera rao per la qual se proua que lo iut
 ge qui iutgera al dia del iudici que esser deu e home es proua
 da sempre en lo significat de senyoria cor aquesta qualitat
 sempre dona significacio intellectual que lo iutge que esser
 deu e home en sems. deus que esser per so cor la nostra dretat
 ha senyoria sobre totes creatures. on per assò que quela nra
 gloriosa dretat do la sentencia. home que sempre donar la sen
 tencia per so cor la nostra humanitat ha re creat lo mon segos
 que ra auem prouat. e cor la nostra humana natura ha re
 creat lo mon que lo mon esser posseyt per ela e iutiat per
 ela. **O** hon beneyta ha sempre la nostra a cellencia e dretat
 e la nostra santa humanitat. cor en axi sempre com es pus ro
 uinent cosa e pus agradable e pus con cordant que lo rey do
 sentencia sobre son poble que no fa altre qui no ha sempre dret

Senyoria es lo perru mirtia
 dela rao p que lo iutge deu
 esser deu e home.

poble Enaxi sempor es pus rovinent cosa / e pus ordenada que lo qui da
 ra la sentencia al dia de resurreccio sia sempor que no fora si no fos sen
 yor **C**on un assò sia enaxi donchs significat es / per esta ordona
 cio / e con cordansa. que la sentencia se dara per sempor rreador. cor
 enaxi sempor rom pertany ala nostra deitat que aia semporua sobre
 les creaturees. per uostra noblea. / e per so cor les auets creades / e.
 beneficiades. Enaxi pertany ala nostra humana natura que
 aia semporua sobre los homens per so cor es rreador / e per so cor
 a presa mort / e passio / en est mon per rreuar. **L**om on **O**vos sen
 yor qui sots misericordia de totes misericordies. e dretures so
 bre totes dretures. la segona rao perta qual se pua. que lo iut
 ge apres la resurreccio roue esser deus e home / es sempor per sa
 miea. on entellectualment / enteneim sempor que iutge coue
 auer samiea e saber so que iutge. cor si samiea ni conexensa no
 auia no poua ni sabria donar uera sentencia. / on beneyt flats
 uos sempor. cor la nostra deitat a a cabada samiea en totes co
 ses. e per assò es significat que la nostra deitat iutiaza al dia
 de resurreccio. / e cor uostra humana natura. a a saber per
 sensualitat / e per entellectiuitat dels trebayls. / e la mort q
 sostench en est mon per assò es significat que uostra huma
 na natura iutgea en sens ab la deitat per so cor ha natura.
 semblant a uostra sensualitat / e entellectiuitat **C**on per a
 sso sempor. rom la nostra humana natura sab uostra natura
 en so que ha sentits los trebayls els mals els afflamps que nos
 sentim en est mon. per assò es sempor. digne cosa que siam iut
 iats per home qui sia estient per si matey / en si matey la uera
 natura cor tant es sempor noble cosa / e alta la celestial gloua
 / e tant som nosaltres mesquins que no la marexem per nostres
 obres. Que per assò roue sempor que la nostra natura huma
 na qui en si matey a sab la nostra mesquina natura de la sen
 tencia pertal que sia mijanera. en fiela uostra excellent na
 tura diuina / e la nostra freuol natura. **G**lorios sempor ple
 de misericordia / e de merce la terca rao es sempor. de dretura
 per la qual dretura es significat que lo iutge quins iutgeza al
 dia del iudici. roue esser deus / e home / on dey m sempor que en.

Samefa es lo segon mijia

l'optima ratio

Dretura o justicia es la
terca rao

tellectualment en tenem que la nostra divina natura ha ar-
bada dretura. E la nostra natura humana ha mes de dretura.
en simatexa que no es tota la dretura qui es en totes les altres cre-
atures. on com assò sia enaxi donchs. per la gran dretura qui es
en nostra humana natura. ha dignitat nostra humanitat que
do ensems la sentència ab nostra deitat. cor fiño. o fies fora feta
múua ala sua gran dretura. **¶** Non beneyt fiat. nos sempor deus
cor enaxi com ala nostra. deitat pertany que do sentència per so-
ror ha arabada dretura. e per so cor ha creats. e beneficiats nosal-
tres per so cor som seus. Enaxi sempor pertany ala nostra huma-
nitat que do la sentència per so cor ha arabada dretura. e cor
nos a comprats ab plors. e ab dolors. e ab trebaylls. e ab greu mort
angoyosa a donchs. com nos creua. on si la nostra gloriosa hu-
manitat nons intias fora significat que ela no ha arabada
natura in que nons a gnes re creats in comprats in no fossen
seus. E si aytal significat li fos donat fora sempor lo signifi-
cat contrari a dretura. e a veritat. e assò sempor es cosa impo-
ssible que la nostra deitat aia donat ala nostra humanitat
nulls fals significat. **¶** Non com arampnat sempor que nostra
humana natura sia humida ab la nostra natura divina. E
com la nostra humanitat per la gracia que reeb dela deitat
aia maior dretura. que no an totes les creatures. E com la nra
humana natura. ma dret. en nosaltres per so cor nos a com-
prats ab molt acellent preu lo qual no poguera esser maior.
per assò es significat sempor. en la dretura dela nostra deitat
e dela nostra humanitat. que el nostre iutge al dia dela maue-
losa sentència seia uertaderament deu home. e enyor uer-
deus qui sots esperansa. de nos deligs. e de mes amors. la. iuy-
rac es sempor misericordia. per la qual es significat que lo iut-
ge quins iutgera. es deus. e home. on deym sempor que intell-
tualment entenem que la nostra deitat a tanta de misericor-
dia. e nosaltres auem tanta de fieuoltat. e tanta de culpa que
la nostra deitat coue que do la sentència per tal que la senten-
cia sia tota plena de misericordia. e de pietat. e de perdo. **¶** E
cor la nostra misericordia. e iusticia son una cosa mateixa.

en nos per asse come senyor que la nostra humana natura do en
sems. La sentencia ab la deitat per tal que la nostra humani-
tat qui es semblant natura de la nostra sia o casto com la vna
iusticia nos ponesta segons nostres greus culpes. E com la
nostra misericordia nos sia perdonable. La celestial gloria do-
nable. **T**on beneyt siate vos senyor cor axi com la diuina na-
tura dona gracia e benedictio ala nostra natura humana.
En axi la humana natura reb de la diuina natura tanta de
misericordia que per aquella es mjancrea. en fie la nostra di-
uina natura e la nostra natura qui es daquella nostra natura
humana. e per asse senyor al dia del iudici auzem tan gran
auida de la misericordia de nostra humana natura que la de-
tat e la humanitat da en sentencia tota plena de misericor-
dia e de pietat. **C**reador senyor. pare e benefactor a totes crea-
tures. La quinta raos senyor es com per creacio es significat
que al dia del iudici dauem esser iutiats per iutge qui sia deu
e home en sems. cor sensualment sentim e en intellectualment
entenem senyor en les creatures que segons la especie en
que son auutge daquella natura e especie mateixa. axi com
en les gallines Lo gayll. e en les oueylles Lo molto. e en les
abelles abeylla. e en los homens Lo rey e axi dels altres ani-
mals. **T**on com asse senyor sia en axi donchs segons asse sig-
nificat e demostrat que al dia del iudici come esser home iut-
iat per sapar creatura. cor axi com en est mon son los ani-
mals iutiats per luy regatea. En axi en laltre regle es
significat que seem iutiats per home. Lo qual significat
es fet senyor per los animals irracionals qui n fan figura
e significacio iutiats castu per animal de la natura e de
la especie. **T**on com asse sia en axi donchs per asse es signifi-
cat que home seca nostre iutge. E cor home per si tan solamet
no pusta no pusta esser digne de iutiats tota la especie huma-
na. per asse es significat senyor que a quell home qui iutia
za la especie humana. sia a iustat ab natura diuina la.

Creano es la .v. raho

qual es digne de iudicjar la creatura. on com assò sia senyor enaxi donchs per assò es significat quel iudge del dia del iudhy es uerta deament deu e home. **I** hñ xst senyor sant dels sants seyor dels senyors. La. vi. rao senyor es per absencia de esse iusta la nostra diuina natura al dia de la sentència or per aquesta iusta absentada senyor es significat que lo iudge roue esse uerta deament deu e home on deym senyor que entellectualment entenem que si los peccadors ueyen al dia de la sentència nostra gloriosa deitat iano pouen auer nyll tems mal ni pena or tant es nobla cosa senyor la nostra deitat auer. que nuls hnylls peccadors no son dignes de la ueer ni nyll hom qui apres la resurrecció la uees no pouia auer pena ni de fayllimet de gloria. **C**on com assò senyor sia enaxi donchs per assò es significat que al dia de resurrecció com la sentència se dara los peccadors no ueuran la nostra deitat gloriosa. enclada e amagada a elle en la nostra santa humanitat la qual ueuran e oyran iusts e peccadors. com dña als benuyrats que nagen a gloria perdurable e dña als peccadors que nagen a esser tormentats a perdurables penes. **C**on per lo senyor com es cosa raonable e be ordenada que al dia del iudicj los bons els mals oren e uegen lo iudge per lo or aquela sentència es la maior e la pus uerta dera que esser pusta e aquella es la deccera sentència qui sia. e per aquella sien en aquest mon totes les creatures ordenades per assò senyor es cosa quis roue que lo iudge sia iust e oyt. e or los peccadors no an senyor dignitat que ueien ne oren nostra deitat. e or la nostra deitat no pot esser auilada (a esse oyda ne iusta per los peccadors. per assò es significat senyor que lo iudge sera home iust e oyt en lo qual sera la diuina natura amagada als hnylls e ales oreylles dels peccadors. **O** deus glorios per lo qual los meus hnylls plozen. el meu cor se na moza. La. vii. rao es senyor testimoni lo qual testimoni significat senyor. quel iudge quims iudgera. es deu e home. or senshalment sentim e entellectualment entenem que tot iudge iudge ab testimoni per tal que significat la sentència pus deccera. on com assò sia enaxi donchs la deitat dara la huma

absencia es la. vii.

Testimoni es la. viii.

mitat per testimoni al dia del iudici dela gran humilitat e pie-
 tat e amor e dretura de les altres virtuts. ro en la humana na-
 tura sezan senyor significades. totes estes qualitats. La qual
 humanitat uendra demostrant ses naffies e ses dolors les q̄ls
 sostench per no saltres peccadors on com sens que uos no fosses
 senyor home nos poguessen demostrar. per nostra iniquitat
 Les nostres qualitats al dia del iudici tan be com fan per so-
 tots home. per asse es significat quel iutge quins deu iutiar.
 es uer deu e uer home **C**on beneyta sia senyor la uostra gracia
 e la uostra benedictio. ro per gracia e per auida uostra. Lo ue-
 seruidor ha arabat l'arbre que es fet en la figura dela santa
 rren. Lo qual arbre es de fe e de raó en lo qual se puen. per raos
 necessaries Los. xiiij. articles. per Los quals se eb gracia e be-
 nedictio e axalament e multiplicament la santa fe. ca-
 tholica a gloria e a laore e a honor de son senyor deus. **Dela**

**xxxij. distinctio en l'arbre dels. x. mandaments com me-
 senyor deus a manat a home q̄ no aia sino. i. deu ta solament**

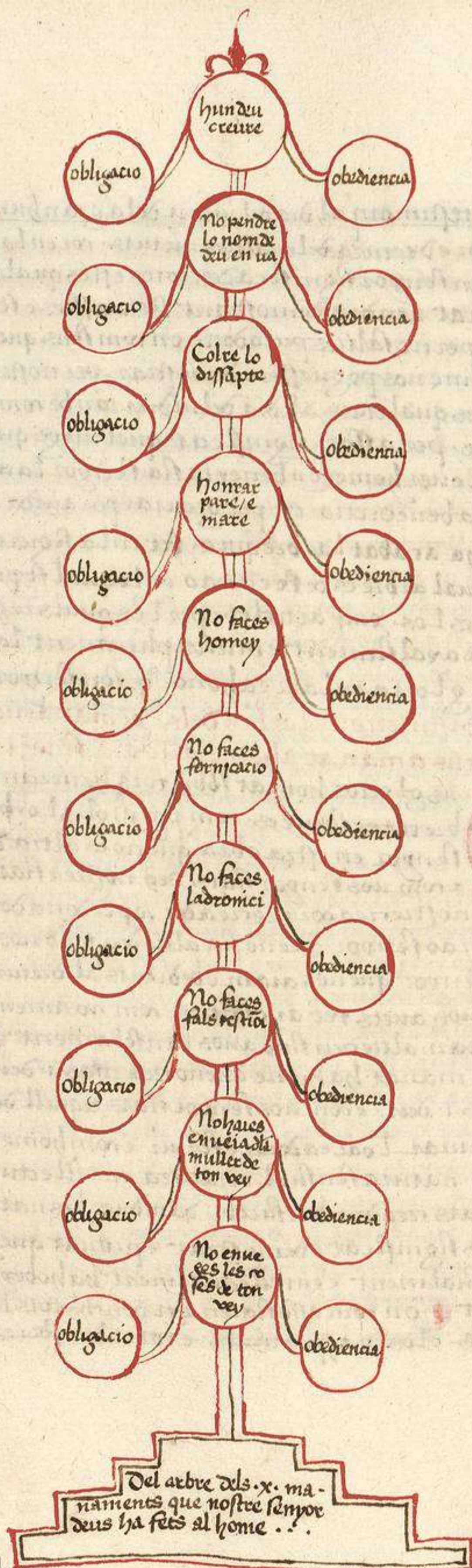
CCC.LV.

Deus glorios honrat sobie tots honzaments sa u so-
 bre totes sa uies. com per molts Lorhs aiam puat
 senyor en esta obra que no es altra deu sino uos
 e com uos senyor fiats de g nostre e fiats nostre ben-
 factor e nostre creador e re creador se perdonador. donchs molt
 es gran raó senyor que no sia altre deu sino uos. emolt es dig-
 ne cosa senyor que nos aiam obedients al dretur e manament
 lo qual uos auets fet a nosaltres. com no aiam ni obeytam
 ni ser uistam altre deu sino a uos tan solament. **C**om uos sen-
 yor auets manat ha home que no crea mas. i. deu. e que no obe-
 esta mas. i. deu. e com uos senyor fiats aquell deu que manats
 a home a amar. Lo ue adorare seruir. e com home senyor ha dues
 natures. natura sensual e natura entellectual. e com uos
 senyor fiats creador e ben factor da mdues Les natures. per asse
 senyor es significat e demostrat e prouat que home es obh-
 gat sensualment e entellectualment ha hobeix al nostre ma-
 nament **C**om com asse sia enaxi donchs tots los. v. seys
 sensuales. e los. v. espirituals. e totes les forces corporals e.

Hum deu

la composio del home

espirituals qui son senyor en home son obligats a donar gloria
 el aoz de lur deu e de lur creador. E aytant senyor com hom de tota
 de sa sensualitat e de sa entellectuualitat no seuey en o anima
 e no rien se no adora son deu aytant es senyor desobedient al
 nostre manament. **R**ey dels reys senyor dels senyors sen
 sualment sentim e entellectuualment entenem que tot
 home es en una substancia e es .ij. en so que es anima e cos
 el compost de anima e de cos. on en ay senyor com la sua huma
 na natura esta en unitat en ay senyor esta en trinitat e en
 ay com esta en trinitat en ay esta en unitat. Coz en ay seyor
 com natura humana primaria de esser. si primaria de unitat
 en ay primaria natura humana sino era. en home trinitat
 on com assolia en ay donchs. home es home ex sa unitat
 e es home en sa trinitat. coz ay com humanitat no pot estar
 en unitat menys de trinitat. En ay la trinitat humana no
 pot esser en esser una menys de unitat humana. **C**on com
 assolia en ay donchs aytant obligat es senyor home a esser
 hobe dient al nostre manament en quant home es una cosa com
 en quant es .ij. coses. e aytant obligat es a hobeir lo nostre
 manament en quant es .ij. coses com es en quant es una
 cosa on com nos ai am prouat. senyor en est libre en molts
 lochs. La nostra glouosa trinitat e unitat donchs aytant
 obligat es home a hobeir lo nostre manament. e a adorar
 e a hobeir e a seuir. La nostra trinitat e nostra unitat. com
 nostra unitat e nostra trinitat. coz nostra deitat aytambe
 es deitat en nostra trinitat. com en nostra unitat e en nostra
 unitat com en nostra trinitat. **S**enyor amat senyor obeyt
 senyor adorat com la nostra divina natura sia en unitat de
 essencia e en trinitat de persones per asso es significat al
 huma entement que la nostra unitat e la nostra trini
 tat feu lo manament a home. que sol. i. deu adoras e suis.
 on com lo manament sia an ay fet senyor. per la nostra
 unitat e trinitat donchs home es obligat a adorar una
 unitat divina e una trinitat divina on com asso sia en
 ay donchs qui no adora nostra trinitat altra deu adora.

De totes les potencies obligat

Home es una sta en trinitat e unitat

Ay es hom obligat adorar unitat en trinitat et eg.

Cas lo manament es fet p la dina unitat et trinitat p ro com equalmer son

pus que vostra unitat no pot esser menys. de la vostra trinitat
Si home fos senyor obligat a adorar e a obeir vostra unitat tan
 solament fora significat que vostra trinitat no ual tant com
 vostra unitat. e si home fos obligat a adorar vostra trinitat eno
 la vostra unitat. fora significat que la trinitat fos per noble q
 la unitat. on com ia aram puat que la trinitat e la unitat sien
 equals en uirtut e en acabament per asso es significat que home
 es ay tant obligat a adorar e a obeir e a seruir a la trinitat co
 a la unitat e a la unitat com a la trinitat **N**on com asso sia en
 ay donchs significat es que home es obligat a adorar en uirtut
 deitat trinitat e unitat. on qui adora vostra unitat no negat
 la trinitat vostra deitat adora e qui adora vostra unitat no negant
 vostra unitat vostra deitat adora pus que vostra
 deitat es unitat e trinitat. ayas qui adora unitat negant tri
 nitat vostra deitat no adora pus que ella es en trinitat on per a
 so senyor son desobediens al vostre manament a celles q
 neguen trinitat e ay den adorar e hobeir a deitat e son desobe
 diens e destraeent a trinitat **S**enyor obeyt glorios e b
 nit per tots los pobles sensualment sentim senyor e entel
 lectualment en teneir. que tota substancia corporal sig
 nifica de simateya e demostra unitat e trinitat cor no es
 senyor ni ylla substancia. qual que sia que no sia una en uy
 roses e que les uy roses no sien una substancia. **T**ertuos senyor
 en lo que tota substancia sensual es materia e forma el compost
 e aquestes uy roses son una substancia sensual. e en lo senyor
 que tota substancia creada es materia e forma el compost
 entellectual per asso senyor es significat que luz creador es
 una substancia en tres roses les quals tres roses empero no son
 materia ni forma ni materia ni compost de materia ni de for
 ma. cor si ho eien serien senyor roses femides. e asso es cosa im
 possible que en uos aia ni ylla cosa finida ni terminada **N**on
 com totes creatures sensuales e intellectuals sien senyor en
 unitat e trinitat significat es senyor que nostre manament
 es a les creatures que signifiquen creador. i en trinitat lo qual
 manament es senyor entellectual cor en ay senyor com es ma
 nament sensual no auer altra deu sino uos ay es manament

Qui nega trinitat necen ne
 adora unitat

Tota sta creada es entres roses
 ay es dita sta creada

Deo no e yposita
 ep. m. et for

intellectual a les creatures que signifiquen e demostrant similitudines
 yes. al huma enteniment donen significacio e demostracio al hu
 ma enteniment. com lux creador es. i. en .iij. persones. **C**reador
 del cel e de la terra e de tot quant es. enaxi senyor com uos auets
 possat manament sensual. en paraula enaxi senyor auets po
 sat manament intellectual. en enteniment dome. ro2 tot
 quant de bene de mal entenimet pot ymaginar ni entendre.
 De tot ha manamet que fassa lobe que enten que pot fer e q
 uet lo mal lo qual enten que pot uedar. **C**on com a s'ha enaxi
 senyor donchs enaxi com uos manas. a moyses sensualment q
 un deu adoras. Enaxi manats a humana enteniment que aqll
 deu. i. ha adorat en trinitat. e la trinitat ha a dorada en un
 tat de substancia axi com lo manament sensual. esta en la sa
 cra escriptura enaxi lo manament intellectual esta en la
 significacio que les creatures donen de lux creador. **C**on beneyt
 siats vos senyor deus. ro2 enaxi com home facia peccat e seria
 de sobedient. si hom no feya lobe que enten lo qual pot fer q
 ha so que aquell be afee noli ha manat sensualment. Enaxi
 senyor fan peccat e son desobedients. aquells infels qui no re
 entzimitat. pusque aluz enteniment les creatures signifie
 que lux creador es. i. entzimitat. **H**anch senyor. amoros hon
 rat glorios. Enaxi senyor com los destreents qui creen que lo sol
 ha deu no creen en nostra deitat. Enaxi senyor aquells qui creen q
 uos no sote en trinitat no creen en nostra deitat. ro2 axi com hom
 destreent en lo sol si hom crea que lo sol no fos substancia uni
 da de materia e de forma. el compost enaxi hom destreent en
 nostra deitat com destren en el so qui es en el. **C**on com una
 diuinal essencia ha senyor. una substancia en en .iij. p. sones
 e assuarampuat donchs aquells q en deitat creen unitat en o
 trinitat son destreents en deitat pees ro2 noy creen trinitat
 on com deitat no ha sens trinitat ni la trinitat no ha deitat
 sens unitat. donchs qui destren trinitat es destreent en so qui
 es deitat. lo qual destrahiment es uedat. i. no es la qut ro2 si
 la qut era donchs lo manament seria que hom destreques ue

Lo manamet es fet sen
sual e intellectual

Moy ses

Com deuem creure unitat
entzimitat e trinitat en .iij.
p la significacio des creatures

unitat e assò es senyor cosa impossible **T**on com ia aiain prouat sen
 yor que la nostra unitat do significat a les creatures com en lu
 unitat doner significacio e com la nostra unitat e unitat
 agen senyor e gualment uertut per assò es significat ab una
 entemiment com reegamie honorem e adorem en uos aytat
 la nostra santa unitat com la nostra simpla unitat e aytat
 la unitat com la unitat. **Q**ue u cordios ple de dolor e de
 pietat sensualment sentim e entellectualment entenem
 senyor que uostre manament es que nos no fassam figura m
 entellectualment ni forma ni ydola qui sia nostre deu on entel
 lectualment entenem senyor que aquest manament es fet
 sensualment e entellectualment. cor sino era no seria lo ma
 nament acabat manament on com de necessaria cosa sia
 senyor que lo uostre manament es acabat donch vos senyor
 auets fet manament sensual que hom no fassa nylla cosa
 sensual que am ne ador com a deu. e uos senyor auets fet
 manament entellectual que hom no ador ni entena entel
 lectualment nyll deu sino uos. **T**on com home senyor sots
 met sos v. senys senshals e hom per ueer e per oyr e per odorar
 o per gustar o per sentir es desobediens als uostres manaments
 a donch senyor fa hom deu sensual daquella cosa ala qual
 hom sots met sos senys senshals peetal que aia plaer e bon
 saber en sos senys senshals daquella cosa tractada roberada
 per les sensualitats. **T**on com en moltes maneres e en diu
 les hom senyor sensualment sots met ses sensualitats a
 les coses senshals passant los uostres manaments donch
 molts deus fa hom senyor sensualment cor aytautes de ne
 gades e en aytant de temps e en aytautes de coses e lochs
 com hom es a uos desobediens per auer delutz de les coses sen
 sials es home senyor auent deus senshals los quals son
 senyor occasio de donar a home pedurables penes. **S**inglar
 senyor pare de tot temps com hom senyor sots met si mateix
 als v. senys entellectuals e a quells v. senys sots met

Que no afigure hom me deu p
 figura sensual ny entellectual

Com fa hom molts deg
 stranyes cosas
 que ama met q deu
 desobeyhim son ma
 nament.

a alguna cosa indigna que los seyns entellectuals li sien sots
meses. a donchs seyns fa hom entellectualment deus estrany
e es hom desobedient al nostre dreturei manament qui mana
ha home que hom no aia altra deu si no nos tan solament
beneyt siats vos seyns deus cor hom cogita e com hom aper
reb. o com hom ha consciencia. o com hom la subtila. o com
hom per animo s'usa en alguna cosa per entencio d'algua
e no per entencio de nos a amar. e a honrear e a servir e a bene
ir a donchs casti dels sinchs seyns fa deu de aquella cosa de que tra
ta ni de que usa. **C**om com home seyns ha auent seyns sensuals
e entellectuals e com home per peccat sots meta les sensualitats
e les entellectiuitats a homes de peccat per a no seyns aucteus
fet manament a home que no do deus estrany a les sensual
itats. per tal que hom sia sensualment e entellectualment
obedient a son creador e a son seyns deu que los seyns sensu
als e entellectuals reben gloria e benedictio delur creador e
lur seyns. **O** vos seyns ihu xpi qui nasques de nostra dona sta
maria verge gloriosa. en so seyns que los homens ydolatries
fan ydolas qui son cosas materials. e formals e aduen que
les com a deus. son seyns desobedients al nostre manaments
qui manats que hom no crea que nos siats cosa material ni co
sa auent forma en materia sensual. ni entellectual. **O**
ren ni a se seyns que lo sol el luna ol firmament ni en
gn dels coses celestials sia deu aquell reu seyns en deus
estrany e qui reu seyns que los claments ol compost dels
claments es deu aquell. reu en deu estrany. ni en alguna
de aquestes coses no es seyns lo deu que nos manats a home.
reure e obeyr e servir. **C**om beneyt siats vos seyns deus cor
tota ora que hom atriboex ni dona a deu fo qui no es en nos
reu hom contranos e fa hom deu d'allo qui no es nos. e tota ora
que hom nec seyns ni en alguna cosa qui ha en nos nega hom
nos e reu hom en altra qui no es nos. lo qual altre no es res en
so qui es impossible cosa esser altra. deu qui no sia nos. on

com hom cogita, pecc, te
co sciencia, subtilitat, fer
no r' amor, ven, adora
gusta, fou y toca fora
de intencio de servir y
lo har deu peccat contra
el manament.

Que es ydolatria

qui dona a deu soq no es ex
ell, es desobedient.

Com adorar la creu e les ymages
no es ydolatria

com assó senyor sia en axi donchs molts son Los homens qui cupde
obeyr Lo nostre manament e reueren vos. e son desobedients
al nostre manament e reuen que sia den aquella cosa qui no es
vos. **I** huyt senyor sensualment sentim e intellectualment
entenem que Los cristians La figura que fan nostra en la creu
que els no senten nostra humanitat en aquella figura. ayas
per la figura sensual que ueen / entenen La nostra gloriosa
humanitat La qual humanitat entenen que no es La figu
ra en la creu pintada o entayllada de roses in animades. **T**o
vos senyor Los xpians sensualment fan reuerencia ala
creu qui representa ala intellectual natura La nostra glo
riosa humanitat com fo tebayllada e turmentada ca
ontada e mortificada per saluar nosaltres peccadors on
La reuerencia que hom fa sensualment senyor ala creu se fa
per la representacio que la creu fa ala entellectiuitat. cor
en aytant es digna la creu que hom li fassa sensualment re
uerencia com e la absa sensualitat dona a hom memoria
de la nostra greu passio e mort. **V**ertader senyor en axi ro
Los iuens els sarrays s agenollen e leuan Lurs mans e lurs huyts
als cels per fer honor ala nostra deitat. en axi Los cristians
fan reuerencia e honor ala creu per honrar nostra hu
manitat e deitat. En axi com Los iuens els sarrays fan reuen
cia al cel qui es cosa sensual e no han consciencia quey
pequer pus que saben que lo cel no es deu. En axi Los xpians
no an consciencia que fassen peccat en fer honor ala creu
pusque no reuen que la creu sia deu. **Com nostre senyor**
deus fa manament a home q no prena Lo seu nom en ua.

¶ Ecclvi

A deus fortis sobre totes forces. tenut sobre totes temors
com nos arats senyor compost home de natura sensual
e de natura intellectual per assó senyor auetz manat
ha home que no prena Lo nostre glorios acellent
mor a neyllos nom en ua. Enans fassa hom senyor sensual
ment e intellectualment reuerencia e honor. al nostre

nom uertader uirtuos. **C**om uos seyyor deus aiate fet ma-
 mament ala sensual e intellectual natura qui es en home.
 queno pzena. Lo nom uostre enna per asse seyyor son Los .v.
 seyyors sensuials e Los .v. intellectuals obligate ha hobeys Lo
 uostre dreturer manament. En axi seyyor rom ha diuersitat
 enfre Los seyyors sensuials e Los seyyors intellectuals. En axi p
 diuerses obres e officis. Son obligate Los seyyors sensuials e
 Los intellectuals a hobeys uostre manament. E en axi ro
 ha diuersitat seyyor enfre un seyyor sensual ab altre seyyor sen-
 sual e enfre un seyyor intellectual ab altre seyyor intellectual e
 naxi seyyor casti dels seyyors sensuials e intellectuals es obli-
 gat a hobeys Lo uostre manament segons sa natura e sa dis-
 posicio e sa pprietate son offici. **A**nimal seyyor a huns
 e a altres son seyyor en totes coses. Vos seyyor auets donada
 a home uista corporal per tal queneia Les coses que sensual-
 ment se ue en. e que hom conega a elles seyyor e creador e orde-
 nador e conegut creador e seyyor per uista corporal. que q
 hom ymagen La noblea e la bona del creador e del seyyor qui
 tambeyllament e tan ordenada ha creades Les creatures //
Con rom Los homens seyyor se deliten en ueer La belea de les
 creatures e elur anima soblida de remembrar e de entendre e
 de amar La noblea e La saniea el poder e la bona del creador
 qui tambeyllas coses ha creades e fetes. a donchs seyyor per uista
 corporal e intellectual es pres Lo uostre nom en ua. en so que
 hom no reeb Los significats que Les creatures donen a hom
 de la alta bonea de lur creador. **G**lorios deu En axi rom forma
 denan representa ala uista corporal faedor. En axi totes
 Les creatures sensuials representen ala uista corporal re-
 ador. e en axi rom la benfeyta de la nan significa ala uista
 corporal. quel maestre qui la ha feta es san en la art. En axi
 seyyor Les creatures representen La uostre saniea. e en axi ro
 Lo maestre de la nan requer. que sia Lo at de la benfeyta de la
 nan. en axi seyyor vos requerits emanats a home que home

per uista corporal

David pph. Benedic aia
 ma dno et omnia q ptra m
 sunt noi sto eig. Com dch
 lome hora eni. v. seyyors
 corporals sensuials e v. en
 intellectualls p rosignificats
 timens es obligat a obeyr
 als. x. manaments

Eximph sta non se
 gel mestre e qui la
 feta.

Dee hoire

que home uos Lou eus honere e que conega / a uos tota gloria e tota uirtut
A Santa resplendor de totes resplendours e llogor de totes llogors. En
tellectualment entenem senyor que uos auets donades a home orey
les per tal que oia lo uostre nom uirtuos e les uostres qualitats glo
rioses e les uostres paraules uertaderes e les uostres obres uertade
res. En aquells qui uen de uos senyor totes aquestes coses se no fan
reuerencia e honor a tot so que de uos / o en aquells senyor prene
lo uostre sant nom glorios enua. **Q**ui negua e destrue senyor
les uostres paraules e les obres. com les on recomtar e qui destrue
senyor en la uostre santa humanitat e en la greu mort que so ste
gues per nosaltres pobres culpables peccadors aquell senyor com
ou totes aquestes coses e les destrue / es senyor desobedient al uice
manament qui mana que hom crea totes uostres paraules e
totes uostres obres. **C**on enaxi com los reys els prinreps els alts
barons donen a iuglars e a homens recomtadors de noues lurs
dinees e lurs uestirs per tal que esparde squen lur fama per
les terres; enaxi senyor uos auets donades oreylls als homes
per tal que ab elles oien les uostres paraules e les uostres obres
e oydes les paraules e les obres que la anima les crea e les reme
bre e les entina e les am per tal que sia remembtant e entenet
e amant la gran uirtut e bonea de son senyor deus. **V**ertuos sen
yor sobre totes uirtuts. gracios senyor. vos senyor auets donat
a home odorament per tal que home odor les flors els fluyts
e les altres bones odors e que per les bones odors la anima se re
membre de la noblea del creador qui ha creades tan nobles odors
com enaxi senyor com en bellea de formes sensials se representa
als huylls la noblea del creador qui les ha creades. Enaxi senyor
les bones odors representen a home la noblea del creador qui
les ha creades. **C**on com los homens senyor odor en les odors
per les odors se enclinen a peccat a donchs son desobedients al
nostre manament / en so que prenen uostre nom. enua. com aquell
pren lo uostre nom enua qui es desobedient al nostre mana
ment qui mana que hom no fassa peccat. **T**u nihil senyor
entellectualment entenem que uos auets donada a alguns
coses odor orrible e mala per tal que los homens menys prenen

Reys qui donen a iuglars
per que expendel q' en
lur fama.

Dee odorar

Aquel pren lo nom de deu
en ua qui es desobedient
al vostre manament

La uana gloria mundana e remembren Les Infrenals penesse La
 uiltat qui es en home qui al amort es deue en pudor e en putrefac
 cio e en sauida yren deyll roses pudentes e de mala odor on rom los
 homens no remembren ni entener la occasio per que uos auets.
 donada aytal odor adonchs vos senyor sots desobeit en lo nostre
 manament per los homens qui no reben so que la mala odor sig
 nifica e per assu prenem lo nostre nom enua cor rom hom no reb
 lo significat que uos uolets que sia rebut pren hom lo nostre noz
 enua **H** auis senyor gra uos noble marauellos vos senyor auets
 donat a home gustament per tal que a tiob sabor e plaer en les
 uiandes que menge on uos senyor uolets que a quelli qui troben
 doulor e plaer e bon sabor en les uiandes que mengen que aqlls
 nos fassen gracies eus Lo en eus benesquen del be que ls fets on
 aquells qui assu no fan fan contra nostre uoler e qui fa contra ure
 uoler pren lo nostre nom enua enso que fa contra nostre mana
 ment **V**os senyor auets donada a home boca e lengua e para u
 la per tal que hom vos lou eus benesta eus ador eus zeta graci
 es e merces on aquells qui uos iuren eus prometen eus mente
 eus per iuren enog fan laors ni gracies ni nous Lo en mig on tre
 aquells senyor prenem lo nostre nom enua e fan contra lo ure
 manament **C**on beneyt hats vos senyor deus cor en ay rom
 uos auets donat a home cor per esser cambra de contemplar
 en los nostres honraments e en les nostres altes noblees ena
 y senyor auets vos manat a home que la sua boca sia portal
 on entien e usquen para ules ueres e para ules glouoses e ena
 morades qui de lur creador donen glouia e la orre honor **S**enyor
 uer deus qui poblats mon cor d amors e muyllats mos huells
 de plors vos senyor auets donat a home sentiment per tal q
 senta les beneytantes de plaers daquest mon e que do laor e
 honor a uos qui aquell santiment li auets donat e que sia re
 membrant de la nostra gran misericordia e com sntia senyor
 los trebaylls els affany e les penes daquest mon que sia remem
 brant la nostra gran iusticia e la culpa el peccat qui es en ell
 on rom home senyor no fa totes aquestes roses a donch pren lo
 nostre manament el nostre uoler el nostre nom enua **L**a p

Per gustare

Per parlar

Gratiatio

Gratiatio

*Lo cor es com bea
e gremplax*

*Per totor sentir plaers
ereballs*

g. misericordies

La roho principal p la qual
no. 5.º ha donat senti-
ment a home: es p que
ha remembrant de la
medra liberalitat e justicia
e misericordia.

Epilogos de qmngz sonabz
corporalibz

Deo rogatio

Lo nom de deu en ba.

principal e la maior occasio per que nos senyor auets dat sentiment
a home: es senyor per so que home ha remembrant la nostra dol-
sa misericordia e liberalitat e la nostra uertadera iusticia: on
com home no fa senyor so que ha rebut per uertut e natura e ppi-
etat en esser sensible: adonchs senyor es desobedient al nostre glo-
uos nom: ea en menys preament aquell qui li a dat sentiment
per tal que deyll ha remembrant e del arubament que en aqll
es. **C**om ha roha senyor deus que home es de uertut desobedient
als nostres manaments per obres de peccats fetes per los .v. sens
sensuals: per asso senyor lo nostre seruidor el nostre benuolent
en presència del nostre altar glouos vos dona e us offer les .v.
sensualitats: per tal que ab eles nos ha seruidor e obedient en
tots nostres manaments. **O** senyor en lo qual e ab lo qual e per
lo qual yo so tot en ma totalitat: la raon i la occasio per que
nos auets donada rogatio: ha home es senyor per tal que en
vos ha rogant de totes les forces de la rogatio: on com home
senyor no usa de la rogatio ni fruey de la en nos segons quen
es obligat: adonchs senyor es deue home desobedient als nres
manaments. **C**or en aqll senyor com a home es donada nra
corporal per tal quen ueia les coses corporals: en aqll senyor es
donada rogatio a home per tal que ab ela ueia intellectual-
ment rogant les nostres arubades qualitats. **C**on com
home no roga en esta manera senyor de nostres qualitats
adonchs pren lo nostre manament el nostre glouos nom en
ua: lo qual nom mana a la rogatio que en les nostres grans
nobles ha rogant: per tal que les conega e que les loue q
gracia e benedictio reba d'elles. **C**om home senyor es rogitat
en lo nostre gran poder: en os confia en el: e en la uertadera
iusticia: en os temeros daquella: e en la nostra dousta mi-
sericordia no ha esperansa en ela: e en la nostra bonea e no
ama la quella: e aqll de les altres qualitats: adonchs senyor
es la anima del home en peccat e en culpa e es desobedient
al nostre manament: e desment sa uirtut e la ppetat: mact
xa en so que pren en na la natura: e la ppetat que son creador

ha donada **H** senyor uei deus qui sots tots nostres pensers. enres
 uolentats. vos senyor auets donat a home a per rebiment. e co
 ne xensa com sapia a per rebre e con exer uos. e esser en molt glo
 uos esser. e com hom sapia con exer e a per rebre la nostra noblea.
 e Lo gran acabament qui es en nostres a cellents qualitats e
 vos senyor auets donat a home a per rebiment per a per rebre.
 la gran gloria de paradys. e la gran pena infernal. e la uiltat
 e la fiuoltat daquest mon. **C**on com home senyor. no uulla a ap
 rebre ni sapia a per rebre so que uos uolets que a per rebre e pusta
 a per rebre. e com uos senyor li auets dada libertat de totes aqstes
 coses a per rebre. per asso senyor com home no a per rebre totes es
 tes coses de mint dutes es deue culpable e peccador. e de sobe diet
 al nostre manament glouos. e pren en ma la nostra obra el
 nostre nom el nostre manament. **C**or la raon m la ocaio p
 que uos auets. senyor axalsat e en nobleit home sobre totes re
 atures. es per so senyor que home us de son enteniment qui es
 la pus noble creatura qui en home ha. per lo qual enteniment
 a per rebre les grans noblecs qui son en uos. e en nostres qualitats
 e en nostres obres. e que a per rebre e con nega la gran granua a q
 uos auets feta ha home. on com home innoia senyor totes a
 questes coses. a donchs es de sobe diet als nostres manaments
Senyor uei deus qui uostre seruidor exalsat. totes les uegades
 que a ell uos demostrats. vos senyor auets donada a home con
 ciencia. per tal que li ha ocaio. com se quart de peccat. e com e
 fassa satisfaccio a son creador. e a si mateix e a son pisme. e vos
 senyor auets donada subtilca. a home. per tal que so subtil ha
 entendre los nostres honzraments. e manaments. **C**on com
 vos senyor deus aiats posats. en home potencialment aquests
 dos serys en intellectu als de mint dutes. e com home senyor
 no le uulla auer. en actu. e com uos senyor aiats dat poder.
 ha home com los pusta auer. en actu. per asso senyor es deue ho
 de sobe diet al nostre manament. qui uolets e manats co
 home aia consciencia e subtilca. per tal que ha lo adoz e serui
 dor de son creador. **E** lo uos senyor uostre misericordia fa uemir

Per proprio

ueter es quel home
us a son entenimant

Per consciencia e sobri
lea

moltes moltes de negades la consciència e la subtilea en home de
 potencia en actu per tal que home fassa penitencia de sos per
 rats e ques confu en la nostra dolsa misericordia e que hom des
 fassa ses iniquies e sos torts on com home no sapia ni nulla te
 nir en actu aquests dos senyors en intellectuals per assó senyor es
 dene culpable e peccadore desobedient als nostres manaments
 per lo cor es desobedient a les nostres obres que los dos senyors
 fan uenir de potencia en actu **T**ercios senyor sobre tota uertut
 noble sobrietot honrrament la raó ni la ocaasio senyor per que
 nos auets donada a inuoluntat e coratgia ha home es senyor
 per tal que home nos am mes e pus feruentment quenulla
 altra cosa on home qui ama senyor mes si marex o altre que
 nos aquel senyor es desobedient al nostre manament e a en
 ua lo nostre nom **C**or pus que la memoria remembra e la
 uolentat ama mes al ruda cosa que uos el enteniment en
 ten que niylla cosa uoual tant com uos per assó senyor la
 memoria e la uolentat del home son contraris al enteniment
 On com nos a iats ordenades totes tres les uirtutz en uos esser
 mes remembrant e cutes e volgut per elles quenuyll a altra
 cosa e com home no s'agressa lo donament que uos auets
 posat en home per assó senyor es hom desobedient al úze ma
 nament **S**euos senyor per gran feruor e coratgia rix
 lo remembrament el enteniment del home on per pora co
 ratgia e feruor ha home poch de remembrament e entenim
 ent en uos pu per assó senyor uos uolete e manat a la corat
 gia e feruor qui es en home que sia molt gran en uos a mar
 este uir e honreat per tal que la memoria remembre el en
 temiment entena molt fortment los grans bens els grans
 honrraments e les grans uirtutz quey son e la nostra
 gloriosa santa deitat **C**om nostre senyor deu ha fet
 manament que hom colga lo disapte.

Animositat/coratge

Qualit' p'neritum
potencie

7. cclvi.

Deus gran mara neyllos pare e senyor de totes coses uos
 senyor auets fet manament al poble de israhel q
 fesen festa al disapte per tal que tot aquell dia

donassen gloria. i. la or. aluz seyyor deus. on com uos arats. creat
 e compost. home de dues naturas. so es de natura sensual e de na-
 tura intellectual. per aslo seyyor entenem intellectualment
 que lo nostre manament es fet a ab dues. Les naturas. dom home.
 es compost. on per aslo castuna de les dues naturas son obligades
 a fer festa. **C**on com uos seyyor arats fet manament a la na-
 tura sensual e a la intellectual qui son en home. que colquen e
 passen festa en uos a contemplar. e a lo ar. e a se uir per aslo seyyor
 es obligat lo cors que fassa festa de totes ses. v. sensualitats. e
 la anima a tratal auets obligada a fer festa de totes ses. v.
 intellectualitats. per tal que sia contemplant en los nostres no-
 bles honrraments. **E**n axi seyyor com la totalitat del home es
 partida en natura sensual. e natura intellectual. En axi
 seyyor tota la natura intellectual qui es en home es obligada
 a fer festa. En axi seyyor com tota la totalitat de uostre di-
 uina natura es en se unitat et unitat. En axi seyyor l'ome
 es obligat a fer festa. en lo ar uostre unitat et unitat. **C**re-
 ador seyyor del cel e de la terra. e de tot quant es sensualment sen-
 tim e intellectualment entenem que si hom fa festa sensualment
 e no intellectualment. que la anima es de sobedient al nostre ma-
 nament. e si la anima fa festa en lo cors lo cors es desobedient
 al nostre manament. **E**l uos seyyor benuyrats son aquells
 qui sensualment e intellectualment fan festa. e colen de
 tota forsa de lur sensualitat e intellectualitat. e maluyrats
 son aquells qui no colen sensualment ni intellectualment
Com los iueg fassen festa seyyor en disapte. e los xpians en
 dimenge. els sarayns en dimenges per aslo seyyor. cone en
 enferros al huma enteniment en lo qual dia es la festa pus
 noblament fetta ni quals son aquells qui mils fan la festa e mils
 la colen sensualment e intellectualment. cor aquells qui
 mils fan la festa son aquells qui deuen. en uel obeixen al iue-
 dit uel manament. **O** uos etrenal. Intimida patre nitat e
 filia uos pressio. intellectualment entenem seyyor. que uos
 auets fet manament a home que colga e fassa festa sensual

Com hom es obligat a fer
 festa sensualment e intel-
 lectual

ment. per tal que la obra sensual no do empatxament ala contemplacio / intellectual. cor arar e raurar e robrar e doler e Les altres coses artificials senyor totes son empatxament. e embaxch de orar e contemplar / e pregar La nostra. santa deitat **C**om lo cors del home senyor ol / e la festa en orar a mi aca ne fa miylla cosa qui sia artificialment feta e la anima senyor rogrta e ymagena e e membre e enten e ama los delits temporals. en menjar e beure. e en fembres e en honzaments e en les altres uanitats mundanes. a donchs senyor fa lo cors festa e la anima trebaylla e no fa. La festa qui l'ies manada. ans fa lo contrari de aquella **C**on lo la natura / intellectual sia mellor. que la sensual per aso. senyor aquells qui fan festa intellectualment. pus fort met son obediens al nostre manament que aquells qui pg fort met fan la festa sensualment que intellectualment. on com aso sia en axi donchs. manifestament pot esse conegut / en qual deles uy. ligs fa hom miys festa / intellectualment. **E**ternal senyor sobre tota uirtut noble sobre tota noblea. honzarat sobre tot honzament. qui uol en ferzar. senyor qual poble fa pus noblement festa. ol poble dels jueg. o dels xpi ans. o dels sarra yns. primerament come en ferzar. qual de tots los tres pobles fa miys festa sensualment o intellectualment / on a quell poble qui fa pg noblament la festa / intellectualment aquell senyor teniys lo nostre manament **C**oi aquells qui a n maior plaer e maior bon saber. senyor en nece e en orar e en odorar. e en gustar e en palpar. que no rogrtar ni apar rebre los ures honzaments. ni en suffer lurs peccats ni en assubtilar en lurs peccats ni en amar vostres honzaments. a quells senyor no fan festa intellectualment sino sensualment tan solament **C**ajas aquells senyor qui han sabor e plaer. a rogrtar e apar rebre e a conseruiar e a subtilar. e animositat p tal ques sien obediens als nostres manaments. e sien contemplatius en nos a amar e serui sensualment e intel

En que coneyx hom quals fan miylor festa

Intellectualment e aquells senyor son aquells qui fan la festa la qual vos
 manats collree e aquells son senyor /obedients als nostres mana-
 ments. **T**ertader senyor /en totes amoros aquells senyor qui fan
 festa en la potencia senctiua /e sots meten a ella la potencia racio-
 nal. aquells senyor fan festa sensualment /e no intellectualment
 ayas aquells qui sots meten la potencia senctiua a la potencia
 racional aquells senyor fan festa intellectualment e sensu-
 alment. **C**on rom aslo ha en ay donchs segons aslo es significat
 senyor que a la potencia senctiua. anets vos manat que fassa
 festa per tal. que ha sots mesa ental manera a la potencia racio-
 nal que la potencia racional tot aquell dia aia apareyllamet
 e endressament com puista fee festa. en donar gloria e laor a son
 creador e a son senyor. sens que la senctiua nola embazch en niya
 cosa. **C**on beneyt siats vos senyor cor Los homens iusts son
 aquells qui colen sensualment e intellectualment per so cor.
 fan la rao dona de la senctiua. ayas Los homens peccadors si ben
 fan festa sensualment /en so que no usen aquell dia de les obres
 artificials. per tot aslo senyor no fan festa /intellectualment
 cor la natura intellectual no ha temps ni laer de esser conten-
 plat en vos tant fortment es ocupada de seruir la natura
 sensual. **O**returee senyor sobre tota virtut gracios sobre to-
 tes gracies. intellectualment entenem senyor que la anima
 es molt de pus noble natura. que no es lo cors. on per aslo senyor
 molt pus noblement e pus uertaderament fa lom festa. qui es
 rogat e a estimant e ymaginant lo nostre poder. el nostre
 saber e les nostres altres virtuts que no fa lome qui no ha en-
 tellediuitat en vos. e fa sensualment col e fa festa en so que
 no ara ni caua. ne fa so que no sol fer en fie la setmana. **C**on
 rom aslo senyor ha en ay que la festa que la anima fa ha molt
 millor festa que no es la festa que el cors fa. per aslo senyor rom
 la anima fa peccat al dia de la festa. es maior peccat. que no
 es rom lo cors no fa festa. e ara orana en aquell dia /en lo qual
 nolies legut que fassa faena. **C**om ha senyor. cosa que la festa
 intellectualment ha molt pg noble festa que la festa que es

Dia e nobilior
 corpore

Per ques fan mes mals
exccar en les festes que
en las altres dies

En diumenge crea de
la primera materia
Angels on sans
Loch
Temps

Per que en aglt temps
deg mena robe. lo disapte

Tres rasons assignen
los jueg que deuen
festinar lo disapte

feta sensualment. per aslo seymoz. es home pus obligat. a fer festa
entellectualment que sensualment. on rom home ha pus obli
gat en sa entellectual natura que en la sensual. per aslo seymoz.
Lo demoin fa ppg fortment negociar la natura entellectual.
al dia de festa en les naturas mundanes. que no fa als altres
dies. **O** vos seymoz deus qui sots nostre saluament. enostre be
nyzansa. En lo començament seymoz rom nos creas lo mon.
plach a vos seymoz que lo primer dia fos diumenge. rot en dig
menge creas la ordinal materia. e creas los angels. e creas lor
etems en temps. e en lo diuenres acabas seymoz tot so que uols
crear del digmenge ro al disapte. e en lo disapte uolques uos
repositar. **C**om rom lo primer dia fos seymoz lo digmenge. e lo der
zer rom uos agnes creades totes les creatures fos seymoz lo diuen
res. e rom lo disapte seymoz ha mitia entre lo diuenres e lo diu
menge. per aslo so cominent rosa en aquell temps que uos uos
repositats. lo disapte. per tal que fos conegut que d'entre dig
menge e diuenres. els dies qui son en mitg. reberen creacio
les creatures. **C**om los jueg seymoz fessen festa en lo dia que
uos repositats. e rom los xpians fassen festa en lo dia que uos co
menças a crear les creatures. e rom los sacerds fassen festa en
lo dia que a cababas la obra de creacio. per so seymoz casti d'agts
tres dies dona semblant que deua esser feta festa. ayas rot les
obres qui son a home necessaries sien moltes e no poguessen ess
arabades. si hom tres dies feya festa en la setmana. per aslo
cone en seymoz seymoz a huma enteniment. qual daquest. ij.
dies es pus cominent que ha festa. **S**eymoz uei deus qui amats
los uostres seruidors els uostres amadors. Los jueg seymoz ueem
que assignen. ij. rasons. a prouar rom la festa deu esser feta en
disapte. La primera rao es seymoz. que per so rot uos repositats
en disapte es significat que ells deuen repositar. en disapte. se
gona es que dien que la festa deu esser en disapte. per so rot
uos manas al poble de isra el que en disapte fa esser la festa.
Tercia es per so rom es significat que apres la obra el treball
que hom a ahut en la obra es significat que hom deu repositar.

Nota les rahons que los Ineus volen lo disapte. els xpians lo diumenge
els peccahms lo diumenge

132
efe festa. **E**naxi sempoz com los Ineg assignen com la festa sia en disapte
enaxi los cristiains ne assignen altres tres. que la festa deu esser feta
en diumenge. La primera rao es sempoz per so com uos començas
a crear lo mon. en diumenge. La segona rao es per so com los demoms
perderen la gloria de paradys en diumenge. La final rao per q
home fo creat fo per tal que posseys la gloria. que los demoms per
deren. La terea rao es que lo nostre cors glorios resuscita demort
amida en diumenge. **E**naxi sempoz com los Ineg els cristiains
assignen castu tres raons a la festa. Enaxi sempoz los sarrayns
ne assignen altres. **U** La primera rao es sempoz que dien que per
so cor uos acabas tota vostra obra en diumenge. per aso deu
fer la festa en aquell dia. La segona rao es que per so com uos reas
home en diumenge per aso home deu fer festa lo dia en que fo re
creat. Terea rao es sempoz que per so cor uos metes home en pa
radys lo dia de diumenge. per aso deu home fer la festa aquell
dia de diumenge. **H**avi sempoz qui sabets totes coses e qui uolets
tots bens sensualment sentim sempoz e intellectualment ente
nem que esser es molt mellor cosa que no esser. cor no esser no sig
nifica en si auer nylla uirtut. cor ho feya no seria no esser. ayas
cor esser es en esser per aso significa auer en si uirtut. La qual no
es significada en cosa. qui no ha esser. e com aso sia enaxi donchs
per aso es significat que esser segons es guardament de no ess
es bona cosa e que no esser segons es guardament de ess no es
cosa auent nylla uirtut. on com aso sia enaxi donchs per
aso es significat del dia del diumenge que es pus noble dia
que lo disapte per so com en diumenge donas al mon començam
ent. e fo creat esser lo qual era no esser. **E**l uos sempoz en
lo primer disapte vos no reas nylla cosa ni donas ha home ni
la cosa. e cor en diumenge fo promesa ha home la gloria q
demoms perderen e en diumenge fo resuscitat lo primer cors
que anch fo resuscitat fo es lo nostre cors glorios. e com la ma
ior gracia que cors puista reebre es resurreccio. e com en dig
menge fo lo primer cors glorificat fo es nostre cors glorios.
qui fo ch glorificat com fo resuscitat per tot aso sempoz es sig
nificat que uos auets honrat e en nobleit pus fort ment lo
dia del diumenge que lo dia del disapte. on com aso sia enaxi

*Michi e esse
no esse*

*La maior gra que
cors pot auer es
resurreccio*

Tot lo mon se corrompe
en d'indres y que a quel
na peccada adabi se ha

Lo matex dia q fouch
cecat l'ome: pecca

peccati quid fecit
in hoie

De malis peccatis in
ne veniens et pfer
tiz & passione. xi

donchs per a sso es prouat senyor que lo dia qui es pp noble deu esser.
festa. **E**naixi senyor com los demoms perden en parays lo pmer
dia enaixi senyor. se for saren que home perdes parays lo pri
mer dia que fo mes en parays on com tot lo mon senyor se corrom
pes en lo dia del diu endres com home pecca per a sso senyor uos
manas al tup de israël que colqueffen lo disapte per tal q
disapte fos unya del dignenge el diu endres e que per les ora
cions del disapte home robes la promesa que li fo feta en dig
menge segons que ia auem prouat. La qual promesa fo atesa
senyor al home com fo creat en diu endres com uos muris per tal
que fo recreat home en aquell dia que fo corromput on com
home fo recreat en diu endres. e la festa qui era en disapte per fo
fon de necessitat que mudas en digmenge per tal que fo sig
nificada la resurreccio del home. **O**vea l'ugor se resplendor dls
nostres Leals seruidors. Enaixi senyor com lo diu endres pmer
fo lo dia en lo qual home fo creat. Enaixi senyor aquell dia fo lo
dia en que home fo corromput e tot lo mon per ell. Enaixi co
lo primer diu endres. fos home mes en parays. e per de la gracia
de son senyor se de son creador. **E**n lo pmer diu endres senyor
fo home la pus noble creatura e en aquell dia matex torna
la pus creatura se la pus vil e la pus culpable se en aquell dia
matex comensa a ruzupcio e a putrefactio e mort e fam e set
e calt e fter els altres trebayls. En aquell dia senyor comen
saren les occasions per les quals home es fals e desobedient
e mintent e enganable. e ple de tots vicis e de tots peccats
e de mals e de vicis aieu senyor pres com en sament en diu
dres per a sso senyor lo diu endres no es digne que ha en ell la
festa qui es feta en lo digmenge. **E** lo uos senyor enaixi com
lo primer diu endres fo en senyor comensats tots los trebayls
e les corrupcions els mals qui son esdeueneguts in son miseria.
Enaixi senyor en diu endres fo feta la maior miseria el maior
tot el maior mal e la maior deslealtat que aich fo ne qui
es miseria per nuyll temps. e a sso fo senyor en lo diu endres
que la nostra santa humana natura fo turmentada e
cruaficada e morta en lo dia de diu endres. cor enaixi senyor

com la vostra humana natura ual mes que no fan totes les creatures que foren en son miseran. En axi fo maior la iniuria que li fo feta que totes les altres iniuries. e lo mal e la pena que nra humanitat sostrench. fo sempre maior maior. que tots los mals ni les penes que son. on com tante demals e tan grans mals sien sempre es deuenquts en diuenores: per axi es significat e puat sempre. que lo diueres no es tan dignedra com lo dignenge. Lo qual es digne com ha la festa en la qual hom do gloria e la or de son sempre deu. **Com nre sempre deu ha fet manament a home que honre son pare e sa mare**

mes val la humana na de jhu est. q no fis totes les cates q may fore son e geran

O deus glouos gran sobre totes granes. en lo sempre q hom es compost de natura sensual e de natura entellectual. per axi sempre home en quant la natura sensual. ha pare e amare sensualment. e en quant la natura entellectual. a dos pares. La .i. es en la vostra glouosa essencia diuina qui lia donat donat esser. el soste en esser. laltre pare es la vostra santa humanitat. qui ha recreat del poder del diable. **T**on com axi en axi sempre que home aia dos pares sensualment. en aia altres dos entellectualment. per axi sempre es auos uengut de plaer que home honre e am e o beesta. son pare e sa mare e la vostra santa deitat e la vostra beneyta humanitat. **T**on com home aya maiorment sempre rebuts los dons e bens de gracia de la vostra deitat e humanitat que de son pare e de sa mare. per axi sempre auets uos obligat home a dos manaments. la .i. sensual e laltre entellectual. e uo lets que lo manament entellectual sia maior e p fort e de maior necessitat que lo manament sensual. on com axi sia en axi. donch p obligat es home sempre a honrar. nra acellent deitat e uostre benuhizada humanitat que no es son pare e sa mare. del qual ha rebuda natura sensual tan solament. **R**ey dels reys sempre dels sempre sant dels sants. home ha engenrat per son pare e nrat de sa mare. e com lo pare e la mare sempre. traquen en home molt daffany e molt demal. per axi sempre la vostra uertadera iusticia. a fet manament dreturer. que lo fill sia a son pare e a sa mare sots

C. C. Luy.

Rationes assignat

mes e que h obeesta e quel honre/en tots dies/e quel costa esta sa
e malalt **E**n lo senyor que uos auets fet manament sensual
que hom honre son pare e sa mare senten que hom/en l'ur ue
Lea los aiut/e que els se uesta e que apres l'ur mort hom uos
perch per els e que hom per ells fasse al moynes. car en axi co
hom ho en est mon rebut e l'ee de son pare e de sa mare. en axi
es cosa raonable que hom los aiut en est mon aiut e apres
La mort que hom uos (a)oz eng perch quels perdonets lurs per
rats **C**om lo manament. vos senyor aiats fet/en esta ma
nera per assu senyor. es significat que esser huma/en est mo
e en l'altre molt noble cosa es e molt bona. car s'no ho fos no a que
rets uos senyor obligat. home a honrar son pare in sa mare en
est mon mi apregar. ma fer al moyna per els apres l'ur mort
Creador senyor ben factor nostre. en lo que la uostre santa dei
tat. ha donat esser a home per creacio e sustentacio. per assu senyor
es home ubligat a honrar uos. on axi com home es obligat a
honrar son pare sensual per una manera. axi es obligat a hon
rar son pare espiritual per altra manera. La qual manera
es senyor que hom uos honre. adorant e amant e contem
plant. eloant e seruint e confiant en la uostre dolsa mis
ericordia **C**om la uostre santa deitat sia senyor e trinitat
de persones. la qual trinitat auem prouada esser en uos. per
assu senyor auets uos fet manament. a home que honre uostre
gloriosa trinitat. car en axi senyor. com la uostre santa huma
nitat es pare espiritual dome en axi es home espiritual met
fill de la uostre santa trinitat. on axi com home senyor es obli
gat. a honrar uostre santa unitat. en axi senyor es home obli
gat. a honrar uostre santa trinitat **C**om axi senyor com home
es desobedient si honra tan solament son pare e que no hon
re sa mare. e si honra sa mare e no honre son. pare. en a
xi senyor es home desobedient al uostre manament si honra
vostre humanitat tan solament e que no honra uostre trinitat
car ay tan digne cosa es senyor que sia honrada uostre trinitat
com uostre unitat **G**lorios senyor. sobre totes glories e

naxi senyor com entellectualment son fills de la vostra santa huma-
 nitat e trinitat. En axi som fills de les vostres glorioses qualitats
 on es tot compliment e tot acabament. Les quals qualitats son
 senyor vostre poder, e vostre saber, e vostre voler, e vostra dretura,
 e misericordia e humilitat e les altres vostres qualitats. **C**om
 entellectualment sentena senyor, que home fassa reuerencia
 e honor a mostres qualitats. Que senyor que hom en serch ere
 ba los significats qui significuen vostres qualitats per los
 quals significats ha hom a percebiment e conexensa de molt
 a crellent acabament qui es en vostres qualitats, hon tot lo
 maior honrrament que hom pot fer a vostres qualitats es que
 hom reba los significats qui significuen lo gran acabament
 que es en elles, coz per lo gran acabament que hom conex en els
 les ama hom e les adora e les loa e confia e s'endressa hom en elles
 e per elles. **C**on com assolia senyor en axi donchs a quells homes
 qui no entenquen ni reben los significats de les vostres qualitats
 aquells senyor no les amen ni les honren, coz pus que no an
 conexensa del acabament qui es en elles no les poden amar
 ni honrrar ni loar axi com a elles pertany. E per assolia senyor son
 desobedients a vostre dretura manament qui mana que hom
 fassa reuerencia e honor a vostres qualitats entenchant e reben
 los significats que les vostres qualitats significuen a rabades.
A senyor qui totes coses sabets e totes coses podets, etots bens
 uolets, com home senyor remembre e enten e atorga lo vostre
 poder esser poderos de esser vos en trinitat e unitat adonchs
 senyor honra hom vostre mara en los poder, coz si lo poder
 de la anima pot la anima humit de .iij. coses e pot les .iij. co-
 ses uniz a esser una substancia donchs quant mes lo vostre
 poder es poderos com la vostra substancia, ha una en .iij. per so-
 nes e les .iij. persones sien una substancia. **C**om atribueu
 senyor al vostre poder, que vos sots poderos de esser en sems deu
 e home, aquell honra vostre poder, coz si home es poderos de esser
 dues naturas en sems so es natura sensual e natura entellectu-
 al donchs quant mes lo vostre poder es poderos com vos siats

*Que son les qualitats
 e una s'orden.*

*Deu potest vire
 tres res.*

*Argumentum am
 ubi*

deu e home on com assò sia enayx donchs qui nega senyor que uos no.
podets esse unitat en trinitat in trinitat en unitat in no podets
esser en sens deu e home a quell senyor es desobedient al nostre mana
ment eno honra nostre acabat poder lo qual es digne de esser
honreat sobre tots poders. **Q**aquells senyor honren nostre poder
qui affermen e dien que uos no sots poderos de fer peccat in tot
in nuyl de faylliment. or si d'assò ezets poderos auziers de fay
lliment de sàmea e de dretura e de cabament. E aquells qui atri
buexen senyor al nostre poder peccat e dien que uos auets fet per
rat e amats peccat e sots poderos de uoler e de fer peccat aquells
senyor desonren lo nostre sant poder glorios e per la desonor
que li fan son senyor desobedients al nostre uertader manana
ment. **T**ertader senyor en totes coses auos senyor sia fetare
uerencia e honor e a tot quant de uos es. or aquells senyor
qui dien e qui affermen la nostra sàmea el nostre poder e saber
es tan gran que ha sabut crear lo mon e ordonar tot quant
es. E aquells honren senyor la nostra sàmea qui dien e afer
men que uos auets tant de saber que la persona del fill ha p'sa
natura humana sens que la deitat non es corumpuda ni al
terada ni enluzada en nuyl la cosa on com home sia senyor
creat e ordonat per lo nostre poder e saber e honra senyor
son pare espiritual. **Q**aquells senyor qui dien e affermen que
uos podets esse home sens corrupcio e alteracio de la nostra
deitat aquells senyor desonren la nostra sàmea or en so que la
tribueyen al nostre poder de faylliment a tribueyen de fallimet
a la nostra sàmea on com assò sia enayx senyor per assò son
desobedients al nostre dreturer manament. **Q**aquells senyor
qui affermen e dien que uos auets tanta de sàmea e tant
de saber que la culpa ni peccat qui es en home no ne de nos
ni per uos e tot lo be qui es en home e tota la uirtut ne de uos
saber e per la nostra sàmea aquells senyor fan honra ment
e reuerencia e honor a la nostra sàmea ayas aquells qui atri
buexen senyor auos lo peccat e la culpa qui cau en home a
quells senyor fan desonor al nostre glorios saber e a la nostra
arabada sàmea. **S**ubstantial senyor sens tota composicio

Qui dicit. deu posse pec
care. dicit ipm. et in
potentes

Alia bona motia sup
in carnatione

Quis boni uerit adeo
et sine malis acta

Deus sine compositione
et sine omni accidente

e sens tot accident. Entellectualment entenem senyor que la
 nostra amorosa uolentat es pare e mare de nosaltres e de totes
 creatures. per lo nostre uoler. auets uos creat lo mon e totes
 les creatures qui son en lo mon e si nostre uoler no fos nylla re
 atura no fora. on aquells qui uolen senyor tot so que uol nostre vo
 ler. aquells senyor honren nostre uoler e qui honra nostre uol
 honra son pare e sa mare entellectual. **¶** Aquells qui diuen e aser
 men que uos podets esser deu e home pus que uolentat
 sens que la deitat no sen corre omp nisen altre a aquells senyor
 honren nostre uoler. en so que li atribueyen poder e saber. ja as
 aquells qui diuen e aser men que nostre uoler. si nulla unitat de
 deitat. chum unitat que uolria de fayliment a aquells li atribu
 eyen de fayliment. per so cor no li coneyen a cabat poder e saber.
 e per aso fan senyor desonor al nostre sant uoler. **¶** Aquells qui
 diuen e aser men senyor que la nostra uolentat no uol peccat in
 colpa. vol tot be aquells honren nostre uoler. e aquells qui aser
 men e diuen que nostre uoler uol peccat e culpa a aquells desore en
 nostre uoler e aquells qui no uolen senyor lo que nostre uoler uol.
 en iusticia e en dretura e en misericordia e en humilitat. e paci
 encia e en les altres uirtuts. aquells fan desonor molt gran al
 nostre gracios uoler. per la qual desonor es deuenen senyor ho
 mens peccadors desobedients al nostre uoler. **¶** Deus de gloria
 pare de tot temps. entellectualment entenem senyor. que espi
 ritualment tuyt som fills de la nostra iusticia e dretura. cor
 si no fos dretura e cosa que nos fossem en esser. no forem. e si no
 fos dretura iusticia que fossem en tan noble disposicio no ague
 rem tant noble esser com auem. on com aso senyor sia enoxi
 donchs tot a aquells qui a la nostra iusticia son obediens hon
 ren aquella per so cor anplac de tot so que los dona nostra
 sentencia dretura. **¶** Entellectualment senyor entenem q
 la nostra misericordia piadosa es nostre pare espiritual. cor la
 nostra misericordia es aquella. quins perdona nres mortals
 fayliments. e la nostra misericordia ha feta encarnar la p
 sona del fill. per recrear lumanal linatge e la nostra humi

La uoluntat de
 don: es nra pare

Iusticia dei.

Micia dei.

No. de humilitate.
dq

pacencia

per la incarnació de Jhu
Christi nostra humana es
fada exaltada.

Christi es generat in
celo.

predicantes fidem.

ltat es nostre pare espiritual per so cor humilitat uos fa humi
liar a oyr e ayre nosaltres peccadors. E humilitat feu nos seyor
encarnar e esser pobre e turmentat e mort per nosaltres pecca
dors. E humilitat fa seyor lo nostre cors glouos sarat esser
en fi nos cor hi humil no fossets no forets a nos tan habundos
m tan gracios. On aquells honreen uos seyor qui honreen e
e atorguen e confessen e adoren e graeyen e loen la gran e la
noble e la acellenca de la nostra gran misericordia e humili
tat. **C**on com los homens qui honreen seyor la nostra iusti
cia e la nostra misericordia e la nostra humilitat honreen seyor
luz pare espiritual. Donchs qui la nostra iusticia no ama e no
ha pacencia e consolacio en ela de sontra son pare espiritual.
E qui no atorga e no graey e no coneny e no loa la nostra gra
misericordia e humilitat aquell seyor nos es desobedient e no
honra uos. **A**cellent seyor maza neyll os pare de nos e de tot
quant es. Entellectualment creuen en seyor que la nostra hu
mana natura es nostre pare espiritualment. cor per la nra
humanitat glouosa es recreada e axal fada la especie huma
na la qual no fora sens la nostra humanitat en tan acellent
onrament. com es per so cor in nos sots encarnat. E si la nra
humanitat no fos seyor no aqueerem tan bonnija e procura
dor en fi nos e nostra deitat. **C**on aquells seyor qui amen e ho
reen e loen e atorguen e reeen e preguen nostra santa huma
nitat. a quells seyor honreen. Luz pare espiritual e aquells son
obedients al nostre manament. E aquells qui la nostra santa
humanitat desreen e desamen e menys preen. aquells seyor
desonreen luz pare espiritual e son desobedients al nostre ma
nament. **L**os homens seyor qui uan preyar als infals la
gran nobleca de la nostra humanitat aquells honreen luz pare
e luz mare. com pus fortment son trebayllats e turmentats
e morts. pus fortment honreen nostra santa humanitat. e
aquells quils oen els espolten els aiuden aquells son seyor hobe
dients al nostre manament e honreen uos e nostra humanitat e aquells q
nols uolen estoltar m aiudar e quils estarnexen els reprehen els tur
menten els auen aquells seyor desonreen nostra humanitat e son

desobedients al vostre manament. Antifficat senyor qui sots seriet
 demos secrets. e plaer demos plaers qui uol senyor en ferar ni sabz
 qual de totes. u. lig. en serch senyor ab enferament sensual e en
 tectual. en qual deles. u. lig. honra hom pus fortment sensual
 ment e entectualment son pare sensual e son pare entectual
 On la lig. on hom senyor honra pus fortment son pare e sa mare.
 sensual e entectual. e sos parents e sos amichs. aquella lig. sig
 nifica senyor al huma en temiment per nostres qualitats que e la
 es mellor lig. que les altres. or si la lig. era mellor on no es hom tan
 obligat a honrar son pare e sa mare sensual e entectual com
 es en altra lig. Donchs les nostres qualitats darien significat de
 simatexes que elles an de faylliment. casso senyor es cosa impossible.
 que en nostres qualitats pusta caer nyll de faylliment. On beneyt
 siats uos senyor deus. qui uolets que aquells qui son en ueritat si
 en aquells qui pus fortment uos amen. e us honren e us loen
 e us beneyen en nostra unitat. e trinitat e en nostres qualitats
 e en nostres obres e en uostrea humanitat e en tot lo qui de uos es
 e aquells senyor son p. obedients a lur pare e mare sensual que
 no es nengun dels altres pobles desiteents a lur senyor deu. **Com
 nostre senyor deus ha fet manament a home q no fasa homey**

Qual ley es my
 lor

Argument ab
 in po.

A misericordios senyor ple de tota gloria e de tota misericordia
 uos senyor sia feta reuerencia e honor per tostemps e a
 tot quant de uos es. or com home senyor sia nostra cre
 atura e uos senyor aiats com post home de natura sen
 sual e de natura entectual per casso senyor auets uos fet
 manament a home que home no auia lo cors per mort cor
 poral ni la anima per mort espiritual. On beneyt siats uos
 senyor deus. cor endaxi com lo nostre cors glorios representa en
 la santa. rieu. v. nassies al dia de la nostra santa passio. En axi
 senyor significa que home mor sensualment e entectual
 ment per lo desordenament deles v. potencies qui son en home.
 per les quals mor hom axi com lo nostre cors glorios mori. per
 v. nassies. On en axi senyor com ha diuersitat entre les v. pote
 cies. en axi senyor es diuersitat entre la mort sensual e la mort
 espiritual. or la mort sensual es senyor per cao del desorde
 nament qui es fet de la potencia uegetable qui's destorba es or

C. C. L. viij.

Dei hominis
 f. cor. et spi.

v. vulnera xpi

Mors sensualis
 unde puenit.

La mort intellectual.
de hon prone

Apetitiva
Retentiva
Digestiva
Expulsiva

romp per desordenades humors per lo qual corrompiment se cor-
romp la potencia sensitiua. Et la mort entellectual es senyor.
per rao de desordenada potencia ymaginativa e racional. E mo-
tiva. **G**ra uos senyor ple de misericordia e de merce sensualment
sentim e entellectualment entenem que la potencia vegeta-
ble un de uuy. potencies. les quals son senyor potencia apetiti-
ua e retentiva e digestiva e dispociva. on per aslo senyor com
lo uegetable un destes uuy. potencies per aslo auets uos manat
a home que no auia estes uuy. potencies. **C**on uin la uida destes
uuy potencies ha senyor en atempament de menjar e de beure
e de calor e de fredor. E com la mort e la corrupcio deles ha en ma-
ssa menjar e beure e en porh menjar o beure o en massa calor
o fredor. per aslo senyor auets uos manat a home que home auia
continencia e abstinencia. en menjar e en beure e en les coses
on les uuy. potencies prenen ordenament e endressament a
esser ordenat subiect a la potencia uegetable. **C**h un mil senyor
com la potencia uegetable se corromp per naframent de
cors e per estampament de sanch. o per metzines o per sobre-
mouiment e trebayll. per aslo senyor auets uos manat a home
que no auia fre ne trebayll son prouine. per tal que no li auia ni li
destruista la potencia uegetable. cor per lo naframent d des-
troiment de aquella se corromp la potencia sensitiua es-
partex la anima del cors. **O** uos senyor deus qui sots digne
de tot honorament e de tota uertut sensualment sentim e en-
tellectualment entenem. que la potencia sensitiua un de
v. senys sensuials. e los v. senys sensuials uiuen de la potencia
sensitiua. on com aslo ha enaxi per aslo senyor auets uos manat
a home que no auia los v. senys sensuials. per tal que no auia
la potencia sensitiua ni no auia la potencia per tal que
no auia los v. senys corporals. **C**on beneyt siats nos senyor
deus. cor com home nos desobedient en los senys sensuials a don-
chs los senys sensuials auien la potencia sensitiua per ueer
e per oyr. o per odorar. o per gustar. o per palpar les uaritats
els delits daquest mon. Cor enaxi com lo uegetable mor senyor
per la desordenacio deles uuy potencies a ella subiectes.

Quando morit ho.

La po. sensitiua un
de v. senys sensuials.

Duplicatio

axi senyor la sençitua mor per ueer e oyr e odorar e gustar
 e palpar: rofes don lo cors reb rōre opuo e mort. **C**elestial
 senyor en axi com lo fals nascyll ausin si marex e destioer
 com nol enganar e destioer son senyor. el nol priuar de son reg-
 ne. En axi la potencia sençitua al cū e destioer senyor si
 marexa com se leua contra la potencia racional e nol es
 dona dela. on per aslo senyor com la mort dela potencia
 sençitua es en la mort dela potencia racional. per aslo
 auets nos fet manament a home que no fassa dona la
 potencia sençitua dela racional. per tal que no muyrza
 en lo desordenament que pren per lo destioiment que fa
 dela potencia racional. com se fa dona deyla. **E** senyor
 glorios qui sots desig de tant home iust. uez tader miseri-
 cordios. com la potencia sençitua nol que los senys enteller-
 tuals sien seruentz e sots mesos dels senys senshals. adonchs
 senyor la potencia sençitua nol que la potencia racional
 li sia sots mesa e que ela sia dona dela per la qual subuicio
 que la sençitua pren dela racional. cau senyor la sen-
 çitua en mort de culpa e de peccat la qual mort li es ocio
 de forç perdurable. **C**on com aslo senyor sia en axi per aslo
 auets nos manat ala potencia sençitua que ela no iulla
 esse dona dela racional. potencia per tal que en aquell
 senyor atge no sia morta en corrupcio de peccat ni de culpa
 e que no sia occasio ala mort entellectual dela potencia ra-
 cional. cor en axi senyor com la potencia sençitua mor
 com nol esse dona dela racional. En axi la racional mor
 com la Leya la potencia sençitua en senyorir sobre si ma-
 terya. **E** en axi senyor com esta la mort dela potencia sençitua
 en lo com nol esse dona dela racional. potencia. En axi
 la vida dela potencia sençitua esta en lo que es amitada
 ab la potencia racional. e com es a ella obedient e se na
 e sots mesa. on com aslo sia en axi donchs per aslo auets nos
 manat a home que no parz esta la sençitua dela racional
 ni la sençitua no fassa dona dela racional per tal que.

Unde p̄nemt mors
 in corpore.

Ut dicitur bñe i / tñz
 ordinem.

no muysa la sençitua en lo departiment ni la roopio de la ra-
cional potencia. **S**enyor sant qui mundats e immifrats e sa-
nats los nostres amadors. La mort de la potencia ymaginativa
es senyor. com na a aventura ymaginant les coses vanes.
els delits mundans. or com la potencia ymaginativa na
ymaginant a aventura la potencia racional no pot usar
dels senys intellectualls ni pot fruir en la nostra noblea men
los nostres houraments. son com assò ha en ayri per assò senyor
auets uos manat a la potencia ymaginativa que no ymagin
a aventura enmylla cosa per tal que no muysa en peccat e en
culpa. **L**a mort senyor de la potencia ymaginativa es com
na ymaginant ocasionalament los delits e les vanitats
de aquest mon. or per longa ymaginacio fa la potencia ra-
cional oblidosa e innozable de les nostres laors e dels nostres ma-
namentals. e fa la sençitua esots mesa de la potencia sençitua or
com assò ha en ayri donchs per assò senyor auets uos manat a la
potencia ymaginativa que no ancia si mateixa ni la pote-
cia racional ni la sençitua ymaginant ocasionalament
les vanitats e les coses don hom can en peccat e en culpa. **L**a
mort de la potencia ymaginativa es senyor. com ela desperta
Lazao. ela ruda ques mona a nos a membrar e a entendre e a
uoler. ela rudo nos uol despertar per ela e membra e enten e a
ma les obres de peccat per la longa continuacio que la yma-
ginativa ha continuat en ymaginar. aquelles per tal que do-
nas plaers als senys corporals. on ayri com lo malnat batle
qui ha mesa mala costuma en la ciutat e puys sen peret e
preca son senyor que fassa cessar aquella mala costuma e son
senyor nol ne uol obeyr ayri senyor com la malnada ymaginacio
ha molt estat en peccat e ha acostumada en peccat la potencia
sençitua e vegetable e racional. adonchs com les nenol pte
no pot per lo longh us hon an per seuciat per la culpa de la po-
tencia ymaginativa. **H** senyor qui sots lum e resplendor
dels nostres ben uolents. en ayri senyor com la potencia sençitua
mor per desordenades sensualitats. En ayri senyor la potencia
racional mor per desordenades intellectualls. or com la
cogitacio cogia peccat la percebiment l'enten e la consciencia

La mort de la potencia ymaginativa

ymaginativa
Batle

Ex de mal batle

De malo hitu peccati

es en actu e la subtilea. Sa subtila en lo peccat e la coratgia e la
 uolentat ama peccat. adonchs la potencia racional mor senyor
 en culpa e en peccat on per aslo auets uos senyor manat ala
 uolentat que no am peccat per tal que no auha si mateya. e
 nolets que la cogitacio el apercebiment e la consciencia e la sub
 tilea tracten de peccat per tal que la uolentat e la coratgia lo de
 sam. **E**ntellectualment entenem senyor que com la anima
 sobliada de uos e innoza a nostres honrraments e manaments
 e membra e enten e ama les uanitats mundanes. adonchs senyor
 mor la potencia racional en culpa e en peccat. **N**o en ay senyor
 com nos auets donats uegetables e animals irracionals als
 homens per tal que en pzena uida la potencia sen citiua qui
 menys dels no uiuia. En ay nos senyor auets donat ala pot
 cia racional memoria e enteniment e uolentat per tal q
 e la uia remembiant e entenent e amant uos e tot so que de
 uos es ni per uos. **C**on com aslo senyor sia en ay donchs uos auets
 per manament ala memoria e al enteniment e ala uolentat
 del home que no auen la potencia racional. la qual mor
 com la memoria membra el enteniment enten e la uolentat
 ama peccat e uanitat e la memoria oblida el enteniment
 innoza e la uolentat desama uos qui sots lur senyor e lur crea
 dor e te creador per tal que la potencia racional uia en
 la nostra glouosa gloua remembiant e entenent e amat
 uos e la nostra gloua e tots aquells qui son glouciats en la
 nostra glouosa gloua perdurable. **M**iraculos senyor ple
 de dou sor e de plaer. **E**ntellectualment entenem senyor que
 la potencia racional mor en culpa e en peccat per la potencia
 ymaginatua. **C**om com la ymaginatua li representa ueutat
 e la racional nola reeb. e reeb so que la ymaginatua yma
 gena falsament adonchs senyor mor en culpa e en peccat la
 potencia racional. **V**ertader senyor la potencia racional
 mor com la ymaginatua es pus serua de la sen citiua que d
 la racional. **C**or tant es gran desonnemencia senyor que
 la ymaginatua sia serua de la sen citiua pofat ment que de
 la racional. **C**or tant es gran desonnemencia senyor q

Memoria
 Intemper
 Voluntas

La po racional mor
 p la ymaginaria

La ymaginativa sia serua de la sencitiva pus fortment que de la
 racional que la racional nas de la serua de la sencitiva e per
 asso es la ymaginativa occasio ala mort de la racional. on com
 la racional es serua sempre de la sencitiva a donchs la ymagina
 cio na ymaginant moltes de negades a auentura sens occasio ne
 guna en les uariats e en les obres de peccat e de mentie que la
 ymaginacio ymagenat a auentura la potencia sencitiva se des
 perta e fas dona de la ymaginativa se fah ymagenar ocasionada
 ment so que ymaginaua. debans a auentura e per asso cau la
 rao sempre en peccat e en culpa. **C**on com asso sempre sia en ayxi do
 nchs per asso sempre auets uos fet manament ala potencia y
 magenativa que no auca la potencia racional la qual auca
 quant obeex ala sencitiva sens licencia de la racional la qñ
 mort ue sempre en la racional per la ppa culpa. cor en so que la
 racional no uol usar daquella noblea ni daquel poder que uos li
 auets donat sobre totes les potencies qui son en home per asso sen
 yor la racional potencia e occasio a la pena e mort perdurable.
Sempre dels sempre pare de tots bens e de totes benuytats. Sen
 snalment sentim sempre e entellectualment entenem que la
 potencia sencitiva auca la potencia racional. com fa l'ima
 tya dona de la racional cor per lo sempre que ha la sencitiva sen
 yor sobre la racional es deuen los sempre entellectuals seruent
 e sots mes dels sempre sensuats per la qual. seruitut cau mort
 e corrupcio e peccat en la potencia racional. **E** lo uos sempre
 en ayxi com lo cors del home mor sensualment com la anima
 partex dell en ayxi mor entellectualment en peccat e en culpa.
 la potencia racional com son remembrament remembre e
 oblida uos e son enteniment enten peccat e inuora uos e son
 uoler ama peccat e no ama uos. cor en ayxi sempre com lo cors uiu
 per a iustament de la anima. En ayxi sempre la racional potencia
 uiu per membrar e entendre e amar uos. **C**on com asso sempre
 sia en ayxi per asso sempre auets uos manat ala potencia sen
 citiua que no auca la potencia racional la qual mort de la
 potencia racional es mort de la potencia sencitiva. cor en
 ayxi sempre com tot lo be e la benuytats de la potencia sencitiva.

La racional es occasio
 e fa pena e mort p
 miable.

L'ome mor
 Corporalmet
 Sprialmet

Tot bonum e
 in bono p. bonum

139
esta en la potencia racional en ay lo desordenament e la culpa
el peccat de la potencia racional cau en la potencia sencitiva
es digne de sostenir perpetuament pena. **H**emprerat senyor en
lo qual los sants de gloria glorieu e repusen entellectualmet
entenen senyor. que la potencia mutua auen la potencia ra-
cional com li es desobediunt e com es p^o obedient a la potencia
sencitiva. or com la potencia racional senyor mana a la
mutua que la potencia fassa esser en actu e lo mal qui es en
actu que la fassa esser en potencia e com la mutua no uol obeir
a la rao. per esta manera e obeix a la sencitiva per contray ma-
nament a donchs senyor or la potencia racional en peccat e
en culpa. **E**n ay senyor com la potencia racional or per
culpa de la potencia mutua. En ay senyor la mutua or per
culpa de la potencia mutua. En ay senyor la mutua or per
culpa de la racional. or com la potencia mutua sia senyor
de partida en dues parts so es potencia mutua entellectual
e potencia mutua sensual per so senyor com la rao no uol de-
partir la mutua en estes dues parts. a donchs or la poten-
cia mutua. or com la rao mana a la mutua sensual so q
deuria manar a la mutua sensual. entellectual. e com la rao
mana a la mutua entellectual so que deuria manar a la sen-
sual. a donchs or la mutua e entellectual. **C**on com as so sia
en ay donchs per as so auets nos fet manament a la potencia
racional que no auen la potencia mutua la qual auen co-
li dona less que moua. per la sencitiva sens que de la non au
auencia ordenadament. En ay senyor com auets manar
a la rao que no auen la mutua. En ay senyor auets manar
a la mutua que no sia ocauo a la rao com per la caya en
peccat m en culpa en la qual cau per so com la mutua es trop
ociosa de aduz lobe de potencia en actu. es trop ociosa de a-
duz lo mal de potencia. **S**ingular senyor bo sobre totes bones
noble sobre tots honzaments. com per rao senyor de nostra gra
iusticia nos auets fet manament que sia tenguda iusticia
entera. e que hom auen los homens qui mez exen mort. e

La po motua. autem
La po roud

l'obe q'es en

po motua. du
qu'entellectual
Sensual

La motua. no sia ocio
sa. ni masa cosat
gosa.

Transcendens ro

com uos seyyor no aiata fet manament que hom auia espreu
alment nuyll home per asso es significat seyyor. que mort en
tellectual es molt pyor que mort sensual. **N**on com per molts
lochs sia seyyor prouat en esta obra que uos sots un deu entim
tat de persones e que uos auets presa carn humana de nostra
dona santa aya uauerge glouosa. per asso seyyor aquells qui
aquestes coses destreen e nequen. emenys preen auicien lur
anima entellectualment que crea falsetat e ha destreen
ueritat. **N**on beneyrt siats vos seyyor deus cor enayr com
Los homens destreen auicien lur anima entellectualment
com no la Leyen usar de raó. ni aluz entemiment no Leyen
seguir sa natura. Enayr seyyor Los homens quatolchs iusts
iustificuen Los infaelz com Los endressen en via de ueritat
on ay seyyor com uos auets manat als infaelz que no auici
en lur anima creen dls eeroz. Enayr auets manat entel
lectualment als catholichs qui iustificuen les animes
dels infaelz demostzant a els les carrees de nostre seyyor deo

Conem iustitiae
infideles

CCLX

Com nostre seyyor deus a manat a home q no fassa Lu

Deus glouos dreturer misericordios a vos. **Luxuria**
seyyor. sia donada gloua e la or per tostemps e a tot
quant deus es. cor com uos aiats seyyor auistat
home de natura sensual e de natura entellectual.

per asso auets manat a home. ne auitrei sensualment ne
entellectualment. **C**om lo cors del home seyyor nos pusta
moure a la luxuria sens consentiment de la anima per asso
auets uos fet manament a la anima que no consenta. me
brant ni entenent ni uolent ni cogitant ni ymaginant
al cors que sia luxurios. E com la anima seyyor no pusta
tenir ses uirtuts en actu meyns del cors per asso seyyor auets
fet manament al cors que no sia occasio a la anima. com
la anima remembre ni entena ni uulla ni cogit ni yma
gin en luxuria. **N**on com uos seyyor aiats fet manament
al cors e a la anima que nos entuzen en lo boyl de luxuria

A que no fassa

Ma no pot herere vni
tes in lacon sine cor

lo qual soy es senyor suze e prudent e molt uergonyos / a ueer e suze
 a enomenar / e orzible a tocar e com uos senyor aiats creat lo cors
 e la anima els aiats acellenciats sobre totes creatures corporals
 e animals e com uos senyor aiats en oy e en auoziment les obrs
 de peccat les quals se fan per luxuria per asso senyor es lo cors e la
 anima del home en molt gran obligacio de seguir e de obeyr lo nre
 uertader manament **P**erdurable senyor en tostem senshalment
 sentim e entellectualment entenem que tots los .v. senys corporals
 son occasio a home de luxuria si hom nols mortifica ab la enteller
 tual natura: cor per ueer beylles fombres e beylls ornamentals sep
 orz rants elays e estruments e per odorar flors e ol mesthe e per
 gustar mian des caldes caldes e humides e per sentir plaers se mon
 lo cors del home a luxuria **E** naxi senyor com los .v. senys corpo
 rals son a home occasio de luxuria senshal. Enaxi senyor los senys
 entellectuals son a home occasio de luxuria entellectual. Cor per ro
 gitar e apercebre e per pumada conciencia e per a subtilar en los
 plaers de luxuria es deue hom coranos e feruent a ymaginar e a
 membrar e uoler luxuria **T**on com asso senyor sia enaxi que lo cors
 se moua a luxuria per los senys senshals e la anima per los senys
 entellectuals per asso senyor auets vos fet manament a casti
 dels senys senshals que no mouen lo cors a luxuria senshal. E auets
 fet manament a casti dels senys entellectuals que no mouen la
 anima a luxuria entellectual. E cor los senys senshals e entellectu
 als sien nostres creatures e agen pres bernfici deus e pren gn en tots
 dies per asso senyor es cosa molt dreturera e molt raonable que
 casti dels senys senshals e entellectuals sia obedient ab nostre
 dreturer manament. **S**ami senyor en totes samees honrat
 senyor en tots honraments. Com lo maluat luxurios forsa al
 runa fembra e aquella no consent senshalment ne entellectual
 ment al peccat de luxuria adonchs es senyor a quell maluat home
 pus luxurios e pus desobedient al nostre manament que no es lo
 home luxurios qui ab la mala fembra ha plaer en la obra de luxu
 ria **T**on com lo maluat luxurios fa senyor la potencia sencitua
 dona de la potencia racional e la potencia racional es pus subiecta
 a les ppitats de la potencia sencitua que a les sues matexes per
 asso senyor la potencia sencitua es occasio de luxuria e la racio
 nal per so cor se sots met ala sencitua es occasio de luxuria.

De fedirare est pu
ipa luxuria

Los .v. senyments
corporals: son oca
sio a luxuria

Los senys entellectu
als: son occasio
a luxuria intellectu
al.

De luxuria

on per aq̄ castuna es desobediēt al vostre manament enso que
la una es occasio ala altra com sia en Luxuria. **T**on per aq̄ auer
nos fet manament ala sencitua que no ha dona dela racional
e auer manat ala racional que no ha seua dela sencitua
per tal que no sien occasio al uiciu. Cor enaxi com lo cors se corioy
per nafra o per malautia o per fam o per set axi la sencitua se
la racional se desordenen com la sencitua es sobre la racional
per lo qual desordenament semenra en la sencitua e en la ra
cional obra de Luxuria. **G**ran senyor sobre totes granes uertu
os sobre totes uertutz. Com home luxuriuos en ueyll en lo soyll
dela luxuria e com la uirtut uegetable es uenguda en desayli
ment eno pot loim luxuriuos cumplir son uoler e auolentat de
fer luxuria sensualment si poder nauia a donchs senyor la pote
cia racional es desobediēt molt fortment al vostre manament
cor membra luxuria e nol luxuria e membre e enten que lo cors
nos pot moure a luxuria. **C**om la potencia uegetable es senyor
bastant e es en la forsa a fer luxuria e com la potencia sencitua
es sensible del foch de luxuria. Com la potencia racional mortifi
ca e refrena senyor la sencitua que no fassa luxuria ni sequestra
lo mouiment qui la uol moure a donchs senyor la rao es obediēt
al vostre manament e la sensual natura es obediēt ala rao
on aquella obediencia auos senyor es molt agradable e plaet
Ton beneyt siats uos senyor deus cor molt pus fortment es obe
diēt al vostre manament loime ioue qui es sensualment estal
fat del foch de luxuria e mortifica la sensualitat remembiat
e entenen e amant vostre manament: que no es loime ueyll
al qual la sensualitat no li dona tant dambarch a ubidar
e a minorar e a menysprear luxuria com fa al home ioue
Singlar senyor sens par e sens company sensuāment sentim
e intellectualment entenem quel home luxuriuos com passa
lo vostre manament e es luxuriuos que adonchs es desobediēt
ensutzant son cors e sos membres del soyll e del pudrit e del fanch
de luxuria en aquella cosa qui y del seu cors e dela fembra la
qual cosa no es digne destruire ni de nomenar tant es la cosa
e prudent e sutzge. **T**on beneyt siats uos senyor deus cor enaxi

Ex

De home ueyll luxu
rius

home ioue
home ueyll

De feduade symaris

com lo cors del home es enleget per Luxuria molt pus fortment
 es enleget Lo cors dela mala fembra laqual es enlutzada per
 lome sensualment e intellectualment on axi senyor com lome
 es pus per Luxuria enlutzat sensualment enaxi senyor es pus
 fortment la anima enlutzada e enlegeta per obres de peccat me
 brant e ymaginant e amant luxuria. cor axi com lo cors sensut
 ze sensualment axi la anima sensutza intellectualment **¶**
 Lo cors se corromp senyor per Luxuria enso ques consuma es mi
 na de la forsa on pg suuin usa de Luxuria la anima senyor se cor
 romp en peccat e es enlutzada per obra de Luxuria. Mas com la
 anima no sia de natura sensual ni de natura de corepcio cor poral
 e com lo cors ha tot es corrupcio per aso senyor la anima se en
 lutza pg fortment per Luxuria que no fa lo cors cor molt maior
 culpa ha la anima com membra e ama Luxuria que no ha lo cors
 com se enlutza en Luxuria **¶** Tertader senyor ple de gracia e de mer
 ce. Enaxi senyor com lo cors del home ueyll Luxuriuos es desobe
 dient com la anima membra e enten e ama Luxuria. Ela desobe
 diencia que ha senyor per so com es subiect a la anima enso que
 te en ella actualment son remembrament e enteniment e voler
 Enaxi senyor la anima del home ioues desobedient al nostre ma
 nament com lo cors es abraçat e ofogat en la sensualitat de Lu
 xuria **¶** Cor Enaxi senyor com la anima no poua remembrar
 ni ymaginar ni voler luxuria menys de amada del cors. Enaxi sen
 yor lo cors no poua esser sensible del foç de luxuria menys de la
 anima qui la membra e la ama. on axi com lo cors ha culpa per
 so com es subiect a la anima. com membra e ymagina e ama
 Luxuria. Enaxi e pg fortment ha la anima culpa com lo cors
 es sensible de luxuria. Ela anima no mortifica aquella sensua
 litat remembrant e entenent e amant lo nostre manament
 e menys preant la uiltat el breu bon saber de luxuria **¶** Cor
 enaxi senyor com la sensualitat es oçasio a remembrar e amar
 e ymaginar los plaers de luxuria. Enaxi la racional potècia
 es oçasio de mortificar luxuria. mortificant la sensualitat per
 souin remembrar e entenre e amar e atembre nostres mana
 ments. e per souin a ymaginar e ameny prear lo podut els
 lutzes lochs leigs e pudentis on se fa luxuria **¶** Vos senyor

*Corpus deformat
per luxurias*

*Corpus gñit
per luxurias*

*Veull
ione*

*dia
cors*

*Sensualitat
per rational*

Exi pastor

deus qui sots ans de comensament esots apres deles costes qui an as-
nament. Com la anima senyor no sia natural cosa amar luxu-
ria. e com lo cors per natura dela potencia uegetable e dela sen-
tina sia carn la qual mon hom aluyuria: per asso senyor auers
uos fet manament ala anima que enaxi com lo pastor guarda
les besties que enaxi la anima guardo lo cors. que no fusta luxuria.
on la anima maluada no guarda lo cors per lo remembrament
ela ymaginacio que la anima ha del plaer de luxuria en sen lo
cors aluyuria. per asso la anima es senyor molt pus culpable
que lo cors. **C**on com asso sia enaxi donchs beneyta sia la nostra
gran iusticia qui dreturament fa penar la anima apres la
mort del cors com lo memor. en peccat de luxuria. cor per so cor.
la anima a maior culpa. per asso senyor ha abans pena en l'al-
tre segle que lo cors. Cor lo cors no ha pena tro al dia de resur-
cio. e la anima ha pena. apres que passa daquest segle en l'altra.
Con com asso sia senyor enaxi donchs maluada es la anima q
per los plaers del cors es anans turmentada que lo cors. on beney-
tats vos senyor cor en so que lo cors es de natura sensual. e la na-
tura sensual es cosa bestial. e cor la anima es de natura de re-
membrar. e de entendre e de amar. los nostres honraments els uers
acabaments. els nostres uolers acabats. per asso senyor es maior
rao que la anima sia pg turmentada que lo cors. e que ans sia en
pfern que lo cors. Cor axi com peccat es pg. contrari ala anima
que al cors. per so cor la anima es pus prop auertut que lo cors: a
y pena deu esser ans donada ala anima peccadora. que al cors.
Creador senyor de tots bens. glouos senyor de totes glories. sen-
sualment sentim e en tectualment entenem que el home qui
no uol auer mas una muler. que aque a que ama mes caste-
dat que no fa lome qui uol auer moltes mullers. e moltes fem-
bres. Cor enaxi com la materia per rao dela corrupcio que
ha la forma. en ela uultra souin e en moltes individus en-
genzar e corrompre diuerses formes. Enaxi senyor lome qui a
moltes fembres on mes na. maior ocaasio ha de luxuria. e a maior
ocasio que sta desobedient al uestre manament. **C**aytant com
la anima del home senyor es pus desyada e pus feruent daltra
cosa aytant pg fortment trebaylla lo cors. e fa tot son poder

*Anans sera turmen-
tada l'anima que el
cors. e des la raio.*

*Que fa la raio q la anima
sera mes turmentada
que lo cors.*

*Compare lome luyon-
rios a la materia pma*

compusta auer so que la anima desha. On segons asso per semblant ma
 nera es significat senyor que a hon mes hos huylls corporals ueen
 moltes fembres e beles e be ordonades mes semou aluxuria. E on mes
 lo cors semou aluxuria pg fortment la anima membra e desha. Lo
 plaer quel cors uol auer e on pg la anima pg fortment ho remebre
 e uol auer pg fortment fa estal far lo cors en lo soyll de luxuria.
Cor per auer moltes mulles emoltes fembres sien Los homens
 pg luxuriosos. E com uos senyor a adam no donas mes una fem
 bra per asso es significat que castedat mes se ^{compte} e pg prop es
 daquells qui no an mas una mulles que no es daquells qui an molts
 mulles. on axi com uos auets manat que hom no sia luxurios a
 xi auets manat que hom sia cast. cor sino uolgues setz que home a
 ques castedat no aguerets uedat que hom no fos luxurios. on com
 asso sia en axi donichs aquells qui han maior castedat son senyor
 pg obedients al nostre honrat manament. **M**isericordios senyor
 sobre totes culpes e peccats. En axi senyor com la fembre ioue mult
 del home ueyll. maior occasio ha de remembrar se de desyar luxu
 ria que no ha la fembre mulles del home ioue. En axi senyor com
 moltes fembres an huyll marit tan solament pg fortment desse
 luxuria que no fa la fembra qui a son cabal ha. i marit tan solamet
 on tot asso es deue senyor. per so coz la cosa desyada on mes na hom
 e mes ne posseix mesys la desya que la cosa desyada la qual no pot
 hom auer. aquell no posseix sino en poca quantitat. **E**n so senyor
 que la entellectual natura remembrant remembra e enten q
 ha. i home moltes fembres son occasio de luxuria segons que demerit
 es prouat. e per asso al huyll remembrament e enteniment
 e voler es fet entellectual manament que hom no aia mas una
 mulles. pg que moltes mulles son occasio a luxuria e a passar
 lo nostre manament. on en axi com les oreylles sensuales. o en ma
 nament sensual nomenat. En axi senyor la anima enten ma
 nament entellectual esser so qui sia occasio de be. e que sia cessamet
 de mal. **O**n com lo poble de israel fos poch a esguardament dels
 altres pobles. per asso senyor fo licenciat que aien mes de. i. mult
 per tal quel poble pogues multiplicar. e pogues defendre dels
 infels destruentz. ayas aquest manament no uolets vos que sia
 en lo poble qui es tant multiplicat que los infels nol poden destr
 ire p maior quantitat de gentz. **E** senyor qui los nostres bona

Adam

fembra ioue mulles
& home uent

que lo poble de
israel ague moltes
mulles

*En laltre mo non
amra luxuria*

*Contra la secta de
mahomet*

*g. los mores qm dien q
en laltre mo salman ab
fembres*

¶. cc. lxxi.

huyrats. dons donats a tots aquells qui en uos se confien. Com uos sen-
yor aiats fet manament. a home que en est mon uo fassa Luxuria
senshalment ni entellectualment. per assó es significat e demostrat
que en laltre segle no uolets nos que hom hi sia Luxuriós senshalment
ni entellectualment. cor pp que uos auets creat a quest mon per
tal que sia a home ocaño del altre. si uos volguerdes que en laltre se-
gle. hom fos Luxuriós ia no aguerets uedat que hom no fos Luxuriós
en aquest. ¶ Et uos senyor Enaxi com uos auets fet manament
ala anima que no am ni ymagen. en aquest mon Luxuria. e
naxi auets fet manament entellectualment al entemiment
qto ymagen e ala uolentat que no ulla que en laltre segle aia
moltes sembres ab que iaga. On com assó sia enaxi donchs axi
com los homens son peccadors. com en est mon ymagenem ni a
men Luxuria. Enaxi epus fort ment son peccadors com an opi-
nioe desig. que en laltre segle aia hom para de fembra. ¶ On
com assó sia enaxi donchs La lig qui dona maior significat a
son poble que desam Luxuria. e que am castedat. aquella dona
senyor maior significat que sia mellor epus noble epus ueua q
les altres. cor ay tant com mes esquina Luxuria emes amo
nesta castedat ay tant es pus fort ment obedient al nostre gra-
uos manament qui mana que hom sia obedient a son senyor
deus. **Com nostre senyor deus ha fet manament. a home q**

O deus dreturer. e maior de tots nostres. no fassa la dromici
ben uolents. com home senyor sia compost de natura
senshal e de natura entellectual per assó auets vos
fet manament ha home que no sia ladre senshalment
ni entellectualment. cor enaxi senyor com ha diferenca en
se natura senshal. enatura entellectual. enaxi a diferecia
entre la dromici senshal e la dromici entellectual. ¶ On com uos
senyor aiats dimeritat ab home. e i. home es dimer daltre (en quat
indiuuitat. per assó senyor auets nos fet manament. a
home que no fassa la dromici. auos ni a sinatex ni a son pisme per
tal que a uos conega. so quies nostre. e per uos e de uos. e sinatex
conega so qm es dell. e en ell. e per ell e a son pisme a tetai.
¶ On beneyt siats vos senyor. qui lo manament auets manat

143

ahome segons que coneix l'omeladrie per una manera fa la dromia
ala nostra santa deitat e per altra a simatex e per altra a son prois
me. on segons que les maneres son sempre diverses hon hom fa la dromia
mici. entencimentellectualment que lo nostre manament es fet
ahome en tal manera que nuylla manera no li sia leguda. on fassa
ladromia. sempre qui amada al nostre seruidor. Com home fa
sempre a nos la dromia dels sensus sensuals los quals no son obe-
dients als nostres manaments e fan obres de peccat e son tots me-
ses a les coses ados desagradables e desplaents. **C**on nos sempre arats
donats ahome los sensus sensuals per tal que home oent. e veet
e odorant. e gustant. e sentent sia nostre seruidor e vostre loador
e nostre benivolent. e com hom sempre no coneg neg graex mg
seuex a les sensualitats e es obedient a les coses on nos sots obli-
dat e desseuut e sempre preat. a donchs sempre es hom a nos la dromia
oent. e veet. e odorant. e gustant. e sentent. **C**on beneyt siats
vos sempre deus. car la dromia que el home fa a nos de les sensua-
litats no es semblant a la dromia que hom fa a son prois. *car lo ladromia que hom
fa a son prois.*
se fa per manera de engan e de decepcio e de ignorancia que ell
ha de aquella cosa que hom li embla. ayas lo ladromia que hom
fa a nos sempre es per so com hom nous es ho obedient. lo qual la
dromia no es per nos oblidat ne ignorat. Enans nostre glorios
poder e saber e voler prenen venjanca dels malnats peccadors
qui atribueyen a nos so qui no es en nos. e donen a simatex so q
no es de ells e es de nos. **O** santa benedictio qui donats gloria e devo-
cio. nos sempre a nos donats ahome tresors diverses de diners
e de blat e de bestiar e de possessions. per tal que home ab tot aquell
tresor nos honore e us se uesta e se questra ab ell lo nostre voler.
on com hom ab lo tresor e ab les possessions que nos li donats
nos desseuex. a donchs nos es ladre comunament dels sensus
sensuals e dels entellectuals. **E**n so sempre que dels bens tempo-
rals om non fa so que uol nostre voler. nos es hom ladre daquells
bens qui son donats ahome per tal que hom ne fassa so que uol
nostre voler. e com hom nos es ladre sempre dels sensus entel-
lectuals. a donchs sempre la voluntat del home no uol fer dels.

Tots los richs son
ladres so es richs
tenimts vltra lo
necessari de si ya
sa justa familia

bens temporals. so que uol nostre uoler lo qual los ha donats al me
uoler per tal que null a. fer delle tot so que uol nostre uoller. ¶ Co
los uertaders significats sensuials donen significacio e demonstra
cio que nos sots en esser. els falsos significats sensuials donen
falsa significacio que nos no sots en esser. els sensuials entellctu
als no uolen reebre los uers significats sensuials e reeben los fal
sos significats sensuials. adonchs sempre los sensuials entellctu
als semblen als sensuials lurs uera significacio. e com los sensuials en
tellectu als sempre donen lurs significats que nos sots. i en esse
cia. i. iij. en persones. els sensuials entellctu als no son reebuts p
los sensuials en les coses que signifiquen. uertaderament els
sensuials affermen los falsos significats entellctu als desne
ents que nos hats entimitat adonchs sempre los sensuials
semblen als entellctu als lurs significats. en so que son ignorats
ala comunitat dels sensuials sensuials e dels sensuials entellctu als

Singular sempre ple de misericordia e perdo. com los homes
peccadors fan la domia entellctu alment. adonchs peccadors
sempre cogitant. apercibent. conscienciant. a suplant
coriosament. cor tots aquests. v. sensuials son sempre donats
ahome per tal que home los reeta a nostra laor a cogitar. e a
percibir nostra valor. e a uer consciencia de sos peccats. e a
esser subit per tal que no ha desabut. e a uer coratgra per
tal que en nostres honzaments. a honzar no ha negliget

Com nos sempre aiats creats e benificats. e donats. a
home los sensuials entellctu als. e com home los sensuials entel
lectu als dona ahombres de peccat. adonchs es hom la dre auos
deses entellctu alitats. per tal cor no usa delles en la nostra
excelent bonea. e en les nostres acabades uirtuts. ¶ Les qils
acabades uirtuts sempre an perso creats los. v. sensuials en
tellectu als. per tal que ells sien contemplants. e fruints.
en lo acabament de les nostres acabades uirtuts. les quals
son significades als sensuials entellctu als per les nostres aca
bades qualitat. les quals donen acabats significats per
tal que demostren acabades en la nostra acabada uirtut

eternitat **C**elestial senyor del qual reeben gracia e benedictio tots
 creatures entellectualment entenem senyor. que home ha per so
 memoria per tal que us remembre. e enteniment per tal que g
 entena. e uolentat per tal que g am. On daytant com es gran
 la quantitat de la uirtut que la memoria el enteniment e la
 uolentat an potencialment daytant son obligades. totes tres
 les uirtuts com luz uirtut sia actualment en uos a membrar
 e a entendre e a uoler. **T**on aytant com hom homes les .iij. uir
 tuts en potencia que en actu en uos a remembrar e a entendre.
 e a uoler. daytant uos es hom ladre. e aytant com hom membra
 e entene a maines altra cosa que uos daytant la anima uos em
 bla son remembrament e son enteniment e son uoler. cor en
 ay senyor com uos anets. a home donatshuylls per ueez uos en
 les coses sensuats. emans per obrar bones obres e oreylles per
 oyr nostres laors. e boca per loar uos. e pens per anar a uos. ay
 senyor anets. donat a home memoria per tal que sia membrat
 e enteniment per tal que sia entenen. e uolentat per tal que
 sia amant uostre poder e uostre sancia e uostre uoler. e totes les
 altres uirtuts. **T**on com assu sia en ay donchs per assu anets uos
 manat a home que nog amble son remembrament ni son
 enteniment ni son uoler per tal que sol un deu remembre e en
 tena e am e honre e seruesta de tota la forsa de son remembrar.
 e de son entendre e de son uoler. **T**ertader senyor en totes coses po
 deros entots bens. entellectualment entenem senyor. que uos
 anets manat ala memoria. e al enteniment e ala uolentat
 del home que reeben los significats. que la nostra infinitat e la
 nostra eternitat donenen de la nostra santa unitat e de la uia
 gloriosa unitat per tal que hom aia uera conuexsa de la uia
 unitat e eternitat. **T**on com la nostra infinitat senyor do signifi
 cacio de la persona del pare e la nostra uida la do de la persona
 del fill. e la nostra eternitat la do de la persona del sant esprit
 per assu senyor com la memoria ni l'enteniment ni la uolentat
 no reeben aquests significats. adonchs la memoria embla o
 blidant al enteniment e ala uolentat los significats de les qua
 litats. e l'enteniment les embla ignorant ala memoria e

Memoria
 Enteniment
 Volentat

quis hoc facit et laudabit
 eum

Ho amore dei

pare
 fill
 Spiritus sanctus

ala voluntat. e la voluntat la embla ala memoria e al enteniment
Desamant **C**on beneyt siats vos senyor deus. coz enayn com als ho
mens son donats hyulle per nee colors e formes e lochs e raxeres
Enayn intellectualment es donat a home remembrament e en
temiment voler per tal que reeben los significats los quals
les nostres qualitats donen. de nostres propietats. on com les
uy virtuts de la anima no reeben ni uolen rebre los significats
a donchs senyor. son desobedients als nostres manaments **Q**
uiseu cor dios senyor. ple de totes gracies. Intellectualment
entenem senyor que vos auets fet manament intellectual
ment ala memoria e al enteniment e ala voluntat que re
eben los significats de les nostres qualitats. les quals donen
significacio que la persona del fill ha presa carn de nostra do
na santa maria verge glouosa. **E**nso senyor que poder e sabr
e voler e dretura e misericordia. e humilitat e passencia. e
les altres virtuts donen significacio del nostre acabament
per assos senyor es significat ala memoria e al enteniment
e ala voluntat. que nos sots en carnat e que auets sostenguda
mort per saluar lo nostre poble. **C**on com la memoria e l'en
temiment e la voluntat no reeben senyor los significats los
quals pouen rebre a donchs embla en lur virtut mateya
e los significats donats per nostres qualitats. enso que los sig
nificats no son membrants ni enteses ni amats. per lo qual
oblidament e ignorancia e auozament la memoria no mem
bra nel enteniment no enten ni la voluntat no ama que vos
siats en carnat ni crucificat **G**ra uos senyor sobre totes gra
cies e dretures sobre totes dretures. Com hom no cren que vos
siats. e com hom cren que lo mon es sens comensament e
com hom no cren de resurreccio ni parays ne infern. a donchs los
significats que les nostres qualitats donen. de nostra acaba
da essencia e del comensament del mon e de resurreccio e
de parays e de infern son priuats de la memoria e del enteniment
e de la voluntat del home lo qual priuament es senyor en la

Memoria
Enteniment
Voluntat

Amma

anima per se com la una virtut embla ala altra si mateixa en so que
 no se blo significat que donen nostres qualitats. **C**on com hom
 atribuey e dona a si mateix. lo be que fa sensualment o intellectu
 alment enol atribuey mil dona a nos del qual es tot quant be sta
 ni pusta esser. adonchs es home senyor. Ladre a nos daquell be qui es
 de nos e per nos. e hom lo dona el atribuey a si mateix. **C**om los maly
 els defaylliments qui son en home. hom senyor dona e atribuey
 a nos enols atribuey hom a si mateix adonchs senyor es hom la
 dre a son enteniment e a son remembrament e voler. per so
 cor a son remembrament fa oblidar e a son enteniment
 innozar e a son voler menys prear. la cabament qui es en vos
 e fa a son remembrar oblidar son defaylliment e al enten
 iment curdar que sta a cabament so qui es defalliment e a
 son voler fa amar so qui es digne de esser desamat. e nol fa a
 mar so qui es digne de esser amiat. **E**spiritual senyor ple de
 douzor e d'amor. vos senyor auets donat a home los senys sensu
 als e les coses sensu als per tal que home do al cors a quelles
 coses qui li son necessaries a viure per la qual vida la anima
 se pusta se unir del cors. en aquelles coses que la anima son ne
 cessaries on com lo cors ha necessitat per culpa del home adon
 chs es hom la dre al cors de les coses sensu als e ala anima del
 cors. **E** com al home senyor auets donats los senys enteller
 tu als per so que us de les coses intellectu als e que fuesca en nos
 com l'ome senyor no satisfia ala sua anima dels senys intellectu als
 adonchs senyor la anima embla a si mateixa les sues intellectu al
 mates e embla al cors la carzera el endressament e la benedir
 cio la qual peit per desordenades intellectu alitats. **C**on per tal que
 hom senyor que hom nos desposse esta de les sensualitats ni de
 les intellectu alitats. per asso senyor auets nos fet manament
 a home que no fassa la dre ni sensualment ni intellectu almet
 per tal que a les coses sensu als satisfassa e a les coses intellectu
 als segons que li es necessitat corporalment e espiritualmet
Etternal senyor en tots temps glouos sobre totes glories. vos
 senyor auets manat a home que hom no fassa a son pitme

La una virtut embla al altre
 si mateixa.

De ladromer que
hom fa al ystine

ladromer sensualment ni intellectualment on com hom fa ladromer
sensualment a son proisme adonchs li embla hom al cuna cosa sen-
sual axi com diners e altres coses. E com hom li embla intellectual-
ment adonchs li ha hom mala voluntat e a hom enell falsa opinio
o falsa ymaginacio e axi de les altres coses dest semblant. **¶** On be-
neyt hats vos senyor deus. cor axi com nos auets a home donades
dues mans per tal que la una ma auit a la altra. En axi auets
uolunt que los huns homens s'auiden ab los altres en aquelles coses
quils son necessaries sensualment e intellectualment. **¶** Com ho-
me senyor a l'ena a son proisme fals testimonij el met en mala fa-
ma adonchs li embla hom sos bons nodziments e ses bones custu-
mes lo qual ladromer no pot hom retre. E com hom senyor es en-
ueios del be que fa son proisme e hom aquell bel negre e a firmatey
o a tribuey en dona adonchs li es hom ladre e inuorios. e com hom
senyor a son confessor cela sos peccats e com hom a son pastre
e la fa mala voluntat e los engans que li uol fer o li uolen essfets
per altra adonchs li es hom ladre de totes aquelles coses demut
dites per lo qual ladromer es hom desobedient a son creador e a son
deu. **Com nostre senyor deu ha fet manament a home que**

¶ CC. Lxxij

A deus gran sobre totes grane. no fassa fals testimonij
es excellent sobre totes a cellencies. com nos senyor auets
creat hom en dues naturas sobes a saber sensual natura
e intellectual per aso senyor auets fet manament a home
que no fassa fals testimonij sensualment ni intellectualment
¶ Glorios deus en axi com vos auets fet manament que hom
no fassa fals testimonij sensualment ni intellectualment. e
naxi senyor son dos los modos per los quals hom fa fals o uer tes-
timonij los quals son de fe e de rao on com la anima es desordena-
da per la sensual potencia es adonchs apareyllada a fer fals
testimonij de les coses sensuales e de les intellectuals
e com la anima es ordonada senyor per lo ordonament de la
potencia racional e sensual adonchs es apareyllada a fer uer
ta der testimonij sensualment e intellectualment. **¶** On com
aso sia en axi donchs tota ora q' l'ome a en falsa fe o a ferma
falsa rao fa fals testimonij. E tota ora que hom crea uera

146

se e a ferma ueerazao fa uertader testimoni. on per aslo sempre que hoz
no cregues falsat ni affermas falsa significacio per aslo sempre.
auets nos manat a home que hom no fassa fals testimoni. **S**empre
quil meu cor auets tant compres damor que no ama res sino uos
com la memoria sempre remembre el enteniment enten la natura
dels sensys sensuals e receben lurs significats. elurs appetats. e la
volentat desama aquells significats e appetats a donch la volentat
zeneega la memoria el enteniment e fa tant tro que totes tres
les uirtuts fan fals testimoni de les coses sensuals. affermant
e amant falses raons. compostes e engendrades de falses signi-
ficacions. **C**on com aslo sia en ay sempre donch segons aslo fa
hom fals testimoni enso qui es uer e enso qui no es uer. cor lo
uer diu hom que es fals el fals diu hom que es uer. lo qual testi-
moni se fa de coses contraries als sensys sensuals qui usen de
uer. E cor la volentat no ama ueritat. la memoua inembrant
falsetat cuyda membrae uer el enteniment cuyda entendre
aquella cosa que jmoza. **C**on beneyt hats uos sempre. deus cor uos
per so com no faes fals testimoni manas a home que so que los
sensus sensuals senten que la volentat o affermas pus nos seguís
daquella affirmacio desordenacio entellectual. e que la natura
entellectual fos ordenada en remembrar e entendre e amar ue-
ritat. **S**empre sant qui los meq penchants enamorats els meq
desigs alongats. com segons se fa hom fals testimoni en les
coses sensuals a donchs ha hom intencio. e a ferma que so es uist
oyt e odorat o gustat o sentit que no es uist ni odorat ni gustat
ni sentit. **C**on aquest fals testimoni se fa sempre contra la sen-
sual natura e la entellectual. cor so que hom afferma. no es sentit
ni membrae ni entes. ayas per so cor es amat e uulgut. per aslo
es creguda la falsetat. e es desnegut so qui es uertaderament sen-
tit sensualment e es membrae e entes entellectualment la
qual desneensa es creguda per so cor es desamat per la volentat
so qui es uer. **E**n ay sempre com home no es costret a recebre
per fort ment los falsos significats quels uers. en ay sempre no
es nyll. home obligat ni costret a recebre falsetat ni a desneen-
re ueritat. cor falsetat tant es uil cosa. ensi que no obliga ni
costreny so qui es ueritat a esser negat. on com aslo sia en a-
y donchs. per aslo com hom no es obligat a falsetat auets uos

obligat home a veritat per la qual obligacio li auers fet manament
que no fassa fals testimoni. **F** sempre qui ama veraderament so que
ama. com hom sempre segons lo mon de raó. hom fa fals testimoni
en les coses intellectualls. a donchs se mouen. sempre los seips entel
lectuals a fez fals testimoni ocasionadament. o a auentura. cor
per una manera se fa fals testimoni ocasionadament. per altra
se fa com los seips intellectualls a auentura. reeben e donen fal
ses significats e falses probacions. **C**om les intellectuallitats
del home fan sempre fals testimoni ocasionadament. a donchs
la memoria membra. so que la cogitacio cogita e so que la yma
maginacio ymagenia e so que el enteniment enten. El enteniment
enten e ymagenia. so que la memoria remembre e so que la cogi
tacio cogita. E cor la uolentat no ama so que la memoria me
bra ni so que el enteniment enten. per aso la uolentat constrey
la potencia mutua. la qual mou lo cors e fa lome parlar en fal
setat e en fals testimoni dient contraries coses de so que membra
e enten. **C**om lome sempre fa fals testimoni en la afferma
tiua a donchs diu coses contraries a aso que la memoria mem
bra el enteniment enten en la negatiua. e com hom fa sempre
fals testimoni en la negatiua. a donchs la uolentat fa a hom diu
coses contraries a aso que la memoria remembre el entim
ment enten en la afirmatiua. on tot aso es deue sempre per
so cor la uolentat se contraria. a la memoria e al ente
niment. **C**reador sempre per tots los pobles. amat e temut e
honorat. com intellectualment segons se. hom fa fals testi
moni a donchs come quel testimoni aia fet afirmant. o ne
gant. com es fet afirmant a donchs ha hom se e reensa que
ha en esser. lo qui es en priuacio. e com hom fa lo testimoni en
la negacio. a donchs nega hom les coses qui son esser. les qls
no son en priuacio. **C**om com la anima sempre afirmant
nega so qui es ueu. e negant. afirma so qui es fals. per aso sempre
cau falsetat en lo seu remembrament e enteniment e voler.
La qual falsetat se forma en falsa fe e en falsa intencio per
desordenada afirmacio o negacio. **C**onaxi sempre com falsa
rao dona tota ora falsa demostracio e significacio. Enaxi sempre
com la fe a falsa opinio e intencio tota ora dona culpa e dam
natoe al remembrament e al enteniment e al voler. cor

enaxi com materia e forma nos poden ainstar menys de puacio. Enaxi falsa a firmacio enagacio no pot caer en lo remembrament ni en l'enteniment ni en la voluntat menys de dampnacio e de culpa. on com aslo sia enaxi donchs en peccat e en culpa son tots aquells qui an falsa feriat sia. que la cuyden aueer bona. Singular senyor pare de tostem sensualment sentim e entellectualment entenem que la natura sensual dona significacio a la potencia racional que nos sots unitat e trinitat e que nostra trinitat es vna en unitat. Cor ensb que substancia sensual se significa es demostra en una e en .iij. coses. so es materia e forma e lo mitia. En aso dona significacio a la racional que sots creador es .i. en substancia e tres en persones. Entellectualment entenem que totes les coses entellectuals donen significacio a la racional potencia que nos sots .i. en tres persones. cor Los angels e animas racionals ensb que demostren lue substancia .i. en tres coses so es forma e materia entellectual el mitia. per aslo es significat a la rao quel creador es .i. e es en .iij. persones on com la potencia racional ha lo subiect on se forma rao entellectualment. per Los significats que reeb de les coses sensuals e entellectuals. com se es deuie senyor que la racional potencia no vol reebre Los significats que les coses sensuals e les entellectuals donen de la nostra trinitat e de la nostra unitat. adonchs la potencia racional ha la dromia com no reeb los significats sensuals e entellectuals. **H**uidable senyor als nostres benivolents sensualment sentim e entellectualment entenem que les coses sensuals e les entellectuals donen a la potencia racional significacio de la nostra encarnacio e de la nostra greu passio. En lo que la fam e la set e la malautia e mort qui es en nos. dona significacio que no es en nos sens occasio ans cone esser en nos ocasionadament per culpa e peccat. **C**on com la potencia racional senyor reeb Los significats sensuals e entellectuals d'ocasio per la qual. es en nos fam e set e calor e fredor e malautia e mort. adonchs reeb Los significats qui donen significacio de la nostra encarnacio e passio segons Los significats que la

Ex. de m. et for. q no pnt vngri absq pncione

Vng in sba. cring in psonis

Angeli hnt mag et formas

In carnatio passio

Ho st qn no pnes sine occasio

racional potencia reeb de nostre gran poder. e saber e voler e de
 nostra gran dictura e misericordia. e humilitat e paciencia. on
 com la potencia racional sempre no vol reebre los significats de
 les occasions. per les quals nos som en corrupcio. e en mort a donchs
 la potencia racional. embla intellectualment los significats q
 son donats de nostra encarnacio e recreacio. ¶ En totes estes
 maneres de mint dites. e en moltes daltres fa sempre la dromi
 ci la potencia racional. com no reb los significats que les
 coses sensibals e les intellectuals donen de les ures qualitats. do
 nen de nostres obres. e les que nostres obres donen de nostres qua
 litats. on per tal que aquest la dromia no fassa la potencia ra
 cional. per aslo es fet manament ala potencia racional
 que no fassa la dromia rebuint a reebre los dits significats
 qui son uertaders testimonis. ¶ Vos sempre qui sots complimet
 e acabament de nos confiament. Intellectualment en
 tenem sempre que la nostra infinitat e vida e eternitat dona
 significacio ala potencia racional segos que ja auem pro
 uat que en la vostra gloriosa essencia. ha paternitat qui en
 genria filiacio de la qual paternitat e filiacio es ixent
 la persona del sant esprit. per la qual paternitat e filia
 cio e processio es significat sempre que nos sots en unitat de
 essencia. e trinitat de persones. ¶ Intellectualment entē
 nem sempre que la nostra infinitat e la vostra vida e la vostra
 eternitat donen significacio ala racional potencia que
 la potencia del pare es deu infinit eternal san i acabat. e
 assomates significuen de la persona del fill e del sant esprit on
 lo significat es fet sempre en tal manera que no significue
 mas una substancia tan solament la qual es unida de les uy
 propietats. so es assaber de paternitat e de filiacio e de proces
 sio. ¶ On com totes estes significacions sien fetes sempre ala
 ala memoria. e al enteniment e ala uolentat de la poten
 cia racional. Com se esdene sempre que la potencia racional
 no vol reebre los significats en son remembrament mient
 inment ni voler a donchs es desobedient als nostres mana.

es
 3. proprietates. s.
 paternitas
 filiacio
 processio.

ments, e dona fals testimoni per desordenat remembrament. e que no vol membrar. e per desordenat enteniment qui no vol entendre e per desordenat voler qui no vol amar los significats que ls nostres qualitats donen de la vostra unitat. **P**ria vos senyor qui la mia anima consolats e alegrats en la vostra dona misericordia. com hom senyor lig en la biblia e en los dits dels sants profetes. com hom senyor no creu en aquells. e a hom digne en so quels sants qui son passats andit. a donchs. La fe falsa quies en home fa fals testimoni de veritat estura e racontada de la vostra essencia e de la vostra encarnacio e de la vna passio e de les nostres obres. **T**on com vos auats fet manament senyor a home que ell crea so que la rao no pot entendre. on vol entendre. Com Lazao senyor no enten. e la fe de veritat e no vol creure veritat. a donchs. La fe del home dona fals testimoni de so quels sants profetes els sants pares e apostols andit de vos e per nos e en nos. **T**on beneyt siats vos senyor deus qui auets ordenat home en estament que do ver significat e testimonio per se. e per raons de vos e de les vostres obres. on agra com auets home obligat a donar veres raons e veres testimonis. per raons necessaries com home a apareyllat son remembrar e son entendre e son voler de saber e de coneyre raon. En agra auets hom obligat que do per se veres testimonis. Creent so que rao no li pot fer entendre. on com home no vol usar senyor de aquelles coses a les quals nos la uets obligat a donchs dona fals testimoni. o per falses significacions o raons. o per falses opinions o creences. **A** senyor deus qui sots amor e dolzor e plaer. demon volez emon esper. Si fos cosa senyor que la vostra unitat sa foylla mis cor o mpes. per la vostra unitat no fora nuylla maraueylla. si los infels els alienassen fals testimoni de la vostra simpla unitat. agra com sia cosa senyor que la vostra santa unitat sia acabament de la vostra simpla unitat. e la vostra santa unitat sia acabament de la vostra glouosa unitat. per as so es molt gran maraueylla senyor. com los falsos descreents. fan fals testimoni contra vostra unitat e unitat. **G**lorios deus.

desordres de les potencies

Don ha obligar home
q cregue so q la rao
no pot entendre

Bons motiu de fe.

Los infuacs qm
creen la incarnatio

si los cosa que per la uostra en carnacio e passio emort se corripes
ni sa foyllas la diuina natura. o la natura humana prenques
de faylliment per la iustament que feu ab la natura diuina.
si Los infuacs destreguessen senyor la uostra en carnacio e pas
sio no fora nylla mara ne ylla. ayas com sia cosa que uostra
diuina natura. ni la humana natura no reben corrupcio
ni minuament per la iustament la dona de laltre segons que
auem prouat en lo segon volum. donchs per asse es significat
que els an molt gran culpa com dien ne fan fals testimonio
contra uostra en carnacio e passio. **S**enyor deus aquells
qui dien que de vos ue lo mal que fan los homens. aquells fa
fals testimonio contra la uostra bonca. e contra lo nostre.
a cabat poder e saber e voler e dretura e misericordia e les altres
uertuts. cor a castina de uostres. a cabades uirtuts. a leua
fals testimonio tot hom qui digna que de uos venga culpa m
peccat. cor si peccat ni culpa era en uos nenguna de ures.
E si a cabament no auien no pouets vos esser deu. **C**om
nostre senyor deus ha fet manament. a home com no cobeg

C.CC.Lxiiij.

O deus meu timent simple. **L**a muller d'isopisme
sens nylla composicio. En axi senyor com los
vegetables enans que demostren en forma de sobrie.
La terra cone que reeben generacio de uos. La terra
En axi senyor ~~com~~ Lo coberament del home lo qual ha de
la muller de son prouisme comensa en lo segon mouiment
e formes en la uolentat. axi com los vegetables que's formen
sobrie la terra. **N**on beneyt hats vos senyor deus. cor per so cor
la uolentat del home na per lo segon mouiment. a donchs do
na a la potencia senciua lo remembrament per remembrar
el enteniment per entendre la manera segons la qual hom
pusta a ve la muller de son prouisme se com la uolentat. a donat
a la senciua lo remembrament el enteniment. a donchs
E la tolt a la racional potencia que no ha ab que remembre.
ne ab que entena. lo faylliment que fa contra son creador

Los qm dicen qm maluz
es adeo

Eximph.

eson prouisme enso que cobra cosa no leguda ni razonable
Com lo me maluar Luyrios cobra la nulli de son pisme
adonchs can Lo sen remembrance e enteniment voler en
lo segon mouiment qui fa remembrance e entenidre e voler co
les qui no son L agudes ne dignes de esser membrades ne en
teses. ni amades e fa ublidar. e minorar e desamar coses
qui son dignes de esser membrades e enteses e amades. On
com asso sia enayr donchs per asso senyor a uets uos fer ma
nament. a home que no enueig. La nulli de son pisme p.
tal que no uaria Lo sen remembrance **A** senyor qui m la
legiate ab la vostra amor e ab lo vostre poder e saber. ro
nos senyor aiats en voler que en p. aia pg beylla mullee q
en guillem. e com en guillem robeig. senyor la mullee dn
p. a donchs vol auer so que vostre voler no uol. uoler que
en G. aia la mullee den pere. pg que vol nostre uoler que
aquella mullee sia den pere **C**on com la uolentat senyor
den guillem sia obligada. e fote mesa. a voler tot so que vol
nostre voler. com se esdene senyor. que en guillem vol co
tra vostre vostre voler. a donchs ha in uos voler e culpable
per so cor uol contra dretier voler e contra lo voler
quil ha creat e qui uol que no fassa cosa qui sia a hom o a
no de culpa ni de dampnacio ni quelu toylla la celestial
glia perdurable **N**uylla cosa senyor que li sia contra
ua al voler nostre no es digne de esser volguda. ni no es dig
ne de esser en esser cor si o ca seia significat que vostre
voler no fos a cabat e que fos constret son per so com lo pmer
mouiment en que cau voler del home pel nostre voler no
pogues esser conegut. sino fos lo uoler qui na per lo segon
mouiment per asso senyor. lo nostre voler. fote que p. f. ac
arbitre om accidentalment pusta voler per lo segon mo
uiment per tal que lo primer mouiment sia conegut
e amat e uolunt e lo at. on com asso sia enayr donchs

* assi parque ma can algunas
paraulas so es. p lo segon
mouiment

Handwritten flourish

*Voluntas. hors tenir
uolle q p deg vult*

no. que lo que se fa contra
lo que deu vol se fa tam
be p voluntat de deu qui
vol que lome uale p lo segon
mouimet ab franch arbitre
p que sia conegut y amat lo
sen voler anel qual segueie
lo primer *franch arbit.*
mouiment

per assò anets. **D**oulgut fermanament que hom no buylla p
Lo segon mouiment: qui uol contrel primer adonchs com
hom cobra la muller de son pisme. **T**ertader senyor qui
amats tots aquells qui ueritatamen ni obeegen. Com hom
senyor cobra la muller de son pisme: adonchs senyor aqll
cobrament es contra vostra dretura. qui no dona a hom
so que uinge a altre on com vostra dretura sia senyor sobre
tota altra dretura per assò anets vos fet manament als
homens que los hms no cobegen als altres lms mullers
Eust senyor qui vostra dretura dona a un home en es
pecial so que segons ordinaçio erao conue que sia en especia
e no en comu. cor si comuna cosa era seria desordenada
per assò senyor la nostra dretura en especial dona al home
una fembra e a altre ne dona altra. per so que les ferabies
no sien comunes. on per assò la vostra dretura qui tots
coses ordina a fet manament a home que no enueig
la muller de son pisme. **C**on beneyt hats nos senyor deus
cor axi com la nostra dretura ha donades als homens al
cunes coses comunes axi com lo sol el foc el aigua
el aer el os. v. sensys sensuals els v. entellectuals. En axi
ha uolgut apropiuar. a i. home. i. fembra. e a altra altra
on axi com la nostra dretura seria desordenada si les coses
comunes amia apuades. En axi seria desordenada si lo que es
apropiat no ha que fos en comu. **D**eus del qual. rechem
gracia e benedictio sensualment sentime entellectualmet
entenem que tots los individus qui son d'inte vna especia
son semblants en mes coses los uns ab los altres que no son
ab los individus qui no son d'inte vna especia: on com
al solia en axi. donchs tots los individus qui son en la espe
cia humana son pismes los hms dels altres. a esguarda
ment dels individus qui son en les altres especies. **C**on
assò sia en axi donchs per assò senyor es lo manament ge
neral en so que nuyll hom no deu enueiar la muller de nuyll

no p que las mullers no son coes

altre home sia sarraz o cristià o iuen o de qual que secta sia. on a
 quest manament auets vos fet general per so que null home no
 sia escusat qui enueig ne cobeig la mullez del altre. **C**onfi en genal
 nos enteses sempre Lo manament en p. qui esta en La ciutat
 poguera enueiar la mullez daquell qui esta de fora vna so poge
 ra desuar la mullez den maymo sarraz o den la cob iuen. est
 asso fos Legit sempre que hom pogues m deques auer enueia don
 rts vos no forets dreturer. m tot bo per so cor tota enueia e co
 bea e delig qui uaria per lo segon mouiment es culpa e peccat
A sempre uer des qui sots plaer de mos plaers e amor de mes
 amors. com hom sempre ha enueia m cobeiansa de la mullez
 de son pisine. adonchs sempre vol hom a quella. en suzar corpo
 ralment e espritualment. corporalment per la suzerat q
 es lo scyll de Luxuria. espritualment per rao de les mizats
 de la anima quis corrompen com ames m com tracten
 la obra de Luxuria. **C**or com hom sempre engana la mu
 ller de son pisine. adonchs aquella ment a son marit e
 enganat e fals moltes de falses e porta li mala volentat
 e degnastah lo sen. e a fills del diut los quals heceta son
 marit. on per asso Lo reinembrament el enteniment de la
 volentat e la ymaginacio e la concienca da quella mala
 fembra. son en corrupcio e en culpa. e en peccat. **C**on com tota
 esta mals e esta dans es deuenguen sempre com hom enue
 ia ne cobeia la multri de son pisine. per asso sempre auets vos fet
 manament. a home que no oua cobeiansa de la multri de son
 pisine. on com lo nostre peccador vos sia sempre culpable. e
 ai a passat lo nostre manament moltes vegades. danant
 lo vostre glorios altar es remembrable sempre de la nostra
 gran misericordia e de la nostra dolia pietat. **H**onrrat
 sempre ple de merce e de pietat. com hom engana a son
 pisine la mullez adonchs es hom enganat a desbut. cor
 molt home ne gasta lo sen e molt home mor e molt son
 los perills els mals quen es deueneren. a hom. e que hom ne

Ni de moro m de
 iuen.

fa dels quals es hom obligat a oye la vostra dreturea sentencia
Qu'unil senyor agradable los homens qui cobrien les fembres
en les quals no andret mirao aquells son senyor ab falsa en-
tercio e an falsa y imaginatio e falsa uolentat el uz cogita-
cio no cogita sino enter engans e falses etzacions on per
assolutuz anima se corrup e p q que la anima es corumpuda
en obra de peccat. Lo cors es corruput e mes en molt gran
uilitat e perill. **C**on per tal senyor que hom no malmeta
ni degast son auer ni no meta son cors ni la anima en pil-
ni en suzetat ni en peccat. per assu senyor auets vos fet ma-
nament a home que no enueig la muller de son pisme cor
Les gens son senyor aorbades per assu senyor a men e robeie
aquelles coses que son mort e corrupcio de luz cors e de luz a-
nima en forch per durable. **E** senyor uer de q qui uostre serui-
dor languits ab longues languors de Lonchs de lreers e de don-
sors e damors. per so senyor com hom enueia la muller de son
proisme es deue gelos. Lo marit de la dona cobuada per la
qual gelosia es uila emal en sayat a la muller emal esta-
ger e esta pensu e trist e ple de mala uolentat e son pensamer
no esta sino en engans emal ferce dir e en destiori la muller
e los bens e los enfants e son pisme qui la muller li cobra
Con per l engan senyor quel marit se cuyda que la muller e
son proisme li faslen concep engans e falses etzacions e p
son entemiment erao e bona entencio e bona uolentat sea
en oblit amor e pasuencia e esperansa e sanica e misericor-
cordia e per do e totes les altres uirtuts on com tots aqsts
mals sien tan grans e donen tant de dampnatge qui po-
ria estimar senyor lo gran mal que hom fa com enueia
a son pisma la muller. **C**on beneyt siats vos senyor deus cor-
per tals que tots aquests mals fossen lessats e uedats adets
vos fet manament a home que uo sia a unyll home la muller
ni la filla ni la germa ni la parenta cor per semblant man-
senienza mal senyor com hom robeia les altres fembres co-
fa per la cobuansa de la muller de son ney. **A** neyent

L'ome gelos que
ffa

Los mals que se
enueien y amaran
en son pisme

sempre amoros gracios. com hom cobreia la muller de son prouisme
e hom ha afer ab ela. adonchs aonta hom son prouisme/ela muller e
sos parents dela. e aonta hom sa muller mateixa e tots sos pa
rents. e sos amichs. on pertal que hom no aques en menys
preu m'no ahontas tots los demunt dits. per asso sempre auets
uos fet manament que myll hom no cobeg a altre sa muller.

Cor com cobreia m'enueia sempre a son prouisme sa muller. adonchs
es hom a donchs es hom ocaasio als ueyns com sien mal diets
e sospitosos. e alenants falsos testimonis. cor sempre come
sen amal adir e amal opinar e a ymagenar e per asso sempre
es deuenen peccadors e culpables e desobedients als uostres ma
nament. on no tan solament sempre sen coreomp la casa
del home a qui hom enueia sa muller que sis fa tot lo ueynat.

Sempre dreturer uertuos com hom enueia a son prouisme sa mu
ller. adonchs nes a sa muller inuizios. e mal estager per la qual
inuria e mal estaraia. es deue sa muller gelosa e mala e prosa.
e torbas tan fort en s'imatexa. que les uertuts dela anima no
poden auer endressament. on per aquesta cosa es deue moltes
uegades. que hom fa orrea sa muller e es hom ocaasio de son
dan e de la onta. e de la ueygonya. e son en molt maior qua
titat los pesars. els trebaylls e les ontes e ueygonyes que hom
ha per sa muller que no son. Los plaers que hom ha ab la muller
de son uey. **H**u' xpi pare sempre de tots bens. Enay sempre
com auets feyt manament a home que no cobeg ne enueig
a son prouisme sa muller. Enay sempre auets fet manament a
les fembres que nen quina no cobeg ala altra son marit. cor
enay com semenza mal com hom cobreia a son prouisme sa mu
ller. Enay sempre per aquella manera mateixa. senyenta
mal com les fembres. cobrien los homens. **C**on beneyt siats
vos sempre deus. cor enay com en amor pot hom merze to
tes coses qui sien dela natura e del l'imatge d' amor. Enay sempre
tots los mals e tots desaliments. entien en lo coberament que
los homens an de les fembres e en lo coberament que les fembris

nes segner pamar
lo muller d. son prouisme

L'ome es ocaasio que
la muller es mala

Argum' d' h'm'.

*En favor des homes
bones*

*La ciencia mane
ale memoria*

an dels homens. Enaxi com en amor no entra ni cap nylla co
sa que no sia de la natura. axi en la enueia ni en la cobeiansa
que an Los homes. el es. fembres no entra ni cap nyll be ni ni
la uirtut. **C**on com aslo sia enaxi. donchs benahuyzada es la
bona dona qui es bona e casta. e passient e humil e sua natura
ha que son marit cobeig a son pisme la muller. e maluyzada
es la dona mala. que per Los falliments que son marit fa en
la muller de son pisme. es mala e orgullosa e orzea e enga
nable. **C**reador senyor pare de tots. com Lo segon moui
ment senyor engendre lo cobeiament e la enueia que hom
ha de la muller de son pisme. e la cobeiansa e la enueia se
forma senyor en la uolentat del home. a donchs senyor entel
lectualment. la consciencia fa manament per uos ala
memoria e al enteniment que defensen aquella forma. e la
destra en la uolentat. per tal que la uolentat no uaria per lo se
gon mouiment. **H**umil senyor dretuzer uos manats ala co
sciencia del home que fassa manament ala memoria que
aia en oblit. **L**uxuria e que remembre les uostres uirtuts. e les
uostres manaments. e Los bens quen segueyen. si homes o
bedient als uostres manaments. els dans que sen segueyen.
si hom es desobedient. on com la consciencia senyor uos es
obedient al uostre manament. e la memoria obey ala co
sciencia. a donchs senyor la enueia e la cobeia. que hom ha en
la muller de son uey. despar e deley. **S**enyor sauí sobre totes
saui es. poderos sobre tots poders. uos senyor manats al ente
niment del home qui enueia la muller de son pisme que ente
na les noblees que son en uos. e la uiltat d'oyll e les letgees
qui son en la obra de luxuria. e aslo fets per tal quel enten
ment mortifich la uolentat qui ama luxuria. entenen ures
altres. e entenen Los dans quen venen al home e ala fembre
qui fan luxuria. on com l'enteniment senyor nou l'enten
dre so que uos li manats. e ama entendre so que la uolentat qui
ama luxuria li fa entendre en Los places de luxuria. la doms

son seynor l'entement e la memoria e la volentat desobediens
alux seynor deu. **Com nostre seynor deu ha fet manament**
ahome que no enueig les riques de son prouisme

Adeg qui creas e beneficats totes coses a vos seynor
ha gloria e laor per tostem e a tot quant de nos es q
en general auets fet manament que hom no cobeig
ni enueig son prouisme en les possessions e les riques
e los bens. La qual generalitat entenem seynor en lo que tot
hom es prouisme de son par home pus que es en equal natura sen
sual e en intellectual. a esgardament de la diuersitat en la qual
hom es ables altres creatures qui no son en especia humana.
Si lo manament seynor fos fet prouaument eno general
ment que a hom fos legut que enueias a altre hom los bens de
qualque lig o creencia los fora seynor significat que vos no sots
seynor sam ni dreturer ni a cabat en lo que tota cobeia e en
ueia a tort e inuiciosament feta es uiciosa e culpable. on com
vos seynor siats a cabat en totes coses per asso es significat
que lo manament es fet en general a tota la especia huma
na. **C**on com home seynor sia compost de natura sensual e
de natura intellectual. per asso auets fet manament a am
dues les natures en sems que nos desordenen a enueiar ni en
cobeiar los bens ni les riques del home qui a el semblant
natura sensual e intellectual ala qual natura sensual e int
lectual son donats los bens e les riques les quals vos nonolets
que sien cobeians ni enueians. **R**emembrable seynor p
tots los pobles del qual esperam gracia e benedictio sensual
ment sentim seynor e intellectualment entenem seynor q
enueia e cobeiament cau en los homens auars e enueios
en uuy maneres. La primera manera es seynor com hom
enueia a los obs les coses sensuales de son prouisme. La segona es
seynor com hom enueia a los obs les coses intellectuals de son
prouisme. Tercia es seynor com hom enueia los bens sensuales
de son prouisme per tal quels do a los fills. o parents. o amichs.
Quarta manera seynor es com hom cobeia a son prouisme los
seus bens intellectuals e vol que ell los perda e quels auen

CC. Lxxij.

no au be q tenri emicid
3 es desnarq a lae no frag
Lobe que te e que a cel
no tany honer y reue
so es al curiant

cobeiar p si las cosas se
suals de son prouisme
cobeiar p si las cosas int
ellectuals de son prouisme
cobeiar p los fills parents
o amichs los bens de son
prouisme
cobeiar las cosas intellectu
als de son prouisme p los amichs

los parents e los amichs. **C**on beneyt flats nos senyor deus. cor
daquestes uuy maneres de cobeyansa. semenra en altres uuy de les
quals es la primera com hom cobra la cosa sensual que no
li tany. Segona com hom cobra a los obs. la cosa entellectual
qui no li tany. Tercera es com hom cobra a son fill e a son pare
cosa sensual que no tany. que aia ni possesta. Quarta es sen
yor com les coses entellectuals hom cobra per tal que les aie
aquells qui nos coneixen que les aien. **C**on com aslo fia en axi don
chs per les uuy maneres demunt dites. e per estes altres uuy pot
hom a peccar e conuey. si es enueios ni cobeyos dels bens de son
proisme ne desobedient al nostre manament. Com fia cosa
senyor que tota cobeyansa e tota enueia fia atribuada d'entre
estes uuy maneres demunt dites. **O** vos senyor deus en lo
qual se confien es esperen los nostres benivolents. La primera
manera senyor deueia es com hom enueia a los obs. los
bens sensuales de son proisme. on adonchs la enueia e la co
beyansa se comença engenrar en lo segon mouiment e pren
forma en la uolentat francha. qui de franch arbitriuol e en
ueia les coses. Les cases o les minyes o los dimes e les altres uuy
e es del qui iustament les ha e les possege. **C**on aquells qui p
esta manera uolen ni cobeyen ni enuegen senyor a lur proisme
lurs uuees. e lurs bens sensuales son senyor desobedients al
nostre manament. E lur uoler es contrari del altre nostre
qui uol que los bens enueiats sien daquells qui ls possegen per
vostre dretura. o per ustra misericordia e gracia. e que aquells
qui ls bens enueia. que no aia aquells. e que n' aia d'altres. **C**on
com la vostra uolentat aia creat tot quant es e benificat
el vostre uoler e poder e saber e dretura e misericordia e les
altres uirtuts. sien en uos una cosa mateixa. donchs per
aslo senyor es significat que la uolentat del home es obliga
da a uoler tot lo que vostre uoler uol e tot lo que es ordenat
per nostre poder e saber e dretura e misericordia. on com
aslo fia en axi donchs per aslo senyor auets vos manat
a home que no enueig. los bens de son proisme per tal que

son voler no sia contrari del nostre **C**reador sempre qui forsa
 e constranyets totes coses qui en grat e en plaer vos uenen en La
 segona manera sempre danueia es com es feta en intellectual
 ment ayx com uana gloria e honrrament que anima inuuo
 sa e culpable enueia e desya a mant uicis e culpes etorts on
 per aquesta enueia aytal son Los homens amadors demal e
 an en oy e en aueriment Les coses qui son be fetes e reprenen
 aquelles e dien que son mal fetes e si els les auien fetes ells
 lo auien e les metuen a auant aytant com poguessen ayas
 cor nan enueia e ells no les an fetes per asst Les reprenen
 e les meten a en atras e son enemichs daquells qui be les an
 fetes **C**on com asst sempre sia en ayx donch per asst auets vos
 feyt manament a home que no sia enueios en son pisme per
 so que Lo seu ente miment no reeba falsa figura per Los falsos
 significats qui son rebuts en semblansa de uers significats p
 desordenats remembraments e per desordenada uolentat **E**
 sempre qui sots font e flum e mar damor e de pietat e de mite
 La quinta manera sempre danueia es com hom cobea Les co
 ses sensuales que no partanyen a hom ne hom no es digne que
 hom aquelles aia ayx com Lo uassall qui cobea esser sempre
 de son sempre e quel sempre sia uassall O Lome qui es uil po
 bre e danols noduments que uol auer les riquees que an Los
 homens honrrats ben muduts e ben acustumats **C**on beneyt
 siats vos sempre cor per esta manera son Los homens inuui
 osos e traydors e er gullofes e uolen puar les coses uils e sobre
 Les nobles e uolen Les nobles auilar deuy Les coses uils e indign
 nes de esser honrrades m'preades ne amades on tots Los ho
 mens sempre qui an auueia m'cobearia per esta manera
 uan per Lo segon moniment lo qual es ma e carrera de forch
 perdurable **C**on pretal que Los homens sempre no fossen malz
 m' desordenats per esta manera danueia ten Les coses sensuales
 mil pages no desyas esser canaller mil canaller esser rey
 mil ranonge bisbe mil bisbe apostoli per asst auets vos

no que aci ma ca
 molit en tot qst
 cap iro L

no que voler puar de grau
 mundanal es esser enueios

manat que hom no sia enueros de les coses que a hom no p tamen
e dolets que daquelles coses que hom ha se tenga hom per pagat
e que en fassa gracies. com no es nuyll hom aqui nos no aiats
mes donat que ell no merece. **O** vos sempre qui sutz ab nos en nres
tribulacions e langors. La vij. manera sempre de enueiaes com
son enueiaes les coses intellectuals les quals no tamen a
aquells qui les enueien. axi com Los angels malignes qui en
ueiazen nos sempre quels agnes creats a volgueren esser sem
blants a vos. **T**on per so sempre com els nog agneren grat de la
gracia que nos Los faes. com Los creas e per so com ells vol
gueren esser semblants a vos e volgueren auer so que nols tan
ha nls conem a per asso es deu en gueren en esser en esser dia
bolral. en Lo qual seran in fundament en forch perdurable.

Thonizat sempre com adam a volentat de saber beermal a donchs
son voler enueia e volch a veer Lo saber del qual no era digne de sa
ber pus que Lo nostre voler ha ma manat que no memas del
finyt per Lo qual se demostria beermal. on com asso sia en axi
donchs per asso auets vos sempre fet manament a home que
no vuylla m' desig intellectualment la cosa que noli tamen in
li caue. on Los homens sempre qui an Luz entemiment femt
e temenat e volen saber. part los terminens de Luz entemiment
aquells sempre son desobediens al nostre manament per so co
roben que sapien les coses de les quals Luz entemiment no es
digne de saber. **A**piados sempre en Lo qual se conuen totas
les nres forces. La setena manera sempre de enueia es com
hom enueia coses sensials a son fill o a son amich les quals
noli conuenen ne h tamen on per esta enueia corre sempre
tot lo mon e per esta enueia son corrompius Los homens
en Lurs officis e degraften Lo Luz e donen occasio al nre fill
e filles de treballs e de menys preaments e de culpa e de
peccat. **C**or Lo pages ol sabater de lya e robera que do la
filla al fill del burges et burges que la do al canath e el ca
nath que do la filla per muller al comte el comte al
Rey. E per so casu dels maestrals e dels altres homens

*Invidia diabolus mors in
trouet in orbem terrarum*

*no que no es licit donar a son
filla marit de major qui lat
q no es lo pare.*

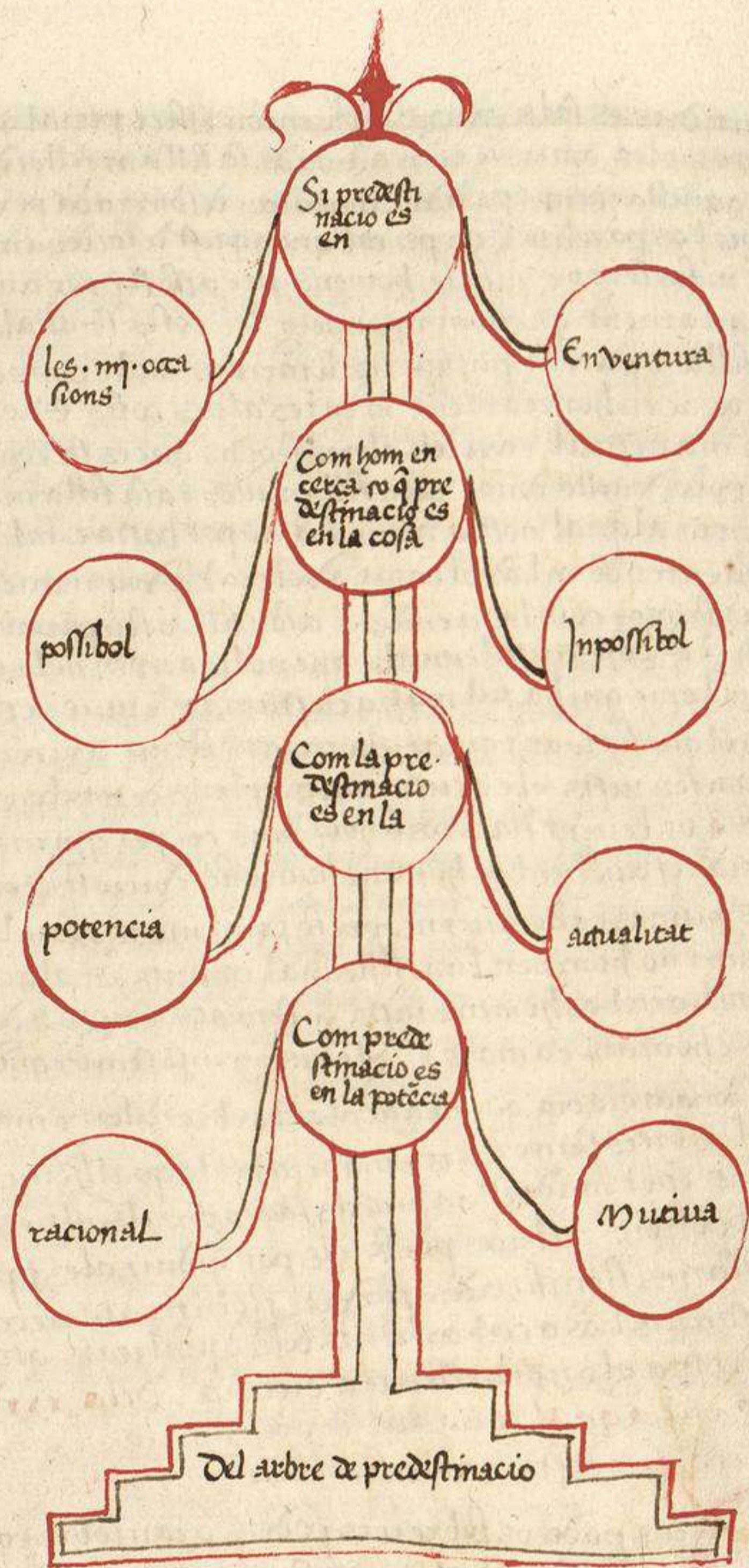

156
demunt dits es fals e anganable en son offic per tal que pusta
a iustar molts dimes e com adnada sa filla amelloi de si a don
chs es aquella menys preada e aontada e desonrada per loma
ut e per los parents. **C**on per tal que aquest desordenament nos
segus in los senyor en fiels homens per aslo senyor auets vos
fet manament que hom no enueix les coses sensuals a son
fill o filla o parent pusque no li tanpen nel conuenen en
paratge ne en honzrament in en les altres coses. E uolets que
arada manestral e axi dels altres segons que es la egnaltat
in son poder ouylla donar a son fill muller e a sa filla marit.
vos senyor al qual nostra memoria no pot bastar in intem
ment a entende in la uolentat a uoler. La uuy manera don
ueia es senyor com hom enueia a son fill o son parent o a son
amich. Les coses intellectualls que no li tanpen nel conue
axi com lome qui ha fill mal acustumat e in uos epte de per
cat e uol que sig lo at e amat e honzrat e ferunt axi com los ho
mens qui son iusts e be acustumats e plens de tots bons mudri
ments. **C**on beneyt flats vos senyor deus cor per esta manera
danueia es deuenen los homens in iurolos e diuofes e culpables
alurs pulmes e alurs ueyns per so com lurs ueys no lo en se
no amen e no honzen lurs fills mal muduts e mal acustumats
axi com lo en los homens iusts ensemyats e dignes de esser
lo at e honzats e amats. **C**glouos deg en so senyor que vos li
auets donada gracia que ell a acabat la bre de les xmanaments
lo qual arbre es senyor a tte manera per lo qual home parit lab
til sent e pot mudar los iugels sarrayns de altres infels
de les pposicions reebudes per se. els pot induir a les pposicions
necessaries significades per uers significats necessaries
demostrants los acabaments de les qualitats que son
en la vostra glouosa essencia diuina. **Dela xxxvuy. disti
natio en la qual es tractat de pdestinacio. Com hom
en lerra predestinacio fles en les uircauses o en uenta.**

Deus podeos sobre tots poders gran sobre totes gra
nees sensualment sentim que tot so quis fa

C. CCLXV.

per home os la oca sionadament per per Les uij oca sions
os fa a uentura on com assola enaxi donchs come que en
estes dues coses so es assaber oca sio e uentura entenquem la
forza e la fi uoluntat de predestinacio. **G**lorios deus qui en lo
perillos e en lo greu estament e enterrament de predestina
cio uolentat come que en sech en son entemiment ab uij de
nostres qualitats. Les quals son uostria sancia e vre uolentat
e uostre poder. Uostria dretura e come sennyor que hom en sech
ab altres uij qualitats so es ab franca uolentat e ab poder
qui no ha forsa ni constret e ab obligacio e ab merit on fo
hom sennyor e ab Los significats de estes uij qualitats demit
dites adonchs pot hom en sech car predestinacio e pot hom
auer certa conegensa dela. **C**or Les uostres quatre qua
litats son sennyor significades ahom ables uostres quatre
qualitats. e les uostres qualitats son significades ab Les ures
qualitats on com Los significats de uostres qualitats son
reebuts per luma entemiment adonchs es coneguda pre
destinacio en la qualitat e en aquelles coses en que es forta
e en aquelles coses en que es fi uol. **T**er deus glorios pare
de tots bens sennyor de tots sennyors entellectualment ente
nem que la uostria sancia sancia ans quel home fos fo quel
home sancia en la materia e en la forma e en la causa final
on ha fo no sables enans. Lo uostre saber quel home fos fa e dor
dasso que feu com fo fer. Lo uostre saber sennyor no seria sa
cabat poder e saber. **T**on com Lo uostre saber ha acabat don
chs significat es que lo uostre saber sancia ans que fos home
fo que home sancia apres son esser on en aquella manera q
uostre saber os sab en aquella manera se come compli on
com a son entemiment huma entenadonchs per asso a
ferma hom predestinacio esser cosa de necessaria pus q
Lo uostre saber come de necessitat que ha acabat. **S**ingular
sennyor enaxi com per lo reebiment que hom fa de la signi
ficats de uostria sancia hom come que a feu predestina
cio enaxi es sennyor reebent lo nostre entemiment los.

ex pte dei sur
ista
Sapia
e uoluntas
posse
Rectitudo
Ex pte hois st
ista
Libera uoluntas
possest
obligatio
merituz

De sapientia dei

significats de vostre acabat voler a hom coneguda que tot so
 que sab vostra s'ameca es plaer de vostre plaer / cor si vostre voler
 no amara so que sab vostre saber donchs conuenia que fos de fa-
 lliment en vostre saber, o en vostre voler per lo qual de falliment
 fos fet contrast entre vostre saber / e vostre voler / e asso es seyyr
 impossible cosa que nuyll desordenament ni nuyll a contra-
 rietat ni de falliment hi ha. **S**oper que no pot esser contra-
 riat, ^{at} senyor en vostre saber / e voler es per rao del vostre acabat
 poder e de la vostra acabada natura dretura. cor lo vostre saber
 sab so que sab dreturament e a poder que dreturament
 lo vostre poder sapia si mateix / e la vostra voluntat per rao de
 son acabament so que vostre saber sab la voluntat ama aqll
 saber dreturament / e ab ueritadera amor pot amar tot
 so que sab vostre voler. **D**returaz uirge en totes coses enans
 que lo mon fos senyor creat. sabia lo vostre saber que la nra
 diuina natura era esient / volent / e poderosa / e dretura
ra / acabadament enans que lo mon fos lo vostre voler volia
 que la vostra deitat fos amable / e esient / e poderosa / e dretura
 / acabadament. Enans senyor que lo mon fos la vostra dei-
 tat era / acabada / en auer poder de saber / acabat / e de voler
 / acabat / e de dretura / acabada. e asso mateix auia senyor
 la vostra dretura cor ans que lo mon fos la vostra dretura era
acabada en dreturaz saber / voler / e poder. **C**on si tant fos
 senyor que com lo mon fo esdeuenyut que les nostres qua-
 litats reebessen nuyll de falliment. e saber ni voler ni
 poder ni dretura no aquesen la acabament que auien ans
 que lo mon fos. Donchs lo esser del mon foia senyor o a asso
 a corrupcio de nostres qualitats / e si o fos no aqueser senyor
 creat lo mon a demostrar vos en de falliment / on com
 vos senyor aiatz creat lo mon per demostrar a nos la aca-
bament de nostres qualitats no an de falliment per lesser
 del mon cor si ho auien nos sauetz contrari a vos mateix / e
 asso es cosa impossible. **C**on beneyt siats vos senyor deus per
 so que lo nostre acabat poder / e voler / e saber / e dretura fossen

No. roes q pfecto gupicnt
 intellectuz

coneguts per asse creas Lo mon e donas a home enfe les altres
 qualitat. uy qualitat. les quals son franch voler e poder no
 constret e obligacio e merit on tot asse fa es sempre per tal que
 ab aquestes qualitat on cau de faylliment accidentalment
 per peccat. apercebes hom la cabament de nostres qualitat en
 les quals no cau nyll de faylliment. **F**ort sempre sobre tottes
 forces. poderos sobre tottes poders sensualment sentim sempre
 e intellectualment entenem que adonchs com home fa mala
 cosa o ocasionadament en la materia ni en la forma ni en
 la causa final. que adonchs se formen en lo que hom fa quatre
 qualitat. so es franch voler e poder no constret e obligacio e me
 rit debe o demal. **E** sensualment sentim e intellectualment
 entenem sempre quel fustez de franch voler. dola del fust del
 pi o del noquer. e de franch voler fa qual figures nol o de cava
 o de nau e sens que son poder. ni son voler no es costret en la
 materia ni en la forma que adun a cabament la final rao
 per que dola quisa de son offici. **C**on com asse sempre sia en ay
 donchs obrant sempre lo fustez se significa en la art obliga
 cio e merit. coz sil fustez no era per alcuna cosa lo gat o pre
 gat no quisa de art de fusteria. e si guarda e merit non aua
 nylla forma en la materia no faria del fust que non aques
 guarda o pus ala obra no fos obligat. **S**au sempre qui illu
 minats e benificats lentement del nostre seruidor sensual
 ment sentim e intellectualment entenem. sempre quedos
 auets honrrat e ennobleit home sobre les altres creatures.
 on per asse es significat al huma enteniment que hom es o
 bligat a fer be e a squinar mal pus que a maior graua e
 maior do rebut de son creador. que les altres creatures. **C**on
 com intellectualment entenem sempre quedos sots amador
 de tot be e que nyll mal no es auos plaent ni a gradable e so
 hom aua sempre franch voler e son poder no sia forsat ne costret
 dinte los tormens on no es tormenat. e com nos sempre
 aiats home obligat a fer be e a squinar mal per asse sempre
 com hom fa be a hom merit debe e com hom fa mal mereix
 hom pena e torment. **C**on com en tot so que hom fa roue.

des gentils libere or
 virtus et gre
 Ista q. 2. gaurunt ex
 pre homis

Lyonfaber

Aplicat ad pp^m

que sia senyor merít debe / o merít de pena. per lo qual se que hōe
fa cone que fassa per lo primer moviment / o per lo segon p
asso cone que tot home auament / e quando deso que fa sia que
siabe o que sia mal / son com asso sia en axi senyor / e com hom
ara zebuts los significats de les nostres qualuats. els signi
ficats de les nostres. adonchs se pot formar la forma de pre
destinacio / en la concepcio del enteniment la qual forma
es coneguda per los significats demunt dits. **E**n senyor
sobre tottes granes al senyor sobre tottes altres en tel
lectualment entenem senyor / quel nostre a cabat saber e
poder / e voler. e dretura donen significacio quel home iust
dreturer / uerader. es digne de gloria / e de benedictio e lo m
peccador / in iust / fals / desobediēt qui es digne de pena infer
nal. on si a so no significau en senyor. Les nostres qualuats
En axi no seria significat que fos en elles a cabament //
On com asso senyor sia en axi donchs noy affermam epo
sam que en pere qui es home iust sia predestinat a para
ys. e en. **G.** qui es home peccador que es predestinat a
infer. on deym / que axi en pere. com en quille / e en quille
com en pere an si an ch voler / e poder. no constret / e obliga
cio emerit / a asso que fan. e axi com en pere / inno a so q
ha que es predestinat axi en **G.** e que asso sia en axi sensu
alment sentim / e intellectualment entenem que ena
xi es que castu ha Les quatze qualuats / e a inno ancia a
asso que es predestinat **C**onstant cea senyor que la pre
destinacio forsa en. **p.** a fee bones obres. per tal que en
tras en para ys. e forsa en. **G.** a fer mal per lo que entra
en infer. / e que en aquesta forsa de predestinacio nengs
senyor del nostre saber / e poder / e voler. / se en contrais.
a la vostra dretura / en so que pus en pere / e en quille em
fossen forsa / e constret a asso que fan / no mereixer en
gloria in pena. / e si la auen no seria en nos dretura
/ e si non era nostre saber / e poder / e voler no auia a cabament

petry

Empering

predestinatio no cogit

pus pua sen

pus privassen deus dretura. on com sia impossible cosa que dretura
 sia privada deus per aslo es significat que home no es costret a
 saluacio o a dampnacio per forsa de predestinacio. **O**us sempre
 qui beneixt ab totes benedictions e ab totes gracies. Enaxi sepp
 com les obres dels elements se deuenet gen en los vegetables e en
 los animals e en los metaylls e en los individus de castins
 dels genres e de les especes. Enaxi les uy qualitats qui son
 en en pere e en en guillen donen diversitat a lurs obres ena
 xi que les unes obres no semblen ab les altres. cor enaxi no
 per la ueritable potencia se fa diversitat d'entre una espe cia
 da arbres per la diversitat dels individus axi com de mag
 na doufa e de magrana agra. Enaxi sempre les qualitats
 den pere donen en p una obra en lo que no es en guillen e
 les qualitats den. **S** per lo cor es en guillen e no es en pere
 donen a ell altres obres qui son diverses daquelles den. **O**n
 enaxi sempre com datiler per cors natural. Leua datills e
 la pomeza pomes. Enaxi per lo franch voler e per lo poder
 no costret den p se forma en pere fer be e an. **S** fer mal po
 que la voluntat franca se vol en dinaz amal. el poder e la
 obligacio el merit. on axi com en la diversitat del datiler
 e de la pomeza se diferen ueia lo datil de la poma. Enaxi
 per altra cors natural en animal racional se formen di
 verses les obres dels animals racionals segons la forma q
 prenen les qualitats demunt dites les quals se formen acci
 dentalment ab ones obres o amales per rao dels accidents
 separables qui caen en les qualitats. **O**n axi sempre com
 natura costreny lo datiler que fassa datils e nol costreny a
 fer pomes ni nol costreny a no fer pomes. Enaxi en animal
 racional no es costrenyiment natural a fer bones obres
 ni males. e aslo es sempre per rao de la natura que prenen
 al franch voler e poder no costret e obligacio e merit los
 quals no pouen esser si hom eea costret a fer be e mal. Ena
 xi com lo saber que en pere ha en sa mort en lo que sab que mor
 ra no costreny ell a morir ni son saber nol costreny a viure

g. q. p. d. e. s. t. i. n. a. t. i. o. n. o.
 C. l. o. q. u. i. t. h. o. r. e. z.

Magrana }
 Doufa }
 Agra }

Datiler
 pomez

Mort
 viure

cor ho o feya poua uiure o muria per son voler e per son poder
e per son saber e per son poder. Enaxi senyor lo vostre saber
ni voler ni poder ni dretura en general no forissen los homes
E a fer bones obres be ni a fer mal cor ho feyen ni en uos auzia.
niuylla qualitat a cabada ni en los homens no auzia franc
voler ni poder ni obligacio ni merit **C**ontrat senyor sobre
tots honzaments uertuos sobre totes uertuts. entellectu
al nient entenem. senyor que lo vostre saber sab lo be que fa
en pecc el mal que fa en guillem. e lo vostre voler ama lo be
que fa en p. eno ha en amor lo mal que fa en G. cor lo ustre voler
senyor per rao de son acabament a natura da mar tot be.
e no cau en ell niuylla natura ni niuylla propietat per la q
lia ustre voler amador de mal cor si ustre voler ama un mal
auzia en si de faylliment lo qual de faylliment es imposs
ble cosa senyor que sia en ustre voler **S**i lo vostre voler seyor
uolia que en guillem no peccas. e per lo vostre voler fos conset
en guillem. que no peccas e en pecc que no pogues fer mal.
Donchs ustre poder ni saber ni dretura no pouen re ordo
nar den. p. ni den. G. Cor ustre poder ni saber ni dretura
no fan re sino lo que uol ustre voler e no uol re sino per a
cabat saber e poder e dretura. ou com aslo sia enaxi don
chs per aslo es significat que lo vostre voler no uol que en
pecc sia forsat ni en. G. a aslo que fan ni no uol que en. G.
E fassa mal. mas lo vostre uol uol que en pecc e en Guillem
aren franch voler e poder a fer be e mal e uol ustre uol
que sien obligats a fer be eno a fer mal e uol que aren me
rit segons questany. E tot aslo uol senyor ustre voler
per lo cor uol que saber e poder e dretura orden dasso que fa
en p. e en. G. **C**on beneyt siats vos senyor deus rei enaxi
com lo sam princep dreturer no ama ni uol la punia q
fa lo mal niat home iniust e ama que sia feta iusticia ene
iansa del. Enaxi senyor la uostza dretura e misericordia
e uolentat. no ama lo mal que fa en guillem. mas es uer
que ama e uol que ustre saber e poder e dretura ordenen
den. G. en tal manera que sia conegut que en uos ha a cabat

Deo no pot no amore
bonum ni no odire ma
lum

Ex. de iusto pncipe

saber e voler e poder e dretura **C**reador senyor sobre totes coses noble sobre totes noblees senshalment sentim senyor e intel lectualment entenem que home fa a aventura mal ebe mol tes de negades on ans que hom sia fuedor de be o demal sapadas sabia Lo nostre saber que hom faria a aventura aquell be o mal on Lo nostre saber sabia e sab aquell be o mal a cabament e Lo nostre poder e voler e dretura an a cabament enso que sab nostre saber en aquelles coses que hom fa e si a cabament no auen en nostre saber Lo nostre saber no auia a cabament en si mateix ni en poder ni en voler ni dretura no seria acabat e aslo es cosa impossible **S**i enso que hom fa senyor a aventu ra era forsat ni constret no seria en hom franch voler no const ret coz niuylla cosa no es feta a aventura pus constreta ment sia feta coz niuylla cosa nos fa a aventura per home pusque home no sia franch voler e poder no constret a fer aquell be o mal quis fa a aventura **E**naxi senyor com la materia en lo comensament que comensa a engenzar les for mes no dona a eles perfeccio de forma sempre dantio auat Enaxi lo franch voler e lo poder no constret que hom ha en so que fa a aventura no apar al un forma perfectament e aslo es deue senyor per la puuada entencio qui es en tot lo que hom fa a aventura on per aslo lo franch voler e lo poder no constret no apar tan fort en lo quis fa a aventura com fa en lo quis fa ocaionadament e aslo es senyor p rao de entencio quis forma es demostra enso qui es fet oca ionadament e nos demostra enso quis fa a aventura **F** pasient senyor ple de misericordia e de merse com nos a iam senyor en les cada predestinacio en les uij causes e en uentura e la aiain a trobada en les uij causes e en uen tura coue esser remembriat e entes e amat que auen a trobada predestinacio en les uij causes e en aventura en tal manera e ental disposicio que les nostres qualitats no rechen niuylla desordenacio ni niuyll de faylliment ja ha que predestinacio ha en esser segons que la nostra sanua sab lestrament al qual les coses es denenen **C**on com lo

Resumit q dixit

nostro acabat saber sempre de significacio uertadera. que pre-
destinacio es en esser e la nostra acabada uiscia do acabat
significat que predestinacio no ha en esser pero com l'entem-
ment del home pren tan solament lo significat de nostra dre-
tura a donchs se forma en l'entemiment falsa figura. e falsa
ymaginacio per lo qual no sab afirmar predestinacio en
so en que ha afirmar. ni la sab negar en aquelles coses en les q's
coue esser negada. on qui a questa falsa forma e la falsa yma-
ginacio uol priuar de son certemiment e vol en el engenrar
uera forma. e ymaginacio en la conexensa de predestinacio
coue que en sems prena los significats de nostres qualitats cor.
Lo nostre uoler e podre. con corden los significats de nostre saber
e directura los quals quant en uos no an nuylla desordansa.
ayas cor nostre entemiment es fiuol per aso par que ha des-
ordansa en uos de significats la qual no es nuyll deson cor-

dament. **¶** On con aquesta cosa a parlar ni a escriure nos po-
ra tambe manifestar sempre com fa al entemiment per aso
sempre coue que qui sciuiament uol esser en l'entemiment de
de predestinacio que se questa mes l'entemiment que la paraula
la. cor mes enten hom per entemiment que per paraula ni per
escriure. o per legir e aso es pero cor paraula e legir e scriure
son coses sensuales. e entemiment e so que tractam de pre-
destinacio son coses intellectualls. on com aso ha en ay donchs
qui uol saber de predestinacio so que sen pot saber. se questa esta
art e esta regla demunt dita ueben los significats de les uy-
qualitats demunt dites qui son en home. e los significats
de les quatre qualitats demunt dites qui son en nostre seyor
deus.

Com hom en serca de predestinacio que ni quina
deus marauellos. a vos sempre **cosa es en si mateixa.**
+ si n donades totes glories. e totes honors qui uol.
en sercar qual cosa. ni que predestinacio ha en si
mateixa. coue sempre que ab lo nostre podre e saber
e uoler e directura e ab lo franch uoler e podre e obligacio e
meit qui cau en home ha en sercada predestinacio en

Entemimēt
paraula
Legir
Scriure
son cores
sensuales

¶ CC. Lxxij.

aquella cosa que es en si mateixa lo qual en sercament cone
 esser fet ab possibilitat e impossibilitat e ab les qualitats.
 demunt dutes. En axi senyor com lo mirayll dona demonstra
 cio sensualment dela forma sensual. En axi en les coses
 qui son significades possibles e impossibles per les viuy qua
 litats demunt dutes es demostrada intellectualment. La
 forma de predestinacio en les coses possibles e impossibles la
 qual forma senyor dona significacio del esser de predestina
 cio. En axi com forma donant demostracio dela materia.

Eximpli del mirayll

En axi senyor com lome qui Lura feyuch fey de terra a meste
 tota la forsa corporal. En axi senyor tant es cosa greu e fort
 de entendre e de saber l'esser de predestinacio que la anima hi
 ha mester tota la forsa de son remembrament e de son ente
 niment e de son voler. En rebre los significats de les nostres
 qualitats e de les nostres abla a vida dela art e dela espencia
 quina per los iij arbres primers en est libre on axi com lo
 me senyor pot leuar e portar fey segons la quantitat
 de la forsa. En axi senyor la anima a tan gran vida e tan
 gran forsa per la gracia que vos li auete donada. e per la mi
 tut que reb. com reb los significats demunt dutes que ella
 pot auer conexensa del esser de predestinacio. Senyor sant
 in alterable e in camiable perdonable e inostrens. Entel
 lualment entenen senyor que lo nostre sant poder in voler
 in dretura no contrarien nostre saber que sab que en pere se
 saluara e en guillem se perdra in vostre poder no contra
 rieia nostre poder in nostre voler in dretura. Cor impossible
 cosa es senyor que en les nostres qualitats pusta auer naylla
 ppetat in natura p que cara contrast in empatxament de
 la una ala altra. Con com aslo senyor sia en axi donchs in
 possible cosa es an pere qui es predestinat a infern que sia pre
 destinat a saluacio. Cor si an p era possible cosa dampna
 cio e an guillem saluacio possible cosa seria que contrast
 fos entre nostre saber ab nostre poder e voler e dretura on co
 a questa possibilitat sia cosa impossible per so cor totes tres
 qualitats son acabades e totes son una cosa segons relacio

Eximpli de home
 qui porta fey
 pes

Predestinacio e qm
 sufficiunt ad in
 telligendm

2. qd sit pdestina
o directo

nostra per assēs significat senyor / que en nostres qualitats.
no a contrarietat. la qual no contrarietat dona significació
que en peccat predestinat / a parays no pot auer dampnació m
en .G. predestinat / a infern saluacio. **C**on qui uol en ser car
ni saber senyor qual cosa in que es predestinació / coue que
en son enteniment form / e a figur / e ymagen predestinació
es ser a quella cosa qui es deue en .p. e an guillem segons que
es preuist en nostre acabat saber per nostre acabat uoler / e
poder / e dretura. cor so que nostre saber sab. en .p. e en .G. es
en ells possible e impossible coue de necessitat en ells possible / e
impossible per tal que nostra saber so que sab que lo sapia aca
bada ment / e que nostre poder / uoler / e dretura no contrariet
nostra / acabat saber ab acabat uoler / e poder / e dretura qui an
acabament per nostre acabat saber. **S**ingular senyor sens
par / e equal compliment de tots bens. Intellectualment ente
nem senyor que impossible cosa es al nostre acabat saber que
sapia que en peccat entra en infern / e en .G. en parays. pus que
es possible cosa al nostre poder / e uoler / e dretura que meten en
.p. en parays / e an .G. en infern. per rao del acabament que
nostre poder / e uoler / e dretura an en si. **C**om l'enteniment
humana senyor reeb. Los significats de les nostres qualitats e de
les nostres / adonchs intellectuall que impossible cosa es que lo
nostre saber sapia nul de faylliment ni la nostra uolentat
ni en lo nostre poder ni en la nostra dretura / e impossible cosa es
que en nostre poder aia nul poder qui pusta dar de faylliment
a nostre saber. ni uoler ni dretura. e impossible cosa es que uia
dretura fassa nulla in uia. a nostra saber ni poder ni uoler.
Con com aquesta impossibilitat a hom senyor formada / e yma
ginada en lo enteniment adonchs es al humana enteniment
significat que franca uolentat / e poder no constret / e obli
gacio e ment coue es ser a home cor sino era seria significat
que so qui es ymaginat per nos es ser impossibilitat en uia
qualitats fos possibilitat la qual possibilitat seria de faylliment

qui seria en nostres qualitats. on com ha cosa imposible que en
vos sia possibilitat don sia engemat ne derivat de faylliment
per assotempore y imaginada e assignada predestinacio en
Luna ententiment com ymagma in assignata les coses pos
sibles e impossibles significades per les nostres qualitats e per
les nostres qualitats e per les nostres **T**ercera de tempore don
dey e divina benedictio e gracia sensuallment sentim tempore
e entellectualment entenem que possible cosa es en pere
ferbe e mal e an. **G.** atzatal lat ha lo que an pere ha pre
destinat a salvacio e an. **G.** a dampnacio. on ha so no sen
tiam ententiment en aze tempore e sentiam ententiment que
en pere no agues possibilitat de fer mal ni en. **G.** de fer be do
nchs sentiam que los homens salvats no fan nyll peccat
ni los homens dampnats no fan nyll be e entendrien que
nyll hom no merey gloua ni pena e si pena o gloria auien
entendrien de faylliment en nostres qualitats on com
aquesta entellectualitat ha a home tempore cosa imposible a
entendre per assotempore se forma es demostra al huma en
tendiment reuelant per los significats dela impossibilitat
l'esser de predestinacio qual cosa ni que es predestinacio **Q**u
qual esser de predestinacio es significat e demostra tempore
en la possibilitat que les creatures sensualls e entellectuals
an de donar significacio que les nostres qualitats an tot a
cabament e que en elles no ha nyll de faylliment on com
paraula in escriptura no pusta tempore a tant bastar com
ententiment per assotempore l'esser de predestinacio lo nostre sentidor
no pot tambe struere ni menar com son ententiment len
ten per lo rebiment que fa dels significats de les nostres qua
litats e de les nostres e en significat les coses qui son possibles
e impossibles **C**on ens que les coses sensualls e intellectuals
basten tempore a significar possible cosa esser en pere e an. **G.**
ferbe e mal e no an possibilitat que signifiquen segons uers
significats que en nostres qualitats cana culpa ni peccat p
assotempore predestinacio se forma al ententiment es demos
tra e per lo de faylliment dela paraula no pot son esser format

predestina. melius in
intellectu. q. sebitur

Ho pot ita bene res sebi
ant pncipio: sic in tel
hoc

Nichil e qd possit tunc bare
n. demore n. cogere sapi
entior ut pnter n. velle
dei n. eiq recitudoz

temerarie loquentes
pdestinatioe

Eximpli del mestre
qy fa la nau

essentially esser tambe pronunciat ne estit com es in
tes. **S**enyor i simple sens com posicio i etzual sens nenqu
comensanient. a quelli senyor qui an conexensa de predestina
cio son aquells qui reeben Los significats de nostres qualitats
e deles qualitats creades correebent los significats an co
nexensa d'allo qui es possible, o impossible en la predestinacio
E per la conexensa de la possibilitat an conexensa d'allo
qui es predestinacio sayas aquells qui innocen senyor pre
destinacio la innocen per so cor no volen ni saben reebre
Los significats deles qualitats e per asso no saben ni cone
xen quales coses son possibles ne impossibles en la pdestina
cio per asso cnyden que predestinacio ha so que no es ene
guen que predestinacio ha so que es. **E**ntellectualment en
tenem senyor que no es nuylla cosa que pusta forzar ni cos
tremper ni desuar lo nostre saber ni poder ni voler ni dicta
e essentially sentim e intellectualment entenem que
animal racional a franch voler e poder no constriet e es
obligat a fer be e a esquinar mal e que ha merit d'allo que
fa. on si asso no auen donchs nos seuen en so que som e so que
no som e asso es senyor cosa impossible que en sems pusta
esser en i temps so que som e so que no som. **S**i predesti
nacio senyor auia a quella forsa ni a quell poder que li atu
buexen las homens qui verant e falsament son tractants
de predestinacio e dien que per la forsa de predestinacio se
saluen cels quis saluen es dampnen cejls quis dampnen
donchs seguir ha senyor que vos no sots cejll qui sots ni nos
no som cejlls qui son corpus constrietament home se sal
uas es dampnas nostres qualitats no seuen acabades ni en
home no seria franch voler ni poder ni constriet ni obligacio
ni merit. on asso es senyor cosa impossible que vos siats cejll
qui no sots e que no saltzes siam so que no som. **S**enyor alt
alt sobre totes altres senyor gran sobre totes grane es entel
lectualment sentim senyor e entenem que lo mestre co
fa la nau que ha poder e saber e voler de fer la nau. cor si no
ho auia nos poua fer la nau. on com lo mestre ha creata

e vos stats creador es significat que si home ha aquestes quatre virtuts en fer la nau donchs quant mes vos auets poder e saber e voler e dretura de ordonar lo mon lo qual no poua esser ordonat ni creat si en vos amia de falliment de poder ni de saber ni de voler ni de dretura **G**lorios deg si predestinacio a ma tanta de forsa ni de poder que faes fer constretament obres an p. per les quals aques saluaio e an guillem per les quals aques dampnacio donchs predestinacio auzia tan gran forsa e poder que destruiua nostre saber poder e voler e dretura en lo que no pouen nostres qualitat ordonar en est mon lo q predestinacio desordenaria e aslo es sempre cosa impossible q predestinacio pusta fer forsa a nostres qualitat ni constreyer ni desordenar pusta nostres qualitat ni lo qui es ordenat per eles pusta destruyr ni desordenar **S**i predestinacio era la occasio sempre principal per la qual en pere fos saluat e en guillem fos dampnat donchs no calua que hom a mag uos mig seruis mig obeys mis confias en nos mis loas mis aques grat de nul·la cosa. Ni no calua sempre que hom meias ni begues ni oras ni obras ni faes nul·la cosa cor tots les coses esdeuenen a hom sempre segons que hom son predestinades. E si ay era donchs les unq causes serien de bades cor no calua que fos faedor ni materia ni forma ni causa final e aslo es sempre cosa impossible que predestinacio pusta auer en si tanta de forsa que tantes coses nobles destruyra ni p. ca auer en si tanta de desordenacio que tantes de coses bones mal meta ni desorden **R**eclamat sempre per tots los pobles nomenat sempre per tottes lengues entellectualment entenerem sempre quel maestre qui fa la nau sab fa la nau per lo cor a conexensa de les parts don la nau pren forma cor si conexensa non amia posaua lo timo per la arze e la arze per timo e ay de les altres parts e si aslo feya donchs no faria nau ayas com lo maestre ha sempre conexensa de la forma de la forma de la nau e de les formes de les fustes on la nau se bastex es componi per aslo posa cada

predestinatio no co
 lort nos n. q. d. b. o.
 Si ad malum

in quempusia que
 sequeret: si predesti
 natio nos cogeret

Lo mestre qui
 fa la nau.

fo. 6. v. aquests copys
p. 14.

fust segons lo loch en lo qual cone esser posat segons ques cone.
Ton com los fusts en lurs formes e en lurs qualitats se repre-
senten ala sàmia del mestre / e lo maestre / aquells cones mem-
brant / e entenent los lochs on conuenen esser posats en la
nau e vol aquells posar en la nau segons quel mostra son sa-
ber e segons que pot son poder e enaxi sempre e molt mls ses
tota comparacio lo nostre saber sab lo que fa en pere de be e
lo que fa en guillem de mal e sab en p. qual guarda li cone
en gloria m en guillem qual pena on axi com lo nostre
poder pot so que sab nostre saber e nostre voler vol so que sab nre
saber m pot nostre poder e enaxi com lo maestre vol bastir nau
dels fusts segons son poder e saber e voler e enaxi vos sempre vo-
lets ordenar den p. e den .G. segons nostre saber e poder e
voler e dretura **T**on enaxi com per la potencia ueritable los
fusts se formen es fan lonchs se breus e drets e torts e grossos
e prims. e so que la potencia uegetable fa dels fusts la corda
es conue ab la sàmia / el poder el voler del maestre e la forma
de la nau. e enaxi sempre les obres den p. formen el asalua-
cio e les obres den .G. a dampnacio. la qual forma den p. se
cone ab nostre poder e saber e voler e ab la gloria de parays /
les obres den .G. se conuenen ab nostre poder qui pot e ab nostre
saber qui sab e ab nostre voler qui vol donar dampnacio p.
so an guillem. com les obres que fales lon fan digne el fan
indigne de auer gloria. on com assa sia enaxi donchs se com-
tant sempre e donant aquests aximplis a hom cone pen-
sa e dona cone pensa del esser de predestinacio **A** sempre be-
neyt qui benuyrats e agraciats tots aquells qui en grat m
en plaer nos uenen sensualment sentim e intellectual-
ment entenem que en pere auer gades fa be e auer gades fa mal
rat se sia que sia predestinat a saluacio / e en guillem a tetal-
rat se sia que sia predestinat a dampnacio. on si nos no podr-
ets fer nuylla cosa mas so qui es predestinat. e predestina-
cio forsas nos e forsas en p. a fer mal e an guillem a fer be
donchs predestinacio seria contraria a nos e seria contra si-
mateya. E so que forsas e en pere a fer mal e en .G. a fer

162

be e aslo es senyor cosa impossible que predestinacio sia pus
fort cosa que uos. e que sia a si mateixa cosa contraria. **P**er
tuos senyor so per que hom dona a predestinacio maior for
sa e maior poder es per so com hom fa honor e reuerencia
al uostre acabat saber qui sab que tot so qui es ne forza ne le
za conue esser segons que es sabut per uostre saber. on axi co
hom honrrant uostre saber engranex hom e ymagena
La forsa de predestinacio. En axi senyor es hom obligat a
aminuar e a poquir predestinacio en so que dona falsa sig
nificacio de uostre poder e uostre voler e uostre diretura. cor
axi com hom es senyor obligat de fer reuerencia e honor
al uostre saber e poder e voler e diretura axi com hom a onta
uostre saber com reeb los significats qui l significuen gran
e acabat. En axi senyor honrra hom uostre poder e voler e dire
tura com hom desment los falsos significats formats fal
sament per desaylliment de uostre saber e voler e poder. **T**re
turer senyor com hom per los significats de predestinacio
aparreb hom per una manera que lo uostre saber es a ca
bat e com per altra manera. senyor predestinacio dona
falsament significacio que en uostre poder e voler e direta
ha de falliment. per aslo senyor predestinacio demostra so
esser al enteniment huana demostrant que ella es cosa
auent dues formes intellectuales. La una es uera la altra es
falsa. La uera es senyor com demostra si mateixa per so q
significa en el uostre saber e les altres qualitats. La qui
es falsa es senyor per so que predestinacio significa falsa
ment per los significats de uostres qualitats en lo uostre
poder e voler de fallent diretura. **O** uos senyor deg qui on
pp fortment uos manifestats al uostre senyor pus fort
ment. La reuerentia el en caregats. Entellectualment
entenem senyor que tot home ha franch voler e poder.
no constra a atorgar e a reuer que tot so qui es in son m
sera es sabut en uostre saber. on a aslo a reuer e a aser
mar es tot hom senyor obligat per fer honor a uostre

saber per la qual honor hom meresta gloria. E si la honor
hom noq fa que meresta pena. on com asso ha en ay don
chs coue que la primera forma de predestinacio la qual se
forma per vostre saber hom afferm e crea. **C**om la segona
forma de predestinacio senyor es falsament formada en lu
ma enteniment al qual significa vostre poder. **D**oleze e dre
tura esser en defaylliment. a donchs senyor es hom obligat
a prinar e a delir a quella falsa figura e ymaginacio de son
enteniment e de son voler e de son remembrament lo q'l
defaylliment se pot fer a fermant possibilitat de saluacio
e dampnacio. ay com en pere com fa be aqui es possible
cosa dafermar saluacio e com fa mal dampnacio. **L**es
obres que fa li signifiquen saluacio o dampnacio enen.
E on com asso ha en ay donchs tot hom es obligat molt
fortment que afferm predestinacio per una manera e q'
la nesh per altra. per la manera on coue que la afferm es
per honzrar vostre saber per la manera on coue que la nesh
es per so que no fassa hom contre vostre poder ni voler ni dre
tura la qual contrarietat se forma com hom no afferma
ensems possibilitat de saluacio e de dampnacio. on com
tot hom ha franch voler e poder no constret daquesta possi
bilitat a affermar per asso es tot hom obligat a aquesta possi
bilitat a affermar per tal que per la afirmacio se gnant de
fer mal e que fassa be. **O** vos senyor qui sots tota la benuy
zansa e la gracia el be del nostre seruidor en ay senyor com
Lo dos de la bestia on maior es lo fex que porta pus fort se na
fra e sa foylla e la bestia es pus tost a foyllada e castada e
nay es senyor com la conexensa da so qui es predestinacio
entra en lo remembrament e en l'enteniment del home q'
fortment sa foylla la volentat del home per so coz la pre
destinacio es trob fexuch carrech al remembrament e
al enteniment on per la foyllament de la volentat es deue
hom poderos en for be e en esquinar mal e es deue en corrup
cio e en defaylliment lo remembrament e l'enteniment

on com aslo sia en ayi donchs mellor es que hom priu de son remem-
 brament e de son enteniment e de son uoler predestinacio que
 com hom predestinacio membre m'enten m'ama. **G**lorios
 senyor Enay com los huyls ueen pus luy que no o en les ore-
 les el oyr ou de p luy quel nas no odora el nas odora pus
 luy les odors quel gustar no gusta. Enay p luy es a la
 uolentat bona obra com la memoria membra predestinacio
 que no es com nola membra. on ayi com als huyls ue anos
 se pus tost la uista del Lamp que a les oreylles no ue la uer d'it-
 tro. Enay ans que la memoria pusta auer membrat nil en-
 temiment pusta auer entes so que es predestinacio segons
 ueritat abans ha la uolentat rebuda falsa forma ayi com
 lo mirayll tort qui demostra enans la falsa figura per desorde-
 nada disposicio entre l'estany el plom el vidre que la memo-
 ria no remembre nil enteniment no enten la falsedat d'a-
 figura m' la raó per que es torta. **E**nay senyor com forma
 es abans en los animals e en los vegetables e en les obres
 quis fan artificialment ende faylliment de perfectio que
 en acabada forma. Enay senyor com predestinacio es re-
 membrada e entesa e amada enans es ab de faylliment de re-
 membrament membrada. e ab de faylliment de enteniment
 entesa. e ab de faylliment de uolentat uoluda. que no es ab
 acabat remembrament membrada e ab acabat enteniment
 entesa e ab acabada uolentat uoluda. e tot aslo es senyor
 per so com abans es imperfectio de forma que perfectio e a-
 so es per raó del mya qui es apres del comensament e la fi
 e apres lo mya. on ayi com la poma o la pera an de saborida
 sabor com hom ans que sien madures les gusta. Enay
 predestinacio enans que hom ne pusta uenir a certa conue-
 yensa na hom falsa opinio per que es bo senyor que hom no
 tracte molt m' s'ouint de predestinacio qui es embargo met
 les demes vegades a les obres qui son plaents a nostre senyor
 deus. **Com hom enserca predestinacio en lo temps qui es
 potencialment / e en lo temps qui es actualment**

Deus misericordios en lo qual l'ànima se confia de
 totes les forces de son remembrament e de son enteniment
 e de son voler. Com en les creatures sien lurs obres senyor
 en .i. temps potencialment e en altre actualment per
 assò senyor se forma temps enfre les coses qui son potencialment
 e actualment. on com tot so qui es en uos senyor sia actualment
 per assò senyor lo nostre enteniment entellectueia que en uos uo
 cau temps. **E** naxi senyor com materia e forma componen
 cors. enaxi senyor potencia e actu componen temps. Enaxi sen
 yor com cors es compost de .iij. coses so es materia e forma e la
 comunicacio de materia e de forma. Enaxi senyor franch voler
 e poder no constret e obligacio componen merit en home sia
 de be o de mal. **C**on com assò sia en axi senyor. e nos proposam
 a en sercar predestinacio en lo temps qui es en potencia e
 actu. donchs per assò come que nos entrem en est en sercament
 ab .viij. qualitats de les quals son a nos atribuïdes. Les .iij. so
 es. a saber. voler e poder. e detura. e a nos salttes les altres quatre.
 Coes franch voler e poder. no constret. e obligacio e merit. on
 membrant e entenent e amant senyor. Los significats de
 les .viij. qualitats el temps qui es en potencia. per potencia
 e actu pot hom auer. conexensa del ensercament e de la art
 per la qual hom ha conexensa de predestinacio. **H**onrat senyor
 sobre tots honzraments. Glorios sobre totes glories. com en pe
 senyor sia predestinat a saluacio e en guillem a dampnacio. a
 donchs senyor lo nostre enteniment huma entellectueia. q
 lo nostre saber sab den pere e den guillem. lo quals es predesti
 nat. E lo nostre voler uol quel nostre saber o sapia. deturera
 ment. E lo nostre poder pot tant que deturera ment es vol
 out e pugut e sabut so quil es deuenendra. an. p. e an. **C**om
 sia so quel enteniment huma entellectueia en esta mania
 senyor les nostres qualitats en so qui es deuenendra den. pere
 e den. **E** a donchs entellectueia que de necessitat come que an
 p. e an guillem sia franch voler e saber. e poder no constret e
 obligacio e merit. cor sens estes quatre qualitats no serien

alhuma entemiment significades nostres qualitats e ser en a
 cabament en so que fa uen den p. e den guillem. on com luma en
 temiment ha considerat semyor en esta manera. adonchs considera
 potencia e actu. Cor sens actu e potencia. no pot uen caer en home.
 Les .iij. qualitats demunt dites **C**on com luma entemiment ha
 entellectueiat semyor en axi. adonchs entellectueia tems engen
 zat de potencia en actu per lo qual tems entellectueia diuersi
 tat de tems. en so que lo tems en que son les coses potencialmet
 no es semblant ab lo tems en lo qual son les coses actualment
 on com lo entemiment a semyor reebuda e entesa a questa diuer
 sitat. adonchs entellectueia predestinacio en dues en dues maneres
 diuerses soes La predestinacio qui es en les coses qui son en poten
 cia e la predestinacio qui es en les coses qui son actualment **E**
 benigne semyor qui sots tot lo nostre repos e tota la nostra con
 solacio. sensualment sentim semyor e entellectualment ente
 nemz quel temps en lo qual predestinacio es en les coses qui son
 actualment a quell semyor es de partit en altres .iij. maneres. on
 com assa sia en axi donchs de predestinacio tracturem en est ca
 pitol en .viij. maneres **L**a primera manera semyor es en les obres
 qui son en home potencialment segons ueritat. Segona manera
 semyor en les obres qui son potencialment en home les quals
 son contraries ala manera primera. Tercsa manera es semyor
 en les obres que hom se cuyda que sien potencialment e no o son
 tant in quant. Quarta manera semyor es com les obres son
 actualment en ueritat. Quinta manera semyor es com es alta
 cio en les coses qui son actualment. Sexta manera es com les
 coses actualment an falsa figura **L**a primera manera es
 semyor com so qui es predestinat an p. e an. **E**. es en potencia e
 no es es denengut en actu. axi com an. p. aqui es possible cosa fer
 obres per les quals meresta saluacio la qual per ses obres e per
 son merit li es predestinada. E an. **E**. per semblant manera
 dampnacio. cor si an. p. e an. **E**. no era possible cosa fer obres p.
 les quals la. i. meris gloua. laltre pena no poua esser predesti
 nada saluacio an pere. ni an. **E**. dampnacio. e si tant sera que
 o fos seria significat que en uos no ha acabades qualitats. men
 pere in an. **E**. no an franch voler in poder no constiet ni obliga
 cio in merit. e assa es semyor cosa impossible **O** vos semyor

amoros. del qual l'omen desig nos pot parzir nis uol l'ingrat de vos
 la segona manera s'empoz es com estan en homi potencialment
 obres contraries a aquella cosa a la qual homi es predestinat en
 peze qui ha en potencia de peccar e en b. de fer be rat sia que en
 pere sia predestinat a saluacio e en guillem a dampnacio. **E**nto
 que sensualment sentim e intellectualment entenem que molt
 homi fa peccat qui es predestinat a saluacio e molt homi fa bones
 obres qui es predestinat a dampnacio. per aso es significat q
 potencialment estan bones obres en aquelles quis perden e ma
 les en aquelles quis saluen cor sino ho feyen no es deuenen
 en actu. Les obres ni no seria en los homens franch voler e l'ur
 poder seria forsat e costret per lo quals dels obligacio ement
Con beneyt flats vos s'empoz deus cor per les obres de peccat que son
 potencialment e en p. es en p. menys gloueat en parays
 com les ha fetes e es conegent la nostra gran iusticia emise
 u cordiosa. E per les bones obres qui son potencialment en en
 b. euenen en actu ha menys de pena en infern per la qual para
 a el aleniada es conegedor de la nostra gran iusticia e de la vostra
 doula misericordia. **A**pare espiritual donant vida qui tos
 tens dura. La terca manera s'empoz es com ha opinio que sien
 al cunes coses potencialment e possibles e no o son agi rom lo
 me qui sembra la sement corcada e a foyllada e cuydes que
 zeta fuyt e no ofa per rao del afoyllament que ha en si del
 corcament lo qual homi no li coneg per la qual innocencia
 s'empoz se cuyda que sia en la sement possible cosa so qui es
 en eylla impossible. **C**on beneyt flats vos s'empoz deus cor a
 xi com lo lamador innoza la impossibilitat qui es en la sement
 e a ferma que hi sia possibilitat. En agi s'empoz en pere qui es
 predestinat a saluacio e en guillem qui es predestinat a salua
 cio a dampnacio innozen so a que son predestinats. e aso p
 l'ur semblant que en potencia sia a castidauer saluacio
 o dampnacio. E per so corells a firmen s'empoz. La possibili
 tat per esta manera per aso formes en el franch uoloz e
 poder no constret e obligacio ement si possibilitat no afe
 ma uen ia nos pouen estes uy qualitats en eylla formar m
 porien al nostre huma enteniment esser significades les.

Eximpli de sement
 corcada

Eximpli del lamra
 302

nostres qualitats esser en lurs obres acabades. **¶** On ayx senyor co
lo lauzador opinant que la sement corrompuda que sembra
ista blat peruen en actu so qui es predestinat ala sement que non
ayta blat. En ayx en pere e en e en so que fan actualment peruenne
a asso aque son predestinats. iat ha que ells se cuyden que ha en ells
cosa potencialment e actualment. on com a quest ayx impli do
perillos significat en so que mes de dan pot donar que de profit.
per asso no es de grat per nos posat in e strit en est loch. ayx p
so cor som obligats a dir e estuire veritat per asso posam segons
veritat. per tul que donen certa significacio de predestinacio
la qual en ser cam de totes les forces de la nostra anima. **R**eme
brat senyor per totes gentz sam senyor en totes coses. La quarta
manera es senyor com la obra es actualment segons veritat
e segons que es preuist en la nostra sementa e segons que uol uice
uoler en pot nostre poder dreturament en so qui es predesti
nat an p. e an e. an so que fan. **¶** On totayx com ells fan so
que fan. En ayx ans que ells fassen so que fan era a ells predestinat
ans que ho fassen. e aquella cosa es sabuda per nostre saber e
lo nostre poder pot aquella voler dreturament. la qual uote
tat uol que nostre saber / o sapia e nostre poder / o uista dreturera
ment. la qual dretura es en nostre poder e saber e voler. On ayx
com en p. e an e. es predestinat so que fan. En ayx senyor so que
fan es fet ab franch uoler e ab poder. no costret. obligats ells a
ferbe e a esquinar mal. per tal que merent caia en ells de gloua
o de pena. **¶** On beneyt hats vos senyor deus cor en ayx com ure
saber sab. e nostre poder pot. e nostre voler uol e nostra iusticia
dreturament iutge en los animals racionals en so que les
es predestinat. En ayx senyor les nostres qualitats sabent e pode
en uolen e iutgen en los vegetables e en los animals iracio
nals als quals es predestinat. tot so que fan. ayx cor en las
vegetables. m en los animals iracionals no cau franca
volentat. m poder no costret. m obligacio. per so no cau en ells
merit de be m de culpa. **¶** Quisericordios senyor prados ple de p
dons e d amor. La quinta manera senyor es com actualmet
segons veritat es cosa en alteracio. ayx com en p. qui fa.

De Aratore et semper
Corrupto

Ramo en totes les fo
ses de la sementa. m
nestiga predestina.

peccat iat sia que sia predestinat a gloria e en. G. qui fa be iat sia
que sia predestinat a dampnacio / on la obra de castu es alterable per
so cor coue que fassin so per que sien comiments a asso per que
sien predestinats. **O**n enaxi sempre com per rao de les .iij. qua
litats que son en uos. a cabadament son en. p. e en. G. predesti
nats. e per rao de lurs .iij. qualitats qui en partida son en
de faylliment e en partida en acabament fan en .i. temps
be e en altra mal. on lo be ue del acabament de nostres quali
tats. E lo mal ue del de faylliment qui es en lurs qualitats
On com asso sia enaxi sempre donch segons aquesta altera cio
qui es feta en la obra que fa en pere e en. G. es significada pre
destinacio en dues maneres. La primera com la predestina
cio den pere e den. G. no es alterada. en uostre saber ni poder
ni uoler ni direccio. aias es alterada en lo saber den pere e den
guillem e en lurs uoler. cor com fan be es significat alhuma
entement. per lo be que fa. que sien predestinats a salua
cio. e com fan mal es significat que sien predestinats a dap
nacio. on aquesta altera cio es sempre feta per de faylliment
de saber e de uoler. aias cor en uos no ha de faylliment per
asso la salua cio ni la dampnacio no es alterable en els. sino
can tan soba ment. en lurs obres. **O** vos sempre qui lo uostre
seruidor auets enamorat. per habundancia de nostres amors
e de nostres honors. La .viij. manera sempre com la figura actu
alment representa falsetat. axi com mirayl tort qui fal
sament representa falsa figura. on aquesta falsa figura
de predestinacio se forma sempre per rao del temps qui es
diuers en sie actu e potencia per rao del de faylliment del
humana entement qui no pot tan a cabadament a per
cebre predestinacio com lo uostre saber lo sab. cor si tant
lo nostre entement sabia so qui es a hom predestinat co
uostre saber sab so qui es a hom predestinat no seris a hom
feta falsa figura en predestinacio ni no aueria hom. si an h
uoler ni obligacio ni merit. deres que faes. **O**n enaxi com
lo me quis mira en .ij. mirayls. l'au dret e l'altre tort. Ena
xi sempre com en. p. fa be. e en. G. fa mal a donchs es la pre

destinada de dreta figura a l'uz entemiment axi com
 la cara del home qui es demostrada en uera figura com es uista
 en mirayll dreturer e com en pere famal e en guillem fa be
 a donchs La predestinacio demostra si al huma entemiment
 si materia de figura sots La qual no es La predestinacio axi com
 la cara del home no es en aquella figura on La representa Lo
 mirayll tort ¶ On beneyt siats vos senyor deus cor axi com La
 figura de la cara del home es dreta en Lo mirayll dreturer
 e en la cara del home En axi La figura de predestinacio es
 de uera figura en les obres den pere e en son entemiment co
 fa be e a opinio que ara saluacio En axi com la figura en mi
 rayll tort es falsa en la actualitat e es uera en la potencia d
 mirayll dreturer En axi com en pere famal e a opinio que ha
 dampnat a donchs es La predestinacio de falsa figura en les
 obres actuals e en la pensa den pere e es uera en la potencia
 en lo que es possible cosa an pere fer be e opimar saluacio a si
 matez ¶ Atellent senyor sens comensament e sens fi com
 pren l'uma entemiment senyor significacio a en ser car pre
 destinauo en una manera se significa a ell predestinauo e
 en altre com l'entemiment pren los significats de les obres
 que hom fa e per aslo senyor predestinacio es significada al
 huma entemiment en dues maneres de significats La una
 es com hom pren los significats de nostres qualitats e de nres
 obres ¶ On com aslo ha en axi donchs com hom pren los sig
 nificats de nostre saber es a om significat que an p e en G es p
 destinat so que sab vostre saber den p e den G E com hom pren
 los significats de nostres qualitats a donchs hom afirma q
 en p es predestmada saluacio e com fa mal l'es predestina
 da dampnacio e com fa be saluacio on axi com per la pmera
 significacio senyor se representa predestinacio per vostre saber
 En axi La segona significacio se forma per la nostra dretura e
 per lo nostre de faylliment de saber qui no sab tot so que sab ure
 saber en p e en G ¶ Con gloria e benedictio sia a uos senyor deus
 cor Lo primer significat de predestinacio es de tot entot fet
 uertaderament per so com no reb l'uma entemiment sig
 nificat que altera cio ha en vostre saber e Lo segon signifi

fa be

cat sempre es veraderament fet segons relacio de nostra natura q
nos alteraria daquella cosa que sab nostre saber. Mas cor lo nostre en-
tendiment no sab tot lo que es esdeuenidor en les obres qui son en
potencia. E no sab tot tot so que sab nostre saber ni uol nostre uol
ni pot nostre poder. en en p e en en. E per aso cau alteracio ar-
cidentalment en lo huma entendiment segons relacio del
desaylliment qui es en lo entendiment. e per aso sempre pre-
destinacio formes e figuras al entendiment falsament segons
esta manera. **O** vos sempre deus qui lo nostre seruidor auets
despartat de son de culpa e de peccat ab cura d'amors e de contri-
cions. sensualment sentim e intellectualment entenem.
sempre que en i gra de forment es espiga potencialment on
la potencia es al humanament significada. Mas la actua-
litat de la espiga es minorada. cor possible cosa es que aquell gra-
ra corcat. o que om lo mola e que la espiga no uenga en actu-
at sia que sia en ell potencialment. **C**on axi com ab huma en-
tendiment es manifestat de necessitat que en lo gra es la es-
piga potencialment segons la natura del gra en axi al
huma entendiment es manifestat per la natura del acaba-
ment del nostre saber. e voler e poder e dretura que per be fer
es hom predestinat a gloria e per fer mal a pena. Mas en
axi com lo saber dom no basta a esser rectificat si la espiga
uendria o no en lo gra actualment. En axi los homens no an
tanta de sciencia ni de conexensa que pusquen saber de tot.
E entot si son predestinats a saluacio o a dampnacio. **C**on axi
com laurador qui conex que la espiga es potencialment en
la sement es obligat a sembrar la sement per la conexensa
que ha e per la necessitat que ha de la espiga. e nol esusa o no
esser obligat la ignorancia que ha en lo que no sab si les espigs
uendran en actu o no. En axi sempre per so cor per fer bons
obres la vostra iusticia significa saluacio e per fer males
obres significa dampnacio. E per so com nos amats be e no
sots amador de mal. per so es totom obligat a fer be e a esquiuar
mal. E no es esusat en la ignorancia que a de saluacio e de
dampnacio la qual sab la vostra gloriosa essencia diuina.
Com hom en serca predestinacio en la potencia racio-
nal e en la potencia mutua.

No. bue

Ex^m de grano et spica.

Ex^m de Avathore. cogno-
q spica e vtrialis. **S**u
grano.

Q. CC. LXVII.

Deus creador pare e senyor de tots bens e de totes coses noble sobre tots honoraments. Com en uos senyor sia acabada s'ameia e acabat poder e acabat uoler e acabada iusticia per assó senyor les nostres qualitatats en .i. manera e en una disposicio donem e meten les ures qualitatats en la potencia racional e en altra manera la meten en la potencia mutua e assó fan senyor per tal quel fiar uoler el poder no constret ni la obligacio ni el merit no reben niuylla de sordena cio de part so que reben de les nostres qualitatats. **C**on com assó senyor sia en ay donchs donchs per so com les nostres qualitatats en una manera meten les ures qualitatats nostres en la potencia racional e en altra en la potencia mutua per assó senyor se diuersien les nostres ures qualitatats en .iiij. maneres per rao de la diuersitat que reben per la diuersitat qui es entre la potencia racional e la mutua cor lo franch uoler en una manera esta en la racional potencia e en altra en la mutua e assó mateix se seguey senyor de les altres qualitatats. **C**on per so senyor com castina de les ures qualitatats se fa diuersa de les altres per la diuersitat de la racional potencia e de la mutua per assó senyor come que en ser quem predestinacio en una manera ab los significats de nostres qualitatats en la racional potencia e en altra en la potencia mutua. **E** assó senyor se come de necessitat per so cor predestinacio es significada en una figura en la racional potencia e en altra figura en la potencia mutua. **R**ex honrat glorios uertuos sobre totes uirtuts la primera manera per la qual en ser quem predestinacio es es senyor com ab franca uolentat en so com predestinacio en la potencia racional on deym senyor que intellectualment entenen que an p. e an. **E** an franca uolentat a fer be e mal. aytambe la .i. com laltre iat sia que la .i. sia predestinat a saluacio laltre a dampnacio on a questa franca uolentat entenem e sabem senyor que es en la potencia racional. **C**on posem senyor que en pere sia

predestinat que ymagen e queduylla al rube / e an. Et alcu mal
on ans que aquell be ni aquell mal ymagenen ne vullen. an.
en. p. e en. Et franca volentat a ymaginar be e mal so es que
en. p. ha franca volentat a ymaginar e a voler be e mal. e en.
Et a retul. cor smo auient la franca volentat no seria en la po
tencia racional. **E** aquesta franca volentat. agen en. p.
e en. Et en ymaginar e voler e entendre e remembrat be e mal
castu per dos significats. se proua sempre manifestament lo
primer es sempre per los significats que les nostres quali
tats donen de simatexes. cor si franch voler no auia castu
en la potencia racional a fer be e mal no seria en pere ni en
quillen obligat a fer be e a esquinat mal. ni auia merit
deces que faes. Et si ay era les nostres qualitats no dauen de
simatexes acabats significats e asso es sempre cosa impossi
ble que elles donen de simatexes nylla significacio. on auia
de faylliment. la segona significacio sempre es manifesta
a totom qui vuylla la veritat en ser cor en son remembra
ment. e en son enteniment en les quals ha hom en tellectui
tat manifesta. que hom ha en la racionalitat franch voler
a cogitar e a ymaginar e a voler be e mal. **S**empre del mon
e de tot so qui es en la potencia mutua. on deym sempre que
en. p. aqui es predestinat fer be. e an. Et a qui es predestinat
fer mal ne franchament voler en so que es predestinat
en la potencia mutua. on ay com luy voler era franch
en la rao a donchs com no era encara en la mutua aqll
sempre ne tot franchament en la mutua sens que no nes
constret per la predestinacio. **C**on com lo franch voler den
p. e den. Et estana tot franch en la racional potencia ay
esta tot franch en la motua potencia. ayas d'aytant seyor
es solament la diferencia. cor com luy voler era en la
rao e no en la mutua a donchs castu dels auia en opinio
que pogues fer be o mal. per asso sentien luy poder franch
en la rao e com so que volien en la rao es bene en obra en la
mutua a donchs fan so que es predestinat. e so que fan en.

La mutua franchise voler per se cor an opimo e sentiment
 en l'ue voler que se volen porien fer lo contrari de so que fan. **C**on
 benept hats nos senyor deg. cor enaxi com per les nostres qua
 litats e per les nostres es significat que franca voluntat es en la
 potencia racional ans que hom fassa so que pposa fer Enaxi
 senyor es significat per aquelles qualitats materes que la
 franca voluntat dom es en la obra com la fa la potencia mu
 tua. cor si axi no era lo franch voler que es en la racional
 potencia seria de bades e ho era se seria tot so qui seria en la
 potencia mutua e ho era les nostres qualitats no serien aca
 bades. on com ha cosa impossible que en des aia nuyl de fallimet
 per aso es prouat que franch voler fan los homens en la po
 tenca mutua. tot so que es predestinat. **F**ranch senyor
 sobre totes franchises. gra nos sobre totes gracies. la terca ma
 nera senyor on en fer cam predestinacio es senyor en la racio
 nal potencia on en fer cam lo poder no constiet. on posem q
 ha predestinat en p. que do. i. dimer an. **G**. que nuylla au ciute
 an iohan e quel tiz ab ballesta e quel ezze en olancia. **C**on co
 aso ha en axi donchs nos deym que entellectualment entene
 que en p. ha poder no constiet en la raio de remembrar e de ten
 dre la almoyna e la octasio per que la fa. cor la memoria la re
 membre e entemiment la enten. e la voluntat tota franca
 y del remembrament e del entemiment. on com en p. aia
 lo dimer e del remembrament e entemiment voler e en p. danat
 si uera en **G**. qui la almoyna de nana. donchs entellectual
 ment es entes. que so qui es predestinat an p. nos de costret
 poder pus que es lo franch voler el franch remembrament
 e entemiment el franch poder. **G**lorios deus entellectual
 ment entenem. que lo poder den. **G**. qui uol au ciute en iohan
 no es forsat ne costret en la potencia racional. ja ha que li
 ha predestinat que ell lo nuylla au ciute cor com en **G**.
 t e la ballesta e hi posa la treta e uen danant si an iohan e
 membra e enten que ab la treta au ciute an iohan. e la
 voluntat vol que u fassa. a donchs senyor en guillem nos
 sent forsat ni costret en son remembrament ni entem
 iment ni voler ni en la ballesta ni en nuylla re que ppos. a

fer en la mort de Johan on quidol prouar senyor ses uer sob
nos deym castun hom ho pota prouar en si matey sin vol en
seu cor en son remembrament e enteniment e uoler **Q**uea
dor senyor benefactor habundes en tots bens. La quarta mania
senyor per la qual en ser cam predestinacio es com en bra
en la potencia mutua. Lo poder no forsa ni constriet on de
ym senyor que en ayx com la forma es potencialment en
la materia que en ayx per la potencia mutua ne en actu
aquella forma segons la disposicio que es en la potencia. or
ayx com en pera en la racional es son poder no constriet a
donar. Lo diner an. G. ayx en la mutua es deue a quel poder
en actu. ayx com dona. Lo diner an. G. or ayx com la al moy
na no ha nyll. embargament en la racional ayx com la
al moy nas fa actualment no ha nyll embargament ni
en patxament en la mutua. E que assu ha ner castun hom
ho pot a prouar en si matey **E** singular senyor En ayx ro
ab franch poder no constriet esta en la racio la ymaginacio
el remembrament. el uolentat de n. G. com p. an. cu
re an Johan. En ayx esta tot franch son poder en la motua
potencia com tira an Johan. el erra. on aquell errament
es senyor la predestinacio qui no constriet en quillen com
tira e comerra en Johan **C**on com assu senyor. Ra en ayx dons
segons assu senyor ayx ha hom conexensa. de predestinacio en
la forma que ha en la racionalitat e en la potencia motua
en les quals dues potencies la predestinacio no te la uolentat
ni poder del home en nyll constrietment. Ja sia so que so
que es deue de n. p. e de n. G. e an Johan. Ra predestinat e es deue
ga segos que es sabut per nostre saber a cabat glorios **R**eya
mable uirtuos ple de totes gracies la quinta mania es seyy
com en ser cam predestinacio en la potencia racional ab
obligacio a la qual obligacio senyor a uets uos obligat an. p.
e an. G. a fer be e a esquinar mal. Ja sia que en. p. ha predes
tinat a saluacio per les bones obres qui li son predestinades
e an. G. ha predestinada dampnacio per les males obres.

que li son predestinades. **E**nso senyor que en p ha remembrament per
 lo qual remembre / e ha enteniment per lo qual enten que uos amats
 almoyna e que auets manat que hom fassa almoyna. e enso que re
 membre / e enten que vos lauets honrat sobre los vegetables. e los a
 nimals racionals per asso senyor lo seu remembrament ente
 en la potencia racional obligacio ala qual es obligat a fer almoy
 na. on dementre que la mutua intellectual qui esta en la racio
 nal obligacio ala qual es obligat se mou asso a remembrax / e a en
 tendre a donchs se mou a amax almoyna e per lo mouiment d'a
 mutua entell tual. es deue la mutua sensual en actu e fas l'almoy
 na donant an p an G. Lo dmez qui li es predestinat. **E**n tellet
 tualment entenem senyor que enaxi com en pere es obligat a fer
 be. ca esquinar mal per lo remembrament e enteniment que ha
 de uos / e de la amor que li auets feta que enaxi en G. ha remembra
 ment / e enteniment qui l'obliga a fer be. ca esquinar mal enso que
 remembre / e enten la amor que vos ha uets feta. ayas cor la uolentat
 se mou de la racional potencia e entra en la mutua e vol auciare
 an johan. per asso la uolentat es contrariosa al remembrament
 el enteniment per on se forma la obligacio de fer be / e de esquinar
 mal. E cor lo remembrament no remembre ni enteniment no
 enten la predestinacio. per asso la predestinacio no obliga la uo
 lentat qui uulla mal fer la qual uolentat es obligada a fer be per
 lo remembrament el enteniment que fuent en uos qui obliguen
 la uolentat a fer be ca esquinar mal. **E**n senyor deus qui la aia
 del nostre seruidor fets estar dia enit en vostra contemplacio. la
 si ena manera. senyor es com en sercam predestinacio en la po
 tencia motiua ab obligacio. On deym senyor que com en pere dona
 an G. Lo dmez. per lo mouiment de la potencia motiua moguda
 per la motiua potencial intellectual moguda per la obligacio
 que forma per lo remembrament el enteniment qui en uos
 fruey a donchs senyor es deue en la mutua sensual. so qui es pre
 destinat an p. e com en G. tra an johan ab balestra el uol auciare
 a donchs la potencia motiua sensual se mouda per la potencia
 mutua intellectual la qual mou ala uolentat qui no es obliga
 da que moua per la predestinacio ja sia so que ab dues les moti
 ues se mouen a asso a que son predestinades. **C**on com asso senyor.

lla enaxi. Donchs com en p. dona lodimer per la nostra amor. adonchs es fet concordantment enfe la mutua entellectual. el motiu sensual. el memoria el enteniment el uolentat. quis conuenen a asso a que son obligats totes tres les uirtuts. el una no costreny l'altra. e se quey se eneles soqui es predestinat. soes que donen lodimer per la nostra amor an G. qui per la nostra amor lodimer demana an p. ses que predestinacio no forsa m. costreny en G. quel deman m. an p. quel do. **C**om la potencia mutua se deparresta senyor endues pts so es entellectualment e sensualment. per asso senyor com en G. qui erza an johan. a qui trza cau la predestinacio en la mutua sensual e no en la entellectual coz la entellectual mou. lo remembra ment el enteniment el uolentat den G. a membrar e a entendre. e a voler la mort den johan. opinant quel auca. el mutua sensual no au cuu an johan. en so quel. erza. on per asso senyor es la obra dabdues les potencies mutues contraria e diuersa. E coz la entellectual mutua. es enans que la sensual. per asso cau lo ment en la entellectual. e si be la sensual no au cuu an johan. ja es en peccat en culpa. la entellectual. per so coz sens la predestinacio no la forsa m. la costreny sobliga a peccat per franca uolentat coz si la predestinacio la obligana e la costrenyha. adonchs obligar la p. a no voler au cuu an johan. per so coz es predestinat que an G. nol auca. **S**enyor glorios qui auets enamorat lo uire se uidor damors e de plors. La setena manera es senyor com enfe cam predestinacio en la potencia racional per merit on de ym senyor que com en p. proposa que fassa al moyna. e an G. q. que fassa om cidi adonchs cau lo merit en la potencia mutua entellectual la qual esta en la potencia racional. coz aytant com la mutua entellectual mou lo remembra ment el enteniment el uolentat den p. a fez be aytant lin tany de guarda e de gloria. e aytant com la mutua entellectual den G. mou lo remembra ment e enteniment e voler a formal. ay tanta me rey de pena. **S**i en p. senyor uolia fer al moyna. el remembra ment e remembra na. el enteniment entenya que no ha de que la fassa en aytant deu esser pres ala uolentat com si la memoria el enteniment entenya que en peze ha de que pot fer al moyna. on si axi no era donchs se uia significat que la nostra uolentat no se uia dreturera ala uolentat den p. on com ura

Volentat senyor. Si dreturera per assó es significat que la volentat
 den. p. qui volia fer almoyna. havia de que ha merit en la mutua
 entellectual ala qual es subiect la potencia racional. **E**n. G.
 volia senyor anc iure an johan. e son remembrament no li reme
 brava la manera ni la eyna ni la oportunitat ni lo poder com
 anc iure lo pogues en aytant es pres ala volentat com si anc iure
 lo podria segons lo demostrament que son remembrament e en
 temiment li dava en dela oportunitat e del poder e dela a uinentea.
 E si en aytant no li era pres seria senyor significat que la vostra
 volentat no seria dreturera. ala volentat den. G. on com vostre vol
 aia en si atabada dretura. per assó es significat que ans que sia la
 obra sensualment fetor. en la sen citiva potencia es lo merit
 en la mutua entellectual. **O** vos senyor deus qui sots acabamet
 de mon compliment e amor de mes amors. La dnytena mana
 senyor es com en se cam predestinacio en la potencia mutua.
 sen citiva ab merit on deym senyor que en pere com dona lo dny
 an. G. ab remembrament e entemiment e voler no forsa ni cos
 tret per predestinacio qui no fauuylla. forsa. al membrar e ni en
 tendrem voler adonchs cau merit en aquella potencia mutua.
 sen citiva al qual es obiect la potencia sen citiva. on si la predesti
 nacio senyor monia la mutua en la sen citiva. per costret reme
 brament e entemiment e voler. no cauia merit senyor en la al
 moyna que en pere faua e smo. ho faya no seria en vos signifi
 ca. **E** com en. G. senyor. traia an johan e a vo
 lentat deyl anc iure e ezea aquell. adonchs cau merit en la po
 tencia sen citiva. ja sia que ezea an johan cor aytambe hi met
 tot son poder que la uenga com faua sll anemia. on si la mutua
 sen citiva no auia culpa ja sia que ezea an johan la racional
 mutua no seria pomida dela culpa quea. en so quea opinio que la
 mutua sen citiva auia an johan. e si pomida no era donchs la
 anima ni el cors no sauen pomits en seims en laltre seggle apres la
 resurreccio e assó es cosa impossible que no sien pomits en seims p
 so cor si era cosa possible que en seims puims no fossen seria signi
 ficat que possible cosa fos que vos poguessets errar. **O**n benent
 hats vos senyor deg cor entellectualment es entes que la muti
 ua sensual den. G. qui vol anc iure an johan segnes la mutua
 entellectual qui mon la volentat den. G. agas cor la mutua sen

sual no ancú an Johan. / e la entellectual lo uol an ciute per asso des
naueya es desua la obra de la entellectual mutua e de la sensu-
al. E cor la sensual so que fa cuyda fer e no cuyda fer so que fa. E
cor la entellectual cuyda que la sensual ancia an Johan / e nos
cuyda quel erre per asso an equal culpa La sensual e la entellecti-
tual mutua. **Q**uiseu cordios senyor qui ab confessio e contruatio
e deuocio sanats Lo nostre seruidor. de los mortals faylliments
Enso senyor que la potencia mutua se departex en se entellecti-
uitat e sensualitat per asso en alcunes coses se deu que la una
ha maior merit que la altra axi com den pere qui es bon strua-
e en. E auol. on la mutua entellectual den. E ay tan gran uo-
luntat mou a fer bona letra. com fa la mutua entellectual la
voluntat den. p. que fassa bona letra. ayas cor la mutua sensual
den. p. fa mellor letra que la mutua sensual den. E per asso ha
maior merit la sensual den. p. que den. E. Iat sia que en la en-
tellectiuitat aia ay tan gran merit la mutua den. E com den.
p. **H**umil senyor entellectualment entenem que hom pposa fer
ben moltes negades e fa mal ala qual es subiecta la racional po-
tencia / e lo mal es en la mutua sensual ala qual es subiecta la
potencia sensual. on com asso sia en axi donchs la predestina-
cio can en ab dues. ayas en la una hi can per una manera e en
l'altra per altra. E asso marex es per lo contrari senyor com hom
proposa fer mal. e fa be. on lo pposament es en la entellectual
e la obra es en la sensual on com asso sia en axi donchs. u. son.
Les maneres segons les quals predestinacio se diuerfiera en
ab dues les potencies. la una es com se con corden / en be / o en mal
l'altra com la entellectual proposa bona obra e la sensual la fa
mala. la terza es com la entellectual proposa fer mal e la sensual
fa bona obra. **T**al vos senyor deus ret gracies e merces Lo vostre
seruidor de totes les fortes de la sensualitat e de la entellectiui-
tat del acabament del arbie de predestinacio. E conylla als
homens nestis de gios enoing sospitosos e ab poca fe e ab poch
de enteniment que no contrasten. daquest arbie predestina-
cio per so que non reeben falsa opinio atribuint a predestina-
cio so qui no es predestinat / e negant a predestinacio so qui es
predestinat. on com nos aiam parlat de predestinacio segos
Lo poder de nra sensualitat e de nra entellectiuitat si alcuns
ze prenen nos com nou auem. mls declarat. Nos respone

gratias actus

e deym que lo nostre enteniment ho en ten mile que la nostra sen-
 sualitat non ha pogut sciure on lo nostre enteniment nes atat
 ueygut que la ymaginativa no pot ymaginar tota la forma
 del sacrament xx La paraula ni la letra no pot tota la predes-
 tinacio recomptar ne significar segons que La entenl'enteni-
 ment agl'oua e al'auze a benedictio de nostre senyor deus

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

172

itis silētii causis:
lices quibus hu/
s: nullam diffi/
o sermone facile
nus. Crimē h
ma
illa misera mi/
da naturæ ue/
euuige
creta cōpositū
uisquis de
leo cōiug
am propriū re
us: nusq; re/
no possis uer
a secreta mori
em scrutemur
acendi. Si te
is. Et q̄to
in pati. Du
cia: mori uo.
præstes tuum
tius pati mal
meæ rigorē
rus quidē
dita
riturus. Hāc
l in ullo mihi
uene: nec ti
s extoque
n m. litatio
iam q̄rat
atō reddat
enē cūctis pi
nōes. Quid
ihil facerē cre
unici decet:

Handwritten text in a cursive script, likely a manuscript or book cover, written in brown ink on aged, yellowish paper. The text is oriented vertically and appears to be a title or a long name, possibly "The Book of the Holy Spirit".

Ms.
1044

© 2000